

YMAR ETH EL KEZDETYK MOYSESNEK HARMAD KENYWE.

Elsew Capitulum

Incipit liber leuiticus ymaran eeth el kezdeetyk moyfesnek harmad kenywe, ky papfaghnak, es aldozathnak meltofagarol zool, es bezeel.

Hozyaa hywa azerth wr ysten moyfeth, es bezeelle h'w' vele az zenth Satorba mondwan: zool az yzrael ffayaynak es mongyad azth h'w'nekyk: Vala meely ember aldozatot akarand teenny wr ystennnek h'w' barmaybol, hymoth es zepletelent aldozyeek, es vygye az egyhaz aytoya eleybe, wr ystennnek megh enghezteleefere. Es vesse oth az hostyanak feyeere h'w' kezeeth es keellemetes lezen, es h'w' byneynek boczanattyara foganatos es haznalatos. Es oth le vaghya az barmoth, es aaron papnak ffayay ffel veeznek az aldozathnak veereben, es az oltarnak k'or'of's k'or'wl' ont'ozyk, meel' oltar vgyan ottan az ayton belol' vagyon, es meg nywzwan az aldozatot, az tagoth koncra vaghdallyak, es

az oltaron nagy zeneth rakwan, es az megh konczolth tagoth zepen rea zerezyeek, es megh eegheffeek, wr ystennnek kellemetes aldozattyara, es edes yllattyara. Ha kedeegh baranth awagy yohot akar aldozny, az es azon eztendey es hym legyen es zeplonel kyl, es azth aldozya az oltarnak bal kez felol', es eezak felol' wr ystennnek elotte, mynth annak elotte. Ha kedeegh madarath akar aldozny, keth gherlyczeth awagy galamb ffyakath, vygye az papnak az oltarra, es az pap hattra zeghween h'w' nyakath, ky onthy h'w' veereeth az oltarnak zeegheyre, az hwrath myeeth es tollaat az oltar alaa vefsee nap keleth felol', azon herre howa az z'et hamwth zokoth hanny, es az derekath eg'be zorojtyta es femywel megh nem metely h'wtet, de azonkeppen megh eeghety es megh aldozya azon oltaron az testeet: ez wr ystennnek kellemetes aldozattyara es edefseeghes yllattyara.

Handwritten notes in the bottom right corner:

καὶ ἔκκλιβείη
 6
 αὐτὸ ἐκ
 100 πηγαῖν καὶ
 ὡς δεικνύει

Mafod Cap (II. III. cap.)

Mykoron vala mely lelek akarand aldozny, femlye legyen az hű aldozattya, es ónczón olayth hű rea, es temyenth, es vygye aaron papnak ffaynak, kyk kózzól egyk emellye ffele az oltarra wr yfennek edeffeeghes yllattyara, vala my kedeegehfólótte leend, az aaronnak es hű ffaynak leezen eledelókra, wr yfennek aldozattya-bol. Vala myth azerth aldozny akarnak wr yfennek, mynden kovaznal kyl legyen es meeznel kyl, hané csak myndennek elfehaznaath, dezmaywl es ayandekwl kel ffele vynny, de az oltarra nem kel ffele vynny. Vala myth kedegh akarandaz aldozny, myndenth fowal elegy aldozzal. Ha kedeegegyenghe gabonabol aka(r)z" aldozny, myglen meegh feyes, megh perfóllyed elezer az langon, es ky tórryed belóle, es wgy vygyed ffele olayth enthween hű rea, es temyent, mert wr yfennek aldozattya, kykben az pap ffele emel wr yfennek eleybe az oltarra ezek emlekózzetre. Es ha my ffelette lezen, aaron papnak es hű ffaynak eledelókra leezen. Vala myt eegyebet akarand aldozny, myndennek hű kówery, hayya es faggya wr yfennek reezeere ywth hogy az oltaron tóth zeneth eelteffeege(k) hű vele wrnak edeffeeghes yllattyara, mynd nêzetról nemzettre yfennek tórweneyerenth, myndenwth vala hol az yzrael ffaynak lakozafoek le'end. Es foha fe tyzta veerth fe kówerth mynd eelyk(g) fe eegyetek.

Harwad Cap (IV. cap.)

Zola efmege wr yfennek moyfefnek mondan: Mongyad mege az yzrael ffaynak: Vala meel" lelek vethkózzendyk twdathlanfaghnak myatta, es femyt nem teend azokba kyk mege vannak hagywan es paranczolwan: Awagy ha az pap ky mege zentóltetóth veethkózzendyk, es az neepre bynth hozand, Aldozyeek elezer az ennen byneerth egy zeplótelen twlkoth wr yfennek es hozya hűtet az tabernaculomnak aytayara, wr yfennek eleybe, es vesse feyeere hű kezeeth, es vaghya le yfennek elótte, es merehen hű veereben, be vyveen az egyhazba. Mykoron belee martangya hű wyyath, hymcze heeth yzbe wr yfennek eleybe az velom ffele, ky az belfew fanctuariomnak elette vagon, es vgyà azon veerból enczen az temyenózzó oltarnak zeegheyre es, ky wr yfennek elette vagon, az tebyth kedegh encze az aldozo oltarnak labay alaa, az ayto melleth, es az hayyath aldozya ffele hű byneyerth, mynd az belywel es hurraywal egheffe mege az oltaron, es az bwreeth, hwfaath, es ganeeyath vygye kywe az tabor kywl es eegheffe mege hűteth egy rakaffaan, howa az hamwt zoktaak hordany; Hogy ha mynd az fokaffagh veethkózzendyk twdathlanfaghnak myatta, es hű bolondfagokba wr yfennek paranczolattyanak ellene te'endnek, es annak vtanna mege ertendy hű byneeth, aldozyeek hű byneyeert eg" twlkoth, ||¹¹ es vygye az tabernaculomnak ay-

ta'ra, es az neepnek hű veeney veffeek feyeere hű kezöketh wr ystennek előtte, es megh aldwan hűtet wr ystennek zyne előtt, vygyen be az pap, ky az ydóben megh zentóltetóth, az aldozathnak veereben az templomba, es belec marthwan hű wyaath hymczen heeth yzben hű beñe az velom felec, es azon verben enczen az oltarnak zeegheyre es, es az maradekaath enczee az oltar alaa, az hayaath kedeegh es faggyw-yath vegye ffeel es eegheffe megh az oltaron ystennek elette, es ymadwan oth az pap hű erettek ystennek elette, es enghedelmes lezen hűnekyk. Es annak vtanna az twlyoknak hű taghyath vygeek kywe az tabor kywl, es eegheffeek megh merth mynd az fokaffagnak byneyeerth. Ha feyedelem veethkózendyk, es vala myth ollyat té'end hű twdatlanfaganak myatta, kyth wr ystennek tórwenye megh tylyth, es annak vtanna ezebe vé'endy az hű byneeth, teegyen aldozatot wr ystennek egy kofth, ky zepletelen az nyaybol, es veffe rea hű kezeeth, aldozya megh hűtet, es mykoron az pap hű vereben martangya hű wyaath, ónczón az oltarnak zegheyre hű benne, es az maradekat encze az oltarnak labay alaa, az hayaath kedeegh eegheffe megh az oltaron mynth az boczanattyaban zokot lennye, es ymaad hű erette az pap, es megh boczattatyk hűneky hű byne. Ha kedegh vala meely lelek twdathlanfagnak myatta veethkózendyk wr ystennek hagyomafa ellen,

aldozyeek egy kechketh mynd azon modon mynt fólwl megh vagyon yrwa, es ymaad hű erette az pap, es megh boczattatyk hűneky.

Hegyed Cap (VI. VII. cap.).

Zola efmegh wr ysten moyfesnek mondwan: paranczold ezth aaronnak es az hű fyaynak, ez lezen az aldozathnak tórwenye. Az en oltaromó mynd eethzaka tyz eeghetetyk, ky azon oltaron valo aldozathbol gyoytatyk megh, es az pap koronked celtetóth veffen alaya, merth erekkwl valo lezen ez tyz ky soha el nem zakad az oltarrol ystennek előle. Monda wr ysten moyfesnek: mynden aldozat ky az papokerth lezen, tellyeffegghel megh eegheteffeek, es fenky hű benne ne eegyeek. Efmegh zola wr ysten moyfesnek mondwan: mongyad azth aaronnak, es az hű ffyaynak: Ez az byneerth valo aldozathnak tórweenye: koronked wr ystennek elette kel aldozny, merth zenthfeghnek zenthfeghe. Vala my hűbenne 'megh marad, es vala myth az aldozathba wr ysten elől ffeel vezen, azth az pap es hű ffyay es hozya tartozok eezyk, wgyan azon zent helyen. Vala my allatot eerend az zent aldozathnak maradeka, ottan megh zentóltetyk. Ha az aldozathnak veere rwhath eerend, az zent helyen megh kel mofnya. Ha fólld fazeekba fózendyk meg hűtet, annak el keel tórny, ha vas fazeekba, megh kel

fykarlany, es vyzzel mofny. Mynden ffyrfyw az papoknak nemzetyből eellyenek az olyan zenth hwffal: merth zenthfeghnek zenthfeghe. Vala mely pap te'endy az aldozatot, h'we lezen az aldozathnak b'wre. Es vala myth kemeenczebe, awagy tyzhelyen, awag' roftelyon fythnek, awagy nyafon, awag' vafffazeekbā kezeythnek aldozatra, mynd aaronnak es az h'w ffyaynak reezekre ywth, es egyenlew keppen el kel oztany h'wkóztók. Ez az az bekeffeghnek es halaa adafnak aldozattyanak tórwenye, kyketh wr yfennek aldoznak. Semyt kedeegh kowazofh ne aldozyanak. Az aldozathnak kedegh hwfaath azon napô megh kel eenny, es femyth hollarra h'w benne ne hagyjon. Ha my reez mafod napra maradand myerth fok vot, azzal es ylyk elny. De vala ky harmad napra marasztangya, annak h'w aldozattya femyt nem haznal, es nem lezen kellemetes. Az maradekot es kedeegh tyz emeezye megh. Ha ky eyendy, vethkózyk, ha ky tyzta le'end csak az eellyen h'w vele, vala ky fertelmes lelekkel eyendyk az aldozathnak hwfaban, kyth wr yfennek zentólte, ky vezz annak lelke az neep kózzól. Vala ky akar mynemw ondokfagoth yllentend, ky emberth megh fórtóztet, es wgy eyendyk az zentóld hwfban, el vezz az neep kózzól. Monda efmegh vr yfennek moyfnek: Mongyad azth az Izrael ffyaynak: Semykeppen yohnak, keczkenek es ókórnek kóweryben ne eegyetek. Ha my ke-

deghe megh halth, awagy bestye marta megh, az olyan baromnak hayyawal ty zykfeeghtekre eelhettek. De vala ky az kówerrel eelend, kywel wr yfennek kel aldozni, ky veez az h'w nepe kózzól. Semynemw allathnak, fe madaarnak, fe baromnak h'w vereevel ne eellyetek, merth mynden olyan ky veez az h'w neepe kózzól, mynd eellyen dolgokath, kyk vezedelmo'kre lenne es mykeppen, es my idóben, es mynemw byneerth myth aldoznanak, es my modon, mondaa ky wr yfennek moyfnek az Synay hegyen, mykoron megh paranczola a hogy aldozatos teenneenek wr yfennek az Izrael ffyay az Synay hegynek pwztayaban.

Ewted Cap

(VIII. cap.)

Zola efmegh wr yfennek moyfnek mondan: ved ffel aaronth es az h'w ffyayth, h'w rwhayokath, es az zenth keneteth, egy twlkot byneerth, egy kofaar pogaczat, es keth kofh, es gyeyczed mynd az yzrael ffyaynak fokaffaghyt az tabernaculomnak aytaya elebe, es mynd wgy theen moyfes, mynt wr yfennek megh paranczola a, es monda: Ez az bezed kyth wr yfennek hagyot megh lenny. Ottan azerth elówe hozwan aaronth h'w ffyaywal megh fereztee h'wketh, es ffel ótótetee h'w pyfpóky rwhayaban, es kofyomoth then h'w feyeeben, mykeppen megh paranczolta vala wr yfennek, es elówe veve az zentóló olayth, es mykoron heeth yzben megh zentólte vona az oltarth, annak vtan-

na megh kenee vele myndeneftől foghwa, es mynden edeenyth kykben zolgalnanak, kykben zolgalnanak az aldozathnak ydeyn. Es annak vtanna kenee megh vele aaronnak hű feyeeth, es megh zentólee hűtet. Azonkeppen az hű ffyayth, es fíel ótótetee hog' zolgalnanak hű attyoknak, az twlykoth es elewe hozaa, es mykoron feyeere vetettek vona hű kezóketh, aaron es az hű ffyay megh aldozaak hűtet, es mereythween hű vereeben belee martaa hű wyaath, es megh kenee az oltarnak zeegheyth, es azonkeppen megh zentólwen az maradekath az oltarnak labay alaa enthee, es az hayyath mynd hű belywel es hurraywal megh eeghetee az oltaron, az tetteeth kedeegh bűreewel es ganeeyawal az tabornak kyűle megh eeghetee. Annak vtanna aldozeek egy kofth wr yfíenenek tyztóffeeghere, az vtan efmeg mas kofth az papfagnak zenthfeeghere, es rea veeteek hű kezóketh aaron es az hű ffyay, kyth, mykoron megh aldozta vona moyfes, fíel mereyte hű vereeben, es megh kenee aaronnak fyleyth, es hű yob kezeenek hyűelkeeth, es yob labanak, azó keppen mynd az hű ffyaynak es yob fylóketh, hyvelykóketh hű yob kezóknek laboknak, es az zent veernek maradekath az oltarnak kórós kóról enthee. Mynd az aldozathnak kedeegh kóweryth es hayyath, farkaath, belyth, hwraith, es az olayyal fylth pogaczakat, adaa mynd aaron ffyaynak kezókben, kyk mykoron fíel emelteek vona

wr yfíennek eleybe, ky veve hű kezókból es mynd megh eghetee az aldozando oltaron, myerth hogy zenthfeeghnek vona aldozattya, es yo yllattara vona wr yfíen. Es annak vtanna fíel veve az megh zentóló koffnak hű meellyeczkeyeeth, es ennen maganak fíel emelee wr yfíennek elette, es mereythwen az kenethból, es az veerból ky az oltaron vala wr yfíennek elette, es hymtee aaron papra, hű rwhayara es hű ffyayra, ||¹² es hű ffyaynak rwhayra. Mykoron azertth megh zentólte vona hűketh, hű rwhayokban, paranczola hűnekyk mondwan: Főzyetek megh az hwfth az ayto elóth, es oth eegyeetók megh hűtet, es az zentólth kynyereketh es megh eegyeetek, kyk az kofarban vannak, mykenth megh paranczolta ennekem wr yfíen: Aaron es az hű ffyay ezyk megh hűketh. Vala my kedeg el maradand az zentólth hwfbol es kynerból, tyz emeezye megh. Ty kedegh az tabernaculomnak aytoyarol el ne tawozyatok heted napyg, myglen be nem tellyefedyk ty zenthfeeghteknek ydey. Merth heted napra leezen veeghe az zenthfeeghnek, mykeppen maflan lattyatok, hogy az aldozathnak tórweenye be tellyefeggyeek. Mynd eeyel mynd nappal az tabernaculomba lakozyatok óryzwen az aytokath, hogy megh ne hallyatok, merth wgy vagyon megh paranczolwa. Es myndent be tellyefeyteenek aaron es az hű ffyay, kyketh zolth vona wr yfíen moyfesnek atala.

Hatod Cap (IX. cap.)

Mykoron kedeegh az nyolczad nap be tellyefedeth vona, hozyaa hywaa Moyfes aaronth h^w ffyaywal, es yzraelnek venyvel, es monda h^wneky, az az aaronnak: vegyffel egy twlkoth Byneerth az czordabol, es egy koflh aldozatra, mynd kettót zeplótelenth, es aldozyad ffe azokath wr yfennek elótte. Es mond azth az yzrael ffyaynak: hozyatok egy Bakot byneerth, es egy twlkoth, es egy Baranth mynd zeplótelent aldozatra, egy ókróth, es egy koflh, bekefeegherth, es aldozyatok megh h^wketh wr yfennek elótte, es mynidenyk melleth olayyal fylth femlyeth aldozwan, Merth may napon wr yfien megh yelenyk tynektek. Mynideneket megh zerzenek az yzrael ffyay, kyketh mondoth vala. Mykoron azerth mynd az fokaffag oth allana, monda moyfes: Ez az bezeed kyth wr yfien paranczolph, teegyetek megh, es megh yelenyk tynektek az h^w dyczófeghe. Es monda aaronnak: menyffel az oltarra, es aldozyal the bynedeerth, es tegy aldozatot yfennek, es es kenyereghy az neeperth. Mykoron mynideneketh be tellyefeyteth vona aaron, mykenth moyfes mondotta vona, es el veeghezwen az aldozatot, ffelemele h^w kezeyth az oltarrol az neepre, megh aldaa h^wketh es le zaila az oltarrol, Es annak vtanna be menwen moyfes es aaron az tabernaculomba, meg aldaak mynd az fokaffageh: kyt koronkeed azon-

keppen teeznek vala. Es megh yeleneek wr yfennek dyczófeghe mynd az fokaffaghnak. Es yme tyz yewe ky wr yfien elól, es megh emeeztee az aldozatot, es mynd az fagyath ky az aldozathnak oltaran vala, kyth mykoron lattaak vona az neeppek, dyczeereek wr yfient, mynd h^w orczayokra omolwan es ymadwan.

Heted Cap (X. cap.)

Nadaab kedeegh es Abyw aaronnak ffyay azt lathwan, ffe ragadwan h^w Turribulomokath zeneth teenek belee, es temyenth veteenek rea, aldozatot akarwan teny wr yfennek ydeghen zennel, ky h^wnekyk nem vala paranczolvan, ottan tyz yewe ky wr yfien elól es vgyan oth megh ólee h^wkéth, es megh halanak oth yfien elóth. Es monda moyfes aaronnak: Ez az kyt wr yfien zolph: Megh zentóltetóm en azokba, kyk en hozyam kózelghethnek, es mynden neeppek elóth megh dyczóóltetóm. Azth halwan aaron ottan femyt nem zola, oda zololph(*lojt*)wan azert moyfes myfaelth es Elyffanth Aaronnak rokonyth, Ozyelnek ffyayth, es monda h^wnekyk: Mennyetek el, hozyatok ky ty atyatok ffyayt az fanctuariombol, es vygyetek ky az tabor kywl, es azok ottan ky veweek h^wket, es monda moyfes aaronnak, es h^w ffyaynak eleazarnak es ythamarnak: Ty feyétóket megh ne mezeytelenóyceetek, es ty rwhatokat megh ne ryvydeyczetek, mert netalantan megh haltok,

es ty erettetőik mynd ez fokaffagra haraghy ne tamaggyon. Az ty atyatókffiyay am fyraf-faak ez egheteesth, ty kedeegh ez ysten hazabol ky mennyetek, merth ottan el veztők, myerth zenth olaynak kenety vagyon ty raytatok, kyk azonkeppen teenek mynt moyfes megh paranczola. Monda wr ysten aaronnak: Borth es eegyebet femyt, kywel ember megh reezóghódyk, ne ygyal the, se the ffyayd, mykoron az sanctuariomba bé mentők, hogy megh ne hallyatok, mert ez erেকে valo paranczolat ty nemzethfeeghtőkbe, hogy ertelmetők legyen valasztany, es yteletőt tenny az zent kőzót es az gonoz kőzót: az zeplóf es zeplótelen kőzót, es twggyatok tanoytany az yzrael ffyayth az en tórwe-nymre, kyket zoltá hűnekyk moyfesnek atala. Zola azert moyfes aaronnak, eleazar-nak, es ythamarnak, hű ffyaynak: Vegyeetők az zentólteth ky megh maradot wr ystennek aldozattyabol, es eegyeeetek megh hűtet az oltar melleth, merth zentólth mykeppen megh vagyon ennekem hag"wan, meellyeeth, myeth es tomporath eegyeeetők ty es ffyatok leantok az zenth helyen, merth ty nektek es ty maradétknak maradot az zenth aldozath-nak hostyayabol mynd erেকেe valo tórwen-zerenth, mynt megh paranczolta wr ysten. Az twlkot kedegh kyt byneerth aldoztanak vala, kerefny kezdee moyfes, hat megh eghetteek, es nagyon megh haraghyweek aaron papra az hű ffyayra hogy megh nem eetteek. Es monda aaron: en ream veffed

ezth, merth ma mynd byneerth mynd ystennek aldozat volt ma, hogy ehettem vona-megh, awagy hogy lehettem vona kelleme-tes wr ysten elette zomorw zywel, kyt mykoron hallot vona moyfes, eelegghee vevee, es femyt nem zola towabba hűneky rola.

Иголцад Чаp (XI. cap.).

Monda wr ysten moyfesnek es aaron-nak: Mongyatok megh az yzrael ffyaynak: Tarczatok myndent megh, kyk megh van-nak yrwa, hogy en legyen ty ystentők. Ezek az oktalâ lelkóf allatok kyket eenne-tek kel. Az barmok kőzzől vala my hű ker-meeth keth felee valasztya es ordoyth, azo-kat ylyk eennetek. Vala my kedegh bator ordoyczon, de az hű kórmeet ket felee nem valasztya, azt nem kel eennőtők, mint az lo, thewe es hozyaa hasonlatosok, mert az on-dokok kőzzee zamlaltathnak. zűleth, nyw-lath es erdey dyznooth ne eegyeeetők, es hű hwfayth ne ylleffeeetők, merth főtelmefek hűk. Ezek kedeegh, kyk vyzbe lakoznak es hű velek ylyk eelny. Vala mynek zar-nyafkaya vagyon es heeya, akar az tengherbe, akar folyo vyzbe, akar allo toban, ylyk ve-lők eelny, kyknek kedegh nynczen, wtalates hű velők eelny, hű hwfayt ne eegyee-tek, es holth testeketh ne ylleffetek, merth mynd főtelmefek. Es ezek az eghy mada-rak kőzzől, kykkel nem ylyk eelny: kefe-lyűth, heeyaath, Befeeth, heryoth, malan fekwth, Baglyot, Babwkoth, ewlwóth, es

femy hollo nemóth, kara kathonat, vóczó-
kóth, ghemeth, eztragoth, struczoth, es
femy madar nemzetót ky neegy labon yaar,
ne eegyeetek, merth mynd vlatatofok ty-
nektek: valaky hű holth dóghóketh ylle-
tendy, fórtelmes leezen mynd esthwelygh,
es meg kel annak mosny hű rwhayat, es
tyztwathlan leezen nap nywgoty. Vala
meely hű kezeen yaar, mynth zokoth laban
yarny, egy tyzta es nynczen azokba, es
kyk ez földön yarnak mynt vakondagh, po-
czok, pathkan, egher, pűczók, fafka,
gyeek es ezekhez egyenlók, mynd vlatato-
fok. Ha my edeenbe vala meely hű kózzó-
lók belee esendyk, megh¹⁴⁵ fórtóztety, annak
okaerth el kel tórny: Es az kutfeyek ke-
deegh es czatornak ha benne lakannak, nem
leznek fórtelmefek. Vala ky hű dóghóketh
ylletendy, megh fórtóztetyk. Ha kedegh ve-
temeenre esendyk, nem fórtóztety megh hű-
tet. Ha mykoron oly baromnak vala ky dó-
gheet yllendy, kyth ylyk megh eenny:
fórtelmes lezen az esthwelygh. Ha ky az
holth baromnak hwfaban eyendyk, awagy
nala vyfelendy, megh moffa hű rwhayath,
es fórtelmes lezen mynd esthwelygh. Vala
my allat kedegh czwz, maaz az föld zy-
nen, mynd vlatatofok, es fenky hű benne
ne eegyeek. Vala my allat hű mell'een yaar,
kynek neeg' awagy fok labay vannak, mynd
vlatatofok, fenky hű bennók ethket ne ze-
rezyen. Ne akaryatok megh fórtetzethny ty
lelkótóketh, es ne ylleffetók femy fórtel-

meslh, hogy fórtelmefek ne legyetek. En
vagyok ty vratok ýstentók. Zentók leegyetek
merth en zenth vagyok. Ne rwtoyczatok
megh ty lelkótóketh ez földön czwzo mazo
ondok allatokba. Mert en vagyok az wr
yften ky kywe hoztalak tyteket egyptom-
nak földdeeból, hogy tynektek ystentók leen-
neek, zentók leegyetek, merth en zent va-
gyok. Twgyatok azerth valaztaslh tenny
mynden allatok kózóth, kyk tyztaak, es
nê tyztaak, es twggyatok, myt kellyen es
nê kellyen eennetek.

Kilenced Cap (XII. cap.)

Esmegh zola wr yften moyfesnek mond-
wan: Mongyad azth az yzrael ffaynak: Ha
meely azzony allath magot fogadwan ffyr-
ffyat zylend, tyztwathlan lezen heted napygh
hű korffaganak valazya zerent, es nyolczad
napon kernywl metelteffeegh(k) az maghzath,
ennen maga kedegh harmyncz harmad na-
pyglan maraggyon kywl hű tyztwlattyanak
veereben. Semy zentólteth ne ylleffen, be
se mennyen az sanctuariomba, myglen be
nem tellyefednek hű tyztwathlynak napyay,
ha kedeg Leanzoth zylend, keth hetygh
lezen tyztwathlan hű korffaganak moggya
zerent, es hathvan hath napyglan marad
kywl hű tyztwlattyanak veereben. Myko-
ron ky tellyefedennek hű tyztwathlynak
napyay, akar fyaerth akar leanyaerth, vy-
gyen egy eztendey baranth aldoznya, es egy
galamb ffyat, awagy gherlyceeth hű byne-

erth, es vygye azokat az egyház aytara, es aggya az papnak, ky megh aldozya hűketh yfennek elette, es ymaad erette, es wgy tyztwl megh hű veereeből. Ez az zyleefnek törweenye akar fyath akar leanth zylfen, hogy ha nem leelend az hű kezee barant kyt aldozyeek, veegyen ottan keth gherliceeketh, awagy keth galamb fyath, egyketh yfennek aldozattyara, masth ennen byneerth es ymad hű erette az pap es vgy tyztwl megh.

Cyzed Capitulum. (XIII. cap.)

Zola efmegh wr ysten moysesnek es aaronnak mondwan: Vala meely ember testeent hwfan awagy bűreen kylemb kylemb zyn tamadand, oly mynth poklos vona, ottan aaron papnak vygyeek, awagy az hű ffaynak, kyk mykoron latangyaak az pokloffagot hű testeen, es el valtozot zynth awagy zórth, awagy az pokol helth megh t(d)agadwan awagy megh czókween, ottan az oly ember az papnak akarattya zerent ky valasztatyk az fokaffagh kózzól, es be rekezty heted napyglan: Es az heted napon megh lattya, ha az pokol towab nem meent fem newekódót, mafod heted napygh megh be rekezty, ha megh olyan modon talalanga, hat tyztanak yteely az embert es megh tyztoyttya mert nem pokol, hanem fenywedeek vagyon hű testeeben. Ha kedeegh az pokloffagah el terwleend es el newekódendyk, ottâ az olyanth fõrtelmeffnek

yteely. Ha kedeegh heted nap vtan megh alland az pokol hűraitta, az olyan embertyztanak yteeltetyk, es megh mofwan hű rwhayat fõrtelmes lezen mynd esthwelygh, es annak vtanna megh tyztwl. Ha kedeegh az megh allanafnak vtanna efmegh el eredend hű raytta, nem kereff teb byzonfagot, merth nylwan fõrtelmes az olyan emb². Az olyan ember kynek hű haya hwillo, nylwan kopazz es tyzta. Ha kynek elõl hű homlokarol hwlland, Cyllyn kopaz az es tyzta. Vala ky azerth zeplõs, es fõrtelmeff pokloffagahnak myatta, az olyan az kõffseeghból kywl lakozyk, es zakadozoth fotos rwhath vyzel az papnak ytelety zerent, mezeytelen fewel es zaya be dwghwan, es myndenwt fõrtelmes es zeplõfnek kyayttya ennenmagat. Vala menea ydeyglen kedeegh az pokloffagah raytta, mynd addeglan kywl lakozyk az tabornak: Es azerth az poklofoknak hű törweenyek, es mykeppen kel meg tyztwllyok. Ha kedeegh latangya az pap hog' megh tyztwlth, ottan paranczol hűneky, hogy keth verebeth aldozyeek, Cedrus agath es yfopot, Es egyketh aldozya meg egy fazekba eelõ folyo vyzen kynek hű veerewel hethzer hymcze megh az megh tyztwlth emberth, az mafyk elewen verebeth marcza az megh aldozot verebnek veereben, es boczaffa el az mezõre hogy el meennyen, az ember kedeegh borothwallya megh ennenmagat, es fõróggyeek megh es wgy mennyen be az taborba, Es annak

vtanna aldozyeek keth yohot es keth barant ystennek es az hű byneerth. Ha kedegh zeghen leyend, aldozyeek egy barant, es ymaad hű erette az pap wr ystennek elette, es megh tyztwl hű byneyból.

Enzen rggnd Cap (XVI. cap.)

Zola esmegh wr ysten moyfesnek, Aaron keth ffaynak halalok vtan mondwan: Mongyad azt aaronnak the atyadffyanak: mynden ydóben be ne mennyen az sanctuariomba, ky az velomnak belóle vagyon, hol oth az aranyas zekreen vagyon, hogy megh ne hallyon, merth ymaran kódben yelónóm megh az sanctuariom fólóth, ha azth nem teyendy, koronked bykath aldozyeek hű byneyerth es kósth ystennek dyczeeretyre, es feyeer rwhaban ótózyeek, kezkenewel ówe-dezyeek es fee kóthó leegyen hű feyeeben. Merth ez eelleyen ótózetók zentóltek, kykben hű tyztwlattyanak vtanna fel kel ótózny, es mykora az twlket megh aldozya, ymagyon ennenmagaerth, es mynd haza neepeyeerth, es annak vtanna fel vezy az twrribulomoth tyzeewel temyeneewel, ky az aldozathbol el maradot, es be meegyen az velomnak belóle az belfew sanctuariomba hogy az tyznek fyfty es az temyennek yllattya el haffa es be foghya mynd az sanctuariomoth, es megh ne hallyon, es ffel vezen az twlyoknak hű veereben es heethzer aspergallya wr ystennek eleybe nap kelettire. Senky egy ember es ne maraggyon akora az templomba, mykora az pýspek be megyen az

sanctuariomba, hogy ymagyon ennen magaerth, es hű haza neepeyeerth, es tellyes yzraelnek neepeyeerth, myglen ky nem meegyen az templomból. Es mykora megh tyztoytangya es zentólendy az sanctuariomoth es az templomot es az kylfew aldozathnak oltaraath, annak vtanna aldozyeek egy elewen twlkoth, es vesse mynd az keth kezeyth az twloknak feyeere, es gyonnya megh mynd egheez yzraelnek byneeth, es annak vtanna boczaffa el az eelő twlket az pwztara ky. Az ember kedegh moffa megh mynd testeet, mynd rwhayat, es wgy yeyen be az taborba. Ez erekke valo törween lezen ty kóztetók. Heted honabban kedegh es azon honapnak tyzed napyan megh fanyaroyczatok ty lelkótóketh, es femy dolgot ne teegyetek se tymagatok se yeweveeny, kyk ty kóztetók lakozannak. Mert azon napon bwczwtot lezen es mynden byneytekből megh tyztwltok ystennek előtte. ||⁴⁴ Merth akora ynneptek vagyon, megh keferyczeetek ty lelkótóketh mynd erekke valo zerzethfegghel. Az pap kedeg, ky az ydóben zentólt le"end, ótózyeek fel hű aldozatra valo rwhayaban, es zentóllye megh az sanctuariomoth, az templomoth, az papokath, es mynd az kezenfeghes neepeth. Es erekke valo törweeny lezen ez tynektek, hogy ymaggyatok az yzraelnek ffayerth, es mynd kezenfeghes bynókerth egyzer eztendóben. Es wgy teenek mynth megh paranczolaa wr ysten moyfesnek.

Ezzen kétfő fejelet (XVII. fejelet).

Efmegh zola wr ysten moyfesnek mondwan: Mongyad azth aaronnak hű fyaynak, es mynd yzrael fyaynak mondvan: Ez az bezeed kyt paranczolt wr ysten mondvan: Mynden ember yzraelnek hazabol ha mykoron megh ólend ókróth, keczketh, awagy yohoth, az taborban awagy kywíl, es az templomnak aytayara nem vyendy ystennék aldoznya, ottan gylkos leezen, vgy mynt ha embert ólth vona, es ky veez az hű neepe kózzól. Azerth mynden koron az papnak kel vynny az aldozatot kyt aldoznyi akar, hogy megh zentólteffenek, es bekeffeghes kellemetes hostyat aldozyanak wr ystennék. Es az pap, ky az ydóben zentólth lezen az aldozatnak veereeth az oltarra enthy, es az kóweryth megh eeghety wr ystennék gyenyérűfeghes yllattýara, es foha tebbee fenky ne aldozyeek az erdegheknek, kykkel ezkedygh veethkózték. Ereke valo emlekózetth lezen ez tynektek es vtannatok valo megh maradeektoknak. Es mongyad azth az fokaffaghnak: Mynden ember yzraelnek hyay kózzól es kyk yeweveenyek vannak hű kóztók lakozwan, vala ky aldozatot teyend hű byneerth, awagy wr ystennék dyczeretyre, es az templomnak aytayara nem vyendy, hogy wr ystennék aldoznya hűtet, ky veez az az neep kózzól. Vala meely ember yzraelnek hazabol, awagy yeweveeny tyzta veerth eyendyk, megh kemeenyey-

tem az en zynemeth az hű lelke ellen, es ky veztóm hűtet hű neepe kózzól, merth mynden eelő tefthnek hű lelke veereben vagon. Es azerth attam en azt tynektek hogy wr ystennék aldozmatok hűtet, es az oltaron megh tyztwllyatok hű veele, es az veerlelkóknek tyztwllyatokra leegyen. Azerth mondam azth az yzrael ffaynak: mynden leelek ty kózzóletók veerth ne eegyeek. Vala meely ember ty kózzóletók awagy yűveeny kyk ty kóztetók lakoznak, vala my ydóben vadath, awagy madarath fogand hű vadazafaban awagy teűveereben, kykkel ylyk eelny, enczee ky hű veereeth, es fódózye el fóddele merth mynden tefthnek hű lelke veereben vagon. Vala ky azerth tyzta veerth eyendyk, ky veez hű neepe kózzól. Vala meely lelek holtat awagy kyt vad megh marth eyendyk, megh moffa hű rwhayaath, es ennen magath vyzzel, es fórtelmes lezen mynd esthwelygh, es annak vtanna megh tyztwl, hogy ha restólendy megh mofny hű rwhayath awagy hű tefteeth, magara zaal hű alnokfaga.

Ezzen harm. fejelet (XVIII. fejelet).

Efmegh zola wr ysten moyfesnek mondwan: Mongyad azt az yzrael ffaynak: En vagyok ty vratok ystentók. Egiptom fóldeenek zokaffa zerent, kyben lakoztatok, femyth ne teegyetek, fe kanaannak zokaffa ze'nt, kyben en tyteketh be vyendó vagyok, es az hű tórwenyekben ne yaryatok, de

az en yteeletymet teegyeeetek, es az en paranczolatymba yaryatok. En vagyok ty vratok ystentők, őrzyzeetők az en törwenymeth, es yteeletymeth, kyben ha ember megh maradand eel. En vagyok ty vratok ystentők. Senky hű közel valo veereth ne yfmerye hogy ky nylathkoztaffa hű zeme-remfeegheet. Senky hű fyanak awagy leanyanak magzattyat hozya ne veegye, merth hűnekyk taghyok, azert nagy zemeerem, es byn. Soha the magzatyd kőzzől fenkyt ne agy hogy az Molok balvannak zentőlteffek, es ne főtőzteffed megh te vradnak ystenednek neweeth. En vagyok the wrad. Semyben magatokat megh ne főtőzteffetek kykben az neepok, kyketh en kyweyzók thy elettetők, es kyben az föld megh főtőztetők, kyt en megh latogatok hogy el nyelleye mynd kyk hű rayta lakoznak. Ty kedeegh őrzyzeetek az en törweenymeth es yteeletymeth, es femy ondokfagban ne eellyetek, mynth kyk ez földön lakoztanak ezkedygh, es megh főtőztettek hűtet: oyyatok azerth magatokath hogy tyteketh es azonkeppen be ne nyelleyen mynt hűketh, kyk ty elöttetők voltanak. Vala meely lelek azonkeppen eelend, ky veez az hű neepe kőzzől. Tarczatok azert az en paranczolatymath, merth en vagon(k) tynektek vratok ystentek.

Enjen Negy Ca (XIX. cap.).

Esmegh zola wr ysten moyfefnek mond-

wan: Mongyad azth mynd az egheez yzrael ffyaynak: zentek leegyetek, merth en zent vagyok ty vratok ystentek. Mynden feellye tyztölle hű attyat annyath. Az en ynnepymeth megh tarczatok. En vagyok ty vratok ystentek. Ne teryetek az Balwanyok wtan, fe vala mynemw erczből fwallot yfteneketh ne zerezetek ty magatoknak. Ha mykoron aldozatot teyendők wr ystennek hogy kegyelmes legyen ty hozyatok, azon napon es mafon(d) napon eegyetek zentőlteh. Vala my hű benne harmad napra maradand, megh eegheffetek. Vala ky hű harmad napon eyendyk, ottà alnokfaghnak byneeben efyk, merth az zentőlte megf főtetzette, es ky veez annak hű lelke, az teb neep kőzzől. Mykoron megh aratangyatok ty földeteknek vetemeenyeeeth, ne czeepöltyetők ky mynd az föld zynyk, es az el feledők gabona feyeth ffel ne gyeheetek. Se az the zelődbe zyrethnek ydeyn az el hagyoth zelő feyeth awagy zemeth, ky el hwllot, ffel ne zeggyed, de zeghenyeknek es yeweveenyeknek haggyad ffel zedny. En vagyok ty vratok ystentők. Vrfagot ne teegyetek. Ne hazwgygatok es fenky hű barattyaat megh ne czallya. Ne eskwgyyel hamyffan en newembe, es ne főtőzteffed megh te ystenednek neweeth. Ne zerezy pathwart the baratodnak, fe erőwel megh ne nyomorohad hűtet. Ne maraggyon the berőfődnek mwkaya the nalad hollalygh. Ne mongy gonozt az fykethnek, es az vak

eleyben ne veff keleenczeth, de myndenbe feellyed the vradat ystenedeth, merth en wr vagyok. Ne tegy femy alnokfagot es hamyffan ne yteel. Ne neezyed az zegheen'nek zemeelyeth, es ne tyztólyed az kazdagnak h'w zyneeth, ygazan yteel the kózelódnak. Ne legy byntetó fe zwgorlo az neep kózóót. Ne all' the baratod veere ellen hamyffan. Ne gy'wólóld the atyadffyát te zywedben, de nylvan feggyed megh h'wtet, hogy ne maragyó az h'w byne the benned. Ne kereff bozzwallasth es ne emlekózyel megh te baratodnak bozzw allasaan. Zereffen(d) the baratodat mynt tennen magadat. En vagyok wr ysten, az en tórwenymeth tarczatok. The mezódet ne hymced be egyzer kylemb kylemb vetemeennyel. En vagyok wr ysten. Tagot veerrel elegy ne eegyetek. Madaar zohan es alomba femyt ne hygyetek. Az en ynnepymeth megh tarczatok. Az bysefekhez bayofokhoz es neezókhez ne hayczatok hogy megh ne fórtóztetteek ty lelkótókeketh. Az óóz ember elót flél kel, es az veennek zemeelyeet tyztólyed. Semy hamyffagot ne teegyetek yteethben, se tomba, se meerteekbe, de myndenben ygaz meerteeket tarczatok. ||⁴⁵ Igaz meerteek, ygaz tomb, ygaz kóból es yccze legyen ty kóztetók. En vagyok thy vratok ystentek, ky kywe hoztalak egyptomnak földeeből. Tarczatok megh az en paranczolatymath, es mynden en hagyomafymath, kyketh zoltam tynektek.

Enen ewth Cap (XX. cap.).

Esmegh zola wr ysten moysefnek mondwan: Mongyad azth az yzrael ffyaynak mondwan: Vala meely ember, akar yzrael ffyay kózzól akar yeweveeny, kyk ty kóztetók lakoznak, h'w nemzety kózzól aldozandyk az molok Balwannak, halalnak halalawal hallyon, az föld neepe ottan megh kówezze h'wtet, en es kedeegh ellene vetóm az en zynemeth, myerth hogy megh ondokoytotta az en sanctuariomoth es megh fertóztette az en zent newemeth. Hogy ha az neep azth restólendy, es megh wtalangya az en paranczolatomat, es elboczatangya az ollyan embert, nem akarwan h'wtet megh ólny, Reaok vetóm az en zynemeth mynd nemzetest'wl, es kyk mynd enghedelmefek voltanak az dologhban, es ky zagatom h'wketh az neep kózzól. Vala mely leelek az erdhengefek awagy erethnekek vtan eredend, rea vetóm az en zynemeth az oly emberre, es ky ólóm h'wtet az nep kózzól. Ty kedeegh zentólteffetek megh es legyetek zentók, mert en es zent vagyok ty vratok ystentók, óryzyeetók megh, es tarczatok az en paranczolatymat. Mert en vagyok az wr ysten, ky megh zentóllek tyteketh. Vala ky h'w attyanak, es annyanak gonozth mondand, halalnak halalawal hallyon. Vala ky maffal tórween ky'wl eelend, halalnak halalawal hallyon. Vala kynek keth hazaffa le'end, mynd az kettew megh eeghetteffek.

Tarczatok meg az en hagyomafymat hogy be ne nyellen tyteketh es az föld mynt azokath, kyk annak elette hű raytta lakoztanak, es mynden ondokfaghban eeltenek. Ne yaryatok az ydeghen nemzetőknek törweenyekben, kyketh en kywe yzendő vagyok ty elettetők. Mert azok mynd eelleyen gonoffagokat tettek, azert vtaltam megh hűket. Ty nektek kedegh azt mondom: byryatok az földet kyt en ty nektek adok erekfeeghűl, teyyel es meezzel folyo földet. En vagyok ty vratok ystentők, ky en magamnak valasztottalak tyteketh az teb nep kőzzől. Valazyatok el azert ty es mynden tyztaath az zeplőűl, barmot, madarath, es mynden allatot. Ne főtőzteffetek megh ty lelkőtőketh se baromba, se madarban, se eegyeb allathban, kyk mynd főtelmefek ez földben. Es zentők leztek ennekem, mert en es zent vagyok. Vala meel azzonyallath gonoz zelletes lé'end awagy neező, halalnak halalawal hallyon, es mynd nyayan megh kewezyeek hűtet, az hű veere ennen feyen legyen.

Egyen Hatt Cap (XXI. cap.)

Monda esimegh wr ysten moysefnek: zooly az papoknak aaronnak ffyaynak, es mongyad azt hűnekyk: Ne mennyen egy hallohoz es hogy megh ne főttezteffetek, hanem csak mykoron attya, annya, ffya, leanya awag" hwga hal megh, awagy vala meel feyedelem, se hayaath se zakalaath

el ne rywydóycze, se hű testeen ereth ne vaghyon, zentek leznek hű ysteneeknek, es nem főttezteyk megh az hű neweeth, hű vrok ystennek aldoznak zent temyent, es zent kynyeret, annak okaerth zentek leznek. Zyzet veegyenek felefeeghűl magoknak, Soha ezwegyeth es el yztet ne veegyenek. Vala meel az papnak leany kőzzől veethkőzendyk törwen kyűl ottan megh eegheffek. Az papy feyedelem, az az ky papfagra zentőtletőt, megh ne mezeyteleneycze hű feyeet hű attyaffay kőzöt, rwhayat megh ne metellye se megh ne rywydóycze, es femy hallohoz be ne meennyen, hanem csak hű rokonfaghyhoz, hol megh nem főtőztety ennenmagat, hű nemzeteet ydeghen nemzettel el ne egyelőhe, merth en vagyok az wr ysten ky megh zentelóm hűtet. Monda vr ysten moysefnek: Mogyad azth aaronnak: Vala meely ember the nemzetedből makwla lé'end az az keth zynű, ne aldozyeek az zent kynyereth hű ysteneenek. Se az oltarra ne yarwllyon zolgalny ha vak lé'end, ha czonka, ha fantha, ha cympa, ha kanczal, ha ghórbe, ha czepőrees, ha ryhes awagy poklos. Vala kyben makwla awagy fogyatkozaas lé'end zent hoftyat ne aldozyeek az hű ysteneenek. De maga hű es azon kynyerekkal eelleyen, kyk aldathnak, es kywe hozathnak az sanctuariombol. De az zét velomnak belőle ne mennyen hogy megh ne főtőzteffe az en sanctuariomot. En vagyok az wr ysten ky

megh zentólóm hűketh. Es myndent megh bezelle moyfes aaronnak az hű ffaynak, es mynd kezenfeghes yzrael ffaynak, kyket wr yften paranczolth vala.

Ujzen het Cap (XXIV. cap.).

Monda esmegh wr yften moyfesnek : Paranczold azth az yzrael ffaynak mondwan : hogy hozyanak teenedek tyzta es zeep olayth az olay farol lampas eeghethny es zeweethnek zerezny az velomnak kyűle, es helhezteffe hűket aaron esthvetűl foghwa mynd reegghelygh tyzta gyerta tartokra koronkeed wr yftennek elette. Es fyff tyzen keth kynyereketh femlyeből, es helyheffed keth reendel az oltarol yzraelnek emlekőzetyre, es mynden zombaton megh wyohad hűtet, az eleebbe(n)yeketh el veegyed es meleghóket teegy myndenkoron helyette, es azok leeznek aaronnak es hű ffaynak eledelekre az zent helyen, mert zentóltek es vrnak aldozattyabol maradot hűnekyk. Yme kedeegh azon kezbe kywe meene egy az'onnak ffya, kyt egiptombely embertűl zylth vala, egybe veze az taborba egy yzrael bely emberrel. Mykoron megh zydalmazta vona es megh karólotta vona vrnak neweeth, ottan moyfes eleybe vonyaak hűtet, kynek hű annya neweztetyk vala Salomythnek Dabrynak leanya, dannak nemzeteeből. Es veteek az temleczbe myglen megh twdnak, myth paranczolna rola vr yften, ky zola moyfesnek mondvan : Vyd kyve az karom-

loot az tabor kyűl, es veffeek hű feyeere kezóket, kyk hallottaak es kóvezze megh hűtet mynd az kezenfeghes neep. Es mongyad azt az yzrael ffaynak : Vala ky megh zydalmazangya az wr ystent, es ky megh karomlangya az hű zent neweeth, halalnak halalawal hallyon megh, akar az lakof palogaar leegyen, akar yeweveen, megh kóvezze hűtet mynd az neep, es meg hallyon. Vala emberth verend, es megh haland, az es megh hallyon mynt gylkos. Vala barmot megh ólend, masth aggyon helyette. Ha gonoz hyrth es zeplót mondot hű barattya ellen, esmegh vgyan kel az ollyannak tenny. Vereffeeghert vereffeegheth, yteeffert yteesth, zemeert zemet, fogheerth fogat aggyon. Esmegh myndenbê ygaz es ygyenlő yteelet legyen ty kóztetek, akar lakos palogar veethkőzendyk, akar ydeghen, merth en vagyok ty vratok ystentek. Es wgy teenek az yzrael ffay, ky vyveek az karomloot, es megh kówezeek.

Ujzen nyolcz Cap (XXV. cap.).

Esmegh zola wr yften moyfesnek az fynay hegyé mondwan : Mongyad azt az yzrael ffaynak : mykoron be menendetek az ygyeerethnek földere ||⁴⁶ kyt en adok ty nektek, megh yllyeetek az en ynnepymet. Haat eztendeegh zanczad az the földedet, es hat eztendeegh kapallyad az the zelódet. Heted eztendóben vrnak ynnepe lezen, es megh nywoggyeek az the mezód es zelód.

Vala myt az föld ennen maga teremth, azt teffel ne zeggyed, merth az földnek nywgodalmanak ynnepe vagyon, de mynd az zeghenyeknek, arwaknak, es barmoknak legyen eedelekre, zamla! azert teemagadnak eztendenkeed heet heteketh, az az hethzer valo heteketh, kyk myndeneftwl foghwa negywen kylenczet teezen, es az heted honabba kyrttóly az honapnak tyzed napyan, ky the földednek boczanattyanak mondatyk. Es zentó! ennekem óthwened napot, es newezyed boczanathnak, mynden földön vala hol lakozol, mert az lezen az aranyas eztendew. Mynden ember hwé erekfeegheben teryen, es az elfew nemzety kózzee mennyen, mert boczanathnak eztendey vagyon. Se zanczatok, fe araffatok, es vala myt az föld terét, ffel ne gyeyczeeetek az aranyas eztendőnek zenthfeegheerth. Mykoron vala myt el acz, awagy veez, ne zomoroyczad megh te baratodat, de az óthwen eztendőnek zamayglan byryad es tarczad hwétet, ha annak vtanna vala meenee ydeyglen nalad maradand, megh fyzeffed hwéneky ywtalmaath. Megh ne zomorohad the kózzó-fódet. De myndentek feellye hwé vraat ysteneet. En vagyok ty vratok ystentek, tarczatok megh azert az en paranczolatymat es en yteeletymet. Teegyeetek hogy fokaygh lakhaffatok mynden feelelemnel kyl az földön, es teremcze tynektek gymelczeeth kywel eellyetek. Ha azth mongyatok: myt eezwék az heted eztendőben, ha nem ve-

tendwék es nem aratandwék, En anne zaporaffagot es aldomaath adok az hatod eztendőben tynektek, hogy három eztendőre valo gymelczet teremt. Es nyolczad eztendőben zanczatok es veffetók, es mynd addeglan az ooh gabonawal eeltek, mynd az kylencz eztendóygh, myglen az wyath be takaryatok. Az órókfeghnek kedegh földet fenky erekbe el ne aggya, mert enym, es ty en yeweveenym es en lakofym vattok, azert mynden erekfeegh megh valthfaghnak alatta legyen, ha az ky hwé erekfeegheet el zalagofoyttotta, meg nem valthatangya, haat mynd az ethven eztendeegh azon ember eely: es akoron az erekfeegh az eleeby gazdayara zaal mynden megh valthfaghnal kyl. Az leuitaknak hazay, kyk varafnak kereyteefyben vannak, koronkeed lehet megh valtany: ha ky hwé kózzólók megh nem valthatangya az aranyas eztendőben, meegh es hwé eleebbely wrokhoz teer. Ha mykoron the atyadffya megh zakazkodandyk es zegheenfeegre ywthwan, vgyan lakozandyk the hazadnaal mynt egy zolga beeróff, femy vfvrat ne veegy hwéraytta, de myndent azonkeppen aggy hwéneky mynt teeneked vagyon, feellyed azert the vradat ystenedet hogy eelheffen az the atyadffya tee nalad, peenedet ne aggyad hwéneky vfurara, fe gabonat felette ne veegy hwé raytta. En vagyok ty ystentek, ky kywe hoztalak tyteketh egyptombol, hogy tynektek adnaam kanaanak földeeeth es ty ystentek leenneek en,

ydeghen neepet fogagyatok zolgaflagra, es beereffeghre, az ty atyatok fyyat kedegh megh ne nyomorohatok hatalmaffaggal: mert ennekem zolgaym, es en hoztam kywe h'wketh egiptombol.

Enjen hylencz Cap (XXVI. cap.)

En vagyok thy ystentek. Ne ymagyatok balwant fe ozlopokath ne faraghyatok ty magatoknak, hogy azt ymadnatok, mert csak ennen magam vagyok az wr ysten. Tarczatok megh az en ynnepymet, es feellyeetek az en fanctuariomomat. En vagyok wr, ha az en paranczolatymba yarandotok es megh tartangyatok mynd azokat kyketh en hatam: ydewzerent effet adok tynektek, es az feld h'w maghwat teremty tynektek, es az faak almawal es eegyeb gymelczel bewelkednek, az czepleef el eery az zyretet, es az zyreth az zantast, es bewfeegghel ezytek ty kynyereteketh, es mynden feelemmel kyl lakoztok az ty földeteken. Bekeseeghet adok az ty hatarotokon, nywgodalomal alwztok, es fenky nem leezen ky megh rettenczen: El yzók gonoz fene vadakat, es mynden ellenfeghnek fegywereet az ty tartomantokbol, El yzytók ty ellenfeeghteket, es megh tórethnek thy eletetók, ewten ty kózzóletek zazat eegyeb ydeghent megh yznek, Es zazan ty kózzóletek tyz ezerth, Le h'wnak az ty ellenfeeghtek ty elettetók, En kedeegh megh tekeentlek tyteket es megh beweytlek, megh fokafoytlak es megh ereffeytóm az en zerzeefemet

ty veletek. Az en egyhazamat ty kózytekbe vetóm, es nem veet el az en lelkem tyteketh, Ty kóztetek yarok es ty ystentek leezen(k), ty es en neepem leztek. En vagyok ty vratok ystentek ky kywe hoztalak egiptombol, hogy ne zolgalnatok h'w nekyk. En zaggattam le ty nyakatokrol az tyzes lanczot, hogy ygyeneffen yarhathnatok. Ha kedeegh ty nem halgatandotok enghemet, fem az en paranczolatymat nem tartangyatok, en es el vethlek tyteketh en zynem elól, es megh latogathlak mynden eenfeegghel es fogyathkozaffal, hewfeegghel, hydeghfeegghel, heyaba zantotok, kapaltok, merth mynd ellenfeg emeezty megh. Megh ereffeytem ty ellentók az en zynemeth, es mynd le hwllotok ty ellenfeeghteknek elettek, es alayok hodoltak(t)nak azok kyk mynd gylelnek, ha fenky nem yzend es, fwttok. Az eegh ollyan lezen mynt az vaff, es az feld mynt az ercz, es heyyaba lezen mynden mwkatok. Ha mynd azonnal meegh es ellenem yarandotok, heethzer nagyobban en es megh fokafoytom az ty czapastokat, az ty gonoz bynetekeert es bozzw allo ellenfeeghnek fegywereet boczatom ty vtannatok. Ha vala meely varafban be zaladandotok, ehfeeghet, feelemet es dógh halalth boczatok ty reatok, es ty ellenfeeghteknek markokban adattok. Hogy ha meegh es ellenem yarandotok, en es ty ellentek fordwlok, es heethzer nagyob czapasth vetók ty reatok, hogy megh eegyetek meegh thy

ffiatoknak es testöketh. Es el tóróm ty aldozattokat, es balvantokat, es tymagatok azon le hwillo balvanyok kőzöt mynd el vezetők, es anneera megh vtal tyteket az en lel kem, hogy el pwztoytom mynd az ty varastokat, es pwztaya teezem az egyhaztokath, es nem vezem az ty edef yllatw aldozattokat, es anneera el vezetóm az ty földetöketh, hogy vala ky latangya, hallangya, czodalkozyk raytta, ty magatokat kedegh el tekozlak es el hymthlek az ydeghen nemzeth kőzsee es mezeytelen fegyverth bozatosok ty vtannatok. Es ha kyk tykőzzőle tek megh maradannak, feelelmet vetők hw zywkbbe hw ellenfegheknek földeen. Senky tykőzzőletők hw ellenfeghe előth nem meer megh allany, es el veztek az ideghen nemzethnek földőkön, koronkeed ellenek yarok azerth en es azoknak, kyk en ellenem yarnak, es mynd hw ellenfeghynek földőkrevyzem hwket, myglen megh zeegyewllyen hw kernywl meteletlen zywk. Akoron ymathkoznak hw gonoffagokerth, es megh emlekőzóm az en zerzeefemról kyt zerzettem Abrahammal es yfaakkal es Jacobbal, az földről es meg emlekezóm, kyt hwk el hattak pwztafaban. Ennen magok kedeegh ymadnak enghem hw bynekeerth, myert hogy megh vtaaltaak az en yteeletymet, es el hattak az en paranczolatymat. De magamykoron volnanak hw ellenfegheknek földeen, meegh fem hagyom el hwket myndenestwl foghwa az en zerzeefemnek fogada-

faerth. Mert en vagyok hw vrok ystenek, es megh emlekőzóm az en zerzeefemról. Azert eeltyen nemwl yteeleteket es paranczolatokat ada vr ysten az yzrael ffaynak az synay hegyben moyfes atal.

||⁴⁷ Gwz Capitulum (XXVII. cap.)

Monda esmegh wr ysten moyfesnek: zool az yzrael ffaynak, es mond azt hwnekyk: Vala mely ember fogadasth te'end es ystennek ygyeerendy az hw lelkeet, eerdemezerent ywtalmaath aggya. Ha ffyffyw le'end, hwz eztendetwl foghwa hathvan eztendeygh, ewthven ezyfth garasth aad, az sanctuariomnak meerteke zerent. Ha azzonyallath, harmynczat, de ewth eztendetwl foghwa hwz eztendeygh, fyffyw hwz garasth aad, Leany tyzeth. Eeggy eztendetwl foghwa ewt eztendeygh, fyffyw ewt garasth, lean harmat. De hathwâ eztendenek felette, fyffyw tyzen ewth garasth aad, azzonyallat tyzet, Es ha zeeghen le'end, hogy anneet nem atthat, az papnak eleybe meegyen, es mennyet hw yteelend zeghenfeghe zerent, anneet aad. Ha kedeegh oly lelkefallatot fogadannak, kyt ylyk ystennek aldozny, zent leezen az, es semykeppen megh nem valthattyak. Ha kedeegh nem yllendyk aldozatban, azt az pap megh lattya, es mennyet eer, megh kel adny. Ha ky hazaat awagy erekfegheet fogadangya es ystennek zentölendy, azt az pap megh lattya ha yo awagy gonoz, es el adwan arath megh fyzety. Ha

nem akarangya megh valtany, ewted reezeet aranak megh fyzety araanak, es ewee lezen az erekfeegh. Ha kedegh mafnak adangya, es nê akarangya megh valtany, foha to-wabba megh nem valthattya, mert mykaron az aranyas eztendó el yewend, hozyaa nem nywlhat, mert wr ystennek volt zentóltethween, es tórwenzerent az papokrazal. Myndennet(k) elfew zyletteet, ky vr ystent yllety, fenky megh nem zentólhety fem nem ygyeerhety, mert mynd wr ystenee. Vala my wr ystennek zenteltetet, akar ember, akar barom, akar erekfeegh lé'end, fenky el nem athattya, megh fem valthattya. Vala my allat egyzer megh zenteltetót, az zent leezen mynd erekkee wr ystennek, Es mynden zenthfeegh vala my embertwl le-

zen, megh nem valthattyak, de megh óletef-feek. Mynden gymelcznek tyzed deezmaya wr ystenee, azerth e'wneky zentelteffeeek. Vala ky kedeeegh h'w deezmayat megh akarangya valtany, aranak ewted reezeet ag-gya megh. Vala mynem'w barmot kedeeegh paztor óryz, akar yo leegyen, akar gonoz, myndennek tyzede vr ystenee. Vala ky maffal valtangya, mynd az kyt megh akar-nak valtany, mynd kywel megh akaryak valtany, vr ystenee lezen. Ezek az paran-czolatok kyket paranczola wr ysten moyfes atal az yzrael ffaynak az fynaý hegynek pwztayaban.

Eth vagon veeghe moyfes harmad kenywenek, ky leuiticufnak mondatyk. Vrnak hala.

MOYSESNEK NEGYED KENYWE

Incipit Vayedaber, idest Liber Numeri etc.

Zola esmegh wr ysten moyfesnek, Synay hegynék pwztayaban mondwan: Egip-tombol ky yewefeknek mafod eztendeyben, es mafod honapnak e(l)few napyan: Vegyee-tek zamaath mynd ez egheez Izrael ffayaynak gywlekózetynek Nemzetek zerent, hazok sze-rent es mynd kyvalthkeppen valo few zerent. Vala kyk vannak ferffyw zemelyek, hwz eztendefek, es felette, mynd yzraelnek ereff nepeyth es zamlallyatok megh hwket the es aaron. Es ty veletek leeznek az neepke-nek feyedelmy, ky mynd hw nemzethfeghe zerét kyknek newók ezek: Rubennek nem-zeteeból Elyffur Sedewrnak ffya. Symeon-nak nemzeteeból Salamyhel Svriffadaynak ffya. Judanak nemzeteeból Naafon, Amy-nadabnak ffya. Yzakarnak nemzeteeból Na-tanael Swarnak ffya. Zabulonnak nemzete-

ból Elyab elonnak ffya. Jofeffnek kedeegh ffayaynak Effraymnak nemzeteeból Elifama Ammywdnak ffya. Manaffeenek nemzeteeból Gamaliel ffadaffwrnak ffya. Benyamyn-nek nemzeteeból abydan Gedeonnak ffya, Dannak nemzeteeból Abyezer Amyffaday-nak ffya. Afernek nemzeteeból ffeysel ok-rannak ffya. Gadnak nemzeteeból Elyaffaff dwelnek ffya. Neptalynnak nemzeteeból Abyra enannak ffya. Ezek mynd az fokaf-saghnak nemes feyedelmy, ky mynd ew nem-zethfeghe zerent, Es yzrael feregheenek elet-tek yarok. Zamlalak megh azert hwket moyfes es aaron mafod honapnak elfe nap-yan, hwz eztendósth es felette, kyk mynd hadra mehethneenek, hw zemelyek zerent feere feere. Es Rubennek nemzeteeból tala-lanak negywen hat ezert es ewt zazath. Symeonnak nemzethfegheeból hw zemelyek zerent es hazok zerent megh zamlalwan,

talalanak ewthwen kylencz ezert es harom zawat. Gadnak nemzeteeből talalanak negywen ewt ezert, hat zawat, es ewthwent. Judanaf(k) nemzeteeből talalanak hethwen neegy ezert, hat zawat. Yfakarnak nemzeteeből talalanak ewthwen neegy ezert, neegy zawat. Zabwlonnak nemzeteeből talalanak ewthwen heet ezert es neegy zawat. Effraymnak nemzeteeből talalanak negyven ezert ewt zawat. Manaffenek nemzeteeből harmyncz ket ezert keth zawat. Benyamynnek nêzeteeből talalanak harmyncz ewt ezert neegy zawat. Dannak nemzeteeből talalanak hathwan ket ezert heet zawat. Afernek nemzeteeből talalanak negywen eegy ezert ewt zawat. Neptalynnak nemzeteeből talalanak ewthwen harom ezert, neegy zawat. Ezek azok kyket meg zamlalanak moyfes es aaron, es Izraelnek tyzen keth feyedelmy hű nemzethfeegheknek hazok zerent. Es vala az Izrael fflyanak zamok hű nemzethfeeghek es hazok zerent hwz ez-tendefek, es felette, kyk mynd hadra methnek vala, hath zaaz harom ezer ember, ewth zaaz es ewthwen. Az leuitaak kedeg ew nemzethfeeghek kezzee nem zamlaltatanak. Zola azert wr yften moyfesnek mondwan: Az leuitakat megh ne zamlallyad, zamokat fe veegyed az Izrael fflyawal. De valazzad ewket, hogy az en hazamba zolgallyanak, ewk hordozyaak az en eegy hazamnak mynden eszkôzeeth, es en zolgalatomba leeznek foglalatofok, az en ha-

zammak kerwle lakozwan. Mykoron towab kellend menny, akoron az leuitaak fflveezyk, mykoron taborth ythnek, akkoron le teezyk es megh vonzyaak. Vala ky ydeghen oda yarwland, megh ewlefffeek. Az Izrael fflyay mynd egymaf vtan zallyanak le mykoron taborth ythnek, ky mynd ew fereghe zerent. De az leuitaak az en eegy hazamnak kerwle zallyanak le tabor zerent, hogy ne tamaggyok(n) vala mynemű haborwfaagh az fokaffaagh kezeth, es hogy az fatornak ôryzetyn vygyazyanak. Es mynd wgy teenek az Izrael fflyay mynth megh paranczolta vala wr yftennek Moyfesnek.

Masod Cap

Efmegh zola wr yften moyfesnek es aaronnak mondwan: Myndden nemzet ew fereghek es zaazt(D)oyok zerent, ew hazok es nemzethfeeghek zerent az Izrael fflyay kezzől taborth yffenek, az yften fatora kerwł. Naap kelet felől Iudaf yttee meg ew taboraat ew fereghe zerent, es leezen feyedelem ew fflyay kezzől. Naafon Amynadabnak fflya es mynden ha⁴⁸ dakozoknak zamok az ew fflyay kezzől leezen heethwen neegy ezer, haat zaaz. Ew mellettek taborth ythnek yfaakaar nemzeteeből, kyk kôzôt feyedelem lee(zen) Nathanael Swarnak fflya, es hű zamok leezen ewthven neegy ezer neegy zaaz. Annak vtanna zabolonnak nemzety kôzôt feyedelem leezen Elyab Elonnak fflya, es ew nemzeteknek zama lezen ewthven heet ezer

neegy zaaz. Mynd kezenfeegghel kyk Iudafnak feregheeben zamlaltathnak, zaaz nyoczwan hath ezeren neegy zazan, es myndennek elette yaryanak. Ruben ffaynak Thaborokban deel felól feyedelem leezen Elyfwr Sedewrnak ffya, Es mynd kezenfeeghes ew alatta valo feregh leznek negywen haat ezeren ewth zazan. Es ew mellettek leezenk Symeonnak ffay, kyk kezet lezen feyedelem Salamyel Swryfadaynak ffya, kyknek zamok lezen ewthwen kylencz ezer harom zaaz. Gaad nemzeteeben feyedelem lezen Elyfaff dwelnek ffya, kyknek ew zamok lezen negywen ewt ezer, haath zaaz ewthwen. Mynd kezenfeegghel, kyk Rubennek feregeeben zamlaltathnak, leezenek zaaz ewthwen eegy ezer, ewth zaaz, ewthwen. Es mafod reendben yarnak ew fereghekkel. Az tabernaculum kedegh kel fel az leuitaknak tyztek zerent, es fereghek zerent: mykeppen fel veezyk, azonkeppen megh le teezyk. Myndenek ew helyek, es zerek zerent yaaryanak. Nap nywgottrol tabort ythnek Effraymnak ffay kykkezet feyedelem lezen(u) Helyfama Ammywdnak ffya, es ew feregheeben leezenk negywen ezeren, ewt zazan. Es ew velók taborth ythnek Manaffenek ffay, kyk kezet feyedelem lezen Gamalyel fadaffurnak ffya, kynek ew feregheeben leznek harmyncz ket ezeren keth zazan. Benyamynnek ffay kezeth feyedelem leezen Abydan, gedeonnak ffya, kynek ew feregheeben leezenk har-

myncz ewth ezerend, neegy ezerend. Mynd kezenfeegghel azerth, kyk megh vannak zamlaltathwan, effraymnak taboraban, vannak zaz nyolcz ezeren, zazan, es harmad reezben yarnak. Eezak feelól taborth ythnek dannak ffay, kyk kezet lezen feyedelem Abyezer Amyffadaynak ffya, kyknek ew zamok leezen hathwan keth ezer heth zaaz, es ew vtannok taborth ythnek Afernek ffay, kyk kezet feyedelem lezen ffegyel, Okranak ffya, kyknek zamok lezen negywen eegy ezer ewth zaz. Neptalymnak ffay kezeth feyedelem lezen Abyra Enannak ffya, kyknek zamok lezen ewthwen ezer neegy zaz. Mynd kezenfeegghel azerth kyk megh vannak zamlaltathwan Dannak taboraban, vannak zaz ewthwen heet ezeren, hath zazan, es wtolfo reezben yarnak. Es ymaran az yzrael ffaynak zamok, ew hazok, nemzethfeeghek, es fereghek zerenth Haath *) zaaz ezer, harom ezer, ewth zaaz, ewthwen. Az leuitaak kedeegh nem vannak az yzrael ffay kezzee zamlaltathwan, Merth wgy paranczolta vala wr ysten Moyfesnek. Es mynd wgy teenek az yzrael ffay mynth megh paranczolta vala wr ysten ewnekyk.

*) Oldalt: Izraelnek zamok.

Harmad Cap

Ezek Aaronnak es Moyfesnek nemzethfeeghy azon napon, kyn zoola wr ysten moyfesnek Synay hegyben. Es aaron ffaynak newek ez: Elfew zylette Nadaab, annak vtanna Abyw, es Eleazar, es ythamar:

ezek aaron papnak ffyay kyk megh zenteltettek vala, kyknek ew kezók tellyefek es zel(u)teltek valanak, hogy papok leenneenek. Megh halaltak kedeegh nadab es Abyw mykorô ydeghen tyzeth aldoznanak wr yftennek elette Synay heegynek pwztayaban maghzathnal kyl, Es maradanak az papfagiban eleazaar es ythamar, aaronnak ew attyoknak elette. Monda az ydeben wr yften moyfefnek: Gyeycz ede leuinek nemzeteeth: es allaffad hűket aaron papnak eleybe, hogy zolgallyanak ewneky, es megh tarzacak, vala myth ewnekyk paranczol az fokaffaghnak aldozattyokra, es leegyenek az tabernaculomnak ôryzetyben es zolgalattyaban, es add az leuitakath ayandeekwl aaronnak es az ew ffyaynak, kyknek adathwan vannak az yzrael ffyaytwl. Aaronth kedeegh es az ew ffyayth zerezyed hogy papok leegyenek. Vala ky ydeghen zolgalny yarwland, megh ôleffeek. Zola esmegh wr yften moyfefnek mondwan: En magamnak vettem az leuitakath az yzrael ffyaytwl, mynden elfew magzaterth, ky meehet nyth az yzrael ffyay kezótt, es enyemek leznek: Mert mynden elfew magzat enym, az ydewtwl foghwa, mykoron mynden elfew zyletteket megh vereek egyptomnak földeem, es vala my elezer zyletyk, myndent en magamnak zentelttem, en vagyok wr yften. Zola esmegh wr yften moyfefnek mondwan: Zamlald megh Leuinek ffyayth ew atyay hazok zerent, mynden ffyrffyath

eeegy honaptwl foghwa, es ffeellyeb. Es mykoron megh zamlalta vona, ezek tala-laa ew newók zerent: Gerffont, kaatot, es meraryth. Gerfonnak ffyay lebny, es femey, kaathnak ffyay amram, yeffaar, hebron es ozyel. Merarynak ffyay moly es mwffy. Gerfonnak nemzety, kyk megh zamlaltanak, leenek heeth ezer es ewth zaaz. Azok hatwl ythnek tabort az tabernaculomnak, kyk kezet lezen feyedelem elyaffaff, yaelnek ffya; kaathnak kedegh nemzety nyolcz ezer hath zaaz, es taborth ythnek nap kelet felól, es ew kózót feyedelem lezen Elyfaffan, ozyelnek ffya. Es az leuitaknak elettek yaro, Eleazaar Aaronnak ffya, kyk mynd leeznek az fanctuariomnak zolgalattyaban. Annak vtanna merarynak nemzethfeeghy egy honaptwl foghwa es feellyeb, Hath ezer, keth zaz, es ew kezettek feyedelem furiel Abyayelnek ffya, es azok tabort ythnek eezak felól. Az tabernaculomnak kedeegh elette, az az nap kelettre, tabort ythnek Moyfes es aaron mynd ew ffyaywal ôryzween az Sanctuariomot Izraelnek ffyay kezetth. Vala ydeghen oda yarwland, megh ôleffeek. Mynd eegyetembe azerth az leuitaak, kyketh megh zamlalanak moyfes es aaron wr yftennek paranczolattyabol, leenek hwzon keth ezereen, Es monda wr yften moyfefnek: veed zamaath yzraelnek elfew zyletteynek egy honaptwl foghwa es felette, es mynd fee kep-pen leenek hwzon keth ezereen keth zazan

heethven harman. Vala mykoron az zamoth
ffel haladangya, mynden ffeerth ewth ga-
raſth veegyetek, meely garafnak hwz ffil-
leree vagyon, az fanctuariomnak meerteke
zerenth. Es az peenzth, ky felette vagyon,
aggyad aaronnak, es ew ffyaynak. Es azon-
keppen veve moyfes az penzth ky felette
vala az megh valthfagh zerent, ezer ha-
rom zaz hathwan ewth garaſth Sanctuario-
my meertek zerenth, es adaa aaronnak, es
ew fyaynak, mynth wr yſten megh paran-
czolta vala eŵneky.

Megned Cap (V. cap.)

||⁴⁹ Eſmegh monda wr yſten moyſefnek:
Paranczold azth az yzrael ffyaynak, hogy
hannyanak ky az taborbol mynden pokloſth,
veer korffaghbelyeth es ky hallotaff myath
megh zeplefedeth, akar ffyrffyw leegyen,
akar azzonyallath, hogy megh ne ferteztef-
feek az ty tabortokat hol oth lakoztok. Es
wgy teenek az yzrael ffyay, es kywe yzee-
nek myndenth az taborbol moyſefnek pa-
ranczolattya zerenth. Eſmegh zola wr yſten
moyſefnek mondwan: Mongyad azth az yz-
rael ffyaynak: akar ffyrffyw akar azzony-
allat teewelghees keppen el eſendyk, es
veethkózendyk, mynd az ollyan bynekben,
kykbê wr yſten paranczolattya ellen zo-
koth ember veethkózny, gyonnyak megh
ew byneketh, es teegyenek eeleghet rola,
es mynd az fanctuariom zerent, mynd, kyk
az papok reezeere valo. Mongyad azt ef-

megh az yzrael ffyaynak: Vala mely azony-
allat megh wtalangya ew vraath, es maſſal
yfmerkóvendyk megh, es azth az ew wra-
nylwan megh nem yfmerhetendy, fem nyl-
wan megh nem byzonyoythatangya, ha az
ew vranak gonoz kethſeghe lé'end ew hoz-
yaya, vygye el az azzont az papnak eley-
be, es az pap, ky az ydóben lé'end, tee-
gyen aldozatoth ew erette, megh allathwan
wr yſtennek elette. Es veegyen zentelth
vyzeth eegy feld poharban, es egy kyſde-
deth az templom pagymontomanak fóldee-
ben, es veſſee az zentelth vyzben, es my-
koron allanna az azzon wr yſtennek elette,
megh mezeyteleneythween ew feyeeth vee-
gye kezeyben ew kethſeghról valo aldozat-
tyaath, es tegye feyeere mondwan, es az
pap tarczya kezeeben az zentelth vyzeth,
megh athkozwan, es oth megh eſkótteth-
ween, ezenkeppen: ha ydeghen ffyrffyw
nem volth teeweled, es ha fórtelmes neu
vagy the wradat megh wtalvan, Ne arczanak
teeneked ez keſerwſeghes vyzek, kyketh en
megh athkoztam, Ha kedegh veethkóztel
the wradat megh wtalwan: eellyen nemŵ
athkok zallyanak the read: Aggyon teeghed
wr yſten erek atokban lenned, hogy myn-
den neepeknnek peldaokra eſſel. Megh roſ-
fangyon az the (m)eehód, es megh dagadoz-
wan, el romollyon. Be haſſanak ez keſer-
wes athkozot vyzek the meehedben, es
megh ſwalkoggyanak az the termeyd. Es fe-
lellyen rea az wtan az azzon, mondwan:

Amen, Amen. Annak vtanna be yrwan az pap ez ellyen athkokat egy kenybe, es moffaa az vyzzel, es aggya megh ynnya azzonyallathnak, es mykoron megh yyan-gya, vegye ky kezeeből az aldozatot, es emellye ffel wr yfennek elette, es teegye le az oltaron. Ha az azzonyallath bynes leend, atal hattyaak es el follyaak ewtet az atok-nak keferwes vyzey, es az azzonyallat ath-kozot lezen, es foha magzat ew tőle nem lezen towabba. Ha kedegh byntelen leend, femyth ewneky nem arth az atoknak vyze. Az veethkőzöt azzonnak ew wra, ky ezen-keppen kethfeegherent yarwlth ew hozyaa, byntelen marad, es nem leezen reezes az atokban.

Ewted Cap (VI. cap.)

Esmegh zola wr yfsten moyfefnek mond-wan: Mongyad azth az yzrael ffyaynak: Awag" ffyrflyw, awag" azzonyallat, myko-ron fogadafth teennek, es ennenmagokath wr yfennek ayanlyangyak, hogy megh zentel-teffenek, foha borth ne ygyanak, es myn-denttől kywel ember megh reezeghethetyk, magokath megh tarczaak, fe eczetet, fe ee-gyeb venereeketh, kyth zelóból ky zyrenth-nek, ne eegyenek, fe ygyanak, vala myglen az fogadafban eelnek mynd ew el valazta-foknak ydeytől foghwa, borothwalaas ew feyekre ne zallyon myglen be nem telyef-fedyk wr yfennek fogadot zentőleefek, fe kedegh az ew attyanak annyának hwganak

attyaffyanak halomasokra ne meennyenek, hogy megh ne fertezteffenek, merth ew yfleneknek zenthfeeghe zallot ew feyekre. Mynd addeeghlan zenth lezen myglen az ew haya newekődyk. Ha kedyglen vala ky megh haland ew elette heertelen, ottan megh főtőztetyk az ew megh zenteltetőt feye. Azerth ottan el borothvallya azon na-pon es heted napon. Nyolczad napon ke-deeg a dozyeek wr yfennek keth ghyrlyceet awagy keth galamffyakat: azokath az pap-nak adwan az templomnak aytayan es ze-rezye eegyketh bynnek boczanattyara es az mafykath yfennek aldozattyara, es ymaad erette mert vethkőzöt hallot myat, es megh zentellye azon napon ew feyeeth wr yfennek. Mykoron kedeeagh be telendyk ew fo-gadaffanak ydeye, vygyeek az templomnak aythayara ewtet, hogy teegyen aldozatot wr yfennek, egy eztendey zeplőtelen ba-ranth, yfennek tyzteffegheere, es egy ez-tendey yohot, zepletelenth, ew byneyeerth. Es eegy zepletelen kofth bekeffeghert, es eegy koffaar pogacza kynyereth olayyal fyl-teth, es olayyal megh keenth laxaath ko-waznal kyl, es myndennek vtanna az temp-lomnak aytayan nyryeek el ew hayath es ze-meeldekeeth az megh wyonnan megh zen-tőlthnek, es vefsee az zenre, ky az aldozath alath vagyon: ha my megh marad az zente-lethben, mynd az papee lezen. Mynd azok-nak wtanna az wy nazareus borth yhatyk, kynek annak elette nem vala zabad ynnya.

Elmegh zola wr ysten moyfesnek mondwan: mongyad azt aaronnak es ew ffaynak: Ezenkeppen algyatok megh az yzrael ffayth, es mongyatok ewnekyk: Algyon megh teeghed wr ysten es eryzyen megh, mwtaffa megh wr ysten ew zent zyneet teeneked, es yrgalmazzon teeveled: fordoha hozyaad wr ysten ew zyneeth es aggyon bekeffeeghet teeneked, es hyyaak az en newemeth az yzrael ffayra, es en megh aldomekweth.

Hatod Cap (VII. cap.)

Len egy napon, hogy mykoron el veeghezte vona moyfes az tabernaculomot, es ffele eeppeytette vona, Megh kenee es megh zentólee ewtet mynd ew edeenyvel, azonkeppen az oltart es mynd ew edeenyvel, es ayandekban adanak mynd tellyes Izraelnek feyedelmi es nemzeteknek feyy, kyk mynden nemzeteknek elettek yaroy valanak, ayandekokath wr ystennek elette, kyketh megh zamlalanak: hath feedeles zekereketh tyzen keth ókrekkel egyetembe, ket-keth feyedelem eegy zekereth, es myndenyk egy eegy ókrekth. Es monda wr ysten moyfesnek: veegyed el ew twlók, hogy zolgallyanak az en fanctuariomnak zolgalattyaban, es aggyad ewteth az leuitaknak ew zolgalattyoknak zerezerent. Ottan azerent ewnekyk oztaa moyfes: ket zekereth es neegy ekreketh ada gerffonnak ffaynak: kyknek mynth zykgzeghek vala ree'a. Neegy zekereketh es nyolcz ekreketh ada Merary

ffaynak, kynek mynd ew zolgalattya zerezerent Aaron ffaynak ythamarnak byrtokalath; kaathnak kedegh ffaynak nem ada fem zekereth, fem ekrekth, myert az fanctuariomba kellenee zolgalnyok, es mynden terhet twlaydon vallokon keellene hordoznyok. Monda azerth wr ysten moyfesnek: Myndenyk feyedelem, mynden napon ayandekot aldozyeek, az oltarnak megh zentóleeefeere. Elfew napon azerth vyvee ffele ew ayandekaath Naafon amynadab ffya Judanak nemzeteeból, es leenek ew ayandeky^{||⁵⁰} kezót egy ezyfth edeenthaaz harmyncz garaff meertekest, egy aran pohart hethwen garaff eeróth az fanctuariomnak meerteke zerezerent, myndenyk tellyes femlyewel olayyal, fólwól megh hymthwen mynth aldozattra valot, egy mofaarth tyz aran garaff eeróth, tellyes temyennel, egy ekrekth, egy kofth, egy baranth az aldozattra, es egy bakoth, byneerth, es Bekeffeghnek aldozattyaraketh ekrekth, ewth kofth, ewth Bakoth, es ewth apro baranth. Ez leen elfew napon Naafonnak amynadab ffaynak aldozattya. Masod napon teen aldozatot Nathanael Swarnak ffya, yfakar nemzeteenek feyedelmé, mynd azonkeppen es azon rendzerent mynth az elfew. Harmad napon teen aldozatot Eliab Helonnak ffya, Zabulon ffaynak feyedelmé, mynd azon keppen es azon feleeból mynt annak elette. Negyed napó teen aldozatot Elyfwr fedewrnak ffya, Ruben ffaynak feyedelmé, mynd azó modon

mynt annak elette. Ewted napô teen aldozatot Salamyel Swryfadaynak fya, Symeon fyaaynak feyedelme, mynd azonkeppen, mynt ew elette valok. Hatod napon helyafaff dwelnek fya, Dan fyaaynak feyedelme, teen aldozatot mynd azon modon mynt ew elette valok. Heted napon teen aldozatot Elyfama Ammywdnak fya, Effraym fyaaynak feyedelme, mynd azon modon mynt ew elette valok. Nyolczad napô teen aldozatot gamalyel fadaffwrnak fya, Manaffe fyaaynak feyedelme, mynd azon modon mynt ew elette valok. Kylenczed napon teen aldozatot Abydan gedeonnak fya, Benyamyn fyaaynak feyedelme, mynd azon modon mynth ew elette valok. Tyzen(d) napon teen aldozatot Abyezer Amyffadaynak fya, Dan fyaaynak feyedelme, mynd azon modon mynt ew elette valok. Tyzen eggyed napon teen aldozatot ffagyel okrannak fya, Afer fyaaynak feyedelme, mynt ew elette valok. Tyzen kettôd napon teen aldozatot Ahyra ennan fya, Neptaly fyaaynak feyedelme, mynd azon modon mynt ew elette valok. Ez eelleyen aldozatokat teveek az yzrael fyaaynak feyedelmy az oltarnak zenteleefenek napyan, mykoron zent kenettel keneek megh ewtet. Mykoron azerth be meegyen vala moyfes az tabernaculomba hogy tanaczolnaa wr ystent, zozatot hall vala, zolwan ewneky az oltarnak teteyrôl, ky az zent aranyas zekreennek felette vala, az ket kerwbyn angyalok kezzôl, honnan koronkeed es zokot vala wr ysten zozatot tennye.

Heted Cap (IX. cap.)

Monda wr ysten moyfesnek Synay hegynek pwztayaban, mafod eztendôben, ew ky yeveefeknek vtanna egyptombol elfew honapyaban mondwan: Teegyenek ynnepet az yzrael ffay az hofweethnak ew napyazent ezê honapnak tyzen neegyed napyan esthwe felee mynden moggya es zenthfeeghezert. Es ottan megh paranczolaa moyfes az yzrael fyaaynak hogy az hofveetet megh zerezneek. Es azonnal megh zerzeek azon Synay hegyben, mykeppen megh vala paranczolvan moyfes atal. yme azert leenek nekyk, kyk fôrtelmesek valanak hallothmyat, hogy az hofwetot megh nem zerezheetek, azok yarwlanak Moyfesnek es aaronnak eleyben es mondanak: My tyztwlathlanok vagywnk megh holth embernek lelken, myre czalattatwnk megh ez hofweetbol, hogy nem aldozhatwnk wr ystennek ew ydey zert az yzraelnek ffay kôzôt? kyknek felele moyfes: Allatok megh eet hogy megkergyem wr ystent, myt paranczollyon erôl, zola azert wr ysten moyfesnek mondwa: móggyad azt az yzrael fyaaynak: Az olly ember ky fertelmes leend hallotton, awagy wton leend, teegyen hofwetot mafod honabban azon honak tyzen neegyed napyan esthwe felee pogaczawal es vad zalathawal eegyeek megh ewteth. Semyt fe haggyanak ewbenne hollalygh, femy tetcmeet megh ne tôryeek, es mynden mooggyat

megh tarczaak az hofwety zenthfeghnek. Ha ky kedeg tyzta volt, vton sem volt, es megh nê yllette az hofwetot : ky vezz annak lelke ew nepe kezzól, mert wr ystennek nem tet aldozatot ew ydeyben, az ew byneet ennen magan vyfely. Ha mykoron yeweveenyek avagy zarandokok leennek ty kóztetók, azok es vgyan azon modon zenttellyek megh az hofweth, merth myndennek ygyenlőkeppen vagyon megh paranczolwan. Azert meel' napon ffl el epeyteek az tabernaculomot, ottan be fogaa homalyos kőd, esfhveltől foghwa mynd eethzaka hol lalygh vala az Sator felet mynth egy tyzes kőd, nappal kedeegh mynt egy homalyos kőd. Mykoron ffl kel vala az kőd az ysten Sathorarol, ottan az yzrael ffyay es ffl kelnek vala mynd fatorostwl taborostwl. Es azon helyen, hol megh aal vala az kőd, oth le teezyk vala az ysten fatorat, es az yzrael ffyay es mynd kóról ottan taborth ythnek vala. Wr ystennek paranczolattya zerent kelnek vala ffl es zalnak vala megh. Ha mykoron az homalyos awagy feenes kőd csak egy napon es egy eeyel marad vala az fator fölől, ottan az yzrael ffyay es el mennek vala vtanna. Ha kedeegh egy heten, awagy egy honapon, awagy egy eztèdeegh, mynd addeegh az yzrael ffyay es azon helyen lakoznak vala. Vrnak azert bezeedeere kelnek vala ffl, es zalnak vala lee.

Ujoltz Cap

(X. cap.).

Monda esmegh wr moyfesnek : zerez' temmagadnak keth ezyfth kyrteketh kykkel egybe hyhaffad az fokaffagot mykoron az tabort el kel yndoytany. Mykoron azert zendwletót teendez az kyrtekkel, ottan hozyad gyólnek mynd az fereghek az tabernaculónak aytayara. Ha csak eeter kyr tölendez, csak az feyedelmek yenek hozyad, ha kedeegh hozyan kyrtelendez es zaggataf keppen, hat mynd az egheez tabor yndwlyon akkoron, elezer azok kyk nap kelettre vannak, Masod zendwletón kyk deel fflől vannak, es mynd azonkeppen az teby mykoron az kyrth zoot hallyak. Mykoron kedeegh az neepeket egybe kel gyeyteny, akoron ygyenes es hozyw kyrtelefth kel ten nye. Aaronnak ffyay kedegh kyrtellyenek, ez kedeegh erekkee valo törweny lezen mynd ty nemzethfeghtekben. Ha mykoron ky kelendez hadakozny az the földedből ellenfeghtek ellen, kyk ty ellentek tamadnak, kyrtellyetek, es nagy kyaytasth teegyetek. Es emlekózet lezen ty rolatot(k) ty vratok ystenteknek elette, hogy megh zabadohon tyteket ty ellenfeeghteknek markabol. Ha mykoron lakozastok leend tynektek, es ynepetek napya, awagy vafartok, kyrtellyetek akoron mynd az aldozatra, es mynden ystény tyzteffegre, hogy legyen tynektek emlekózettre ty ystenteknek elette. En vagyok ty vratok ystentek. Azert masod ez-

tendeben maſod honabban azon honapnak hwwad napyan emelteteek ſſel az homalyos kóđ az tabernaculomnak feyról. Es ottan eleredeenek az yzrael ſſyay, es ew fereghek zerenth Synay hegynek pwwztayabol, es zalla le az kóđ ſſarannak pwwztayaban. Es tabort yndoytanak elezer wr yſtennek paranczolatya zerent. Judanak ſſyay ew fereghek es nemzetek zerenth, ||⁵¹ kyk kezót feyedelem vala Naafon Amynadab ſſya, Yfakaar ſſyay kezet feyedelé vala Nathanael Swarnak ſſya, Zabuló ſſyay kezet feyedelem vala Elyab Helonnak ſſya. Es gyerfonnak ſſyay, kyk az yſten zekreenéet vzyk vala, le teweeek merrarynak ſſyaywal. Es azoknak vtannok eleredeenek Rubennek ſſyay ew fereghek zerent, kyk kezót feyedelem vala Elyſwr Sedewrnak ſſya, Symeon ſſyaynak feregheeben feyedelem vala Salamyel Swryfadaynak ſſya. Annak vtanna gad nemzetyben feyedelem vala Elyafaff duelnek ſſya. Ezeknek vtanna kaathnak ſſyay es ſſel kelween veevek ſſel az yſten Sanctuariumat, mynd addeegh kel vala vynyne az tabernaculomot, mygh az valasztot hely vala, hol oth az kóđ megh allot vala. Annak vtanna yndoytaak el ew taborokat Effraymnak ſſyay ew fereghek zerent, kyk kezót feyedelem vala Elyfama Amywdnak ſſya. Manaffeenek kedeeek ſſyay kóđóth feyedelem vala gamalyel fadafwrnak ſſya. Es Benyamynnek nemzety kezót feyedelem vala Abydan Gedeonnak ſſya. Myndennek vtanna taborth yndoytanak dan-

nak ſſyay ew fereghek zerent, kyk kóđóth feyedelem vala Abyezer, Ammyſſadaynak ſſya. Afernek ſſyay kóđóth feyedelem vala feegyel okrannak ſſya. Neptalynnak ſſyay kóđóth feyedelem vala Abyra, Enannak ſſya. Ezek azert valanak Izraelnek feregleefek es menethyek ew nemzethfeeghek zerent. Monda az yđóben moyſes Obabnak Raguel ſſyaynak, ew madyan rokonfaganak: yme el meegywnk az herre, kyt my vrunk wr yſten adando my nekewnk. Ha akarod yew el myvelewnek hogy yol tegyewnk te veled, mert wr yſten yokath ygyerth Izraelnek, kynek az ottan felele: Nem megyek el teeveled. De az en zyleteefemnek feldere terók. Es moyſes, ne akary, w(g)y mond, mynket el hannod, Te twcz mynden helyeket az pwwztaban, hol ot yob tabor helyek vannak, es leez" my vezerwnk. Ha azert myvelwnk el yevendez, vala my nemw yozagokat mynekewnk adand my vrunk wr yſten, myndenben reezet tezwnek teened. Ky eredeenek azert yſtennek hegyeeból, es meenenek harmad napy yaro feldet, az yſtennek aranyas zekreenye elettek meegyen vala mynd az harmad napygh, az tabornak alkolmas helth valazthwan. Az yſteny kóđ keddeegh felettek megyen vala mynd napwl napeltygh mykoron meenneenek. Mykoron keddeegh ſſel veetetyk vala az herról az yſten zekreene, azth mongya vala moyſes: kelly ſſel wram, es tekozlattaffanak el mynd te ellenfeeghyd, es ſſwffanak el the zyned elett

kyk teghedet gylólnék. Mykoró kedeegh le
teezyk vala, azt mongya vala: Terry vram
hozyank yzraelnek fokaffaghw feregheehez.

Ápłencz Cap

(XI. cap.)

Azonkezben zwggodas tamada az neep
kezett wr ysten ellen, oly mynth bankodna-
nak az hozyw wthnak neheffeegheerth, kyt
mykoron megh halloth vona wr ysten, megh
haraghweek, es ottan wr ystennék tyze tama-
da ew reayok, es megh emeeztee az ta-
bornak kylfew reezeeth. Es mykoron az
neep moyfesre kyaytot vona, ymadaa moy-
fes wr ystenth, es el fyll'ede feld alaa az
tyz, es newezee az helnek neveet eeghe-
teefnek, myerth oth tamadot vona ew rea-
yok ystennék tyze. Nagy fok kóz neep ke-
deegh, kyk mynd ew hozyayok eegyefwlté-
nek vala, fokan az yzrael ftyayval kywan-
fagra yndwlwan, nagy fyrwan mondanak:
ky aad mynekwnk eennwnk hwfth? Merth
ezwnkben ywthnak az yo halak kyket egypt-
omban eezwnk vala yngyen, eezwnkbé
ywthnak az yo eerth wgorkaak, es yo yzew
dynnyak, pareek, hagymaak, es foghagy-
maak? Mastan kedegh az my lelkewnk megh
azot es megh zaradot. Semyt eegyebet nem
laat az my zemwnk hanem csak mant. Vala
kedeegh az man, mynt az koryand(r)om magh
feyeer enyw zynw. Reegghel hollal ky mee-
gyen vala az neep az taborbol, es zeed vala
ewbenne, es megh fezween megh toryk
vala mofarban, es mynth egy olayyal gywrth

pogaczath kynyereth fythnek vala ew ben-
ne. My ydeben azerth eeyel harmath zaal
vala az taborra, velee ezwen menyból le
zaal az man es. Halwan azert moyfes, hogy
az neep fyrna, kyt mynd ew fatoranak ay-
tayan, Nagyon megh haraghveek ew reayok
wr ystennék haraghya. De meegh moyfes es
nehezen kezde ez eellyen dolgot lathny. Es
monda ottan wr ystennék: Myre gyetrótted
ygyen az the zolgsadat, myre nem lelek ke-
gyelmet te eletted, myre vetetted mynd ez
tellyes neepnek terheet en ream? Nem de
en fogattam meehenbe es zyltem mynd az
fokaffagot? mert azth mondod, hogy en
ólenbe vyfellyem ewketh, mykeent az
dayka zoktta óleben hordozny az kyfdeł
gyermeket, es vygyed, wgy mond, az föld-
re, kyre en megh fogattam az ty atyatok-
nak. Honnan vehetek en anny hwfth, hogy
enny fokaffagot eetetheffek? En ream ree-
nak mondwán: Aggy hwfth mynekewnk
hogy eegywnk. En enny nepeth el nem
vyfelhetek: mert nehez en magamnak. Ha
mynt lattatyk teeneked, azon keerlek veegy
ky enghemet ez vylagbol, es leellyek ke-
gyelmet te zent zemeydnek elette, hogy ne
laffak enny gonoffagot. Es monda wr ysten
moyfesnek: Gyeycz ede ennekem hethwen
embereketh Izraelnek veeney kezzól, kyket
te yfmerz hogy veenók volnanak es meste-
rek, es hozd ewket az tabernaculomnak
aytayara, es allafd megh ewketh hogy zal-
lyak le es zollyak tee noked, es myndden

nehéffeeghet el vezek az te lelkedről, es ewnekyk adom hogy vyfellyeek teeveled az kőz nepek terheeth. Es ne nehezűggyel csak te magad. Az neepnek kedeegh mongyad azt: zentelteffetek, honapy napon hwfth eeztek. Mert en hallom hogy azt mongyatok, ky ad mynekewnkw hwfth eennűnk, yobban vala mynekűnk egyptomba. Hogy hwfth aggyon tynektek wr yften eennetek fe egy napon, fe kettőn awagy eegy heten, de mynd egy honapy napygh mygh nem az orrotok es ky folyon es ky okaggyatok, myert hogy wr ystent el vetytek ty tűle-tek, ky ty kőztetők lakozyk, es fyrtok ew elette mondwan: myert yettűnk ky egyptóból hogy el vezneenk ez nagy pwztabá. Es monda moyfes wr ystennek: hath zaaz ezeren vannak maftan ez nepek, es azth mondod, hogy egy honapygh adok hwfth eenyők. Nem de nagy fok yohokat es ókróketh vagwnk ee le, hogy eeleegh leheffen? Awagy az tengherbe mene fok halak vannak, mynd ede gyűlnek hogy enny fokaffagot megh eleghőhenek. Kynek felele wr ysten: Nem de eretelen ee wr ystennek kezee, ymaran hamar megh latod ha az en bezedem be nem tellyefedyk. El yewe azert moyfes, es mynd megh yelentee az neepnek wr ystennek mondafaath. Mykoron azert Izraelnek veen neepey az ayto előt allanak, el yewe wr ysten homalyos kedben, es zola ewneky el veven ew rola az neepnek terheet, es adwan az yzrael veeneyre.

Mykoron azerth wrnak lelke zallot vona az yzrael veeneyre, ottan azonnal proffetalny kezdeenek. Marattak vala kedeegh ketten az taborban, kyknek newők vala heldad, es medad, ew reayok zalla ystennek lelke, mert ewk es az hethwen veenek kőzzől valanak, de nē mentenek vala ky az taborból. Mykorō azert profetalnanak az taborba, el fw-tameek egy gyermek, es megh monda moyfesnek: Am heldad meldad proffetalnak az taborban: ottan monda Jofwe ky az teb veenek kőzzől vala, ^{||52} es moyfesnek zolgaloya: En yo vram moyfes, tylczad megh ewket. Ew kedeg: myt akarz bozzwt allany en eerttem? ky tylthattya megh wr ystent hogy mynd az fok neep ne profetallyon, es myndennek aggya az ew zent lelkeet? Moyfes azert mynd az veenekkel az taborban tereenek. Azonkezben nagy zeel tamada wr ystentűl, es yme nagy fok ffyr madarakat ffel ragadwan az tengher elwől mynd az yzrael taborara hozaa ewketh mynd kereff kerűl, es csak anneera yarnak vala ffel az eghben, mynt ket feng. ffel kelveen azerth mynd az fok neep azon napon, azon eeyel, es mafod napon nagy fok fyret gyeyteenek. De kyk kewefebbet gyeytettének vala, azoknak sem vala kewefeb mynt kyk fokath, es megh azalaak ewket az tabor kewrűl. Meegh kedeegh az hwff zagh ew fogok kőzöt vala, es ez eellyen eeledelek el nem fogyoth vala, es hertelen haraghya ffel yndwlwan az neepre, nagy czapaffal ytee

megh ewketh. Es newezteteek az hel' kyvanfaghnak temeteefe: merth ott temetteenek el mynd az neepék, kyk hwfth kyvantanak vala: kywe eredween kedeeg az kyvanfaghnak temeteefeeből yeweenek aferothban es zallanak megh oth.

Újzd Cap (XII. cap.)

Maria es aaron ellene zolván ot moyfesnek az ew zereczen felefeegheerth mondvan: Nem de csak moyfes atal zol ee mynekűnk az wr ysten. Nem de mynekewnk es azonkeppen zool ee? kyt, mynt wr ysten hallot vona, nagyon megh haraghweek. Vala kedegh Moyfes nagy kegyelmes ember mynden embereknek felétte, kyk ez feldnek(en) lakoznak vala. Ottan azert monda wr ysten ewneky, es aaronnak, es marianak ew hwgoknak: Mennyetek ky csak ty harman az fatorbol az tabernaculomhoz. Mykoron kywe mentenek vona, le zalla wr ysten homalyos kedben, es megh alla az tabernaculomnak aytayan hozya hyvan aaront, es mariat, kyk mykoron oda meentenek vona, monda ewnekyk: halgaffatok az en bezedemet. Ha mykoron ty kőztetők proffeta le'end, alomzerent yelenem megh en ewneky, awagy lataf zerent zolok eűneky. Nem de nem ollyan ee az en zolgam moyfes, ky mynd az en tellyes hazamba hywfeghes ew, en zaam zerent zolok ew zayanak, nylwan es nem mēsee zerent awagy abraz zerent lattya ew az wr ystenth. Myre azerth hogy

nem feelteetők moyfesh az en zolgamat megh ragalmazny? Megh haraghwan azert ott wr ysten ew reaok es el meene az homolyos kőd es ffel zalla ky az tabernaculomnak felette aal vala. Es yme Marianak homlokán pokol var tamada feyeer mynth egy hoo. Mynt azert Aron ew attya ffya rea tekeentet vona, es latta vona hogy poklos vona, monda moyfesnek: keerlek en yo wrám, ne vessed my reank az bynth, kyben Bolondwl czelekőttűnk, es ne legyen ez my hwgwnk mynt az meg holt, es mynt az halwa zyletet, ky ew annyának meehéből ky vettetik, yme ymaran az ew testet felygh be hatotta az pokol. Vr ystenre kyaytata azert moyfes mondwan: En ystennem keerlek gyogycz megh ewtet, kynek felele wr ysten: Ha az ew attya ewneky orczayara peket vona, nem de kellet vona ee heted napygh ky rekeztethny az kőffeeghből, csak azon zemeeremfeegherth. Rekeztetfeek ky azert heeted napygh az tabor kywl, es annak vtanna hyvattafeek be. Ky rekezteteek azert Maria az taborbol heted napyglan, es az neep azon herről addyglan el nem yndwla myglen be nem hyvattateek maria myndden tyztwllattal az taborban.

Újzen regged Cap (XIII. cap.)

Ky yeween azert az neep aferothbol, zallyottak le ew taborokat farannak pwz-tayaban, es oth zola wr ysten moyfesnek mondwan: Boczaff neepketh el kyk megh

kymellyeek kanaannak földet, kyt en adando vagyok az yzrael ffyaynak, mynden nemzethből eegy egy feyedelmet. Es wgy ten moyfes merth wr ysten megh paranczolta vala. Neepeket kylde azert el farannak pwztayabol, kyknek newók: ez Neptalymnak nemzeteéből Semmwath Zeekwrnak ffyat, Symeonnak nemzeteéből Saffat vrynak ffyath, Judanak nemzeteéből kalebeth yeffoneenak ffyath, Ifakarnak nemzeteéből ygalth Josefnek ffyath, Effraymnak nemzeteéből ofeeth Nwnnak ffyat, Benyamynnak nemzeteéből ffallwt raffaynak ffyat, Zabwlonnak nemzeteéből gyeddyelth fodynak ffyath, Josefnek nemzeteéből Manasseenek rezeeről gaddyt ennen ffyat, Dan nemzeteéből Ammyelt gemallynak ffyat, Afernek nemzeteéből Sthwrth michaelnek fyat, Neptalymnek nemzeteéből Naabyth Napfynak fyath, Gaadnak nemzeteéből gwelth makynak ffyat. Ezek az neepeknék newók, kyket el kyde moyfes hogy megh latnaak az ygyeerethnek földet. Ofeenek neweet newezee oth moyfes Josefneek, es el kyldwen, monda ewnekyk: Deel felől mennyetek ewbelee, mykora az heegyefre ywtandotok, neezyetek yol megh az feldet mynemű, es az neepeket, kyk ewbenne lakoznak, hogy ha ereff legyen awagy betegh, ha kewefen vannak, awagy fokan, ha yo az feld awagy gonoz, ha fyros awagy meddew, ha pwzta awagy faas. Leegyetek ereffek, es hozyatok az feldnek gymelczeeben. Ez dologh kedeegh az ydó-

ben vala mykora az zelew mastan kezd vala lagywlny. Mykora elmentenek vona, megh kymleek mynd az feldet Syn pwztayawl foghwan roobygh, hol ot bé kelnek Emathba Es del felől kerwlveen ywtanak Ebronnak varafaban, hol ot lakoznak vala Ahyman, Syfay es tolmay, ez három oryafok emathnak ffyay. Es elmenwen az zelók alatt valo patakra, egy zeló tŵth ffeel meteenek mynd zólóftŵl, kit egy rwdban vethveen ket embernek adaak vallokra. Almat es zeedeenek, fyghet es zaggatanak. Es haza teereenek negywen nap wtan, megh yarwan mynd az feldet, yewenek Moyfeshez es aaronhoz, es mynd az yzrael ffyayhoz farannak pwztayaban, ky vagyon kadesben. Megh mwtogataak ewnekyk az gymelczóketh, kyketh mynd hoztanak vala, es megh bezeelleek mynth yartanak vona. El meeneenk, wgy mond, az feldre, kyre mynket boczatatok megh lathny es yarny, es byzonnal teyyel es meezzel folyo feld. De fellete ereff lakofy vannak es nagy magaffkew fallal kereyten varafy Az Enak oryaf ffyayban es latank oth. Amalek deel felől lakozyk, Etheus es yebwfeus es amorreus az hegyefen, kananeus kedegh az tengher mellett, es az yordan vyze kewrŵl. Azon kezben kaleb, ky egyk vala, laffoyttya vala az kóz nepnek zengheefeket, mert moyfes ellen akarnak vala tamadny, es wgy mond vala: kellyŵnk fel, es meggyŵnk be az yo feldre: kynnyen megh vehettyek ewtet, az teh-

by kedegh, kyk ew vele valanak azt mongyaak vala: Semykeppen my ez nepek ellen nem tamadhatwnk, mert ereffebbek my nalwnknaal. Megh alazaak azerth^{ss} az yo feldet, kyt ymaran megh lattanak vala, mynd az tellyes fokaffagnak elette mondvan: Az feld, kyt megh yartwnk, mynd el nyely ew raytta lakozokat. Az neep, kyt lattwnk, mynd nag' zalaff, ot czodakat lattwnk, nagy magaff embereket enaknak nemzeteeből mynt egy oryafok, kykhez magwnkath hafonlathwan ollyanoknak lattatwnk vala mynt az faskat(k).

Ezen kettő Cap (XIV. cap.)

Fel zendwle azt halvan mynd az egheez feregh, nagy fyraflh teenek mynd az eethzaka, es nag' morgaflh teenek moyfefnek es aaronnak ellene, mondvan: yob mynd megh holtwnk vona meegh egiptomba, es ne ez kegyetlen pwztaban, yob ennek elette el veztwnk vona, es ne hozot vona ysten mynket ede, hogy my magwnk tór myat halnank es felefeeghwnk, magzatynk, es yozagvnk ellenfeghynknek preday leegenek, yob mynekwnk hogy esmegh egiptomban terywnk. Mondanak azert egymafnak: zerezywnk elettnk yaro feyedelmet es menywnk be egiptomba. Mykoron moyfes es aaron azt hallottaak vona, hanyot homlok efsenek le az feldre wr ystennnek elette mynd az fokaffaagh lattara. De Jofwe Nwnnak fya, es kaleb Jeffoneenak fya azt halvan megh zaggataak ew rwhayokath es monda-

nak mynd az fokaffagnak: Twggyatok hogy az feld kyt megh yartwnk yghen yo. Ha yrgalmaf le'end my hozyank wr ysten, be vyzen mynket ew rea, es nekwnk aggya az yo teyyel es meezzel folyo feldet, csak ne akaryatok dagalyofok lenny wr ysten ellen. Es ne feellyeetek az feld neepeet, mert mynt az kynyeret wgyan el nyelhettyek ewketh. mynden byzodalom el tawozot ew twnk, my velwnk vagyon kedegh az wr ysten. ne akaryatok femyt feelny. Mykoron nagyon kyaythnanak mynd nyayan, es megh akarnaak ewketh kewezyne, Azonkezben megh yeleneek vrnak dyczóseeghe myndeneknek latafara, Es monda wr ysten moyfefnek: Myglen zwgodoz en ellenem ez neep, Myglen nem hyznek ennekem mynden czoda teetelembe kyt ew elettek teezók? Megh veróm azerth ewket dógh halallal, es megh emeeztem, teeghed kedegh feyedelmee tezelek ennel nagyob es ereffeb neepen. Es monda moyfes wr ystennnek: Vram, hogy hallyak megh az egyiptombelyeket, kyk kezzól kywe hoztad ewket, es mynd ezen feldnek neepe, hogy tennenmagad kóztek lakozol ez te neepednek, es zynról zynre lattaffaal ew twnk, es az the zét kódód fedezze be ewketh, es hogy nappal kód ozlop keppen yaarz' ew elettek, es tyz ozlop keppen eeyel. Ha ymaran megh ólneel enny fokaffagot, vgy mynt egy embert, Es azt mongyaak: Nam nem tehetee hog' ky vynnee ez fok neepet az földre kyre megh

efkŵth vona eŵnekyk, az okaert óltee megh ewketh az pwztaban. Magaztaffeek ſfel azert az the zent newed wram, mykent megh efkŵttel mondwan: wr yſten nagy bekeffee-ghes es nagy yrgalmaffaghw, el yeven mynden alnokfagot, es bynt emberekról, es egy artathlant fem hagy'van el, ky megh latogatod az atyaknak byneyth az fyakban harmad es neegyed zzygh. Boczaſſad megh azert keerlek ez the neepednek byneeth az the nagy yrgalmaffagodeerth, mykent yrgalmaz lewl ewket ky hozwan egiptombol. Es felele wr yſten: yme megh boczattam az the bezeded zerent. Eelek en, es be tellyefedyk wrnak dyczóſeegheewel mynd ez tellyes feld. De maga mynden emberek kyk lattaak az en felfeghes voltomat, es czoda tetelymet, kyket en tettem egiptomba es ez pwztaban, es ymaran tyz yzben keefertettek megh enghemet, meeg es nem enghettenek az en bezedemnek. Nem latyak az feldet kyert en megh efkŵttem az ew attyokknak, fem azok kózzól nem lattya egy es, kyk megh ragalmazaa az en akaratomat. Az en zolgam Kaleb, ky tellyes az en lel kemmel, kóvete csak enghemet, ewth vyzem be az feldre kyt megh kerŵnth(ſth) es az ew nemzete byrya ewtet, kyt mynd amalek es kananeus eel, az vólgyeketh. Honap yndohatok el az taborth, es teryetek hattra az pwztan az vóróff tengherre. Zola efmegh wr yſten moyſefnek es aaronnak mondwan: myglen zwggodyk ez atkozok(tt)

fokaffaagh en ellenem, yol megh hallottam az yzrael ffaynak bozzonkodafokat. Mongyad azert ewnekyk: EEIók en, vgy mond wr yſten: mykent zoltatok en hallafomra, azon keppen teezek ty veletek, ez pwztaban hwlnak le az ty teſtetek. Mynnyayan kyk en ellenem zwggottatok hwz eztendótŵl foghwa, es feellyeb, nem meentek be az feldre kyre en ſfel emeltem az en keze- met, hogy ot telepettetneelek le tyteketh kalebnel es Joſweenal kyl. De az ty aproleektokat, kyket mondatok hogy ellenſeeghnek martaleky leenneenek, vyzem be az ygyeerethnek földere: ewk leeznek bwdofwan negywen eztendeegh az pwztaban, es ewk vyfelyk az ty byneteketh ez pwztaban, myglen az ty dóghótók megh emeezteffeegh az negywen napnak zama zerent, kyben megh yartatok az földeth, az eztendó na- peert zamlaltatyk, es negywen eztendeegh tellyefeytytek be az ty alnokfaghtokat, es megh yſmerytek az en bozzw allafomath. Azerth mynd az neepék, kyk megh yartaak vala az feldet, es kyk yſten ellen tamadwan morgaſfra yndoytottaak vala mynd az fokaffagoth az pwztaban, hogy mywel az feld gonoz vona, megh veretteteenek wr yſtennek elette, es mynd megh halanak. Czak Joſwe es Kaleff maradanak megh. Mykoron mynd ez bezeedeket megh mondotta vona moyſes az neepnek, nagy ſyralmat teenek. Es reegghel hollal ſfel kelwen meeneenek ſfel az heegy teteyre mondwan: kee-

zek vagywnk be zallany az herre, kyról zolth az wr ysten, mert veethkóztwnk, kynek moyfes: Myre, vg" mond, haghyaatok atal az wr ysten mondafaath, ky ty nektek nem lezen haznalattokra, be ne meennyetek mert nynczè ty veletek az wr ysten, hogy el ne hwlyiatok az ty ellenfeeghtek elót, yme az amalekytaak es az kananeofok ty ellentekben vannak, kyknek fegywerek myat el hwllotok, myerth hogy nem akartok enghedny wr ystennnek, es nem lezen wr ysten ty veletek. Azok keddeegh megh vakwlvan fel meenenek az heegynek teteyre, wr ystennnek kedegh tabernaculoma es moyfes mynd hozya tartozowa(D) maradanak meg az taborban. Le zalwan azert ew ellenók az amalekytaak es kananeofok az heegyrol hattra verween ewket, es meg gyezween, megh yzeek ewket mynd Ormaygh.

Uzen három Cap (XV. cap.)

Monda esmegh wr ysten moyfesnek: mongyad azt az yzrael ffaynak: Mykoron be menendótók ty lakozastoknak földere kyt en adok tynektek, es aldozatot te"endótók, awagy ystennnek tyzteffegheert, awagy wrnak yozagos yllattyara, awagy bekeffeghert, es bynnek boczanattyara, awagy fogadasth teendótók be tellyefeythween, awagy zabad akarattal valo ayandekozast mw(ta)-tandotok, akar Barombol, es yohbol, akar eegyeb yozaghsbol: mynden aldozathnak ydeyn olayyal elegy Borral es femlyewel egyeló-

heetek, es mykoron az földnek kenyereeben eyendótek kyt en adok tynektek, ky valazzatok az eleyt es dezmayath wr ystennnek. Azonkeppen teegyetek mynden eegyeb eethketókból. Azonkeppen ygyenlew tórwen lezen es paranczolat mynden felee neepeknnek, kyk ty kóztetók lakozannak. Valaky ty kóztetók twdathlanffaghsbol veethkózendyk atal haghwan azokat kyk megh vannak tylythwan, Aldozyeek az ollyan azon eztendey kethczeet ew byneyeerth, es ymaad ew erette az pap hogy twdathlan veethkezet wr ystennnek elette, es megh boczattatyk ewneky. Ha keddeegh vala meely lelek keweelfeeghnek myatta veethkezendyk⁵⁴ akar lakos palogaar legyen, awagy yeweeween, ky veez az ew nepe kózzól, Mert wr ystennnek mondafaath megh vtalta, es az ew paranczolatatyat atal haghtha, azerth ky vetteyk az fokaffaghs kózzól, es az ew alnokfaga ennè magan leezen. Leen azonkeppen hog" mykoron azon pwztaban volnanak, es egy emberth talaltanak vona, ky faat zeedet vona az ynnep napon, Moyfesnek Aaronnak es mynd az fokaffaghsnak eleybe vyveek ewteth, kyk ottan az temleczbe rekezteek ewtet nem twdvan myt teenneek ewneky, Es monda wr ysten moyfesnek: Halalnak halalawal hallyon megh ez ember, kewel veryeek agyon ewtet mynd az fokaffaghs az tabor kywl. Mykoron azert ky vytteek vona ewtet, megh kówezeek ewtet mykent wr ysten megh paranczolta

vala, Es móda wr ysten moyfesnek: Mon-
gyad azt az yzrael ffaynak, hogy zerezye-
nek peremóket ew palasttyoknak neegy ree-
zeen, vethween ew reayok keeth zynew
foltokat, kyket mykoron megh tekeenten-
nek, megh emlekózyenek wr ystennek myn-
den paranczolatyrol, es ne kóweffek ennen
gondolattyokat, es az ew teetowa nezew
zómóketh paraznafaghra. De yn kab megh
emlekezween wr ystennek paranczolatyrol
azokban eellyenek, es leegyenek zentek ew
ysteneknek. En vagyok ty vratok ysten-
tek, ky kywe hoztalak tyteket egyptomnak
fóldeeból, hogy en ty ystentek lenneek.

Újzen negy Cap (XVI. cap.)

Ime kedeegh azon kezbe korree yfwar-
nak ffya, kaathnak ffya, Leuinek ffya, Da-
tan es abyró helyabnak ffay, es Hon fee-
leknek ffya Rubennek nemzeteeból tamada-
nak ffl fel moyfesnek es aaronnak ellene,
mynd az yzrael ffaywal oly mynt harmad
ffl fel zazan, mynd nepek az synagoganak
feyedelmy es mynd az kóz neep kózót ne-
wezetefek es mondanak: Leegyen eeleegh,
wg" mód, tynektek ymaran az wralkodas,
myre emelkettek ffl fel az ystennek neepeen.
Nam mynd ez fokaffaagh zent, es ew kóz-
tók lakozyk az wr ysten. Mynt azt hallotta
vona moyfes, ottan arczwl efeek az földre,
es monda koreenak es mynd az fokaffagh-
nak, ky ew vele vala: hollal, wgy mond,
megh yelenty wr ysten, kyk ew hozyaa tar-

tozyanak es az zenteket ew hozyaa fogh-
lallya, es kyket ew valasztand, ew hozya
kózjelghethnek. Azert azt teegyetek, vegye
ffl fel myndentek ew twrribwlomat, te koree
es mynd az te tanaczofyd, es honapynapon
merhetek zeneth, es veffetek temyenth
ew rea wr ystennek elette, es vala kyth
valasztan(d) wr ysten az leegyen zenth, yol ffl
emelkógyetek leuinek ffay. Monda esmegh
koreenak: halgaffatok leuinek ffay. Nem de
kewefnek lattatyk ee ty nektek, hogy ky
valasztot ennen maganak wr ysten tyteketh
mynd az teb nemzet kózszól, es ennen ma-
gahoz egyyefeytet hogy twlaydon csak en-
nen maganak zolgalnatok az Sanctuarioma-
ban, es allanatok mynd az kóz neepnek
elette wr ystennel. Annak ókaerth hyvatot
eleybe tyteketh hogy papzerzethben alla-
natok ew elette ty mynd kyk vattok leui-
nek nemzety, kyczoda azert az aaron hogy
ew ellene zwggogyatok. El kylde annak
vtanna moyfes hogy oda hynaak datanth es
abyronth Elyabnak ffayth, kyk feleleek:
Nem meegywnk, Nem de kewefnek lattatyk
ee tynektek hogy ky hoztatok ez nepek
egiptombol, ky teyyel es meezzel foly vala,
hogy megh ólneetek mynd ez pwztaban, de
meegh annak felette vralkodny es akartal my
rayttwnk. Nem de annak felette zemenkket
es ky akarod ee vaynya. Azerth nem mee-
gywnk. Azt halwan yghen megh haraghlweek
moyfes es monda wr ystennek: Ne neez-
yed wr ysten az ew aldozattyokat. The tw-

dod wr, foha fenkynek csak egy zamarat fem vettem el, fenkyt megh fem keferetytettem ew kózzólók. Es monda koreenak: Te, es mynd az the gyűlekőzetőd allyatok egy felee ystennek elette, ef aaron maffelee honapy napon, es ky mynd veegye ffele ew twrribwlmomat harmad ffele zazat ty egy felelőld aldozwan wr ystennek elette, es aaron maffelől tarca ew twrribwlmomath. Mykoron azonkeppen tettek vona, Megh alla egy felelőld moyfes es aaron, es ew ellenek maffelől mynd az fokaffaagh, az tabernaculomnak aytaya elóth. Nekyk yleneek wr ystennek dyczeffeghe, zola ot moyfesnek, es aaronnak mondvan: tawozyatok ez fokaffaagh mellől hogy hertelen vezeffem el ewketh, azok kedeegh ottan arczwl efeenek az feldre mondwan: Myndden testes lelkeknek ereffeghes ystene, Nem de egynek byneerth mynd re(a)yok haraghwzol ee? Es monda wr ysten moyfesnek: Paranczold azt mynd az kezenfeghes neepnek, hogy myndden el tawozz'EEK koreenak, datannak, es Abyronnak Satory mellől. Es ffele kelween moyfes mynd az veeneknek es az kőz neepnek (monda): kellyetek ffele, tawozyatok el ez bynefeknek Satory mellől es femyt fe ylleffetek az ew yozaghyban, hogy ew velók eegyetembe el bwrwlyatok. Mykoró myndenek ez(l) tawoztanak vona mynd kerefkőrwl, Dathan es abyron alnak vala akoron ew Satoroknak aytayan mynd feleffeghekkel es maghzattyokkal, Monda moyfes: ezen

twggyatok megh hogy wr ysten boczatot enghemeth, hogy myndenek megh teenneek kyketh lattok, es nem twlaydon az en zyvemből zarmazny hogy ha ezek zokaff embery halallal halanak megh, Nem ysteny czapaff myath, hat nem boczatot enghem az wr ysten. Ha kedeegh wy czoda dolgót te'end az wr ysten hogy nyffa megh az föld az ew zaayat, es nyellye el ewket, es myndenek kyk ew hozyatok tartoznak, es eelween mynd pokorra zallannak, akkoron twggyatok megh hogy megh karomlottak az wr ystenth. Azonnal azerth mynt megh zónt vona zolaftwl kettee valeek az feld ew labok alath, es megh nythwan az feld ew zayat ottan el nyelee ewket mynd fatorokkal mynd kezenfeghes yozagokkal, es eelwen mynd pokorra zallanak el fedezween ewket az feld, es el vezynek az fokaffaagh kózzól, Az yzrael ffyay kedeegh, kyk mynd kórwl alnak vala megh rettenee(ne)k azoknak nagy fywafokat reewafokat halwan, es mondanak: ffffwnk el eennen, netalantan mynket es el nyel az feld. Annak vtanna tyz tama-da wr ysten elől es megh emeeztee az harmadfel zazan kyk valanak aldozwan. Monda annak vtanna wr ysten moyfesnek: Paranczold azt aaron pap ffyanak eleazarnak, hogy zeggye ky az tyzből az harmadffel zaz twrribwlmomokath, es hannya teetowa az tyzet, mert megh zenteltettek wr ystennek az bynefeknek halalokban, es vygye az templomba, fygghezze ffele ewket az falon

körül az oltarnak, myerth hogy wr ystennek aldoztanak ew benne, es megh leegyének zenteltetthween, hogy lassaak es erek emléközöttre legyen az yzrael ffaynak, hog' fenky ydeghen ne mereezellyen yarwllny az oltarra aldozvan, ky aaronnak nemzeteéből nem vona, hogy ne zenwedne ollyâ vezedelmet mynth koree, es ew hozya tartozo fokaffaagh. Nagy morgolodath teed(n) esmogh mynd az fokaffaagh masod napon Moysefnek es Aaronnak ellene mondan: Thy ôleetek megh az wr ystennek neepeet. Mykoron azert nagy haborwfaagh tamadna az neep közzöt. Moyse es aaron fwatanak az ystennek templomaban. Ottan azert be fogaa feteth köd az tabernaculomoth, es megh yeleneek wr ystennek dyczófeghe, Es monda wr ysten moysefnek: tawozyatok el ez fokaffaagh közzöl, mert mastan es el veztem ewketh. Monda moyse aaronnak: ved fíel twrribwlomodat es veff tyzet bele az oltarrol, es temyenth, meny hamar az neephez hogy ymagy ew eerettek, merth ymaran ky eredeth az nagy haragh wr ystentül, es el hatalmazoth.⁵⁵ Mykoron azert azt tette vona, es faz fokaffaagh közzee fwot vona, kyt ymarâ be bamlot vala az nagy tyz, temyent aldozeek ystennek, alwan az fok hallot embert közzöt es eelök közzöt kenyerghefth teen ew erettek, es ottan megh alla az ysteny czapaaff: Teleenek kedeegh kyk akoron megh halanak, tyzen neeg' ezeren es heeth zazan azoknal kyl, kyk koree feregheeben

el veztenek vala, Es aaron teree moysefhez az tabernaculomba, mynt az czapaaff megzött vona.

Tizen ewt Cap (XVII. cap.)

Esmegh zola wr ysten moysefnek mondan: mongyad azt az yzrael ffaynak, es veegy myndden nemzethnek feyedelmeethül egy egy vezzöt, es kynek mynd raytta leg'en newe yrwan. Aaronnak kedeegh newe lezen leuinek nemzeteéből, es helhezteffed ewketh az tabernaculomban az az oltarnak elette, hol oth zollyak teeneked, ha kyt azok közzöl valasztandok annak ew vezzöye megh vyraghzyk es azzal el tawoztatom entwlem yzrael ffaynak bozzonkodafokath, ky myath en ellenem moroghnak. Es mykoron azt megh bezelette vona moyse az yzrael ffaynak, es myndden nemzetnek feyedelme oda adaa ew vezzöet, es teleenek tyzen keth vezzök aaronnak vezzöeenel kyl, kyket mykoron moyse wr ystennek elette le tette vona, masod napon megh oda terween megh vyragozwan talala aaronnak vezzöeeth leuinek hazabol, es bymbokkal fíel dwzzadwan megh vyragozny lataa, ky leweleketh erezthween, mondolath teremthee, ky vyvee azert moyse az vezzöketh wr ystennek elölee mynd az yzrael ffaynak eleyben, es myndenyk megh lataa es fíel veevee az ew vezzöeeth. Es monda wr ysten moysefnek: Aaronnak vezzöet vyd az tabernaculomba, hogy oth tartaffeek az yz-

rael ffyaynak tagalyoffagoknak yegyeere, es zónnyeek megh az ew en ellenem valo zwg-godafok, es megh ne hallyanak. Es wgy theen moyfes mynt megh paranczola wr yften, Es mondanak az yzrael ffyay moyfesnek: yme mynd megh emeeztettwnk, es mynd el wezwnk. Vala ky az tabernaculomhoz menend az ohtan megh hal. Nem de mynd el kel ee vezwnk halalnak myatta?

Тыңн хатт Сап

(XX. cap.)

Onnan fltel kelween az yzrael ffyay es mynd az fokaffaagh, yeweenek Synnek pwztayaban elfew honabban, es zaalla le az neep kadeefbe. Megh hala oth Maria azon, Moyfesnek es aaronnak hwgok, es azon helyen temettetek el. Mykoron el fogyathkozot vona az neepnek vyzok, Moyfes es aaron ellen tamadanak mondwan: yob az my atyankffyay kózót vezttwnk vona el, yftennek elette: myre hoztatok wr yftennek egyhazaat ez nagy pwztaban hogy mynd mymagwnk mynd barmwnk megh halnanak zomeehal? myre kóltóttetok fltel egyptombol hogy ez gonoz herre hoznatok, kyt fem zanthatnak, fem capalhathnak, hol fem fyghe nem teróm, fem zóló, fem alma, annak felette vyze es nynczen kyt ygywnk. Be meene azert moyfes es aaron azt halwan az tabernaculomban, oth hagywan az fokaffagoth, es le effween arczwi az feldre, wr yftenre kyaytanak, es mondanak: Wr yften halgaffad megh ez neepnek ew kyaytafaat,

es nyffad megh ewnekyk the eelő kwthfeyednek keenczeeth, hogy megh eeleghwlvén zennyek megh ew morgafok. Es megh yeleneek wr yftennek dyczófeghe ew raytok, es zola wr yften moyfesnek mondwan: ved fltel az vezzót es gyeycz egybe az neepet the es aaron atyadffya, es zollyatok az kew zyklanak ew elettek, es az vyzet aad tynektek, Mykoron vyzet hozandotok az kew zyklabol, mynd az neep zyzk mynd ew barmok, fltel vevee azert moyfes az vezzót es egybe gyeythween ewketh monda: halgaffatok dagalyofok es hytethleneek: Nem de ez kew zyklabol vyzet ythetwnk tynektek? Mykoron fel emelte vona moyfes ew kezeeth megh ytee kethzer az vezzówel az kew zyklaat, es nagy bewfeegghel ky kezdeenek folny az vyzek ew belóle, wgy hogy mynd az neep, mynd az ew barmok eeleghet ynneek. Es monda wr yften moyfesnek es aaronnak: Merth nem hywetek ennekem hogy megh zentelneetek engemeth az yzrael ffyaynak elettok, nem vyzytok be ez neepeth az feldre, kyt en adok ewnekyk. Ez az ellen mondafnak vyze hol oth zwggodafth teenek az yzrael ffyay wr yftennek ellenee, es megh zentóltetek ew bennök. Kyldé el azon kezben kówetoketh moyfes kadesnek pwztayabol, Edomnak kyrallyahoz, kyk mondanaak: ezth paranczollya az the atyadffya yzrael, te twdod myndé nagy mwkankat, kyk megh foghlaytak mynketh, mykeppen zallottak le az my

attyaynk egyptomba es oth lakozttwnk leegyen nagy fok ydeyglen, es mykent gyettertenek mȳketh, es az my atyaynkkat az egyptombelyek, es mykent kyaytottwnk wr yftenre, es megh halgatot legyen mynket, es ew zent angyalaat el boczathwan, egyptombol ky hozot. yme kedeegh maftan vagywnk kadeznek varaffaban, ky az te földednek hataran vagyon, keerŰnk hogy enghegy wtat meenny az the földedê, nem meegyŰnk az zanto feldeken, fê zelókón: de az orzaagh wtan meegyŰnk el, fem yora, fem bal felee nê terŰnk. Kynek felele edom: Nem meegy atal en rayttam, de eleedbe kelók erómmel. Mondanak az yzrael ffyay: az yarth wton meegyŰnk, ha myt el veendŰnk, eetelt awagy ytalt, mynddennek tellyes araat megh fyzettyek, csak enghegy el mennŰnk. Kyknek efimegh felele: nem mentek ottan. Azert ky zalla eleyghbe nagy haddal. Annak okaert maf wtra tereenek onnan az yzrael ffyay. Mykoron ffel yndoytottaak vona az tabort kadefból, yeweenek hornak hegyeere, ky edom földeenek hataran vagyon, hol oth zola wr yften moyfefnek mondwan: Mennyen aaron az ew nepe wtan: mert nem megyen be az feldre, kyt en adok az yzrael ffyaynak, myerth hytethlen len az en bezedembe az ellen mondo vyzneel. Ved ffel azert aaront, es az ffyat eleazart, es vyd ffel ewketh ez hornak hegyeere, mykoron le vethkóztetendód aaronth az ew attyaak(t) ew papy rwhayabol, ótózteffed ffel ew ffyat

eleazart ew attya helyeth, aaronth kedeegh kótózd megh, es hallyon megh ott. Es mynd wgy teen moyfes mynt megh paranczolaawr yftê. Mykoron azerth aaron megh holt vona az hegynek teteyn, zalla le moyfes csak eleazarral. Lathwan azert mynd az fokaffagh, hogy megh holt vona aaron, nagyon fyrataak ewtet oth harmyncz napylan myndden nemzeth yzraelbe.

Uyzen heet Cap (XXI. cap.).

Mikoron kedeegh hallotta vona azt kananeos, aradnak kyrallya, ky deel ffelól lakozyk vala, hogy yzrael el yetth vona az kymlóknak vtan, ellenek vyafkodeek, es megh gyózwween ewtet fok predath ragada. Izraelt kedeegh fogadafti teen wr yftennek mondwan: ha ez neepet my kezŰnkbe adandod, el vezthtyek mynd ew varafyth. Es megh halgataa wr yften Izraelnek keerelemeeseeth: es kezeebe adaa az Kananeofth, kyt megh óle, es varafyth mynd ffel dwlaa, Es newezeek az helnek neweet Orma, az az athkozot. Ky eredeenek azert hornak hegyeból hogy megh kerŰlneek edomnak földet az vereff tengher felól, Es megh zomorodeek az neep az hozyw wtert, es nehez dologherth, es mynd wr yftennek mynd moyfefnek ellene zolanak mondwan: Myre hoztal ky mynket egyptóbol⁵⁶ hogy mynd megh halnank ez nagy pwztaban. Nynczen kynyr, nynczen vyz, az my lelkwŰnk ymaran vgyan megh wtaltatot ez kyny eetelen. My-

nek okaert wr yften tyzes kegyokath bo-
czata az neepre, kyk mykoron keenzanaak
es ólneek ewketh kezereyteteenek yeny
moyseshez, es mondanak: wethkóztwnk
mert wr yfennek ellene zolank, es the el-
lened, ymagy hog' vegye el rolwnk ez ke-
gyokath. Es ymathkozeek moyses az nee-
peerth, Es monda wr yften moysesnek: ze-
rez' egy reez kegyoth, es ted fíel yegyeerth.
Vala ky febes arra tekeenden(*tend*), eel es
megh gyogy. Es wgy theen moyses es azth ky
lathattya vala mynd megh gyogyl vala. On-
nan fíel kelween nagy kerwíleeffel ywtanak
Bamothnak wólgyeeben, moab tartomanya-
ban, fafganak teteyn, ky az pwztanak elle-
neeben neez, kylde el onnan Izrael kewe-
tóketh Seonnak az amorreofoknak kyrallya-
nak mondwan: keerek enghegy ennekem el
el mennem az the feldeden, fem the fè
towa nem, fem mezóre, fem zeló heg're, de
az kyraly wton meegywnk el, ky femykep-
pen nem enghedee, de ynkab nagy haddal
tamada ellenek, ky meene eleyghbe az pwz-
tara, es ywthwan Jafaban, nagyon vyafko-
deek ellenek, es megh gyezteteek Izraelt-
twí, es el foglalaak földdeet arnonttwí fogh-
wa mynd yebokygh, es amon fyoknak
földókyglen. El veeve azert Izrael mynden
varafyt, es lakozeek az amorreofnak vara-
fyban, Efebonnak varufaban es ew falwy-
ban. Efebon kedeegh vala Seon kyralnak la-
ko helye, ky nagy fok kyralyokat gyózt
vala meg, es orzaghyt mynd el foghlalta vala,

de yzraelttwí arczwl vereteek, kylde el az-
ert onnan moyses kymeketh kyk megh kym-
leneek yazerth, azth es meg veeve mynd
hozya tartozoywal, onná ky terween ere-
deenek Bafan wta felee es eleyghbe tamada.
Og, bafannak kirallya, nagy haddal(*mene*)
edraymba, es monda wr yften moysesnek:
Ne akar feelny, merth the kezedbe attam ewtet
mynd neepewel, es feldeewel, ennek es wgy
teegy mynt Seon kyralnak teel efebonba.
Megh óleek azert azt es mynd ew fyaywal,
es földdeet el veevek, Es onnan ky fereghól-
ween zallanak megh moabnak mezeyn az
arant hol Jeryko varafa vagon az yordan
vyzeenek maff felól. Lathwan

Цъен нполъ Цап (XXII. cap.).

Lathwan azerth Balak beornak ffya mynd
azokat kyketh Izrael zerez vala, es hogy
megh feelemlettek vona moabnak neepey,
es az ew yeveteleket el nem zenwedheth-
neek, móda madyannak feyedelmynek: W-
gyan el vezt myndent ez neep vala ky ez
my földwnkón lakozyk, mykeent zokaa az
ókór az fyweth mynd gyekereftwí fíel ha-
rapalny. Ew kedeegh az ydóben vala moab-
nak kyrallya, kylde el azerth az feyedelmek
kózzól Ballam proffetahoz, beornak fyahoz,
ky lakozyk vala moab vyze mellet, hogy
oda hyvathnaa ewtet mondwan: yme ky
yett ez neep egyptombol es el fedeztte ez
földnek zyneek(*t*) es en ellenem zallot, yewel
azert es athkozdz megh ez neepet, mert eref-

feb en nalammal, hogy ha vala my keppen
megh verhetem ewtet es el yzhetem az en
földemről, Mert yol twdô hogy aldót az
kyt the megh aldaz, es athkozot kyt the
megh athkozz. Mykoron azerth el mentenek
vona nagy ayandeekkel Balaam proffetához,
megh bezeelleek ew neky az kyral akaratt-
yat, es monda ewnekyk: Maraggy(at)ok eet
ez eeyel es megh felelők hónap, vala myt en-
nekem mondand wr yften. Hozyaa yewe
azert wr yften az eyel es monda: Myt ke-
refnek ez emberek te nalad? felele Balaam
yftennek: Balak kyral Sefornak ffya kyldet
en hozyam mondvan: yewel, athkozyad megh
ez neepet, ha mykeppen el yzhetem eennen
ewket. Monda yften Balaam proffetanak:
Ne akary velek el menny, megh fe athkoz-
d az neepet, merth aldót. Ky reegghel fel kel-
ween monda az feyedelmeknek: Mennye-
tek el haza, merth megh tyлта enghê yften
ty veletek el meennem. Ottan haza terween
az feyedelmek mondanak Balaknak: Nem
akara Balaam mywelwnk el yeny, Esmegh
az kyral fokkal tebbeketh, es nagyob wra-
kat kyldé mynt annak elette, kyk mykoron
hozya yettenek vona, mondanak: Ezth mon-
da Balak Seffornak ffya: ne keeffel en hoz-
yam yeny, keez vagyok teghed tyztes-
feegghel fogadnom. Felele Balaâ: Ha
meegh egy hazaath tellyef ezyftel es aran-
nyal adna nem valtoztathatô az en yfte-
nemnek bezeedeet hogy awagy tebbet myt,
awagy kewefebbet zolneek, keerlek hogy

maraggyatok ett ez eeyel es, hogy twdhaf-
fam myt felellyen ennekem wr yften. yewe
el azert yften azon eeyel Balaamhoz:
Ha meegh es el hywnya yettek theghed az
emberek, kell feel meeny el ew velők, de
wgy hogy az myt teeneked paranczolok azth
teegyed. Megh nyerghelee azert az ew za-
maraat, es el meene ew velők, es megh ha-
raghweek ew rea wr yften, es alla megh
wr yftennek angyala az wton balaâ ellen,
ylween az zamaron, es keth gyermőköt(k)
valanak ew vele. Lathwan azert az zamaar
yftennek angyalath az wton, alwan egy me-
zeytelen tórrel, el ky haytta az wttrol, es az
mezón kezde meenny, es balaam ottan
verny kezdee az oldalaat az estappal, hogy
az wtra hozhathnaa, Megh(alla) efmegh az
angyal egy zoroffagon, hol sem tee sem towa
nem terhethne, kyt mykoron az zamaar la-
tot vona, az falhoz zoroystaa ennen magaat,
hogy el feerne az angyal mellől, es megh
fertee ew vranak labaat, ew kedeeg anne-
wal nagyobban kezdee verny. De mykoron
el nem mehethne az zamar az angyaltwl,
le effeek az feldre ew vranak labay alaa, ky
nagyon megh haraghwan, ereffen kezdee az
zamarnak oldalat verny az yftappal. Megh
nytaa kedeegh wr yften az zamarnak za-
yat, es zola ewneky mondwan: Myt tettem,
Myre verz' enghemeth ymaran harmad yzbe?
Felele balaam: merth eerdemled myre czwf-
folz megh enghemet, de ha fegywerem vona
ezennel megh ólneekek teghedet. Monda az

zamaar: Nem de the zolgaló barmod vagyok ee, kyn koronkeed zoktal ylnye? mynd ez may napyglan, es ottâ monda: foha. Es ottan megh nytaa wr ysten Balaamnak zemeeth, es megh lataa az angyalth alwan az wton mezeytelen fegywerrel, es ymadaa ewtet arczwl le efween az feldre, kynek monda az angyal: Myre ymaran harmad yzbe verőd az zamaarth, En azert yettem, hogy tee ellened tamadneek, merth vezedelmes az the wtod, es ennekem ellenfeghes? Es csak az the zamarod ky ne teert vona az wttrol, teeghed megh óltelek vona es ew eelne. Monda balaam: Veethkőztem nem twdvan hogy tee allanaal en elienem, Es ha maftan nem keellemetes teeneked hogy el meennyek, megh terők. Monda az angyal: Meny el ew velők, de oyyad magad hogy ha myt paranczolandok, azt zollyad. El meene azerth az feyedelmekkel. Hogy azth hallotta vona balak, ky yewe ew eleybe egy moabytanak varaffabâ, ky arnonnak hataran vagyon, es monda Balaamnak: keweteket kyldeek te wtannad, myre nem yeweel ottan el, Awagy hogy nem adhatom ee megh te yewetelednek ywtalmaath? kynek ottan monda: yme yelen vagyok, Nem de eegyeb(et) zolhatok hanem kyth wr ysten vetend az en zamba. ffele kelenek azert eegyetembe ew orzaganak egy vee ghen valo varaffaban. Mykoron megh vyrradot vona, vyvee ewtet Baalnak heegeeere es megh tekeenteek az neepnek kylfew reezeeth.

Тринадцатый Глава (XXIII. cap.)

⁵⁷|| Monda azerth Ballam proffeta Balak kyrálnak: Zerez' ennekem heeth oltarokath, es zerez myndenykre egy egy twlkot, es megh annee zamw kofokath. Mykoron mynd megh zerzette vona, Monda Balaam: aal' meg egy keweffee ez the aldozatodnak mellette myglen el meegyek egy keweffee, hog', ha eleembe yewend wr ysten, es vala myth zoland, megh yelentóm. Es mykoron onnan el tawozot vona, eleebe kele wr ysten es monda ewneky: Terr' megh es mond azth balaknak. Meg terween azert ew hozyayok es elöve veeven ew pelda bezeedeet monda: Aarambol hozot ede enghem balak moabytának kyrallya, nap kelethnek hegyeyról: yew el, wgy mond, es atkozd megh Jacobot, fyeff es zydalmazd meg Izraelth, hogy athkozyam en azt megh, kyt megh nem atkozot wr ysten, My okkal zydalmazyam azth megh, kyt megh nem zydalmazot wr ysten. Az kew zyklanak teteyról latom megh ewteth es az halmokrol tekeentóm megh ewteth, Ez neep ennen maganak lakozyk es az ydeghen neep kőzzee nem zamlaltatyk. Ky zamlalhattya megh Jacobnak porath, es megh twdhattya Izraelnek zamaath, hallyon megh az en lelkiem az ygazaknak halalawal, es leegyenek az en vee ghezetyem ezekhez hafonlatofok. Es monda Balak kyral Balaamnak: My dologh ez kyt teezz, hogy megh athkoznaad az en ellen-

feeghmet, azert hyttalak ede, the kedeegh
 vyzon ellen megh aldod, kynek ew felele:
 Nem de eegyebet zolhatok hanem kyt az en
 wram ysten paranczoland. Monda azert Ba-
 lak: yewel velem maf herre honnan feleet
 Izraelnek lathaffad, de mynd tellyeffeegghel
 nem lathatod, onnan atkozod megh ewteth.
 Mykoron azert vytte vona ewtet fafga newó
 hegynek teteyre, zerze ot balaam heet ol-
 tarokat es az aldozatokat felwl reea hely-
 heztethwen monda balaknak: Aal" megh eet
 ez the aldozatod mellet, myglen meg twggyam
 megh twdom myt paranczol wr ysten. My-
 koron azert wr ysten eleybe kólt vona
 monda: teer megh balakhoz es zoold azth
 ewneky, es mykoron hattra terth vona, ot-
 tan monda ewneky: Myt zoola az vr ysten,
 Ew kedeegh elówe fordoythwan az ew pel-
 da bezeedeet monda: Aal" meg Balak es
 halgafd megh, Hallyad megh Seffornak ffya,
 Nem ollyan ysten mynt ember hogy hazwg-
 gyon, fem ollyan mynth embernek ffya,
 hogy el valtoztaffeek, Mondaa azert es nem
 teezy, zoola es be nem tellyefeyty, Alda-
 nya hozattam ede, aldazth megh nem tyltha-
 tok. Nynczen balwan Jacobban, fem hamys
 keep Izraelben, Az ew wra ystene ew vele
 vagon, es az kyrálnak gyezedelmes trom-
 bytaya ew benne, Wr ysten hoztta ky ew-
 tet egyptombol kynek ereffeeeghe hafonlatos
 vnykornifhoz. Nynczen yevendó mondaf Ja-
 cobban, fem neezees Izraelben, Ew ydey-
 ben mongyak Jacobnak es Izraelnek, myt

zerzet wr ysten. yme ez neep mynt az neft-
 teen orozlan ffel kel, es mynt az hymya
 fel tamad: addygh le nem fekyk, mygh kyt
 ragadot megh marya, es az megh marthnak
 veereeth megh ygya. Monda azerth balak
 Balaamnak. Se megh ne athkozyad, fe megh
 ne algyad. Ew kedeegh: Nem de mondaam
 teeneked hog" vala myt ysten adand en zam-
 ba azth zolom. Es monda balak: yewel maf
 herre, hogy ha kellemetes lezen ystennek
 es, onnan megh atkozyad. Es mykoron ffel
 vytte vona ewtet fogornak hegyeere, ky
 az pwztara neez, monda ewneky balaam:
 zerez" ennekem eet heet oltarokat mynd al-
 dozattyawal. Es azonkeppen mynd megh
 zerzee.

§w3 Cap (XXIV. cap.).

De mykoron latta vona Balaam proffe-
 ta hog" kellemetes vona wr ystennek yz-
 raelth megh aldanya, tebbe el nem meene
 hogy megh kerdenee ystent, De arczwl for-
 doythwan ew zyneeth az pwztara, es ffel
 emelwen ew zemeyth lataa Izrael az fato-
 rokban lakozwan, ew nemzety zerenth, es
 fel yndoythwan ewtet ystennek lelke ew
 pelda bezeede zerent monda: wgy mond ba-
 laam beornak ffya, wgy mód az ember, ky-
 nek megh fetetwlth ew zeme, wgy mond
 ysten bezeedynek halgatoya, ky az mynden-
 hatonak latafaath latta, ky el efyk es wgy
 nylnak megh ew zemey: Mely zeepók az
 the taboryd Jacob, es mely eekesók az the

Satoryd Izrael, mykent az haraztoff wólgyek, es mykent az folyo vyz mellet hymtezót kertók, mykent az oly tabor kyt wr yften zerzet, es mykent az vyz mellet newekódót cedruf faak, vyzek folnak ew tóweeból ky, es ew zarmazattya fok vyzekkee tamadnak, el veetetyk ew kyrall'a agag kyrall'eerth, es el fogy ew orzaga. wr yften hozta ky ewtet egiptombol, kynek ereffeghe ollyan mynt az vnikornyfnak, megh emeeztyk mynden ew ellenfeeghyt, es ew tetemóket el thekozlyaaak, atal veryk ny-lakkal, ewk kedeegh batoron alwznak mynt az orozlan, kyt fenky fel nem meer kólteny. Vala ky teghed megh aldand aldoth leezen, es vala ky megh athkozand, az athkozattal zamlaltatyk. Azth halwan Balak kyral, nagyon megh haraghweek Balaam ellen, es kezee(t)kwczolvan monda: Azert hyttalak vala hogy megh athkoznaad az en ellenfeeghymet, kyket ymaran harmadzer aldaz megh, meeny el lako helyedbe, Megh zantam vala hogy nag' tyzteffeeghet tegyek teeneked, de megh foztot teeghed wr yften az megzerzet tyzteffeeghtól. Monda Balaam: Nem de megh mondam ee az the kóvetydnek hogy ha meegh egy haaz aranyat ezyflet adnaal, fem mondhatok egyebet, hanem kyt wr yften paranczoland. De maga ym en el meegyek az en neepem wtan, es tanaczot adok myt az the neeped teegyen ez neepnek wtolfo ydóben. Elówe foghwan azert efmegh ew pelda bezedet monda. Wgy mond:

Balaam beornak ffya, kynek megh fetetóltenek zemey, wgy mond, yften bezeedynek halgatoya, es az mennyey feelfeeghnek twdomanyat megh yfmertte, es az mynden hatonak latafyt latta, kynek le efween nyl-nak megh zemey. Megh latom ewtet, de nem ma: megh tekeentóm ewtet, de nem kózel, Cyllagh tamad Jacobnak nemzeteeból, es vezzó keel ffeel Izraelból, es megh very moabnak feyedelmyt, es el dwllya mynth fethnek fyayth, es lezen ydumea ew erekfeghe. Seyrnek tartomanya enghed ew ellenfeeghynek, Izrael kedeegh ereffen czelekódyk. Jacobbol tamad ky, az ky wralkodyk, es el vezeffe mynden varafoknak maradeekyth. Mykoron latta vona Amaleketh, monda: mynden pogan neepeknék kezdety Amalek, el veeghezety el romoltathnak. Lataa annak vtanna Cyneosth es monda: yollehet ereff az te haylokod, De ha meegh az kew zyklan rakandod az te feezkedet, mygh lezen oth az te lakafod? Affwr vezen el teghed. Efmegh monda: Oh yay ky eery azt, mykoron ezetek(ket) be tellyefeyty wr yften? Nagy barkakon yewnek olaf orzagbol, es megh gyózyk az affyrya belyeketh, fydofagot, es ffeel dwllyak, de veeghre ewk es el veznek. Es ffeel kele Balaam, es ew helyere teree. Balak kyral es azon wton kyn yewt vala hazahoz teree.

¶wjon egy Cap (XXV. cap.)

Lakozyk vala kedegh az ydóben Izrael Setymbe es veethkózeek az neep moabnak leanywal, kyk kezereyteek ewket az balwan ystennek aldozattyara, azok kedeegeenek ynak, es az balwanyoknak aldozanak, es megh zentólteteek Izrael az balwannak aldozattyaban. ^{||}^{ss} Es megh haraghwan az wr ysten azon, monda moyfesnek: ved fíel mynd az neepeknék feyedelmýth, es akazth fíel ewketh nap keeltre arczwl, hogy táwozyeek el az en haragom Izraeltől. Es monda moyfes Izraelnek byraynak, ky mynd megh óllye ew rokonaath, ky vethkózóth Beelfegorban. Es azonkezben yme egy az Izrael fíyay kózzól az ew attyaffyay elóth meene be egy hyre veztót azzonhoz madyan nemzeteéből, mynd moyfesnek, es mynd az Izrael fereghynek latafokra, kyk mynd fyrnak vala wr ystennek elette, kyt mynth latta vona fynees, eleazarnak fíya, aaronnak wnokaya, ottan fíel kele az fokaffaagh kózzól, es be meene wtannok az hazban, es atal veree ewketh dakofawal, es azonnal meg halanak, es megh zóneek az ystény czapaf az Izrael fíyaytwl, es azon napon hwzon neegy ezer emberek óleteenek megh. Es monda wr ysten moyfesnek: Fyneef eleazarnak aaron pap fíyanak fíya fordoyttaa el az en haragomat az yzrael fíyaytwl, hogy az en nagy fíel yndwlth haragomba mynd egyetembe el ne vezteneem ewketh. Annak

okaerth mongyad azt ewneky: yme az en frygemnek bekefeegheet adom ewneky, es lezen mynd ennen magoknak, mynd ew vtanna valo maghzatynak erek papfaghnak zerzeefe, mert megh allaa ew ysteneenek bozzwyath, es el mofaa az yzrael fyaynak byneketh. Vala kedeegh az Izrael bely embernek newe ky megh óletteteek, Zambry, Salumynak fya, Symeon nemzeteenek feyedelve, Az madyan azzonnak kedeegh kozby, Swrnak leanya, nagy nemef feyedelemnek madyanbol. Zola efmegh wr ysten moyfesnek mondwán: Ellenfeghi legyetek az madyan belyeknek, es veryeetek meg ewketh, mert ewk es ellenfeegh keppen czelekódeenek ty ellentók, es megh czalanak ew czalardfagokkal, es fogor balvanyokkal, es az ew kozby hwgokkal ky megh óletteteek az czapafnak napyán, az athkozot fogor Balvanyert.

¶wjon kett Capitulum (XXVI. cap.)

Kinek vtanna az bynefeknek ew veerek kyve ontateek, monda wr ysten moyfesnek es eleazarnak, aaron pap fíyanak: Zamlallyatok yzrael fíyaynak zamokath hwz eztendótól foghwa, es felette hazok keent, es nemzethfeeghek zerenth, myndenek kyk kywe mehethnek hadakozafra. Megh yelenteek azerth moyfes, es eleazar wr ystennek akarattyath az yzrael fíyaynak, moabnak mezeyn, Jordan vyze melleth, Jerykonak elleneeben, kyknek zamok ez: Izraelnek

elfew magzattya Ruben, kynek feyenked es hazankeed nemzethfeghe leen negywen ezer, heeth zaaz harmyncz. Symeonnak nemzeteéből feyenkeed es hazankeed leenek hwzon keth ezenen es keth zazan. Gaadnak nemzeteéből feyenked es hazanked leenek negyven ezenen es ewth zazan. Judafnak nemzetebowl feyenkeed es hazanked megh zamozwán leenek hethwen hath ezenen ewth zazan. Ifakarnak nemzetyt feyenked hazanked megh zamozwán leenek hethwen neegy ezenen három zazan. Zabulonnak nemzeteéből feyenkeed hazanked megh zamlalwán leenek hathwán ezenen neegy zazan, Jofeffnek vala keth ffya, Manaffe es effraym, Manaffenek azerth ew nemzethfeeghet feyenked hazankeed megh zamozwán, leenek ewthwen keth ezenen heth zazan, Annak vtanna Effraymnak es ew nemzetyt feyenked hazanked megh zamlalwán, leenek harmyncz keth ezenen ewth zazan. Benyamynnek nemzetyth el zamlalwán feyenked hazanked leenek negywen ewth ezenen es heth zazan. Dannak ew nemzetyt feyenked hazanked megh zamlalwán, leenek hathwán neegy ezenen negy zazan. Afernek ew nemzethfeeghet feyenked hazanked megh zamlalwán leenek ewthwen három ezenen negy zazan. Neptalymnak nemzethfeeghet feyenked hazanked megh zamlalwán leenek negywen ewt eze'n neg' zazan. Ezek leenek az ydóben az Izrael ffyaynak zamok, hath zaz ezer, esmegh ezer heeth zaz harmyncz. Es

az vtan zola wr yften Moyfesnek mondwan: Ezeknek oztaffeek az feld erekfeeghre ew newókzerent, Tebnek teb reezth agy, Nagyobnak nagyob rezth enghegy, es kyffebnek kyffebbeth, ezen rendzerent mynt mafftan megh vannak zamlaltathwán. Vala kynek mykeent az forf es zerencza hozangya, azonkeppen zallyon az erekfeeghbe.

Leuinek kedegh nemzethfeghe, es nemzethfeghynek feyenked hazanked zamok ez: Gerffon, Kaath, es merarj. Gerffonnak nemzety feekeppen ezek: Lobny, Ebrony, Moly, Mufy, Chory. Kaath zylee Amramoth, kynek feleffeeghe vala Jocabeth, leuinek leanya, kyth zylth vala egiptomba. Ez azzonyallath ew vratwl Amramttwl zylee Aaront, Moyfeth es ew hwgokat Mariat. Aaronnak leenek ffyay: Nadab es Abyw es Eleazar es Itamaar, kyk kezzól Nadab es Abyw megh halalanak az pwtzaban, mykoron ydeghen tyzeth aldoztanak vona wr ystennek. Leenek azerth myndeneftwl foghwa leuinek nemzety, kyk megh zamlaltatának, csak fyrfyák egy honaptwl foghwa es feellyeb, Hwzon három ezenen, kyk eleeb nem valanak meg zamlaltathwán az Izrael ffyaynak Summaya kezett, erekfeegh fem adateek ewnekyk az teb Izrael ffyaywal. Es azert az Izrael ffyaynak ew zamok: kyk megh yrattatanak Moyfestwl es Eleazar paptwl Moabnak mezeyn Jordan vyzeenek elwóle, Jericonak elleneeben, kyk kezót fenky nem vólth(o) azokban, kyk annak elette megh

zamlaltattanak vala Moyfeste^{wl} es aaront^{wl} Synay hegynek p^wztayaban, Merth megh mondotta vala wr ysten, hogy mynd megh halnanak az p^wztaban. Azerth fenky nem marada megh ew kezzel^{ók}, hanem csak Kaleb Jeffoneenak f^{ya}, Es Jofwe Nun f^{ya}.

Három Cap (XXVII. cap.)

Az v^{tan} el^{ve} yar^wlanak Salffaadnak effer f^{yanak} leany, galaad f^{yanak}, Machyr f^{yanak}, Manaffe f^{yanak}, ky vala Joffefnek elfew f^{ya}, kyknek eellyen newek vagy^{on}: Maala, Noa, Eglá, Melka es Terffa. Es megh allanak Moyfesek es Eleazar papnak es mynd az veeneknek elet^tók, az tabernaculum aytayan, es mondanak: Az my atyank megh holt az p^wztaban, es nem volt az hab^{or}wfagban ky yndwltateek wr ysten ellen Chorenak vezedelmeeben, de az ennen byneben holth megh: ewneky nem lelt(^{tt}) egy fyrfyw maghzattya es: Myre vettetyk azert kywe az ew newe ew nemzethfeeghe^ból, myerth f^{ya} nem volth: aggy erekefeget mynek^wnk az my atyanknak rokonfaghy k^{öz}óth. Moyfes azerth halwan azth, veve az ew dolgokath wr ystennek yteetyre, Es monda ysten ewneky: Igaz dolgot keerne^k falffaathnak leany, Agy erekefeget ewnekyk ew attyanak rokonfaghy k^{öz}ót, Es az Izrael f^{ya}ynak mongyad azth: Mykoron vala meely ember meg haland magzathnal kyl, ew leanyara zaal az erekefegh. Ha leanya fem le^{end}, ew attyaffyayra, Hogy ha

attyaffyay fem le^{end}ennek, aggyatok az erekefegh^{ót} ew attyanak rokonfaghynek, Hogy ha azok fem volnanak, azokra zaal az erekefegh kyk ewneky k^{öz}el valo baraty. Es lezen ez az Izrael f^{ya}ynak erekk^{wl} való zent t^{ór}wenzerenth, mynth megh paranczolta wr ysten^{||}⁵⁹ Moyfesek. Monda ef^{meg} wr ysten moyfesek: meny fel ez Abarymnak heegyeere, es tekeencz megh onnan az fel^deth, kyth en adando vagyok az Izrael f^{ya}ynak, es mykoron megh latandod ewteth, te es el meegy az the neeped w^{tan}, mynth aaron atyad^{fy}a, merth megh bantatok engemeth Synnek p^wztayaban az fokaffaghnak garazdaffagaban, es nem akaratok engemeth megh zentelny ew el^óttók az vyz^{ón}. Ezek az ellenk^{öz}ed^{es}nek vyzey kadesben Synnek p^wztayaban, kynek felele moysef: Tekeencze meg en wram ystennem mynden tesshnek lelkeet, es valazyon oly emberth ky elettek yaro leegyen ez fokaffaghnak, es ky kywe mehet es be meheth ew elettek: hogy ne leegyen ez wr ystennek neepe mykenth az tew^{ól}ghó yohok az p^wztaban paztornal kyl. Es monda wr ysten moyfesek: Hyd el^ówe Jofweeth Nun f^{ya}th, kyben wrnak zent lelke vagy^{on}: es vefed reaya the kezedet ky, megh aal eleazar papnak elette, es mynd az fokaffaghnak elette, es aad ewneky az paranczolatokath myndenek lathwan, Es the dyczewfeghednek feleeth, hogy halgaffa ewteth mynd tellyes Izrael f^{ya}ynak Synagogayok, Ew myatta ha my zerezew

dologh tórteenendyk, Eleazar pap kerdy megh raytta wr ystenth, ew bezeede atal erednek el, es yarnak mynd ew, mynd az Izrael ffyay. Es wgy teen Moyfes mynth megh paranczolta vala ewneky wr ysten. Mykoron azerth elówe hytta vona moyfes Jofueth, Eleazar papnak, es mynd az fokaf-fagnak eleybe, es rea vetette vona ew kezeyth, myndenek eleybe vetee kyketh megh paranczolt vala ewneky wr ysten.

Hwjon Hegy Cap (XXX. cap.)

Megh bezeellee azerth moyfes az Izrael ffyaynak azokath kyketh mynd wr ysten paranczolt vala: mynd az feyedelmeknek, es tyz nagyoknak, es mynd az kóz neepnek veeneynek mondwan: Ez az mondas kyth wr ysten megh paranczolt: Vala meely ffyrfyw ember fogadath fogadand wr ystennék, awagy ennen magath efkweef zerent megh kótelezendy, Ne haggya heyyaba el mwlly az ew bezeedeeth, de myndent vala myth ygyert awagy fogadot wr ystennék, be tellyefeycze. Azzonyallat ha myt fogadand, es ew hyteewel azt fel fogadangya, ky meegh ew attyanak hazanaal vagyon, es hayadon-faghban, ha az fogadath az ew attya megh twdangya, es az hytet kywel megh kótólezte az ew leelkeeth, es el halgattaak, az fogadath be tartozyk tellyefeyteny. Ha kedegh mynt megh hallotta az ew attya az fogadath es ottan ellenee mondot, mynd fogadafa, mynd hytózeefe heyaba lezen. Ha

hazas azzonyallat le'end, kynek wra vagyon, es fogadath fogadand: es mynt az bezeed zayabol kywe zarmazandyk, es hyttel ereffeytendy, kywel az ew lelkeeth megh foglangya: vala meel' napon az ew wra azth hal-langya es ellene nem mondand: be tartozyk tellyefeyteny. Ha kedegh mynth hallotta ottan ellene mondot az fogadafnak: megh bo-czattya ewneky az wr ysten. Ezwegy kedegh es el vetóth vala myth fogadannak be tellyefehkek. Vala meel' azzonyallat, kynek wra vagyon, fogadath té'end es azon megh efkwendyk hogy be tellyefeytendy, ha az ew vra azth halwan ellene mondand, nem tartozyk rea, ha kedegh hallangya, es mafod napra halasztang'a, es ottan ellene nem mondand, be kel tellyefeyteny, mynth volnának, alamyfnalkodaf, zarandokfagh yaras, beytelef, es eegyebek eellyenfeleek, kyk mynd az ew vranak hatalma alath vannak ha tegye, awagy ne teegye, Ezek az tórweenyek, kyketh ky ada vr ysten Moyfesnek: az ffyrfyw kózóth es az azzonyallat kózótté, az hayadon leannak, es ew attyanak kózótté, ky meegh ew attyanak byrtoka alath awagy ew attyanak hazanal lakozyk.

Hwjon cwt Cap (XXXI. cap.)

Monda efmegh vr ysté moyfesnek: weegy bozzwth elezer az Madyanosokrol, es wgy meny el az the neepedhez. Azzonnal azert moyfes monda: ótózyenek ffel fegywerbe ah neepék, es kezwllyenek hadra,

hogy allyaak meg h bozzwyokath madyano-
fokon. Ezer ember valaztaffeek myndden
nemzetheből Izraelnek, kyk az hadban meen-
nyenek, teleenek azerth tyzen keth ezeren,
kyketh Moyfes el valazta ffynes pappal, Elea-
zar pap feyedelemnek ffyawal, zenth edee-
nyeket es kyrteketh kyrtóleeffre. Mykoron
azerth vyafkottanak vona, es megh gyez-
teek vona ewketh, megh óleek mynd az
ffyrffyakath, es az kyralyokath, kyknek
newók ezek: Ewy, recen, fwr, wr, Rebe,
ewth yeles pogan feyedelmeketh; Es ew
kóztók Ballam proffetat es megh óleek,
myerth az tartomanba lakozyk vala, Beornak
ffyat. Az azzonyallatokat kedeegh, zyzeketh,
apro gyermekeket, es mynee barmok vala:
mynden yozagokkal eegytembe el ragado-
zaak es el dwlaak, az varafokat kedeegh es
valalokath mynd megh eegheteek mynd va-
raywal eegytembe. Es ah my predat tala-
lanak, mynd vyveek Moyfesnek es Eleazar
papnak, es mynd az Izrael ffyaynak eleygh-
ben. Es eegyeb ezkóztóth vyveek az taborban,
hol az ydóben megh zallottak vala, Moab-
nak mezeyn az Jordan vyze elwól, Jeryko-
nak elleneeben. Mykoron azerth moyfes es
Eleazar pap, mynd az fynagoganak feyedel-
mywel, eleyghben yettenek vona az tabornak
kywle: Es lathwan, Nagyon megh haragh-
week moyfes az hadnagyokra, es az feye-
delmekre, kyk megh yettenek vala az had-
bol, es monda: Myre tartottatok megh az
azzonyallatokath. Nem de ezek azok kyk

meg czaltaak az Izrael ffyayt: Balaamnak
kyzeletyre es megh tantoroytottak tyteket
wr yftenbe ffogor Balwannak byneen,
kyerth megh vereteek mynd az tellyes neep:
azerth óllyetek megh mynd fyrffyat mynd
azzoniallatot ky feeryeth yfmert, leanzokath
kedeegh es zyzeketh tarcaatok meg magatok-
nak, es lakozyatok az tabor kywól heted nap-
ygh. Vala ky embert ólend awagy megh ólteth
ylletend, megh mofattatyk harmad es heeted
napon, es vala mynemw predá es bytangh
morha vag'on, awagy rwha, awagy haz ez-
kóz, awagy vala mynemew edeeny embernek
zokaaff eeleteere valo, megh mofattatyk. Es
Eleazar pap mondaa azth az neepeknék kyk
ah hadbol yettenek vala. — Ez az tórween'nek
paranczolattyá kyth megh paranczolth wr yf-
ten moyfesnek. Arany, ezyfth, ercz, es vaff,
oon, batok es eegyeb ezen felee alath, ky
mynd tyzón atal meheth, azonkeppen tyztwl-
tatyk megh, vala my kedegh tyzeth nê zen-
wedheth, vyznek moffaffawal zenteltetyk
megh, Es meg moffatok ty rwhatokat heted
napon, es azonkeppen mydenestwól foghwa
megh tyztwlwan be ywtok az taborba. Monda
efmegh wr yften moyfesnek: Ved hozyad
fommayat az foglyoknak mynd emberból,
mynd barom allathbol, the es eleazar pap,
es ty veletek az fokaffaghnak feyedelmy,
Es ozyad megh ygazan az predat azok kó-
zóth, kyk az hadban voltanak, es mynd az
teb fokaffaagh kózóth, Es valazzod ky wr-
nak ew reezeeth azoktwl kyk mynd ah had-

gyelmeth te eletted, hogy aggyad mynekűnk the zolgaydnak ez feldet erekfeeghűl, es ne vygy mynketh atal az Jordan vyzeen. Kyknek felele Moyfes: Nem de az ty attyatok fyay meennek ee el hadakozny, es ty eethon yllyetek. Myre fordoyttyatok el az Izrael ffyaynak ew zywóketh hog' ne meryenek atal meenny az herre kyt wr yften ewnekyk adando. Nem de ezenkeppen czelekődeenek az ty atyatok es, mykoron el kyldeem ewketh kadefbarnenak pwztayabol hogy megh kymleneek az földeth? mykoron ywtottanak vona az zelew vólgyre, megh yarwan mynd az tartomanth, Es el fordoytaak az Izrael ffyaynak ew zywóketh, hogy be ne mehethneenek az földnek hataran belől, kyth wr yften megh fogadot vala ewnekyk, mondwan: Vay ha lattyaak ez neepek, kyk ffl zallottanak egiptombol hwz eztendefyghlen es felette, az feldet kyth hytem alat fogattam adny Abrahamnak, Ifaaknak, es Jacobnak, Es nem akaraanak enghem kewethny, Cenez newó Jeffone ffyanak kalebnek e(s) Jofweenek kyűle, Ezek tellyefeytek be az en akaratomath. Annak okaerth megh haragweek wr yften Izrael ellen, nagy kerűlteesth teetete ew vele neegywen eztendeegh az pwztaban, myglen mynd az tellyes nemzethfeegh megh emeczethneek, ky gonozteth vala wr yftennek zent zyne elóth. Es yme azonkeppen ty es maflan ffl tamattatok az ty atyatoknak helyeeben ewnekyk kówethewy leewen es tanoythwany mynden

gonoffagokban, hogy ffl yndoytanatok wr yftennek haraghyaath Izraelnek ellene. Hogy ha azert nem akarangyatok ewteth kówethny, ezen pwztaban el haggya ez neepeth es thy leeztek oka myndeneknek halalanak. Azok kedeegh kózelben yarwlwan mondanak: Az yohoknak aklakath, es eegyeb barom ffynak Jazolokath alkotwnk, es my aproleekynknak rekezes varafokat, My magwnk kedeegh myndden fegywerűnkkel es kezűletűnkkel elettek megywnk az Izrael ffyaynak az hadra, myglen be vygyók ewketh es az ew helyekre. Czak az my hazbely neepeynk es yozaghwnk leeznek az varafba otalomnak okaerth. addyglan my hazwnkhoz nem terűnk, myglen az Izrael ffyaynak es megh legyen az ew erekfeeghók; Es femty nem keresűnk my az Jordan vyze elwee, myerth hogy megh vagon ah myenk nap keleth felől. Kyknek ottan monda Moyfes: Ha azth tezytek kyth fogattok, mynd kezón meenyetek el wr yftennek elette az hadra: mynden ember fegywereeben mennyen atal az Jordan vyzeen, myglen el nem vezthy wr yften az ew ellenfeghyt, es mynden ffield ew byrtoka alat legyen, azonkeppen ty es bynnel kyl leeztek mynd wr yftennek mynd Izraelnek elettek, Es wgy megh nyerhetetek az tartomanyokath kynek(ket) kywantok wr yftennek elette. Ha kedeegh azth nem teendytek, fenkynek kethfeghe nynczen benne hogy nê veethkózneetek wr yften ellen. Epphetek azerth varafokath ty hozyatok

tartozoknak, aklokath es yazolokat thy vagyaytoknak, es azth kyt fogattatok, be tellyefeyczeetek. Mondanak azert Gaadnak es Rubennek ffyay Moyfesnek: Te zolgayd vagywnk, megh teezzek kyth my wrwnk paranczol. Annak vtanna paranczola Moyfes Eleazar papnak es Jofwenek, es mynd az Izrael neepe feyedelmynek: Ha az Gaadnak es Rubennek ffyay el menen'nek ty veletek az Jordan vyze atal: ffel fegywerkezween az hadra, wr yfennek elette, es az feldet megh haytangyatok, aggyatok nekyk galaadnak tartomanyath erekfeeghwl, ha kedeeghlen ty veletek atal akaran'nak mennye kanaannak feldeere, vgyan oth aggyatok erekfeeghet ty kóztetek ewnekyk. Feleleenek azonnal Rubennek es gadnak ffyay mondwan: Mykeent az my(wr) zool ew zolgaynak, vgyan teezwnk, azert vallyok azth es hogyymaran az my erekfeeghwnk megh vagyon az Jordan vyzeenek nap nywgath felól. Adaa azerth Moyfes Gaadnak, Rubennek, es Manaffe fel nemzeth fyaynak, Seon kyralnak, es Ogh kyralnak orzaghyth mynden varafywal falwywal, es tartomanywal. Azerth Gaadnak fyay rakaak megh ez ellyen newó varafokath, kyknek newe: Dybon, Aftaroth, aroer, Rooth, Soffan, yazer, Jekhaa, Bethnèra, es Betharam, mynd creff varafokath, es aklokath ew yohaynak. Rubennek kedeegh fyay eppeyteek megh ez varafokath, kyknek newók: Efebon, Eleale, cariathaym, Nabo, es Baalmeon, es Sabama.

Annak vtanna Machyrnak ffyay, Manaffeenek ffyay, meneenek Galaad new varafra, es ffel vereek ewteth, megh az amorreosth ky ew benne lakozyk vala. Adaa ezerth Moyfes galaadnak fóldeeth Machyr fyaynak. Jayr es manaffeenek ffya mene el, galaadnak falwyth foglala el, kyketh neweze fydo nyelwón anothyayr, az az yayrnak varafy. Nobe es meene el, vevee megh chanath, mynd hozya tartozo falwywal, es newezee ennen maga neween Nobenek.

Guzon heet Cap (XXXIII. cap.).

Ezek leenek az Izrael ffayaynak lakodalmy es zallafy, mykoron ky yeweenek egiptombol ew fereghek zerent, Moyfesnek es aaron papnak vezerleefek myat, wr yfennek fegheedfeghewel, kyketh megh yrth moyfes: mynden zallafnak es tabornak helyeeth, ky koronkeed wr yfennek paranczolattyara valtozyk vala. ffel kelween azerth Ramef-feeból, elfew honapnak tyzed ewted napyan, es mafod napon ottan megh zerzeek az hofweethnak ynnepeth, nagy meltoffaggal: mynd az⁶¹ egiptombelyeknek latafokra, es ky mynd el temethween ew elfew zylótteet, kyket wr yfien az ydóben mynd megh ólee, taborth yteenek azerth fokottban, onná meenenek Ethamba, meely hely az nag'pwztanak kylfew hataran vagyon, onná ffel kelween yeweenek ffyayrothban, ky Beelfeefon'nak elleneeben vagyon, es taborth yaranak Magdalomnak elette, onnan ffel kelwen meenenek az tengher elwee az nagy

pwztaban, Es harmad napygh yarwan Etamnak kyetleneeben, zallanak megh mara melleth onnan fíel kelween meenenek helymbe, hol ott valanak tyzen keth kwthfeyek, es hethwen palma ffaak, onnak es fel kelween, yteek megh ew fatorokath az vereff tengher melleth, onnan fíel kelween, meenenek Synnek pwztayaban, annak vtâna deptaban, onnan fel kelween ywtanak halofban, annak vtanna raffidymbe, hol oth nem vala vyzók myth ynnanak, onnan fel kelween, zallanak megh Synay hegynek pwztayaban, De onnan ky menwen, ywtanak az gonoz kywanfagos telhetetlenfeeghnek temethew helyeere, onnan ky zalwan meenenek affarotban, onnan rethmaban, onnan Remoffarefben, onnan lebnaban, onnan Refaban, onnan Ceelataban, onnan Sefferben, onnan Aradaban, onnan Maccellothban, onnan Taathban, onnan Tareban, onnan Metekaban, onnan Efmonaban, onnan Moserothban, onnan Banaakanban, onnan gadgad hegyere, onnan fel kelween meenenek yethebataban, onnan Ebronaban, onnan Afyongaberben, onnâ fíel zalwan ywtanak Synnek pwztayaban, ky mafkeppen neweztetyk Cadefnek, onnan ywtanak Ornak hegyere, ky az Edom feldeenek kylfew hataaran vagon, Es oth fíel meene az Aaron pap Moyfefnek attyaffya Ornak hegyere vrnak paranczolattyara, es ky mwleek ez vylagbol az ydóben mykoron vona az Izrael fíyaynak negywen eztendyók ew egiptombol ky yeweefeknek vtanna,

ewted honabban, es azon honapnak elfew napyan, Es ennen maga mykoron vona zaaz hwzon harom eztendóí. Megh hallaa kedeg azt az kananeof, Arad varafnak kyrall'a, ky deel felól lakozyk vala, hogy kanaannak feldeere kywe yewth vona Izrael. Es fíel zalwan Ornak hegyeeról zallanak megh Salmonaban, onnan ky menwen ywtanak flyonba, onnan meenenek Obothban, onnan yeabarymba, ky az moabitaknak hatarokon vagon, onnan meeneenek dibongadban, onnan elmondeblataymba, onnan Abarymnak hegyeyre Nabonak elleneeben, onnan ky zalwan yteek megh ew taborokath moabnak mezeyn Jordan vyzeenek elleneeben Jerkyko fíelól, oth zalloytaak le azerth ew fatorokath, az lapaczka helyen moabnak feldeen, Bethfymontwl foghwa Belfatymygh, hol ot zola wr yften moyfefnek mondwan: Paranczold azth az Izrael fíyaynak: Mykoró atal menendetek ez Jordannak vyzeen kanaanak feldeere: vezeffetek mynd az feldón valo lakofokath, az ew keepóketh el zagaffatok, ozlopokat el tóryetek, es myndden balwan ymadafnak helyeet el vezeffetók, megh tyztoythwan az feldet es lakozwan ew raytta, Merth en tynektek attam ewteth erekfeeghwíl, kyth megh ozyatok ty kóztetók fors zênt, tebnak zeelefbet aggyatok, kewefebnek zorofbat: ky mynd azonkeppen zallyon le mynth az fors yten dy. Ha kedygh nem akarangyatok megh ól ny az feldnek lakozoyth, vala kyk megh

maradan'nak, vgyan leeznek mynth az vaff zegh ty zemeytekben, es eleff kep thy oldalatokban: es ellentők garazdalkodnak myndenw'wth vala meely feldón lakoztok. Es vala myth ewnekyk gondoltam vala teen'nem, tynektek teezem azth.

Шъзон нъолцъ Сѣп (XXXIV. cap.)

Monda esmegh wr ysten moyfesnek: paranczollyad azth az Izrael ffyaynak: mykoron be menendetek kanaan'nak feldeere, es forff zënt erekfeeghw'wl tynektek esendyk, cellyen hatary leeznek, mynd kereff kewr'wl: Deel flélól valo reeze el kezdetyk Synnek pwztayatwl foghwa, ky edom mellet vagon, es lezen hatara nap kelettre az foff tengher, ky azon mynd flél kerw'lw'ween flor(fcor)pio flél hagafayglan, es ywthwâ Senayglan: mynd kadesbarneyglan, onnan ky eredwen az falwygh kynek newe adar, es el nywl mynd affemonayglan, es mynd kórwl es kerw'lw'ween mynd egiptomnak vyzeeyglan, kynek ygaz az nagy tengher parttya lezen veeghe, Nap nywgat flélól valo reez Az nagy tenghernel kezdetyk el, es azon veeghezettel rekeztetyk be. Annak vtanna Ezakrol valo reez, az nagy tenghertw'wl kezdetyk el, es meegyen el mynd az nagy magaff hegygh, onnan zaal le Ematygh, Sedadanak hatarayglan, es kerw'wl el Ebronara, az falwygh, kynek newe henan. Nap kelettre valo reez Henan flélól felkelween meertetyk Seffamara, es onnan zaal le Reb-

latara, daffnym newó kwth feyekre, onnan zarmazyk le Cenerethnek tenghereere, es kerw'wl az Jordan vyzeeere, es veeghezetre rekezty be az foff tengher. Ezek leznek az thy feldeteknek hatary. Paranczola azert Moyfes az Izrael ffyaynak mondwan: Ezek az ty erekfeegteknek feldey, es feldeynek hatary mynd kórwl, kyth ty kóztetek ygan el kel oztany forff zerent. Es monda wr ysten moyfesnek: Ezek az embereknek newók kyk az földet ty kóztetők el ozttyak: Eleazar pap, Joswe Nun ffya, es mynden nemzethnek feyedelmy, kyknek ezen newók vagon: Judanak nemzeteeből Caleb Jeffonee ffya, Symeonnak nemzeteeből Samuel Amywd ffya, Benyamyn nemzeteeből Helydad kafelon ffya, dan ffyaynak nemzeteeből Bocy Hoglynak ffya, Josseff fyanak Manasseenek nemzeteeből Hannyel effoth ffya, Effraÿ nemzeteeből Kamuel Septanak ffya, Zabulonnak nemzeteeből Helyfaafaan ffarnath ffya, Ifakaarnak nemzeteeből Fantyel herczegh Ozan ffya, Azer nemzeteeből Abywd Salomy ffya, Neptalyn nemzeteeből fadahel amywd ffya. Ezeknek paranczola wr ysten hog' el oztanak az feldeth.

Шъзон кѣлечъ Сѣп (XXXV. cap.)

Monda esmegh wr ysten moyfesnek Moabnak mezeyn Jordan földöt Jerykonak elleneben: Paranczollyad azt az Izrael ffyaynak, hogy az leuitaknak teegyenek reezth ew erekfeeghekből, Varafokath lakadalomra

ew hwftalywal, hogy ennen magok lakozhassanak az varafokban, ew barmokat keddegh tarthaffaak az hwftalyokban, kyk az varafoknak kywl kewrwle ezer leepeefre valo zeeleffeghek legyen. Az varafok köz-zól kedegh, kyketh ew nekyk attok, hath lezen az el fwtoknak feghedfeghre ky valazthwan, hogy oda fwthaffon ky veerth te"end es megh menekedheffek, leeznek azert az varafok kyketh az leuitaknak kel adny zam zént Negywen nyolcz, mynd ew hwftalokkal. Mynden nemzetek, kynek teb, awagy kewefeb vagyon, azonkeppen agya ky az leuitak reezeeth. Monda efmegh wr yften moysefnek: zollyad azth az Izrael ffyaynak, es mongyad ewnekyk: Mykoron atal menendetek az Jordannak vyzeen, kanaannak feldeere, valazyatok ky az varafokath, kyket kel adnotok az el fwtoknak megh maradafokra, kyk nem akarattyokkal veerth ontandnak, kykben mykoron zaladanak, annak rokonfaga kyt megh óltenek, nem banthhattya, myglen az kóffeegh megh ytellye. Vala ky maftth fegywerrel megh ólend, ottan gylkos lezen, annak okaert ewneky es megh kel halny. Ha ky maftth kewel megh ytend, es megh haland, ewneky es megh kel halny. Ha ky maftth gylóffeeghból awagy mynth ellenfeegh kezeewel maftth megh verend, es megh haland, ottan gylkos lezen, es azonkeppen annak es megh kel halny. Az megh ólthnek rokonfaga es kózelee mynth vala hol

megh talalangya, meg óly ewteth. Ha keddegh vala my dolog ellyen modon tórteenendyk gylóffeeghnel kyl, es azok között az fokaffaagban tórween lattatandyk, megh zabadwl az artathlan az bozzw allonak kezeeból, es azon varafban kel mény⁶² honnan ky fwtamot volth, es oth lakozyk adyglan, mygh az ydőben valo papy feyedelem ez vylagbol ky mwlyk: mynek vtanna kedygh az megh haland, az el fwtamot gylkos ottan ew hazahoz terhet. Ez erekkwl erekke valo tórwen lezen az thy nemzethfeeghtekben. Mynden gylkoffnak byzonffaggal kel megh halny. Eegy ember byzonfagara fenky el nem karhoztatyk. Ne veegyetek az bynefen valthfagot, fe az megh holthnak dyyaath fe vegyeetek, de vala ky veerth teezen, annak es megh kell halnya. Az zankyvetettek es az el fwtamook ew varafokban haza nem terhethnek, myglen az ydewbely papy feyedelem eel, hogy megh ne fertőzteffetek az ty lakozo földetőketh, ky artatlan veer ontaffal megh ferteztetyk; Semykeppen keddegh megh fem tyztwl, hanem az veer ontanak veérewel. Ezenkeppen tyztwl megh az ty erekfeeghtók, en ty kezdetők lakozwan. Merth en vagyok az wr, ky lakozom az Izrael ffyaynak közöttök.

Garmyr Cap (XXXVI. cap.).

Elewe yarwlanak annak vtanna Galaad czaladynak es feyedelmy, machyr ffyay, Mannaffe ffyay, Joseff fyaynak nemzethfeeghe-

ból: zolwan Moyfeknek mynd az Izrael hely fejedelmeknek elettek, es mondanak: Teneked my vrwnknak paranczolth wr yften hogy az feldet meertek zerent oztanak el az Izrael ffaynak, Es hogy az my atyanffyanak Saalffaad leanyanak azonkeppen atyarezth adnaal, merth ha maf nemzethból valok veyendyk el ewket, az erekfeegh es maf nemzettre zaal, es azzal az my erekfeeghynek megh kyffebwl, es annera lezen hogy mykoron az aranyaf eztendew el yewen(d), egy nem hely erekfeegh mafba eg'eledyk. Felelee ottan moyfes az Izrael ffaynak, es wr yftennek paranczolattya zerent monda: Igaffaagh zerent zol Jofeff ffaynak nemzethfeeghe, es ellyen törwen adatyk kywe wr yftentwl az Salffaad leanyra: Vala kyhez akarnak ahoz meenyenek, de az ew nemzethfeeghy kózzól, hogy mynd az erekfeegh, mynd az nemzethfeegh helyeen megh

maraggyon. Azert azonkeppen ky mynd ew nemzeteeből vegyen feleth maganak, hogy az erekfeegh azon czalad zerent megh maradhaffon, es egybe ne egyeleggyeek, de my keppen egy maffhwl el valazthwan vannak yften zerenth. Es azon keppen teenek Salffaadnak leany mynt megh vala paranczolwan wr yftentwl, es mynd ew attyoknak rokonfaghyhoz meenenek, es az erekfeegh ky ewketh yllety vala azon nemzethfeeghben megh marada, ew attyok ffaynak erekfeeghy kózzót. Ezek leenek az paranczolatok, es az yteletek kyket paranczola wr yften moyfes kezee myath az Izrael ffaynak, moabnak mezeyn, Jordannak felyben, Jerico varafanak elleneeben.

Eth vagyon veegye moyfes neegyed kenyweenek, ky Numerinek mondatyk wr yftennek aldoth zenth hyreewel.

MOYSES WTOLSO KENYVE.

Incipit liber ellead daberym, idest Deuteronomium.

Ezek azok, es az bezeedek, kyket zola moyfes mynd az tellyes Izraelnek az Jordan vyzee atal, az nagy pwztanak mezeyn, az vereff tenghernek elleneeben: ffaran thoffel, es laban es afferoth kőzözth, hol oth fokfaghw arany leelettetyk, Oreb hegyhez tyzen eegy napy Jaro felden, Seyrheegynek wtan, mynd kadeffbarneeygh, Negywened eztendeben, tyzen eegyed honabban, azon elfew honappnak napyan zolaa megh moyfes az Izrael ffayaynak mynd azokath kyket megh paranczola ewneky wr yften, hogy megh mondanaa ewnekyk, mynek vtanna megh veree Seonth az amorreofoknak kyrallyat, ky Efebon varaffban lakozyk vala, es ogot Bafannak kyrallyat, ky lakozyk vala aferotban es edraymban Jordan vyzee elwee moabnak feldeen. El kezdee azerth

moyfes magyarazny az terweenth, es mondany.

My wrvnk wr yften zola mynekwnk orebnek hegyeen mondwan: Eelegh tynektek hogy ez heegyben lakoztatok, teryetek megh, es yewyetek az amorreofoknak hegyeere, mezeyre es wólgyeere deel felee, es az tengher elwee: mynd az nagy ewfra-teuf vzyygh. yme mynd nyayan ty nektek attam ewteth, mennyetek ew belee, es tynektek attam ewteth byrodalmwl, kyn megh efkwth wr yftenth az ty atyatoknak Abrahamnak, Ifaaknak, es Jacobnak, hogy ewnekyk es ew magzatoknak adnaa ewtet byrodalmwl. Es mondeek tynektek az ydeben, ennen magam nem zenwedhetlek el tyteketh, merth az thy Vratok yftenteth(k) anneera megh fokafoytot tyteketh mynth az eghnek zamlalhatatlan cyllaghy: de ty atyatoknak wra yftene meegh teb ezer zamot veffen rea annak fe-

lette, es megh algyon tyteketh mykeenth
megh mondotta. En ymaran el nem zenwed-
hetem az ty dolgotokat, terheteket es habor-
kodaflokath. Aggyatok ty kezzóletek bölcz
es twdos neepeketk kyk teekelletes eeletwék
thy nemzethfeeghtekben, es feyedelemmee
zerzem ewketh. Akkoron vgy feleleetek en-
nekem: yo dologh kyth akarz zerezny. Az
ydeeben feyedelmeketh zerzeek, decanokath,
tyznagyokath, zaznagyokath es byrakath,
kyk mynd tanoytananak es ygazgathnanak
tyteketh, es megh paranczolaam ewnekyk,
hogy myndenth ygazan yteelneenek: akar
palogar vona, akar yeweveen", es femy ky-
lemfeg ne lennee az zemelyek kózzót: azon-
keppé megh halgathnaak az kyfdedeth
mynd az nagyoth, es zemeelth ne neeznee-
nek merth yfstenek vona yteelety, ha ke-
degh my nehez dologh törteneek, azt en
hozyam hoznatok, es en megh halgathnam,
es myndent megh hagyeeek, es paranczoleek
rend zerent mykeppen kellenee myndenben
czelekódnetek. Fel kelween azert Orebnék
hegyeből ywtank az nagy rettenetes kyeth-
lenbe es nagy pwztaban, kyt zemetekkel yol
lattatok. Mykoron ywtottwnk vona kade-
barneeban, mondam azt tynektek: ymaran el
ywtottatok az amorreofoknak hegyeere, kyth
ty vratok yfstenek adando tynektek: kel
ffel, es byryad ewteth, mykeppen megh
mondotta ty atyaytoknak wra yfzene tynek-
tek. Ne akaryatok feelny, megh fe retten-
nyetek, Es myndnyayan en hozyam yewee-

tek, es mondatok: Boczaffwnk neepeketk
el kyk megh laffaak az feldet, es yzen-
nyeeek megh mynekwék meely wton kellyen
be mennwék, es mynemwé varafokra. Myko-
ron az ollyan bezeed en elettem kellemetes
volt vona, kyldeek ty kózzóletek tyzen keth
feyedelmeket az tyzen ket nemből, kyk my-
koron az zelew hegyre ywtottanak vona, ho-
zanak my nekwék az gymelczbe, hogy megh
(mutatnák) mynekwék az feldnek fyroff vol-
taath, es mondanak: az feld yghen yo kyth
mynekwék akar adnya my wrwnk yfsten. Es
nem akaratok ew belee zallany, De hytet-
lenek leetek wr yfstenek zawara, es nagy
morgolodafth tewetek az ty fatortokban es
azth mondatok: gylewl mynket az my yfte-
nwék, es annak okaert hozot ky egiptomnak
feldeeról, hogy az amorreofoknak markokban
adna, es el veztene. Azerth howa akarwnk
menny? az kewetek megh rettenteenek myn-
keth, hogy fokfaghw neep lakozya, es my-
nalwnknal naggyal nagyobbak; Nagy vara-
fok es mynd az eghygh kew fallal vannak
kereythwen; Enakym fyayban lattwnk ot-
togyan. Es en mondeek az ydeben ty nektek,
Ne akaryatok feelny, mert az ty vratok yf-
tentek lezen ty vezerlótók, ew megyen be
ty elettetók, es ew vyafkodyk ty erette-
tók, mykeppen egiptomban es az pwztaban
teen zemetek latafaara, Azonkeppen vyfel
teeghed te vrad yfstened, mynth ember zok-
tta óleeben vyfelny ew kyfded maghzattyath
myglé be vygyen az megh ygyerth herre.

De meegh wgy es nem hyweetek ty vratok yfennen, ky mynden vtatokban veletek volth mynd eeyel, mynd nappal.

||⁶⁵ Mykoron hallotta vona wr yfien az ty bezeetteketh, nagyon megh haraghweek rayta, megh efkeweek es monda: Senky nem lattya ez nemzethfeeghbely nepek kezzől az yo feldet, kyt en hytem alat megh fogattam ewnekyk, hanê csak kaleb Jeffone fya, ewneky adom az feldet kyn ew laba yarth, es ew fyaynak, merth ew wr yfient kőwethee. De az nem nagy czoda len hogy az kőz neepre vgyan haraghweek: En ream es megh haraghweek wr yfien ty erettetek, es monda: te fem meegh be oda, De Jofue Nwn fya az the zolgaad, ew megyen be the erettet, Ewtet yndohad ffele, es ynczed rea, Ew lezen ky el oztya az feldet Izraelnek. Az ty aproleektok kykról mondatok, hogy el fogattathnak az ellenfeghtwl, azok mennek be, es azoknak adom az feldet, ewk leeznek az feldnek erekeffy, thy kedeeglen teryetek hattra az pwztan az vereff tengherwtara, Es feleleetek ennekem: Veethkeztwnk wr yfennen, yme ffele kelwnk es vyafkodwnk mykeent megh paranczolta mynekwnk az my yfienwnk. Mykoron ffele kezwtetek vona, monda ennekê wr yfien: mongyad azth ewnekyk: Ne akaryatok vnyya, merth nem vagyok thy veletek, hogy le ne hwlyatok az ty ellenfeghtek elóth; zoleek akkoron ty nektek, es nem akaratok halla-

ny, De yfien ellen yarwan ty nagy dwzmadot keweelfeghtekben ffele meeneetek az hegyre, oth az amorreof ellentek tamadwan, megh yzee tyteketh es megh kerenghete mynth az apro meeheketh, feyrtwl foghwa, mynd hormaygh: Mykoron azerth fyrnatok wr yfennen elette, nem halgata megh tyteketh wr yfien, oth yleetek azerth kadeffbarneban nagy fok ydeyglen.

Mafod Cap

Es onnan ky eredwen ywtank az nagy pwztaban ky vyzen az vereff tengherre, mykenth ennekem megh mondotta vala wr yfien, es nagy fok ydeyglen kerenghók feyrnek heegyeeth. Monda azert ennekem wr yfien: eelegh tynektek ez hegyeth megh kerwnetek: meennyetek eezak felee, es mongyad azth az neepnek: yme atal mentek efawnak ty atyatokffyanak felde hataran kyk lakoznak feyrben, es megh feelelemnek tytwtetek, laffatok hogy ew ellene ne tamaggyatok, merth nem adok az ew feldekben tynektek csak egy laab nyomnyth es, merth efawnak erekeghwl attam feyrnek hegyeeth; eetelth, ytalth penzen vegyetek ew twlók, Merth az te vrad yfiened megh aldót teghedet mynden dolgokban, Jol twggya az the yarafodat mykeppen atal mentel az nagy pwztan neegywen eztendeegh, teeweled lakozwan the wrad yfiened, es femy fogyathkozafod nem volth. Mykoron azerth atal mentenk vona efaw atyank fyanak

ffayn, ywtank moabnak pwztayara. Es monda wr yften ennekem: Ne yndoycz hadath moab ellen, merth femyth nem adok teeneked az ew feldeben, merth loth ffaynak attam erekseghwíl ewteth, hol oth az Emyn ffay lakoztanak elezer az felden, kyk oly nagyok, oly magaffak voltanak, mynth az Enak oryafnak ffay, ffel kelween azerth onnan meenenk atal zarethnek vyzeen, es ywtank ew hozyayok, Ydew zereent kedeegh, mygh yartwnk es kerenghetwínek kadesbarnetwíl foghwa, zareth vyzyk, harmyncz nyolcz eztendew telth, my ydewtwíl foghwa el fogyathkozeek myndden hadakozo neep az fatorbol, mykeppen megh efkwíth vala azon wr yften. Annak vtanna monda ennekem wr yften: the ez may nap atal meegy moabnak hataran, kyk newe nomyneer, es ne yndwltaffar(l) hadra ew ellenek, merth nem adom teeneked amon ffaynak feldeeth, myerth loth ffaynak attam erekseghwíl ewteth, kyn reghy ydeben mynd oryafok lakoztanak, kyketh wr yften el veztet es megh ólth ew zyneknek be meenefeere. Kellyetek ffel azert, mennyetek atal arnonnak vyzeen, yme ty kezetekben attam Seonth efebbon varaffanak kyrallyat, es amorreofofnak feldeketh kezd el byrnya, yndoycz hadat ew ellenee, Ez may napon kezdóm el boczatany az te retteneteffeeghedet es feelelmedet myndden neepekre kyk eghnek alatta lakoznak, hogy halwan az te newedet megh rettenyenek, es mykenth

az zylew azzonyallat wgyan keferwífeget zenveggyenek. Kóweteket kyldeek azerth kadesnek pwztayabol Seonnak Efebon kyrallyanak, bekeffeeg zereenth mondwan: yme atal meegywnk az the feldeden, az orzagh wtan, sem thetowa nem terwnk, myndden eeledelth arwzerent aggy mynekwnk, meegh az vyzet es penzen veezyek, czak hogy enghegyatal mennywnk, myntefaw ffay teenek, kyk feyrben lakoznak, es az moabytafok, kyk arban lakoznak, myglen az yordan vyzeere kellywnk kywe, es az feldre mennywnk, kyth megh ygyerth mynekwnk my wrwnk yften. Es nem hagyta my nekwnk Seon kyral az ew felden atal mennwnk, mert megh kemenyeytette vala az ew zyweeth wr yften, hogy mywel my kezwnkben adnaa ewtet, kyth maftan yol latz. Monda azert ennekem wr yften: yme te markodbâ attam Seont, mynd ew feldeewel, kezd el byrnya ewteth. Seon kyral azert my ellenwnk tamadwan mynd ew neepewel, nagy haddal, mynekwnk adaa ewtet mynd ew neepewel az wr yften, es megh vereteek, mynd ew ffaywal es neepewel, es az ydeben el veevók mynd az varafokat, bennee lakozokat megh ólween, mynd fyrffyath, mynd azzonyallatot, mynd aprolekoth, az barrmokath kedeegh el oztok predazerent egymafnak, egy varaffem leen aroertwíl foghwa, mynd arnon vyzeygh ky az my kezwnk elót megh menekódheteth vona, mynd galaadyg, mynd my kezwnkben adaa

wr ysten amon ffaynak feldeetwíl megh valva.

Harmad Cap

Azert onnan el terween eredenk Bafannak wtara, oth es ogh bafannak kyrallya eleÿgbe tamadwan, mynd ew fok feregheewel edraymba. Es monda ennekem wr yften: Ne akaryad ewteth feelny, merth the kezedehe attam ewtet mynd ew neepewel es feldeewel; vgyan teegy ew vele es mynt feon kyrallyal, my kezewnkben adaa azert azth es my vrwnk ysten, es el vezthween ewketh mynd halalygh, es varafyt fíel dwlván azon eegy ydeben, hathwan nagy varofokath mynd ew tartományval, mynd tellyes ogh kyrallnak orzagaath, kyk mynd nagy kew fallal valanak megh kereythween, ereff kapwkkal es zawarokkal, es mynd el veztók ewketh, mynth Efebon kyrallnak orzagaath. Es az ydeben el veevók az keth kyrallnak orzagath, arnon vyztwl foghwa az nagy Hermon hegygh es fanyr hegygh, valahol varaff vagyon galaadnak es Bafannak tartományban. Nagyobban kedeegh ogh bafannak kyrall' a tamadot vala ellenwnk, ky ollyan nagy vala, mynt egy oryaaff, mert vgyan es oryaaff nemból vala, es vafbol zerzet agya vala, ky maftan es rabath newó varafban vagyon, Amon fyaynal, kynek hozyafaga kylencz feengh, es zeeffeeghe neegy feengh, meel' orzagnak feleeth adam Ruben es gad ffaynak, feleeth kedeegh adaam Manaffe fyaynak. Azert yayr manaf-

feenek ffya zalla az erekfeeghben, kyn annak elette mynd oryaffok lakoznak vala. Es vgy paranczoleek tynektek az ydeben, mondwan: Ty Vratok ystentek aggya tynektek mynd az feldet: kellyetek fíel azerth, meegyetek ew belee, vyafkoggyatok az Izrael ffaynak elettek, es myndden yozaghtok, feleffeeghtek, hyatok, ffyatok, es ty barmotok magoknak leegyenek addeglan az varafokban, merth twdom hogy fok yozaghtok vagyon, azerth maraggyanak addeglan az varafokban, kyketh en tynektek attam, myglen nywgódalmath aad wr ysten az ty atyatokffaynak es mynth thynektek, es be mennyenek az ew ereghfegekben Jordan vyze atal, kyt ewnekyk adando wr ysten, annak vtanna vgy teryetek ty es az ty erekfegekben, kyth en tynektek attam. Jofwenek es paranczoleek az ydeben mondwan: Az te zemeyd yol lattaak, myt teen^{||³⁴} ty wratok ystentek az keth hatalmas kyralyoknak: azonkeppen tezen mynden orzagoknak howa menendew leez". Ne akaryad ewket feelny, Merth ty vratok ystentek vyafkodyk ty erettetek, keereelek azerth az ydeben, mondwan: En wram ystenem el kezdetted mwtathny the nagyfagodat es hatalmaff voltodat the zolgadnak, Es nynczen egyeb ysten fem mennyen fem felden, ky ollyan dolgokath tehethnee, es az te ereffeeghethez hafonlatos lehethne. El meegyek azerth es megh latom az yo feldet Jordan vyzeenek atala, es liban'nak tyztólendew heegyeeth.

Es megh haraghweek en ream wr yften ty erettetek, es nem akara enghemet megh halgathny, de wgy monda: Eeleg teeneked, femykeppen tee towabbaa ennekem ez dowabbaa ne zooly. Meny ffil ez fasga hegynek teteyre, es forgaffad el the zemeydet Nap nywgattrá, eezakra, delre, es nap kelettre, es tekeencz megh, merth nê meeg" ez Jordan vyzeen atal. Paranczolly Jofwenek es byztaffad megh ewtet, mert ew meegyen be az neepnek elette, es ew ozttya el az feldet, kyth megh latando vagy. Lakožank azerth fogor hazanak wólgyeeben.

Hegged Cap

Maftan azerth Izrael hallyad az paranczolatokath, es yteleteketh kykre en tanojtlak teghedeth, hogy azokath teween eelheff, es be menween erekedheffel az feldón, kyt teeneked adando the wrad yfined, femyt hozyaa ne teegyetek az bezeedhez, kyth en ty nektek zolok, es femyt el feveegyetek ew t'wle, eryzzeetek ty vratok yfennek paranczolatthyath, kyth en paranczolak teeneked ez may napon. Az ty zemetek lattak myndent, kyket tetth wr yften Beelflegornak ellenee, mykeppen el veztette mynd ew ymadoyt the kezzóled. Ty kedeehlen, kyk egyefwltetók wr yftenhez, yme mynd kezenfeegghel eeltek az may napygylan. Twggyatok mykeppen tanojttotalak tyteketh az paranczolatokra es yteletekre, kyketh mynd ennekem zolth wr yften, azon

keppen tellyefeyczeetek be az ty feldetekbe hol lakožandok vattok, es myndent megh tarczatok, Merth azok leeznek az thy belczeffeeghtek es twdomantok mynden neepnek kezette, hogy myndenek halwan ez ellyen paranczolatokat, mondhaaffak: Ez nagy neepnek nagy belczeffeeghe, es twdomanya vasyon, es nynczen eegy nemzet es eellyen nagy, kynek ellyen kezel valo yftene vona, mynt en'nek. Hol vasyon eellyen nemef nemzet, kynek eellyen moggya es ygaz yteelety leegyenek, es tórweeny mynt kyket en ty zemetek eleebe vetek az may napon. Oyyad azerth tennen magadath, es the lelkedet zorgalmatoffaggal. Ne feletkózzel el az bezeedekról, kyketh ymaran lattanak the zemeyd, es ne zakaggyanak kywe the zywedból mygh eelz. Tanohad megh reaya te fyaydat, es onokaydath az napra(tól) mykoron allaz vala the wrad yfennek elette Orebnak hegyeen, zolwan ennekem wr yften mondwan: gyeycz ede en elembe az neepeth, hogy hallya az en bezeedymeth, es tanwlyanak enghem feelny mynden ydeben, myglen lakožnak ez feldnek zyneen, ew fyokat es tanohaak megh reaya, es yarwl'atok az hegynek alaya, ky langaz vala mynd az eghyg, es valanak ew raytta fetethfeeghek, kóđók es homalyoffagok. Zola azerth wr yften tynektek az tyzból mondwan. Es ew zozattyat hallatok, de ew zemeelyet nem lathatok. Es megh yelentee tynektek az ew zerzeeffeeth, kyt megh paranczola hogy be

tellyefeyteneetek, es az tyz paranczolatnak ygheeyth, kyket megh yra ennen maga keth kew tablakon. Es ennekem paranczola az ydeben, hogy megh tanoythanalak mynden paranczolatokra es yteeletekre, kyket kelle ne tennetek ez felden, hol ott lakozandok vattok. Oyyatok azert zorgalmatoffaggal ty lelketeketh, Nem lattatok femy hafonlatoffagot akkoron, ho'g tynektek zola wr ysten orebnek heegyeen az tyzból, hogy megh ne czalathkoznatok, vala mynem' balwant faragwan, fyrffyw, awagy azzonyallat kepót, awagy vala mynem' barom kepóth mykepen ez felden vannak, awagy madaar kepet, kyk eghnek alatta repesnek, feld alath es vyzben, fl fel emellyed the zemeydet az eghre, napra, holdra es az cyllagokra, es megh czalathkozyal azokath ymadwan, es tyztelween, kyket mynd wr ysten teremteth mynden ez vylagon valo rendbely neepeknem zolgalattyokra. Tyteket ky zabadoyta, es kywe hoza wr ysten az fel gywladot vaff kemenczeból, hogy ew neepe lenneel erekseeghre, kyt yol latz. Es megh haragweek en ream wr ysten az ty bezeetteketh, es megh efkeweek, hogy atal nem menneek az Jordan vyzeen, be fem menneek az yo gyeeerethnek földeere, kyt tynektek adando wr ysten. yme ymaran megh halok ezen felden, es en be nem meegyek az nemef feldre. Oyyad azert magadat, hogy vala mykoron el ne felethkózzel the wrad ystennem zerzeffeeról, es femy nem' kepót ne fa-

raghy teemagadnak, kyketh wr ysten megh tyltot lenny. Merth az the wrad ysten meg emeezthew thyz, bozzw allo ysten. Ha mykoron yyatok ffyatok el zaporodandyk es hozyw nyomw leendetek lakozwan az yo felden, kyt thy vratok ystentek adand tynektek, es vala mynem' hafonlatoffagot zerzendetek, kywel wr ystent haraghra remóytendytek, byzonfaghwl hywom ez may napon mennyet es feldeth, merth hamar el vezendók vattok az feldról, kyt yordan vyzee atal akartok byrnya, nem lakoztok hozyw ydeyglen ew raytta, de el vezth tyteket wr ysten, es el hymth mynden neepeknem kózzee, oth es csak keweffen marattok ty nemzethfeeghtekben, Es oth az ollyan ystenneknek zolgalatok ymadwan, kyt ember kezeewel zerzeth, ffanak, es kewnek, kyk fem lathnak, fem halnak, fem ereznek, fem eeznek, fem zolnak. Es mykoron ottogyan kerefendytek wr ystent, megh lelytek ewtet, ha tellyes zywel lelekkkel es mynden keferw fegghel, kyk mynd megh vannak mondwan, read zallandnak. *) Ydenek kedeegh wtolfo reezeeben megh terz the vrad ystenhez, hogy halgaffad az ew zawat, akarattyat, mert yrgalmaff ysten, az te vrad ystened nê haagy el teeghed, erekkee el fem vezth, el fem feledy az ew fogadafaath, kyn megh efk'wt az the reeghy atyaydnak. Kerdezkegyel megh reghy ydekról, kyk te eletted voltanak, mywlta wr ysten ez vylagot teremtetted, ha leth legyen valamyk-

*) „Ez profetalas meegh bel nem telth.“ (Oldaljegyzet.)

ron eelÿen dologh, es yfmertettôt, hogy ember ew yfteneenek zawat hallya az tyznek kózzóle, mykeent te hallottad es lattad, ha teett vala mykoron azonkeppê az wr yften, hogy hozya-yok (*menne*) ez vylagra, es ennen maganak neepet valasztana mynd az fok nemzetek kózzól nagy mondhatatlan keefeertetekkel, czodakkal, yegyekkel, nagy ereff es hatalmaff hadnak es gyzedelemnek myatta, nagy rettenetes latafoknak myatta, kyket mynd my erettwnk teett wr yften egiptomba ty zemeyteknek latafaara, hogy megh twdnad, merth nynczen eegyeb yften az wr yftenneel, es nynczen teeb czak eegy. Menyből atta megh hallanod az ew zozattyak(t), hogy megh tanoyttana teeghedet, Es ez felden megh yelentette teeneked az ew nagy tyzeeth, es hallottad az ew nagy zawaat az tyznek kózzóle, merth zerette az thy atyákat, es maganak valasztotta az ew maghzatyt ew vtannok, es kywe hozot tyteketh nagy ereywel hatalmawal egiptombol, hogy el veztenee az nagy, es teenaladnaal ereffeb nemzeteeeketh ty eletteketh(*thek*) hogy tyteketh be vynne, es tynektek adnaa az ygyeereethnek feldeeth erekfeeghwíl, mynt ez may napon latod. Twggyad azerth, es gondold yol megh the zywedben, merth az felfeeghes ew az egy yften mynd mennyen, mynd felden, óryzyed azert az ew hagyomafaat es paranczolattyat, kyket en megh paranczolok teeneked ma, hogy yol legyen teeneked, es te fyaydnak the wtannad, es

meg maradhaff fok ydeyglen az felden, kyt teneked aad the wrad yftened. Ez leen az terween, kyt eleykben vete Moyfes az Izrael ffaynak. Ezek az bizonfagok, es cerimonyak, es yteeletek, kyket zola az Izrael ffaynak, mykoron kywe yeweenek egiptombol, Jordan vyzeenek elwóle fogor wólgyeeben, Seon kyralnak földéen, ky Efeebon newó varafban lakozott, kyt megh ólee moyfes Es az Izrael ffay, kywe yewen egiptombol mynden feldeet el foglalaak: es ogh Bafan kyrallyanak földéet, az amorreofok kyralynak Jordan vyze elwól, aroernek nap keleth felól, arnon vyze parttyaygh, Sanyr es Hermon heegyeyghlen mynden lapacz feldet Jordan vyzeenek nap keleth felól, mynd az nagy tengheryglen, es mynd fafga hegynek tóweeyglen.

Ewted Cap

||⁶⁵ Az ydeben hozya hyvaa moyfes mynd tellyes Izraelth, es monda ewneky: Halgafd Izrael az Cerimoniakath, es yteeleteketh, es tórweenyeketh, kyketh ez(n)zolok the fyleyden ez may napon: tanwllyatok megh ewket, es teetemeennyel be tellyefeyczeetek. My vrwnk wr yften feryget zerzet mywelwnk Oreb hegyeen. Nem az my reghy atyankal, hanem my velwnk, kyk maftan ez vylagon vagywnk, es eelwnk, zynwíl zynre bezeelleth my velwnk az hegyen az tyznek kezzóle. En kózbé yaro voltam yften kóztót es ty kóztetók az ydóben, hogy megh

hyrdethneem tynektek az ew bezeedyt, mert feeltetek vala ty az tyztwól, es nem mereetekffel yeny az hegyre, es monda: En vagyok te wrad ystened ky kywe hoztalak teghedet egiptomnak földeeról, zolgalathnak hazabol. Ne leegyenek teenedek ydeghen ystenyd en elettem. Ne zerez' te magadnak balwanth, es femy hafonlatoffagot, ky mennyen awagy földön vagyon, vyzben, awagy föld alath. Ne ymaggyad azokath, es ne tyztóllyed. Mert en vagyok te wrad ystened: Bozzw allo yften, megh fyzethween az atyának ew gonoffaghyt harmad es neegyed zzygh azoknak, kyk enghemet gylóltenek: es yrgalmaffagot teewen nagy fok ezerrel enghem zeretókkal, es en paranczolatymat tartokkal. Ne veegyed the wradnak ystenednek neveet heyaba, mert nem mwlyk el bozzw allafnal kyl vala ky heyaba emleltendy. Illyed megh az ynnep napoth, es zentellyed megh mynth megh (*paranczolta*) the wrad ystened. Hat napokon mukalkoggyaal, es teegyed mynden dolgot, az heted nap ynnep, az az wr nywgodalmanak napya, femy dolgot ne teegyew raytta, the es fyad, leanyod, zolgaad, es zolgalood, ókród, zamarod, es femy baromffyayd. Emlekezzel megh rola hogy te es zolga voltal egiptomba, es ki hozot teeghed onnan the wrad ystened nagy hatalmaffagyal, es ereff kezzel, annak okaerth paranczolta azth teenedek, hogy az ynnep napoth megh yllyed. Tyzteliyed the atyadat es anyadath, mykent megh paranczolta teenedek te

wrad ystened, hogy hozyw nyomw leegy ez feldön, es yol legyen teenedek te ystenedtwól az felden, kyt te neked adando te wrad ystened. Ne ólly. Ne paraznaalkoggyal. Orffagot .se teegy. Ne zooly te barátod ellen hamyff tanofagoth. Ne kywannyad te barátodnak feleffeegheet, ne hazaat, ne mezeyth, ne ókreeth, ne zamaarat, es femytky mynd ew hozyaa tartozyk. *) Ezek leenek az bezeedek, kyket zoola wr ysten mynd tynektek az tyznek kózzóle kódból es homalyoffaghol nagy ffeel zowal, femytky hozyaa nem tetween tebbeth, es megh yraa ewketh az keth kew tablakon, kyket annak vtanna ennekem ada, ty kedeegh, mynek vtanna hallottatok vona az zozatot, es az heegyeth lattatok vona eeghny, es fyzteleghny, en hozyam yeweetek mynd thy feyedelmek, es neepeknék veeney, es mondatok: yme megh mvtattaa mynekwnk my vrwnk ysten ew ysteneegheet, es felfeghes votaath, es zozattyath hallook az tyznek kózzóle, es megh byzonoytook en(z) may napon hog' ysten zolwan emberrel, eelhet ember. Myre halwnk azert megh, es megh emeezzen az nagy tyz? Ha towabba hallangyok my vrwnk ystennek zawath, megh halwnk. Myczoda az ember, hogy hallya az eelő ystennek zawath? ky az tyz kózzól zool, mykenth my hallook, es eelheffen? The ynkab meny eleyben, es hallyad megh myndden mondafaath, es akarrattyath, es mongyad megh my nekwnk, es my halwan, myndeneketh bel tellyefeytwnk.

) Ez kapitalban megh vannak yrwan az ystennek zent paranczolaty vota keppen. (Oldaljegyzet). 14

Mynt azt hallotta vona vr yften, monda ennekem: Megh hallam ez neepnek bezeedeet kyt zola teeneked. Myndent yol zolanak: ky aad ewnekyk olly zywet, hogy feellyenek enghemet, es megh tarczaak mynden en paranczolatymat myndden ydeben, hog' elee mentekre legyen ewnekyk es ew fyaynak mynd erekkwl erekkee. Meny el azerth es mond azth ewnekyk: teryetek ty fatorokba. The kedeegh maragy eeth en velem, es megh mondok teeneked mynden paranczolatokat es cerimonyakath, tórweenyeketh, es yteeleteketh, kykre megh tanohad ewket, hogy be tellyefeyczeek az felden, kyt en adok ewnekyk erekfeghwl. Eryz-zeetek megh azert es tarczatok megh kyket paranczolt wr yften tynektek, fe yora, fe balffelee ne hayollyatok, de az wton yaryatok, kyth megh paranczolt, hogy yaryatok, hogy eelheffetek, hogy yol legyen tynektek, es hozywlyyanak ty eelő napyd az felden, kyn erekefedny akartok.

Hatod Cap

Ezek azerth az paranczolatok, es Cerimoniak, es yteeletek, kykre megh paranczola ty wratok yftentek, hogy megh tanoytanalak tyteketh, hogy be tellyefeyczeetek az feldön, kyt ty nektek adando, hogy feellyeetek ty vratokat yftenteket, es mynden hagyomafyt es paranczolatyt megh tarczatok, kyket en megh paranczolok ty nektek ez may napon, tynektek, es ty fyatok-

nak, es vtannotok valo onokatoknak, mygh eeltek ez feldön. Halgafd Izrael, es ved ezedbe, tellyefeycz be azokath, kyket paranczolt teeneked te vrad yftened, hogy yol legyen teeneked, es megh zaporoggyal ez feldön, mykeent megh fogatta wr yften az the reghy atyaydnak. Halgafd Izrael: az ty vratok yften, egy wr yften. *) Zereffed azerth the vradat yftenedet, the tellyes zywedból, the tellyes lelkedből, the tellyes ereffeeghedből. Es leeznek ez bezeedet(k) kyketh en paranczolok teeneked ez may napon the zywedben, es bezeellyed megh ewketh the ffyaydnak, es azonokban elmeelköggyel ylween te hazadban, es yarwan the wtadon, alwan, es flfel kelween, Es kóffed ewket the kezeydre yegywl, es leeznek es forognak the zemeydnek elette, es yryad flfel the hazad aytoynak felffew, es alffo kózóbyn. Mykoron bel vyend teeghed te vrad yftened az yo feldre, kyt megh fogadot the reeghy atyaydnak Abraammak, yfaaknak es Jacobnak, es neked adangya az nagy yo varafo-kath, kyketh te nem epeyettel, nagy hazakat tellyes kazdaghfagghal, kyketh te nem gyeyttel, es az czatorna kwttakat, kyketh te nem aſtal, zólew lwgafokath es olay kerteket kyket the nem palantaltal, es eyendel mynd azokbol, es megh eleeghódendel: oyyad magadat zorgalmatoffagghal, hogy el ne feleggyed el te vradat yftenedeth, ky kywe hozot egyptombol, erek zolgalathnak hazabol. The vradat yftenedet feellyed, es tw-

*) Oldaljegyzet: Zereffed yftent myndennek felette.

laydon csak ewneky zolgal' es az ew neweere esküggyel. Ne mennyetek az ydeghen ystenek wtan, mykent mynd az ydeghen nemzetek, merth az bozzw allo ysten the kőzötted vagyon, hogy vala mykoron megh ne haraghwggyeek te ellened, es el vezeffen teghedet ez feldnek zyneeről. Ne keeferczed the vradat ystenedeth, mykenth megh keeferteed az kefeertetnek helyeen. Tarcz megh te vradnak ystenednek paranczolatyt, yteeletyt, byzonfaghyt, es Cerimonyayt, kyketh mynd meg paranczolth teeneked, es azth teegyed my kellemetef es yo wrnak elette, hogy yol legyen teeneked es, es erekedheffel az yo feldön, kyt megh ygyerth wr ysten az te reghy atyaydnak. Mykoron azert ennek vtanna az te fyad kerdendy te t'wled, myth akarnak az eellyen paranczolatok, es Cerimonyak, mongyad azt ewneky: ffarahonak zolgalt zolgay valank egyptomba, es ky hozot mynket wr ysten egyptombol nagy hatalmaffal, nagy czodakath, es rettenetefseegheket teewen, egyptomba faraho ellen, es mynden haza ellen my elett'wnk, es ky hoza mynketh onnan, hogy be hozwan adnaa mynekewnk ez feldet, kyt megh fogatot vona az my reghy atyaynknak. Annak okaerth megh paranczolta mynek'wnk, hog' az ew paranczolatytat teenók, kyket ma zemeddel latz, Es hogy feellyek my wrwnk ystenth, hogy yol legyen mynek'wnk mynden ydóben, mykeent ez may napon es vagyon, es yrgalmaf lezen my hozyank, ha

megh tartandwnk mynden paranczolatokat my wrwnk wr ystennek elette, mykent megh paranczolta my nek'wnk.

¶tcd Cap (IX. cap.)

Halgafd Izrael, the ez may napon atal meegy az Jordan vyzeen, hogy el byryad az nagy nemzetek(et), kyk teenaladnaal ereffebek, nagy varafokat, kyk mynd az eghygh kewfallal vannak be kereythween, nagy magaff allapatw neepeket, az Enakym oryafnak ftyayt, kyket zómótókkal lattatok, kyk ellen fenky nem albath. ||⁶⁶ Megh twdod azert ez may napon, hog' the vrad ysten meegyen be the eletted megh emeeztew tyz, ky el romth, es el vezth myndeneketh te zyned elől hertelen, mykenth megh mondotta. Ne mongyad azert the zywedben, mykoron myndeneket el veztend wr ysten te zyned előth: Az en ygaffagomerth hozot enghê be wr ysten ez feldet byrnom, myerth az ew nagy kegyetlen es yrgalmatlanfagokert veztette el wr ysten mynd az ydeghen nemzeteketh the eletted. Azert teghed es nem az the ygaffaghoderth es yo voltoderth wyzen be az yo feldnek byrodalmara, de hogy az ew mondafa be tellyesedneek, kyt fogadaf zerent megh ygyerth vona Abrahamnak, Ifáknak, es Jacobnak, az the reghy atyaydnak. Twggyad azert hogy nem az the ygaffagodert aggya teeneked wr ysten az yo feldet erekfeghee, myert kemeen nyakwleegy. Emleycz megh, es ne feled el mykep-

pen haraghra reemóyted the wradat ystenedet az pwztaban, es mykeppen az ydótwl foghwa hogy ky yettel egyptombol, mynd ez helygh koronked wr ystê ellen rwgodoztaal. Oreb hegyeen es haraghra remeyteetek, es en ream nagyon megh haraghwan, el akara teeghed el vezteni ez feldnek zyneeról, mykoron ennekem az paranczolathnak tablayth adaa, es negywen ee nappaa leek az hegynek teteyn, eetelnel, ytalnal kyl. Es akkoron ennekem adaa az keth kew tablakath, kykre ennen maga wr ysten wyaywal be yrth vala mynd az bezedekkel, kyket ennen zayabol hallatok az hegyen az egghew tyz kózzól, mykoron az fok neep oda gywlth vala. Mykoron azert az negywen napok el mwltanak vona, monda wr ysten ennekem: kel fel, meeny alaa hamar, mert az the neeped, kyt kywe hoztaal egyptombol hamar el haylot az wttrol, kyt megh mwttattal ew nekyk, es foalloth ystent zer(∞)ettenek ew magoknak. Efmegh vgyan ottan móda ennekem wr ysten: Latom hogy ez neep kemeen nyakw legyen, haggy el enghemet hogy vezeffem el ewtet, es tóróllyem el ez feldnek zyneeról, es zerezlek teeghed nagyob es ereffeb neepnek elettek yarowa honnem mynth ez. Mykoron azert az egghew hegyról alaa zallaneek: az keth kew tablakat kezembe tarthwan es lattam vona veethkózveen az ty balgatakfaghtokat ty wratok ystennek elette, es hogy entett borywth zereztetók vona, es ollyan hamar

az ew wtat el hattatok vona, el eyteem az keth tablakat en kezeymból, es el tóreem az heegy alath. Es le efeem wr ystennek elette, efmegh nyegywen ee es nappaa mynt annak elette, ehen zomeehon efedezwen vr ystennek elette az ty bynetekeerth, mert feelek vala wr ystennek haraghyatwl, hogy tyteketh hertelen el ne veztenee. Es megh halgata enghemet az vttal es. AAron pap ellen es nagyon megh haraghwéek, es akaraa el vezteny ewtet es, de en azerth kenyergheefth teek, Az ty byneteketh kedeegh az az ah boryw kepeth lee ragadwan, az tyzbe veteem, es mynd fothlanna el tóreem es porraa teweem az folyo vyzbe veteem. Annak vtanna az nagy eegghó tyzben, az kefertethben, es az hwfnak kyvanfagaban az temeteefnek helyeen es fok keppen yndoytatok haraghra wr ysten(t), es mykoron megh kymletek az ygyeerethnek feldeeth, es megh wtalatok, megh zydalmazwan wr ystennek ygyeeretyt es paranczolattyath, es nem hyweetek ew neky, fem az ew bezeedeet nem akaratok hallany, De koronkeed daga-lyofok voltatok mywlta foghwa yfmertelek: Azerth azonkeppen ymadeek tyerettetek mondwan: keerlek wram ysten ne vezeffed el ez te neep(öd)eth es erekfeeghódet, kyt ky valtottaal the nagyfagot zerent, kyt kywe hoztaal egiptombol nagy hatalmaffaggal. Emlekózzel megh the zerethew zolgaydrol, Abrahamrol, yfaakrol, es Jacobrol. Ne neezzed ez neepnek ew kemeen voltat, es go-

noffogat es byneeth, hogy ne mongyak kyk ez feldón lakoznak: Nem vyhety vala, wgy mond, be ewketh az ygyeerethnek földében, de gylólte ewket, annak okaerth vytte ky ewketh hogy mynd el veztenee az pŵztaban. Nam azert the neeped es te erekfeghed, kyth nagy erówel váltottaal ky egyptombol az zolgalathnak hazabol.

Ngolczad Ca

(X. cap.)

Az ydeben monda ennekem wr yften: zerez' efmegh ket kew tablakat, mynemŵk az elebbelyek voltanak, kyket el tórttel, es yeŵ ffel hozyaam ah hegyre, zerez' annak vtanna fabol egy ladaat es, es yme en megh yrom az elebbely ygheeketh, es tee-gyed az ladaban, es mykoron mynd azon-keppen tettem voñ, helheteem ewketh az ladaaban, kyk ez may napon es ott vannak. Onnan fel kelween az Izrael ffyay berothbol zallanak megh moferothban, es oth aaron megh hala, ky helyet kele ffel eleazar az ew ffya. Onnan yeweenek gadgadban, onnan yetabatanak vyzes földere. Az ydeben ott maganak valaztaam leuinek nemzeteet, hogy az yften zekreenyet es fatoraát hor-doznaa, es vrnak zyne elót allana zolgal-wan koronkeed es wrnak neweeben, myn-dent megh aldana, mykeent lattyatok. An-nak okaert ne volth leuinek reeze fem erek-feghe az ew atyaffyaywal, de ennenmaga az wr yften ewneky erekfeghe, mykent megh ygyeerte az wr yften. Monda azert

ennekem az wr yften: Meny el, yary az neep elóth, hogy byrhaffa el az feldet: kyn en megh efkŵttem az ew atyaynak. Azert ymaran, O Izrael, mynd ezekert myth keer es kywan tetŵled the vrad yftened, hanem csak hogy feellyed te vradat yftenedet, es az ew vtayban yary, es zereffed ewtet, es zol-galy ewneky te tellyes zyweddel, lelked-del, es óryzzed te vradnak hagyományt mynd az Cerimonyakkal eegyetembe, kyket en ma teeneked megh paranczolok, hog' yora legyen theeneked. Yme te vrad yftenee mynd az meny, es menyeknek meennye, az feld, es myndenek kyk ew bennók van-nak, de maga meegh es az te reghy atyayd-hoz eggyefwlyth, es zerette ewket, es ew maganak valasztotta ew nemyth nemzetyt ew wtannok, az az tyteketh, mykeppen ez may napon lattyatok. Metelleyetek kórŵl azerth ty zyweteknek heyazattyath, es az ty nyakatokat hayczatok megh, hogy ne le-gyetek olyan kemeenyek mynt annak elet-te az thy reghy atyatok, mert az ty vratok yften, ew mynden yfteneknek yftene, es wraknak wra, nagy, hatalmas, es rette-netes yften, ky fem zemeelth, fem ayande-kot be nem veezen. Olyan yteeletet teezen az arwanak mynth az ezwegynek, zerety az yeweweent es, es mynd eeledelt mynd rwhazatot ad ewneky: ty es azert zereffee-tek az yeweveenyeketh, mert ty es yewe-veenyek voltatok egiptomba. Azert te vra-dat yftenedet feellyed, es csak ewneky zol-

gall, ew hozya ragazkoggyal, es az ew ne-weevel esküggyel. Ew teeneked dyczeereded es ystened, ky thee veled ez nagyfagos es rettenetes dolgokat tette, kyket mynd az the zemeyd yol lattanak. Hethwen leelkekkel zallanak le az the atyayd egyptomba, Es yme ez may napon ymaran anneera megh zaporoytot theghed wr ysten, mynt az egheknek zamlalhatatlan Cyllaghy.

Enlenczed Cap (XI. cap.).

ZEreffed te wradat ystenedeth, es tarcz megh az ew paranczolaty, Cerimoniayth yteeletyt es hagyomafy, mynden ydeben. yfmeryeetek megh ez may napon, kyketh nem twdnak az ty ffyaytok, kyk vtannotok leznek, es azokat nem latthattyak, wr ystennenek bölczeffeeghes twdomanyath, ew nagyfagos voltaat es karyanak ereyth, czoda teetelyth, es myndden dolgayt egyptomban ffaraho kyrálnak, es mynd ew földeenek, es mynd tellyes egiptombely feregheknek, lowagofoknak, es zekeróknek, mykeppen es boroytaak ewketh az vereff tenghernek vyzey, mykoron tyteket yzneenek, kyketh mynd el veztee wr ysten mynd ez may napylan. Tynektek kedeeg myth teen az pwztaban, myglen ez herreywthnatok; Myt datannak, es Abyronnak Elyab fyaynak, kyk valanak Rubennek nemzety, kyk az feld megh nylwan el fyllyedeenek mynd ew hazokkal, es fatorokkal eegyetembe. Mynden dolgaat lattatok wr ystennek kyket tett thy

kóztetők, hogy mywel ty es megh tartanatok myndden paranczolaty, kyket en elee-tekben adok ez may napon, hogy az yo felden kyre mentek fok ydeyglen eelheffetek, ky nem olyan vyzes feld mynt egyptomnak földé, de heegyes föld, kyre koronked wr ysten menyből aad harmatot es effet reaya. ||⁶⁷ Ha azerth enghedendez az en paranczolatymnak, kyt en ez may napon paranczolo-teknek, hogy zereffed the wradat ystenedeth, es zolgal ewneky the tellyes zywedből es lelkekből, mynden ydew zerent valo effeketh aad az the felledre, hogy mynd gabonath, borth, olayth, es fyweth gyeytheff be az mezőről mynd baromffynak, mynd embernek eeteere. De oyyatok magatokath hogy el ne zakaggyatok wr ystentől, es eegyeb ydeghen ystennek zolgallyatok ymadwan ewketh, kyn wr ysten megh haragghwgyeek es be rekezzee az menyorzagot hog ez feldre effeth ne aggyanak, es ez feld el zaraggyon, es ne teremtheffen: ty es kedeg hertelen ez(l) vezzetek az yo felldről, kyt vr ysten adando tynektek, veffetek ez en bezeedymeth ty zywetekben es lelkehekben, es fygghezzeetek ffel yegy zerent ty kezeten. Tanohatok megh ty ffyatokath reaya hogy azokban elmeelkógyenek. Ha azerth megh tartantod az paranczolatokat, kyketh en hagyok te neked ez may napon, el vezty wr ysten mynd az neepeket, es the ellenfeghydet, kyk te elótted, es te ellened vânak, es el byryatok azokath, kyk te na-

ladnaal ereffebbek, mynden hel kyt megh nyomand the labad tyeed leezen, az nagy pwztatwl foghwa mynd az nagy Ewffrateof vyzygh, es mynd az nap nywgyaty tengherygh leezenek az the hataryd. Senky nem alhat ty ellentek, az ty retteneteff(ég)teketh, es feelelmeteketh, myndenekre reaya vethy wr yften mynden felden, mykeppen megh mondotta wr yften. yme azert eleetekbe vetóm ez may napon mynd az aldomasfh, mynd az athkot. Aldomasfh ha enghedendez wr yftennek paranczolatynak, kyt en paranczolak teeneked ez may napon: Athkot ha nem enghedendez, es el tawozandaz az wtrol, kyt en ez may napon megh yelentek, es eegyeb ydeghen yftenek wtan yarandotok. Mykoron azert be menendez az yo feldre vefed az yfteny aldomasfh garyzym heg're, es az athkot hebal hegyre, az Jordá vyze elwee, nap nywgattrá az kananeofnak földeen, kynek lakafa vala galgalban. Ty azert ymaran atal mentók az Jordan vyzeen lakozny, laffaatok hogy be tellyefeyczetek minden Cerimoniákat es yteeleteket, kyt en ez may napon paranczolak tynektek.

Ⲙⲓ Ⲙⲁ

(XII. cap.)

Ezek az paranczolatok es yteeletek, kyket kel teennetek az feldón howa mentek lakozny myndenkoron, mygh ez vylagon eeltek. Hannyatok ffeel mynden helyeketh hol oth mynd az ydeghen nemzetók ymat- taak ew yfteneketh, kyketh ty akartok el

byrnya, mynd magaff heegyeken, mynd kyfdeed halmokon, es myndden leweles faaknak alatta, hannyatok el az oltarokath, teryeetek az balwan ozlopokath, az berkóketh tyzzel eegheffetek, es az Balwan keepóketh mynd az feldre veryeetek, es az ew newezetóketh el kennyeetek ew hely- ról. Ne teegyetek wgyan kedeegh az thy wratok yftennek, de az herre gywílyetek myndnyayan, kyth az thy wratok yften va- lazand, es ott aldozzatok myndden aldoza- tot, az ty vratok yftennek, es myndden ayandeektokat es fogadaftokath be tellyefe- hetek. Es oth eegyetek, ygyatok, es vy- gaggyatok, ty wratok yftennek zyne elóth mynden yoban, kykkel wr yften zereth tee- ghedeth. Azonkeppen ne teegyetek oth ak- koron, mynth my maftan teezw'nk, hogy ky mynd az ew yteelety zerenth mywel- kógyeek, merth meegh ez may napyglan nem ywttatok az megh ygyerth nywgoda- lomra es lakodalomra. De yme atal mentek az Jordan vyzen, es be ywttok az nywgo- dalomnak feldere, kyt ty wratok yften adando tynektek, es femy ellenfeeghtwí- valo feelelmetek nem leezen. Azerth oyyad magadat, hogy ne aldozzad the dezmaydath es yawydat myndden helyen yftennek, ha- nem csak, kyt wr yften valazand, hol oth az ew zent newe hywattatyk, azon nem- zethben kyt arra valazand. Vala myt ky- wanand te lelked eenny the yozaghyd kez- zól, akar zeplóf legyen, akar zepletelen,

myndden felee baromfyw kózzól zabadon eheted, csak hogy az veereeth megh ne eegyed, de mynt az vyzet el haggyad om-lany az felden, mert myndden baromffynak eelew lelke ew veereben vagon. Nem ehe-tól azok kezzól, kyketh aldozandaz, awagy fogadandaz wr ystennek vala mely falwdban es varafodban hol ott lakozol, de azon helyen, kyt the wrad ysten valasztand. De azth megh halgaffad es megh tarczad, kyk mynd megh vannak paranczolwan, hogy yol le-gyen teeneked, es the ffyaydnak te wtan-nad mynd erekkee, mykoron te azt teen-ded, ky yo es kellemetes te wrad ystennek zent zemey elóth. Mykoron el veztendy te be meeneefedre mynd ez ydeghen nemze-teketh, mynd az földekről, kyn the lako-zando vagy, Es ne mongyad te zywedben mykoron nywgodalmaid leend, mykenth ez ydeghen nemzeth tyztelte az ew ystenyth, en es azonkeppen tyztelelem. Ne teegy azon-keppen the wradnak ystenednek, mert mynd azollyan athkozot dolgokat, kyket wr yf-ten gywlól, tetteek ew ysteneknek, kyk ez felden lakoztanak, aldozwan ew fyokath leanyokath az balwannak. Azert csak azo-kath teegyetek ty wratoknak, kyketh en megh paranczolok tynektek ez may napon, femyt el fe vegyeetek, hozyaa fe teegyetek tebbeth belóle.

Enjen egy Cap (XIII. cap.)

Ha mykoron tee kezetted nezew awagy proffeta tamadand, ky yewendót aw(agy)

yegyeth latand, es mondand, es azonkeppen be telendyk mynth mondangya, es annak wtanna azth mondangya teeneked: men-nywnk el, kóweffek az ydeghen ysteneketh, es zolgallywnk ewnekyk. Ne halgaffad az olyan proffetanak es neezónek bezeedyth, merth akkoron megh keferth teghed te wrad ystened, hogy megh laffa ha zereted awagy nem ewteth te tellyes zywedból, es tellyes lelkedból. Azert az ollyan hamyff proffetat es nezót megh kel ólly, mert csak annak okaert zolth tynektek, hogy el hayczon es el fordohon tyteketh wr ystentwl, ky kywe hozot tyteketh egyptomnak feldeeból, es az erek zolgalathnak hazabol kywe valtoth, es vuffed kywe az gonozt teebelóled. Ha mykoron the atyadffya, awag' fyad, lea-nyod, es feleffeeghed, awagy yo baratod, kyt wgy zeretz mynd lelkedeth, tythkon tee-neked azt mondangyaath(k) keferthween: mennywnk el, zolgallywnk ydeghen ystenek-nek, kyket fem te nem twtz, fem az the reghy atyayd nem twttanak, kyknek mynd az ydeghen nemzetek zolgalnak ymadwan mynd ez vylagh zerent: Ne enghegy ew ne-kyk, es ne halgaffad ewketh, ne enghe-gyen ewnekyk az the zemed hogy yrgal-maffagot teneel ew velók, es el ne tyth-kollyad ewketh, de ottan megh óllyed. Az the kezedet vuffed elezer ew reea, es annak vtanna mynd az kóz neep, es megh keweze-veen hallyon megh, mert el akarth teghed zakasztany the wrad ystentwl, ky kywe ho-

zot teghed egyiptombol az erek zolgalathnak hazabol, hogy azt lathwan, es halwan mynd tellyes Izrael megh feelelemyek, es foha fenky olyan dolgot ne teegy. Ha mykoron vala mely varafban Izrael kózzól hallandaz olyan hyrth es bezedet, kellywnk ffelel, wgy mond, ymagywnk ydeghen yfient, es az bezednek byzonfagara ywtannak, ottan myndden ember ffelel kellyen, es az varafban lakozokath mynd megh óllyeek, fe barom allatoth, fe embert ew benne eelny ne haggyanak, es myndden az varafban valo yozagot az varafnak wczayara gyeyezenek, es mynd az varaffal eegytembe fel gyohak, es fundamentomabol kywe eegheffeek, es erek temeteef legyen otth the wrad yfennek zyne elót. Senky towabba ffelel ne tamazza, es megh ne epepee az varafth, es femyth magadnak ne veegy az athkozot yozaghban, hogy wr yfennek haraghya el fordwlyon te rolad, es yrgalmazzon the veled, es megh fokafohod(n) teeghedet mynt megh fogatta az te reghy atyaydnak. Azerth tarcz megh myndden paranczolatokath kyketh en teeneked hagyok ez may napon, hogy mynd azth teegyed ky kellemetes, the wrad yfennek zent zyne elót.

Ujzen kettöd Cap (XIV. cap.)

||⁶⁸ LEgyetek ty wratok yfennek ffyay. Soha az hallottath megh ne metellyetek, megh nyryeetek, mert zent neepe vagy the

wr yfennek, es ennenmaganak valasztot teghed mynden nemzethek kózzól, hogy ewneky zeretew neepe leegy, mynden felee neepeek kózzól, kyk ez feldnek zyneen lakoznak. Semy lelkef allotat ky zeplóf, es nem leend tyzta, ne eegyetek, akar barom allat legyen, akar vad, akar madar, akar vyzbe lakoza hall, de koronkeed tyzta allattal eellyetek, femyth meg holtat, awagy bestye martat ne eegyetek. Ha mykoron zandeeek, es zallo ember vagon te kapwdnak belóle, awag" yngyen awagy aaron, mynden zykfeeghre valoth agy ewneky, hogy legyen mywel eelny, merth the zent neepe vag" te wradnak yfenednek. Mynden gabonadnak tyzedeeth ky valazzad kyk eztendenkeed teremnek the felledben, es eegyel ew benne te wrad yfennek elette az zent helyen kyth arra valasztand, hogy ott hywattaffeek az ew zent newe. Koronkeed the gabonadnak, borodnak, es olayodnak tyzed reezeeth, es te barmodnak elfew zyletteet ffelel vygyed az zent herre, hogy tanwlyad feelny the wradat yfenedeth mynden ydóben. Ha mykoron kedegh hozyw leend az wt, es az heely, kyt valasztand wr yfent, es teeghedeth myndenben megh aldand, wgy hogy myndent az herre nem vyhetendez, myndent el adwan arwlvan, vyd kezedben el az araath, es meny az herre, kyt the wrad yfened valasztand, es azon penzból veegy myndent vala myt kewan the lelked eetelth, ytalth, es vygan lakozzaal the wrad yfte-

ned zyne elóth, mynd hazad neepewel eegytembe, es az leuitawal ky the kapwdnak belóle lakozyk. De oyyad magadat, hogy el ne hagyjad ewteth, mert annaal teb reeze nynczen the yozagodban ewneky, hanem csak kyth megh eezyk, zzyk. Harmad ez-tendeben valazd ky the deezmadath myndenból, kyk newekednek theeneked azon ydóben, es helyhefd le the wdwarodban, es el yeween az leuita nemzeteeból valo pap kynek egyeb reeze nynczen the erekfeeghedben, es vala meely yeweveen zaran-dok ezwegy, es arwa, kyk the kapwdnak belóle lakozannak, es azon reezből eeleghet eeznek, yznak, es megh eeleghednek, hogy annak okaerth megh algyon teeghed the wrad ysten minden the kezeydnek mwkay-ban koronked.

Egyen három Cap (XV. cap.)

HEted eztendóben kedyglen boczana-tod(t) teegy, ky eellyen zeer alath lezen: Vala meely embernek adoffaga le"end ew attya-ffya fffyanak, awagy vala meel barattyanak, akkoron megh nem keerhety, merth bocza-nathnak eztendey az wr ystennnek. yewe-veentwl es zarandeektwl megh keerhety, de ew palogar tarffatwl, es kózelytwl nynczen hatalma megh keerny, Es femykeppen fo-gyathkozot es koldwff ne leegyen thy kóz-tetók, hogy megh algyon teeghed the vrad ysten az felden, kyt te nekéd adando erek-feeghwl, de wgy hogy ha akarandod halla-

ny es megh tartany the wrad ystennnek za-vaath, es paranczolattyath, es megh aald teeghed mykenth megh fogatta. Mynden fele nemzethwl oforath veez, thee kedeegh fyn-kytwl kelczen nem keerz. Sok nemzeteken wralkodol, thee raytad kedeegh fenky nem wralkodyk. Ha vala ky the atyadffiy kez-zól eeggy zeghenfeeghre ywtand, ne daga-zwlyad be ew elótte the zywedeth, megh fe vongyad the kezedeth, de kywe nyffad az ollyan zegheenek, es agy kelczón ew neky myndent, kyre zyghfeeghe le"end. Oy-yad magadath, hogy valamikoron gonoz gondolat zywedeth megh ne banczya mond-wan: En nem adom, merth yme hol kózel vagyon az heted eztendew az boczanathnak eztendey, es arra neezween el fordohad the zemeydeth az the zeghenfeeghre ywtoth atyadffyarol, es femyt ne agy ew neky vala myth keer: hogy ne kyacson the ellened vr ystentre, es ne veethkózz"eel. Ne teegy femy alnokfagoff hamyffagoth ew zykeegheenek ydeyn, hogy megh algyon teeghed the wrad ysten myndden ydónek reezeben. Ne leegyenek zegheeneyek az the erekfeeghednek fóldeen: annak okaerth azth paran-czalom en teeneked ez may napon, hogy ky nyffad az te kezedeth az the megh nyomo-rodot zeghen atyadffyanak, ky teeveled eg-gywt lakozyk. Mykoron te the atyadffiy kózzól vala kyt aaron megh veendez, es hath eztendeegh zolgaland theghedet: he-ted eztendóben zabadon el boczaffad ew-

teth. Ha azért vala kyt azonkeppen zabad-
ffaggal megh ayandekozandaz, femykeppen
the hazattwl heevon el ne kylgyed, de wtra
valot agy ewneky de(*te*) barmodbol, te zee-
rűdből, es the faytodbol, kykkel theghed
the wrad yften megh aldot. Emlekezyel
megh rola, hogy te es zolgalth zolga votal
egyptomba, es kywe zabadoytot the wrad
yften onnan, annak okaerth en es azont pa-
ranczolom te neked ma. Ha kedegh nem
akarand te tűled el tawozny, azerth hogy
zereth teghedet, es az the hazadat, es hogy
yol yfmery dolgaat te nalad lenny, ottan
veegy eegy arath es fwrđ atal az ew fyleyth
the hazad aytayan, es erekkee valo zolgaad
leezen teeneked. Az zolgalo leannak es
azonkeppen teegy. Ne fordohad el the ze-
meydet ew rolok mykoron el boczatandod
ewketh zabadon. Merth az berefnek beere-
zét zolgalth teghed hath eztendeegh, hog'
megh algyon theghed the wrad yften myn-
den dolgaydban. The barmaydnak, es yo-
haydnak elfew zyletlyt, vala my zyletendyk
hym nemzeth, azth koronkeed wr yftennek
aldozzad. Soha ne zancz ókór baromnak
elfe zyletten, fe the yohodnak elfe zylet-
teeth megh ne nyryed, de azonkeppen fl
vygyed az herre kyt the vrad yften valaz-
tand. Ha kedegh vala my macula zeple le-
end ew benne, awag" fanta, awagy vak,
ondok es beteg, ne aldozyad azth te wrad-
nak yftenednek, de az tennen hazadnaal
eegyed megh ewketh, csak azth tarczad

meg hogy ew veereketh megh ne eegyed, de
el onczad az felden mynt az vyzed(*t*).

ⒸⓃⓂⓃ ⒸⓂⓂ (XVI. cap.)

Az wyonnal valo gabonanak, es az ta-
waznak elfew ydeyth megh tarczad, hogy
az hofwethnak ynnepeeth megh zórózzed te
wradnak yftenednek. Merth azon honabba
hozot kywe teghed the wrad yften egyptom-
bol eeyyel, azért aldozzaal ffafeeth te
wradnak yftenednek de(*te*) yohaydbol es te
ekreydből azon helyen, kyt valazttand wr
yften, hogy ott lakozyeek az ew newe.
Ne eegyel ew raytta kowazos kynyereth,
heeted napygh eezel kóltethlen pogaczat,
zomorwfaghnak kynyereet, merth nagy fee-
lelembe yettel ky eegyptombol, es megh em-
lekózyel the ky yeweefednek napyarol egypt-
ombol mygh eelz" ez vylagon. Az heet napo-
kon ne leeletteffeek kowazos kynyer de(*te*)
lakozafoznak feldeen, es az aldozatnak hw-
faban, kyt estennek aldoznak wr yftennek,
emeeztethlen hollalyg. Egy varafodban fem
aldozhatol ffafeeth, kyketh te wrad yften
adando teeneked, hanem csak az helyen
kyt wr arra valaztand hogy oth lakozyeek
az ew newe. Azert esthwe aldozyad megh
az ffafeeth, myert hogy az ydeben erettel
ky eegyptombol, es azô aldozattra valo hwf-
ban fezz" eleghet myneere zykfeegh, es ee-
g'yel, es lakozzaal the wradnak yftenednek
elette, az helyen kyt arra valaztand, es
reegghel fl fel kelween, meny the hazadhoz.

Hath napokon eegyel pogacza kyn'ereth, heted napon, myerth ynnepe napyá vagy on the wradnak ystenednek, femy dolgot ne teegy. Annak wtanna heeth heteketh zam-laly teemagadnak az naptwl foghwa, kyn el kezdendez arathny, es azon heteknek ynnepeeth yllyed te wradnak ystenednek, the kezedbely zabad mwkadnak ayandee-kath, es vygan lakozyaal the wradnak ystenednek zyne elóth thennenmagad, es fyad, leanyod, zolgaad es zolgalo leanyod, es az leuita nemból⁶⁹ valo pap, ky az the kapwdnak belóle lakozyk, yeweveen, arwa, es ezwegy, kyk mynd thy veletek lakoznak, ott azon helyê, kyt valasztand the wrad ystened, es meg emlekózyel rola, merth the es zolga voltal egyptomba, annak okaerth megh tarczad es be tellyefehed, kyk mynd megh vannak paranczolwa. Annak felette az fator yarafnak ynnepeeth es megh yllyed heted napyglan, mykoron be gyeytended te zyredról es faytodbol te yawydat, es vgyan lakozyaal azon ynnepen the, es fyad, leanyod, zolgaad, es zolgalo leanyod, Lewita nemzete, yeweween, arwa, es ezwegy, kyk mynd lakoznak the kapwdnak belóle. Heeth napokon ylly ynnepeeth the wradnak ystenednek azon helyen kyth wr ysten valasztand, es teghed megh aald the wrad ystened mynden yawydban, es mynden kezéd mwkayban, es koronked nagy eremben lezz. Harom yzben eztendenked megh yelenteffeek mynden fyrffywy maghzat the

nemedból wr ystenednek elette, az helyen kyt wr ysten arra valasztand hofweethnak ynnepyben, heethbe hagyónak ynnepyben, es fator yarafnak ynnepyben fenky ne mennyen heewon wr ystenednek eleyben. De ky mynd wr ystenednek aldomasá zerenth vygyen aldozatra valot wr ystenednek zyne eleybe. Zerez⁷⁰ byrakath es yteelew mestereketh the varafydban, kyketh the wrad ysten adando teeneked, mynd te nemzetyd zerenth, hogy ygaz yteelettel yteellyeek az kóz neepeth, fem eegy felee, fe maf felee ne hayolwan. Ne veegy zemeelth, fem ayandekot, mert az ayandekok megh vakoyttyak az belczeknek zemeyth, es el valtoztattyak az ygaznak bezedyth, azerth mynden ygazath ygazan yteel⁷¹, hogy fokaygh eelheff az felden kyn lakozando vagy, kyt the wrad ystê aad teeneked. Se haraztoth, se eegyeb ffaat ne palantal⁷² the wrad ystenednek zenth oltaara melleth, es femy ozlopot ne zerez⁷³ temagadnak, kyketh mynd gywólól te wrad ystened. Ne aldozyal te wradnak ystenednak fe ókróth fe yohoth, kybê vala my nemw⁷⁴ zeplew vagy on, mert wlatatos the wradnak ystenednek elette.

Тыжен етюдъ Сав (XVII. cap.)

Mikoron vala mely varafodnak kapwya belól, kyketh te wrad ysten adando teeneked, vala mely fyrffywy, awagy azonyalath, kyk gonozth teegyenek es atal haghyak wr ystenednek zerzeefeeth, tanaczolwan hog⁷⁵

el mennyenek, es ydeghen ystenekezh zol-
gallyanak ymadwan azokath, Napot, es hol-
dat, es mynden mennyey czodakath, ky-
keth en nem paranczoltam, es azollyannak
teenalad hyre le"end, es halwan megh ke-
refended, es ygaznak talalandod, myerth
ollyan athkozot dologh leelettetóth Izrael-
ben, vonnyad kywe az ollyanth az varaf-
nak kapwýara, es oth megh kewezyed ew-
teth, keth byzonfagnak awagy háromnak
zaya atal, el vezz, kynek megh kel halny.
Senky megh ne óletteffek csak eegynek
byzonfagawal. Elezer az tanoknak ew kezee
óly megh ewteth, es annak vtanna az kóz
neepnek ew keze vetth keweth ew reaya.
Ha mykoró nehez es kethfeeghes ytelet
tamadand az veer teewók kózóth, es az
poklofok kózóth, es eegyeb okok kózóth,
es veegheere nem mehetenek, ottan kel
ffel, es meny az herre kyth the wrad yste-
ned valasztot, hogy ot lakozyeek az ew zét
newe, es meny az leuita nemzeteeből zar-
mazot papy feyedelemhez, es az byrohoz
ky az ydóben oth le"end, es twdakozyaal
megh ewtőlók, es megh yelentyk teeneked
az ygaffagot, es wg" teegy mynth ewk
mongyaak, es azoknak sentenciayokat ke-
weffedh, es annak kywle fe yora fe barra
ne hayoly. Vala ky kedeegh keweel le"end
es nem akarand enghedny az ydew bely
papnak paranczolattyanak, ky wr ystenek
zolgal, es az ydew bely yteeló byro decre-
tomanak, megh hallyon az oly ember, es

vedd ky az gonoffagot Izrael kózzól, es az
kóz neep azth hallwan, myndden feellyen
kewelkódný. Mykoron be ywtandaz az erek-
feeghben, kyt the wrad ysten adando tee-
neked, es azth mondandod: keralth teezek
en magamnak, mykenth az teb nemzetek-
nek vagyon, ollyath teegy, kyt te wrad yste-
ned valasztand ty atyatokffay kózzól. Nem
tehetz kyralth maf fele neepnek nemzetee-
ből, ky nynczen az the atyadffay kózzól.
Mykoron azert valasztangyaak, ne gyehen
ennen maganak fok lowagofokath es zolga-
kath, be fe vygye az kóz neepeth esmegh
egyptomba. Mynek okaerth wr ysten megh
paranczolta tynektek hogy foha tebbee azon
wton kyn kywe yettetek, hattra ne teryetek.
Ne legyen fok kylemb kylemb nemből valo
felefeeghe, hogy az ew elmeeyet el hayczaak,
es arannak, ezyfthnek fok keenczeeth ne
gyeyezen. Mykoron azert az orzaghnak wraf-
fagaban efendyk megh, yrya maganak egy
kenybe ez deutrononymnak bezedyth, es
tórwenyth, peldayat veveen mynddennek az
papoktwl, es yraftwdoktwl, es maganaal
tarcza, es koronkeed olwaffa azt mygh eel,
hogy megh tanwlyya feelny wr ystenth, es
megh tartany az ew bezeedyt, es Cerimo-
nyayth, kyt(*kik*) mynd az tórweenbe megh
vannak paranczolwan, es ffel ne emellye az
ew zyweeth keweelfegre ew atyaffyaynak
felette, es ne hayollyon fe egy fele, fe maf
felee, hogy fok ydeygh eellyé es orzagollyon
mynd ew, mynd fyay Izraelben.

Enzen hatt Cap (XVIII. cap.)

Nem leezen az papoknak es az leuitaknak, es kyk mynd ew nemzetekből vannak, reezók es erekfeeghek az teb Izrael nemzetywel, merth wr ystennek zenthfeegheeth es aldozattyath eezyk zzyak, es femyt eegyebet nem veeznek az teb attyokffyaynak yozagokbol, mert ennen maga wr ysten ew erekfeeghók, mykent megh mondotta: O Izrael, mykoron be menendez az feldre kyt teeneked wr ysten aad, laffad hogy ne akaryad kówethny mynd az wndokfagokath, kyketh az oth lakozo neepeke. Es ne leeletfeek thebenned ky altal wztaffa az langaff zenen ew fflyat, leanyath, es ky neezóketh tanaczollyon, awagy ky almath tarczon, es madar zolafokath, Se eetethew, fe kyaytho, fe meg fogono, fe ysten latho, es fenky az meg holtaktwl ygaffagot, es yteeletet ne kereffen, merth mynd az ollyan dolgokath gywólóly az wr ysten, es mynd az ollyan gonoz bynekeerth vezty el ewketh wr ysten te be meenefedre. The kedeeglen teekelletef leez, es myndden zeplenel kyl the wraddal ysteneddel. Ez ydeghen nemzetek kyknek földókre zallotok, madar zolafban hyttenek, es az Balwan ystenekeeth halgattaak, te kedegh maf keppen vagy valazthwan the wrattwl ystennettwl, Proffetat tamazth te wrad ystened teeneked ezen te nemzetedből, es the atyadffyay kezzól, mykent enghemeth, ewtet halgaffad, mykep-

pen kereed the wrattwl ystennettwl Orebnek hegyeen, mykoron mynd az fokaffaagh oda gywle, es mondaal: Towabbaa en nem hallom en vram ystennek bezeedeet: es ez nag' langazo tyzet towabba en nem hallom, hogy megh ne hallyak. Es monda wr ystennekem: myndent yol zolanak. Proffetat tamaztok ewnekyk ew attyokffyay kózzól, te hozyaad hafonlatosth, es vetóm az en bezedemet ew zayabâ, es myndent megh zool ewnekyk vala myt en megh paranczolo. Vala ky kedeglen az bezedeketh, kyketh en newembe zoland, nem akarangya fogadny, en magam allok bozzwt azon. Az oly proffeta kedeglen, ky czaczagafnak gonozfagabol ollyath zoland proffetalwan en newembe, kyth en nem paranczoltâ, awagy eegyeb ysteneknek neweeben vala myth mondand, ottan meg óleffeek. Hogy ha azth mondanaad: myn yfmerhetem megh az bezedet, kyt wr ysten nem paranczolt, az lezen yegye: mykoron vala mely pptha yewendóth mondand wrnak neweeben, es azonkeppen be nem tellyefedendyk, haath nem wr ysten zolth, de az ew kewelfeegheből gondolta azth az proffeta, annak okaert ne akary ew tewle feelny.

Enzen heeth Cap (XX. cap.)

||⁶⁹ Ha mykoron ky menendez hadra te ellenfeeghed ellen, es megh tekeendended az hadath, es lowagokath, zekereketh, es hogy az ellenfeeghnek nagyob ereye lé'end te na-

ladnaal, ne feelemyel megh ew t'wólók, merth az the wrad yftened the veled vagyon, ky kywe hozot teghed egyptombol. El kózelghetweent azert ymaran az ythkózet, megh aal az papy feyedelem az fereghnek elette, es azth mongya az nepnek: Halgaff Izrael, yme ty ez may napon megh ythkóztók az ellenfeegghel, ne rettennyen megh ty zywetek, ne akaryatok feelny. Ne akaryatok el fwthny. Ne yyeggyetek megh ew tewlók, merth az ty wratok yfteentek ty kózóttetók vagyon, es ty erettetek vyafkodyk az ellenfegh ellen, hogy megh zabadohon tyteketh mynden vezedelemból. Az hadnagyok kedegh mynden fereghenkeed, myndenek hallaafara, nagy ffeel zowal azth keyaczaak: kyczoda az ember, ky wy hazat allatot, es el nem veegezte ewteth? Mennyen el, es teryen haza, mert ne talantal megh hal az hadban, es maf emberre marad az ew haza. Kyczoda az ember ky wy zelót palantalth, es nem vette meeglen haznath? Mennyen el, es teryen haza, merth netalantal megh hal az hadban, es maf emberre zallyon az erekfeegh. Kyczoda az ember ky wy felet veth ew maganak es meegh haza nê vytty? Mennyen el, es teryen haza, mert ne talantal megh hal az hadba, es maf emberre zallyon az ew tyzty. Ezeket el veeghezween, mongyaak efmegeh azt az kóz neepnek: ky vagyon eth feellemef ember, es retteghew zywel? Mennyen el, es teryen ew hazához, hogy ne rettencze megh ew attyaffyaynak

zywóketh, mykeppen ew megh rettent. Mykoron megh czendezedennek zolny az hadnagyok, es ew bezeedeketh el veeghezendyk, ottan ky mynd kezwllyen ythkózettre, es zerezyeek ffeel ew fereghóketh. Ha mykoron vala meel' varafra menendez vyny, elezer agy bekeffeeghet ewneky, ha el ve'endy, es megh nytangya ew kapwyath teeneked: haat menea neep oth ewbenne vagyon, mynd megh menekednek, es te neked zolgal mynden adoyawal. Ha kedegh el nem veyendy az bekeffeeghet, es meg bontangya az fryget, ottan yndoycz hadat ew ellene, es ved megh ewteth, mykoron the kezedebe adangya ewteth te wrad yften, ólly megh te fegywereddel ew benne mynden ffrffyw zemeelth, azzonyallathnal kyl, es apro gyermeknel kyl, es mynden predath vala myth az varafban talalhacz, ozz'ad el az fereghnek, es eegyel ygyal the ellenfeghydnek yozaghyban, kyketh te wrad yften adand teeneked. Mynden varafoknak wgyan teegy, kyk te hozyad tawol' vannak: Vala meel' ydeghen varafok kedegh te neked adathnak, oth femy zemeelth foha ne hagy eelny, es gyoropodny, de myndent meg ólly, Eteofth, Amorreofth, Kananeofth, ffezezeofth, Eweofth, es Jebwzeofth, mykenth megh hatta, paranczolta teeneked the wrad yftened, hogy ne tanohanak, es kyzlell'enek teghed es azon gonoffagokra, kyketh ewk teeznek az ew yfteneknek, es veethkózzetek

ty es, ty wratok yften ellen. Mykoron va-
la mely varafth fok ydeyglen vyvandaz,
gymelcz teremthó ffaat ne vagy le ew ke-
rűle, hogy algywth zerez' ew ellene, es
az tartomanth el ne pwztohad, myerth ffa,
es nem ember, kyk teeneked femyt nem
arthathnak. De ha algywnak zykfeegh, es
eegyeb zykfeegre le vaghatod az vad faa-
kath, kyk gymelczet nem teremthnek, ky
mynd az varaf keŵrűl vannak.

Учен молчѣ Сап (XXI. cap.).

Mikoron leeletendyk az felden, kyt
teeneked adando wr yften, megh ólth em-
bernek tesshe, es nem twggyak ky tette
legyen, ky mennek az veenek, es az by-
raak az megh ólth embernek tesséhez, es
megh meeryk meely varafhoz kőzelben vo-
na, es azon varafbely neepekek veznek fl
egy ynew twlkoth az czordabol, ky meegh
ygaath nem vonth, es nem zantot, es vy-
zyk ewtet egy meely kemeen' kewef velgy-
ben, kyt soha nem zantottak, es kyben
soha femy vetemeeny nem volth, es oth
ky zeghyk nyakat az twlyoknak, es oth
elewe yarwllyanak az papok, leuinek ffyay,
kyketh vr yften valasztot, hogy zolgallya-
nak ewneky, es algyaak megh az ew
neweeben, es az ew bezedekre yteeltel-
feek megh mynden dologh, mynd yo, mynd
gonoz, mynd tyzta, mynd nem tyzta. Es
elówe yarwlvan azon varafnak veeney az
megh ólth emberhez, es megh moffaak

ew kezóketh az twlyokerth, kyt az vewl-
ben megh óleenek, mondwan: Az my ke-
zűnk ez veerth nem ontotta, fem my ze-
meynk nem lattaak, yrgalmazzyon wr yf-
ten az ew neepewel Izraellel, kyt megh
valtot, es zamlallya ez artathlan verth az
ew neepe kezzee, es el veetetyk ew ro-
lok az artatlan vernek byne. Ha mykoron
ky menendez te ellenfeeghed ellen hadra,
es te kezeydbe adangya ewket wr yften,
es el rabolandod ewketh, es latandaz az
foglyok kőzóth zéep zemelyű azzonyalla-
tot, es felefeeghűl akarandod magadnak
valasztany, vygyed el ewtet the hazadhoz,
es az azzon nyrye el ew hayat, tyztoha
megh ew kermeyth, es vefsee lewe ew
rwhayth kyben megh foghtaak, es lakoz-
wan te hazadnaal, fyraffa ew attyat annyat
egy honapygh, es annak wtanna ved hoz-
yad feleffeeghűl. Ha kedeg annak vtanna
latandod hogy nem yar az te akar(at)od ze-
rent, boczaffad el ewteth zabadon, mert
penzen ewtet el nem adhatod, megh fem
nyomoroythatod ewteth hatalmaffagoddal,
merth megh alasztad ewteth. Mykoron em-
bernek keth feleffeghe le'end, egyk ze-
rethew, mafyk gylófegeh, es mynd ket-
tőtűl magzaty le'ennek, de az gylófee-
gheűl le'end elfew magzattya, femykeppen
ew elette nem vethetty az zeretewnek ew
magzattyat. De wgyan azon gylófeeghesnek
magzattya lezen elfew zylette, es mynden
yozagaban keth annyat aad ewneky, myert

mynden magzatoknak erety. Ha mykoron ember zyend dagalyof es enghedethlen ffyath, ky fem attyanak, fem anyanak paranczolatyt nem halgatangya, foghyaak megh ewtet, es vygyeek azon varafnak veeny eleeben, es az varafnak kapwara yteellett, mondwan: Ez my fywnk felette dagalyof es enghedethlê, fem ynteeffwnket, fem paranczolatwnkath nem akarya halgathny, csak eetel, ytal, es paraznafagh wtan yaar. Mynd az varafbely neepekkewel veyeek agyon, hogy megh hallyon, es ky veeteffek the kôzzôled az gonoz, es hogy mynd az egheez Izrael azth halwan megh feelelemeek. Ha mykoron anneera vethkôzendyk ember, hogy megh kellyen halny, es megh fezeyteefre yteelendyk ewtet, ne maraggyon ew teslthe az akasztoffan, de azon napon le veegyeeek es el temeffeek ewtet. Mert athkozot az wr ystentwîl ky az akasztoffan fygh es femykeppen megh ne fertezteffeed az feldeth, kyt te wrad ysten adando teeneked ereksfeeghre.

Цыен кыленц Cap (XXII. cap.)

Mykoron latandod te atyad ffyanak ôkreed, zamarat, awagy Johaat el teewedveen, ne mwlaaffad el ewted, de megh vygyed the atyadffyanak, de ha meegh yngyen kôzélôd awagy yfmerô baratod nem volna es, vygyed ewtet the hazadhoz, es mynd addeglan nalad tarczad, myglen az ew vra megh leely. Azonkeppen teegy ha awagy

rwhat, awagy akar my egyeb morhath az wton yarwan talalandaz, el ne mwlaaffad, de hazadhoz vygyed, es megh aggyad ||⁷⁰ ew vranak. Ha mykoron latandod te atyadffyanak zamarath, awagy ôkreth le efween az wton, ne mwlaaffad el ewtet, de ffel emellyed ew vele. Az azzonyallat ne etezyeek ffyrffywnak rwhayaban, fe az ffyrffyw azzonyallatnak rwhayaban, mert wtalatof dolog wr ystennek elette, vala ky az wtan yaar. Ha mykoron yarwan az wton madar feezketh talalandaz az ffan, awagy felden, es ew annyath ew ffayn, awagy haznan ylny, ne foghyad megh az annyat ew ffaywal, de az ew annyokat el boczaaffad, es ew ffayt el vegyed, hogy yo zeren czad legyen, es fokaygh eelheff ez felden. Mykoron wy hazath eppetez, veed kôrwîl ew padyat kew fallal, hogy artatlan veer ne hwlyon az the hazadnal, es ne veethkôzzel ha ky onnan nyakra alaa efendyk. Ne veff kylemb kylemb fele magot az the (zelôdbe), hogy ha mykoron ky kelennek, eegyetembe megh ne zentelteffenek. Ne zancz eegyetembe zamaron es ekren. Ne etezyel oly rwhaban, kyt gyapywbol es kenderból zôtttenek. Apro farkaczkakak zerez the palastodnak neegy zeghen, kyt the raytad vyfelz. Mykoron egy emb² egy zyzet hozya ve''end, es annak vtâna megy gylyôlendy ewtet, es gonoz hyrth kôtend ewhozyaya, mondwan: nem talaltam zyzen, Az azzonnak ew attya ańya mennek azon va-

rafnak veeneyhez, meg byzonyoythwan ew maghzattyoknak zyzeffeegheet, mondwan: Ez embernek attok ez my magzatwnkat, de myerth gylóly, gonoz neweth kóltóth ew hozyaya. Az emberth azert ottan ky vygyeek az varaf kappwyara, es ereffen megh veryeek vezzókkal, myerth gonoz hyrt newet kóltót az Izraelnek leanyahoz, annak felette zaz fellengh penzth aggyon az leanak attyanak, annyának, ewk kedeegh holtygh elmaftwl el nem valhathnak. De ha ygaz lé'end az hyr kyt hozya mond, es zyzeffeeghben nem leeleteth, vygyeek kywe ewtet az varas kywl, es kówezyeek megh ewtet, mert zemermet tett Izraelen, mykoron veethkózót ew attyanak hazanal ew zyzeffeeghet el hagywan, es ved ky az gonozth Izraelból. Mykoron egy ember maf embernek felefeegheet yfmerendy, megh hallyanak mynd ketten, es ky veegyed az gonozth Izraelból. Vala ky maf embernek zyz yegyefeeth megh zeplefeytendy, mynd kettót megh kówezyeek az varaf kywl, es ved kywe az gonozth the kózzóled. Ha kedegh azon zyzeffeeghben talalta, es az dologh yteelettre kelend, az fyrffyw ky megh alazta az zyzeth, ewthwen fellengh penzth aggyon az zyznek attyanak, es az zyzet holtyk el nem hathattya, myert meg alazta ewtet.

ⲉⲛⲁⲓ Ⲙⲁⲓ (XXIII. XXIV. cap.).

Senky hereenth(-elt) es ky nem egheez

ember mehet be az en egyhazamba. Senky fattyw az en egyhazamba be nem meheth tyzed zzygh. Az amonytak es moabytak fem mehethnek be tyzed zzygh, merth nem akaranak eleetekbe ky kelny kynyrrel es vyzzel az wtra, mykoron ky yewtók vala egyptombol, de annak felette elened fogadaak Ballam proffetat, Beornak fflyat mefopotambol, hogy megh athkozna teeghed, de nem akaraa halgathny baalamot the vrad yften, es fordoytaa az ew athkozafaat aldomafra, myerth zerethne teghedet. Ne teegy azert ew velók bekeffeegheth, yot fe kerreff ew neyk mynd the eeletedbe, mynd erekkewl erekkee. Ne wtallyad megh az ydwmeofth, merth teeneked atyadffya, fe egyptombelyeth, mert yeveween voltal az ew földókón. Valakyk ty kózóttetók zyletennek ew bennók, harmad yzón be mehethnek wr yftennek egyhazaban. Mykoron hadra ky menendez the ellenfeeghed ellen, megh oyad te magadat mynden gonoz morhanak ragadozaffatwl. Ha lé'end ty kózte-tók oly ember, ky alombely fertelmefeghben effóth, mennyen ky az taborbol, es be ne mennyen kylembben, hanem esthwe moffa megh vyzzel ew rwhayat, es nap nywgat wthan teryen be az taborban. Alkolmaf helyed legyen az tabornak kywle, hogy howa termezethnek zyghfeeghere kellyen men'ned, es mykoron megh kynnytended magadat, be feeggyed feddel te ganelafodat, hogy dohoffaga ne erzeffeek, hogy myko-

ron te wrad ystened az tabor kerűl yarand otalmazvan teeghed te ellenfeghyttűl, vala my rwthfagot ne lasson, es hogy tyztaak leegyenek te fatoryd, es zentők. Soha az oly zolgath kezeebe ne aggyad ew wranak, ky the hozyad fwtand, de te veled lakozyeek, awagy maf varafban ha hol akarja, hogy megh nywghaffeek. Senky gonoz termeezeth es el yaro ne leeletteffeek Izraelnek lean magzaty kőzót, es ffyay kőzóth. Ne agy wforara te atyadffyanak femy morhat fe penzth, de csak ydeghennek: az the atyadffyanak kedeegh myndent wfwranal kyl, vala myre zykfeegh lé"end, hogy megh algyon teghed the wrad ystened, mynden ydeben mygh eelz az feldé kyth theneked adando wr ysten. Mykoron fogadafth te"endez the wrad ystened, ne keeffel be tellyefeyteny, merth megh kerefy azth te raytad wr ysten, es ha keefendel, bynre veetetyk teeneked. Ha kedeegh nem akarandod fogadny, bynnel kyl leez". Vala my bezeed azerth egyzer ky zarmazot az the zadbol, megh tarczad, es be tellyefeyczed mynth megh fogattad te wradnak ystenednek, te twlaydon akaratod zét es bezeeded zerenth. Mykoron be menendez the baratodnak zelóyeeben, anneeth eegyel benne, meene zykfeegh, de kyűl onnan femyt ne vyg". Ha be menendez the baratodnak gabonayaban, anneeth tórde" megh benne the markod kőzót, mynyeth akarz", de farrowal femyth ne araff. Mykoró vala kynek zalagot adandaz, awagy

kelczen, ne veegy annak fe felette fe alatta valo meerteketh, merth az ew lelkeeth teeneked atta. Ha mykoron oly emberth talalandaz Izraelben, ky az ew barattyat zorgalmaztatangya, megh óleffeek az ember, es ky veegetek mynden gonozth Izraelből. Myndé zorgalmatoffaggal megh eryzzed tennenmagadat, hogy pokloffaa ne leegy. Es myndent be tellyefeycz, vala myre teged tanoytannak az papok, leuitanak nemeeből. Emlékőzzel megh rola myt teen wr ysten Marianak az wton, mykoron ky yeneenek egyptombol. Koronked ygazan megh keerhecz mynden allatot te baratotwl vala myt ew neky attaal, de maga ew hazaban be ne meny, hogy zalagaat veegyed, de kyűl alwan ew tűle vary myt aad. Ha kedeegh zegheen lé"end, ne hallyon te nalad az zalagh, de azonnal nap nywgat elót megh aggyad ewneky, hogy nywgogyeek ew rwhayabâ, es megh algyon teghed, es legyen ygaffagod wr ystened elette. Ne tagaggyad megh the zegheen atyadffyanak ew zolgalattyath, es mynden yeweveennek, ky teeweled lakozyk az the földedőn, de azon napon megh fyzelfed ew mwkayanak ywtalmaath, merth zeeghen, es nynczen mywel taplallya ew eeteet, hogy ne kyacson te ellened wr ystenre, es bynre veeteffeek the ellened. Ne óleffenek az atyak ew fyay helyet, fe az ffyak ew atyok helyet, de ky mynd az ew byneeben hallyon megh. Ne fordohad

el az yeweveenek es arwanak ygaffagos yteeletyt, fe az ezwegynek rwhayat el ne veegyed zalagh gyananth. Emlekózyel megh rola, hogy te es zolga voltal egyptomba, es kywe hozot teghed onnan te wrad yften. Azerth paranczolok en teeneked ma hogy bel tellyefeyczed mynd ez dolgokat. Mykoron megh arandod the gabonadat az mezen, es el feledendez awagy keweeth, awagy markot, ne tery hattra ffeel venny: de az arwaknak es ezwegyeknek haggyad ffeel zedny. Ha mykoron az olay fanak gymelczeeth megh zeedended, vala my az agaan el marad, le ne zeggyed. Ha mykoron megh zyrended te zelódet, vala my el marad ew benne, hattra ne tery ffeel zedny, de legyennek^{||71} mynd az ollyan maradokok az zegheen yeweveenyeknek, arwaknak es ezwegyeknek napon keed valo eletekre. Emlekózzel megh rola, hogy te es zolgaltal egyptomba, annak okaert betellyefóhed mynd ezeketh.

Huzon egy Cap (XXVI. cap.)

MIkoron be menendez lakozny az feldre kyt te wrad yftened adando teeneked, es el byrandod, es megh mywelended ewtet, veegyed ffeel mynden felled gymelczeenek eleyth, es teegyed egy kofarban, es meeny az herre, kyth the wrad yften valasztot ew zent neweenek aldozattyara, es yarwly az papnak eleyben, ky az ydóbbé le^{end} leninek nemzeteeből, es mongyad azt ewneky: Vallasth teezek ez may napon

en vramnak yftenemnek elette, hogy kywe yettem az feldre, kyn megh eskűt wr yften en reghy atyaymnak erekkewl adnya, es el foghvâ az pap te kezedből az kofaarth, es teezy te wrad yftennek oltarara, es mongyad azth te vradnak yftenednek: Syros kerenghety vala az en atyamat, ky le zalla egyptomba, es oth lakozeek kewefed magawal, es nagy zamlalhatathlan ereff neppee terwle oth, es megh kefergheteenek mynket az egyptóbelyek nagy ereff dolgokat vethween my reank, Es keaytank az my atyaynknak wrahoz yftenehez, es megh tekeentee az my alazatoffaghwnkat, es ky hoza mynket egyptombol nagy erewel, es hatalmaffaggal, nagy feelelembe yegyekkel es czoda teetelekkel, es be hoza ez herre, es ada mynekwnk teyel es mezzel folyo feldet. Es annak okaert ymaran mastan en es ayanlok es aldozok en feldem gymelczeenek eleybê, kyt ennekem adot wr yften. Es ezth megh mondwan, haggyad ot az ayandekot te vradnak yftenednek zenth zyneenek elette azon oltharon. Es mykoron ymadandod wr yftent, annak vtanna eegyel, ygyaal, es lakozyaal mynden yobol, kyt teeneked adoth te wrad yftened, es hazad neepenek. Mykoron azert megh fyzetended az tyzedeth, annak vtanna teegy rezth mynden yobol az leuita papnak, es yeveveenek, kyk az the kapwdnak belóle lakoznak, hogy ewk es eegyenek, ygyanak, es meg eeleghegye-

nek, es zoold azth: wr yften zyne elót yme el hoztam ky megh vagyon zenteltethwen az en hazammal, es attam ewteth az leuita papnak, es arwakknak, ezwegyeknek, mykent megh paranczoltad ennekem. Egy paranczolatot sem mwlattam el, sem el nem felettem te wralkodofagodat. Nem ettem yttam ew benne fyalommal, sem fertezettel nem gyeytettem be ewtet, sem el nem keltettem ewbenne zwmorwflagra. De myndenben enghedelmes voltam en vramnak yftenemnek, es myndeneketh be tellyefeytettem, kyketh ennekem paranczolth. Tekencz megh az the zent fanctuariomodbol, es menyorzaghnak magaf lakodalmabol, es algyad megh az te neepedeth Izraelth, es az feldet, kyt mynekewnk attaal, mykeenth megh fogattad az my reghy atyanknak. Ez may napon azerth paranczol teeneked te wrad yftened, hogy mynden paranczolatyth, es yteeletyt megh tarczad, es be tellyefehed, te tellyes zyweddel, es tellyes lelkeddel. Az felfeghes wrath valasztottad ez may napon, hogy teeneked yftened legyen, es az ew wtayn yarz", hogy mynden terwenyt, cerymonyayt, es paranczolatyt, es yteeletyt meg tartod, es mynden hatalmaffaghy-nak enghetz. Yme azert wr yften es valasztot teeghed ez may napon hogy ewnek ky valasztot neepe legy, mykeent meg mon-dotta teeneked, azert tarcz megh az ew paranczolatyth, es mynden rendbely nepek-nek felette magasztat teeghedet, kyket te-

remtet az felden az ew zent neweenek dyczófeeghere.

Húvjon ket Cap (XXVII. cap.).

Paranczola azert moyfes mynd az vee-nekkel az kőz neepnek mondwan: Tarczatok meg mynden paranczolatot, kyth en hagyok tynektek ez may napon. Mykora atal menendetek az yordan vyzeen az feldre, kyt tynektek adando ty wratok yftentek, nagy keweketh zerez", es megh fykofohat ewketh, hogy megh ky metheffed, es megh yrhaffad ew raytta mynd ez egheez tőr-weennek ygheeyt, oh Izrael, hogy be metheff az mezzel es teyel folyo feldre, mykét megh fogatta wr yften az thy reghy atyatoknak. Mykora azert atal menendez az Jordan vyzen, allaffad flal az keweketh, kyketh en teneked megh mondok hebal new hegyn, es fykofwycz megh ewket, es zerez" oltarth oth te vradnak yftenednek az oly kewekből, kyk vafath nem yllettenek, es kyk mywben nem voltanak, es aldoz-al azon a'dozatot wr yftennek, es teegy bekeffeghes aldozatokath, es wgyan oth eegyel ygaal, es lakozzal te wrad yftenek elette, Es yryad megh az keweken az terwennek mynden ygheyth nagy zepen. Mondanak efmegh moyfes es az papok mynd az egheez Izraelnek: Ved ezedben, es halgaffad o Izrael: Ez may napon vagy the vradnak yftenednek nepe, halgaffad az ew bezedet, ef teegyed az ew paranczo-

lattyat, es ygaffaghyt, mykeppê megh paranczoltam en teeneked. Megh paranczola azert Moyfes azon napon az kez neepnek mondwan: Ezek leeznek kyk alnak garyzymnek hegyeen wr yftenek aldaffara az Jordan vyzeenek altala: Symeôn, Leui, Judas, yfakar, Jofeph, es Benyamyn; Es ewnekyk ellenekben ezek leznek kyk alnak megh athkozny heebalnak hegyeen: Ruben, Gaad, es afer, Zabulon, Dan es nephtalyn. Es az leuitak nagy ffel zowal ky keyayttyak mondwâ mynd az Izraelnek neepenek, mondwâ: Athkozot ember az ky faragot es enteef keepeth zerez Izraelnek vezedelmeere, mefter embereknek kezek myat, es reytekke tarttya ewtet. Es rea felel mynd az kez neep, mondwan: Amen. Athkozot ember ky nem tiztôly ew attyat, es annyat, es rea felel mynd az kez neep mondwâ: Amen. Athkozot ember ky elvezty ew zomzegyanak hataarat, es azt felely mynd az kez neep: Amen. Athkozot ember az, ky az vakot el haggya teevedny az wton, es azt felely mynd az kez neep: Amen. Athkozot az ky az yeweveennek, arwanak, es ezwegynek el fordoyttya yteeletyth, es azt mongya mynd az kez neep: Am. Athkozot ky ew attyanak feleewel haal, es azt mongya mynd az kez neep, Amen. Athkozot ky mynden fele baromnak enghed, es azt mongya mynd az kez neep: Am. Athkozot ky ew rokon kôzeleewel haal, es azt mongya mynd az kez neep: Amen. Athkozot

ky ew napawal haal, es azt mongya mynd az kez neep: Amen. Athkozot ky tythkon megh ôly ew barattyath, es azt mongya mynd az kez neep: Amen. Athkozot ky ayandekot vezen az feyeeben, hogy elenyeyze ew barattyanak veereeth, es azt mongya mynd az kez neep: Amen. Athkozot az ky meg nem marad yfteny terweennek bezeedyben, es ky teetemeennyel be nem tellyefeyty, es azth mongya mynd az kez neep: Am. Am.

Hwjon harom Cap (XXVIII. cap.)

Ha azert halgatandod the wradat yftenedet, es hogy meg teezed, es ôryzed mynden paranczolatokat, es yteeleteketh, kyket mynd en meg paranczolok teeneked ez may napon, nagyob meltobba tezen tee ghedet te wrad yftened mynden nemzeteknel, kyk mynd ez feldnek zyneen lakoznak. Es the read zalnak mynd ez aldoma fok, es be foglaynak teghed, de wgy hogy ha az ew paranczolatythy⁷² megh tartandod, es halgatandod. Aldot leez az varafban, aldot leez az mezôn, aldot lezen the mehednek gymelcze, es the feldednek gymelcze, the barmýdnak es Johaydnak gymelcze. Aldottak leznek te aklayd, es cyreyd, es aldottak leznek mynden maradekyd. Aldot leez the be menween, es ky menween. Azth aggya, hogy az the ellenfeeghyd the eletted el hwlyyanak. Egy wton yenek the ellened, es heet wton fwthnak el the eletted. Aldomafth bo

czaat wr yften az te pynczeydre, es myndden kezy mwkadra, es meg aald theked az felden, kyre be menendő vagy lakozny, ffel tamazt teghed wr yften hogy ew neepe leegy, mykent megh fogatta teeneked, hogy ha the vradnak yftenednek paranczolatyt halgatandod, es az ew wtayban yarandaz. Es meg yfmeryk azth mynden feldnek neepey, hog^g wrnak zenth newe hyvattathwan vagyon te raytad, es feelnek thewled. Megh zaporoith teghed wr yften te meehednek gymelczeewel, es barmaydnak, es fellednek gymelczeewel, mykent megh fogatta the reghy atyaydnak, hogy tynektek adnaa. Megh nyttya wr yften az ew keenczeet, az yo mennyet, hogy effet aggyon ez feldre ew ydeyben, es megh algya mynden the kezednek mwkayt. Es fok neepeken wforat veez, te raytad kedeegh fenky wforat nem veezen: ffel emel teghed hogy ffee legy, es ne ffark, es myndennek felette leg^g nem alatta, ha halgatandod te vradnak yftenednek paranczolatyt, kyket en megh paranczolak theneked ez may napon, es ha ew rola el nem haylandaz, fe yo felee, fe bal felee, Es nê keweffed az ydeghen yfteneketh, fe ewketh ne ymaggyad. Hogy ha nem akarandod halgathny the vradnak yftenednek zawat bezeedeeth, hogy az ew zent paranczolatyt tegyed es óryzzed mynd az ew cerimonyaywal eegyetembe, kyketh mynd en ez napon megh paranczolak teeneked, the read el yewnek mynd az athkok, es fedez-

nek teeghedeth. — Athkozot leez mynd az varafban, athkozoth leez az mezón, athkozot leezen az the Cyred^s, es athkozot leeznek myndden maradekyd. Athkozot leezen the meehednek gymelcze, es the fellednek gymelcze, the Barmydnak es yohaydnak czorday. Athkozot lez be menween, es ky menween. Myndenben fogyathkozafth, ehfeeghet, es zemeeréfeeghet boczath te read wr yften, az the athkozot teetemeenyderth, kyknek myatta el hattad wr yftenth. Meegh annak felette nagy degh halalth veffen te read wr yften, hogy el fogyathkozzal az yogyeerethnek feldeeról, kyre be menendew vagy lakozny. Annak felette megh veryed(n) teghed wr yften mynden fogyathkozzaffal, fee faydalommal, hydeghfeegghel, hewfeegghel, es fórtelmes egghel, es rygyawal, es mynd addeglan yzzyen, myglen el vezy. Acellaa legyen az egh ky the feletted vagyon, es az feld, kyn yarz, vaffaa. Porraa tegye az eghy harmatot wr yften, es az menyból hamw zallyon le the read, myglen myndeneftewl foghwa el tóreffel. Aggya wr yften hogy el hwly the ellenfeeghyd ellen. Eegy wton meeny ew ellenek, es heeth wton fwff el ew elettek, es el oztaffaal mynden orzagokra. Leegyen az the holth tested mynden eghy madaraknak es feldy vadaknak eethke. Megh veryed(n) teghed wr yften az egyptombely fekeelyekkel, ryheffeeggel, varaffaggal, wgy hogy foha gyogywlaflth ne veheff. Megh veryen teghed

wr yften nemafaggal, vakfaggal, es dyhef-
feeggel, es azonkeppen tapogaff teelben,
mynt az vak az feetethfeeghenben, es fenky
ne ygazgaffa az wtadath. Myndenkoron boz-
zwfagot zenvegy, es erewzak (*atal*) megh
nyomorwltaffaal, es ne legyen ky myat meg
zabadwltathnal. Felefeeghet veegy, es maf
hallyon ew velee, hazat eeppeycz, es maf
lakozzeek ew bennee.

Gyjon Negy (XXVIII. folyt.)

ZElewth ylteff, es ne zyrheffed be ew-
tet, the ókródeth te eletted le vaghyaak, es
ne eheffeel ew benne, the zamarodat te
elóled el ragaggyaak, es megh ne adaffeeek
teeneked, az the yohayd te ellenfeeghydnek
adaffanak, es fenky ne seghenczen (*seghen-
czen*) megh teeghed. Az the yayd fyayd maf
reendbely neepnek adaffanak te zemeyd la-
taffara, es femy erewfeegh ne leheffen az
te kezeyd kózóth. Az the feldeydnek, es
faydnak gymelczeet eegyeb ydeghen neep
eegy meg, es mynden ydeben nyomo-
rwfagot zenwegy, es myndenben rettene-
teffeeghet laffanak az te zemeyd. Megh
veryen teghed wr yften te terdednek es
zaraydnak twryawal, kyból megh ne gy-
gywlhaff tetettwl foghwa talpadygian, es
vygyen teghed wr yften az the kyralyod-
hoz, kyt teemagadnak valasztaz ysmeretlen
neep kezeth, es mynd te, mynd az the
atyayd zolgaltok az ydeghen ystenednek,
fanak, es kewnek, es peldayokra leez myn-

den neepeknék, kyk kezzee vyend wr yf-
ten. Vetemeent vetz the feldedben, es ke-
wefeth gyeytez, merth fafka emeezty megh
ewteth, zelóth palantalsz es yltetz, es az
boraban nem yzol, mert az feeregh mynd
el vezty. Olay faath yltetz es hatarydon,
es nem kened magad ew zyryawal, merth
el folnak es el veznek. Fyakath zylz, es
leanyokath, es nem eelz ew seghedseghkek-
kel, merth mynd foghffagra vytethnek.
Az yeweveen, ky zarandekwl lakozyk the
feldeden, teeneked paranczol, es feletted
leezen, tee kedeegh myndennek alatta leez.
Ew wforat veezen the raytad, te kedeegh
fenkyn wforat nem veez. Ew fee lezen,
te kedeegh wtolfo leez. Azert te read zal-
nak mynd ez athkozothfagok, es tetowa
yldezween elvezthnek teghed, mert nem
halgattad the wradnak ystenednek zawaat,
es nem tartottad az ew zent paranczolatyt
es Cerimonyayt, kyket mynd teeneked megh
paranczolith. Es leznek te raytad yegyek
es czodaak, es mynd ty maradekydon erek-
kwl erekkee, azert hogy nem zolgaltal te
vradnak ystenednek erwendetes zywel le-
lekkkel, es vylaghy yozaghnak bewfee-
gheerth zolgalz the ellenfeghednek, kyt the
read boczath wr yften mynden foztaffal,
mezeyteleneyteeffel, chezteteeffel, es zyk-
feeghteetellel, es nyakadra vety az ew fegy-
wereeth, my(g)len el vezessen teghedet. Yde-
ghen neepet hoz the read wr yften mez-
zwnnek, es az feldnek veegheeról az hamar

meenew kefelyűnek hafonlatoffaga zerent, kynek nyelweet megh nem ertheted, czazogo nepeth, ky femy tyzteffeeghet nem tezen az veen embernek, es az yffyakkal nem yrgalmaz; megh emeezty mynd barmodnak, mynd yozagodnak maradeekyth, es femy eeleteth nem haagy varafydban, de myndent el vezth, es el emeezt, es el thóry the warafydnak ereff kew falyt, kykben byzodalmdat vetetted ez feldnek zynen. Read vyyak the varafodnak kapwyath mynden helyen, hol the lakozando vagy, es megh ezed the meehednek gymelczeit, the yyadnak fyadnak testeet taghyath, kyketh theeneked aad wr yften. Es egy mafnak aggyatok ty magzattokat meg eenny, mert nem leezen eegyeb myt eenytek, az meg zallafnak okaerth. Az gyenghe azzonyallat, ky yngyen el fem leephetyk vala az feldre ew nagy gyenghefeegheenek okaerth, yrygykódyk ew wrara yya fya testeenek megh eeteleerth, mert az ydóbê tytkon eezyk megh egymastwl ew yokath fyokath az nagy zykfeeghnek okaert. Azert ha nem tartandod mynd ez terweenek bezeedyt, kyk ez kenyben megh vannak yrwan, es ha nem feelended az ew dyczefeeghes es rettenetes zent neweet, az az the wradat yftenedet, megh fokafoyttya wr yften az the czappafydat, es te nemzetydnek czappafyt, es athkozot, es erekke valo beteghfeeghydet, es read tereyty egyptonnak mynden czappafyt, kyktewl annak

elette megh reettentel vala, ||⁷⁵ es mynden czappafokat read hoz wr Isten kyk mynd ez kenyben yrwan vannak, myglen el vezeffen, es keweff zammal maraggyatok, ky annak elette zamlalhatathlanok valatok mynt az eghnek Cyllaghy, myert hogy nem halgattatok ty wratok Istennek zawaath. Mykeppen azert ervendezet wr Isten ty raytatok, mykoron ty veletek yol tett, azonkeppen erwendezyk az ty el vezeefteken, myglen el veegyen el(az) feldnek zynceról, kyt tynektek aad. El hymtez azert teghedet wr yften mynden neep kezzee, ez feldnek magaffagatwl foghwa myndden hataryglan, es oth zolgalz ydeghen Isteneknek, kyketh fem te, fem az the atyayd nem yfmertenek, es femy nywgodalmaid nem lezen teeneked. Aad teeneked ott wr yften feeelmes es retteghezw zyvet, es el folyo zemet, es zomorwfagh myat el fogyathkozo lelket. Mynd eeyel nappal feelelembe leez, es nem hyz eeledednek, reegghel azt mondod: vallyon ky aggya eerhethnem esthwet, esttennen megh azth mondod: vallyon eerhetem ee vyrrattaath: azth zenveded the zywednek feeelmeenek okaerth. Barkakkal vyzen el teghed wr yften egyptomba, azon wton kyról mondottam teeneked, hogy soha tebbe nem latod, ott adatol el te ellenfeeghydnek erek zolgalattra, es nem leezen ky megh valczon.

Hwjon ewth Cap (XXIX. cap.)

Ezek az tórweennek bezeedy kyketh megh paranczolt wr Isten Moyfesnek: kyth megh ygyerth wr ysten az Izrael ffaynak Moabnak feldeen, az frygynek felette, kyth megh zerze Orebnek heegyeen. Egybe hvaa azerth moyfes mynd az tellyes Izraelth, es monda ewnekyk: Ty lattatok myndent, kyketh tett wr ysten ty elettetek egyptomnak feldeen ffarahonak es ew zolgaynak, es mynd ew feldeenek; nagy keeferteteketh kyketh lattanak az the zemeyd, nagy czodakath es yegyeketh, es mynd azon atal nem adot tynektek vr Isten zywet rea, hogy megh erthetneethek, es zemet hogy megh lathatnatok, es ezeth hogy megh foghatnatok mynd ez may napyglan. Atal hozza tyteketh negyven eztendeegh az pwztan, ty etezettek megh nem czondorodot, sem ty labatok bely megh zakadozot. Kynyereth nem ettetek, borth es bozaath nem yttatok, hogy megh ysmernetek merth ew az ty wratok ystentek. Es ez herreywtatok, es ky zalla ty ellentek Seon Efebonnak kyrallya, es Ogh Basannak kyrallya, es megh verók ewket, es el veevók az ew lakozo feldeketh, es adook byrnya Rubenek, Gadnak es Manaffeenek nemzeteenek. Eryzseetek megh azerth ez zerzeefnek mondasyt, es tellyefeyczeetek be, hogy mynden teetemeenteket megh erczeetek mybe yaar. Ty yme ez may napon mynd wr Isten-

nek elette (*allotok*), mynd feyedelem, mynd az kez nep, mynd feleseeghtek, mynd yyatok ffyatok, es yeweveenyek, kyk mynd ty veletek lakoznak az taborban., azoknak kywle kyk ffaath vaghnak, es vyzeth hoznak, hogy yaary the vradnak fryg adafaban es zerzeefeben, es fogadafaban, kyt ez may napon megh zerzet te veled az the wrad Isten, hogy ew neepe leegy the, es ew te wrad Istened leegyen, mykeent megh eskwtt az the reghy atyaydnak, Abrahamnak, Ifaaknak, es Jacobnak. Twgyatok, vgy mond wr ysten, mykeppen lakoztam ty veletek egyptomba, es mykeppen atal mentewnk nagy fok ydeghen neepen, hol ott nagy fok athkozot dolgokat lattatok, az az balwan ysten ymadafokath, faat, kewet, ezyfeth, aranyath, es mynden czodakat ez felden. Netalantal azert vagon ty kezettek ez may napon oly fyrffyw, awagy azzonyallat, kynek ew zywe el fordwlth wr ystentwl, hogy el mennyen ty kezeletek, es ydeghen Istennek zolgallyon, es legyen ty kezettek epee es keferwfeegh zylew gyeker. Mykoró azert hallangya ez fogadafnak ygheeyth, algya megh ennen magat ew zyveeben mondwan: Bekefeegh lezen ennekem es az en zywennek gonoflagaban yarok, es az rezegh vegyen yozanlagot, es wr ysten ne boczaffa megh ewneky. De akkoron my ydeben az ew haraghya nagyoban fyfsteleg, es nywgoggyanak megh az olyan emberé mynd az athkok,

kyk yrwan vannak ez kenyben, es tórellye el wr yften az ew neveeth menynek alo-la, es veeghezze el az erek vezedelembe mynd tellyes Izraelnek nemzety kezzól, mynd az athkok zerent, kyk mynd ez frygynnek zerzeefebê yrwan vannak. Es mon-gya azt ew wtanna valo nemzethfeegh, mynd ew fyay, es yeveweenyek kyk ew wtannok fel tamadnak, lathwan az oly fed-nek vezedelmyt es betegfeeghyt, mynemew keenkwel, es napnak hewfeegheewel ee-ghety, wgy hogy foha ne mywelheffeek, es femy zeld fywet ne teremczen, Sodo-manak, Gomorranak, Adamenak, es Se-boynnak el fyllezteefeenek peldayara, ky-ket wr yften el fyllezte ew nagy haragh-yaban; Es myndenek mongyaak: Myre tett ezenkeppen wr Isten ez feldnek? Mynemew nagy haraghya gywladot fíel ewneky? Es azt felelyk: Mert el hattaak ew wroknak zerzeefet, paranczolattyat, kyt megh zerzett az ew reghy attyokkal, mykoron kywe hozta ewket egyptomnak feldeeról, Es mert ydeghen Isteneknek zolgaltanak, es azokat ymattaak kyket fem twttanak, fem yfmer-tenek: annak okaert haragwt megh az fel-seeghes wr ez feldre, es hogy mynd ez fok athkokat reaya vethnee, kyk mynd ez kenybe yrwan vannak: es az okaerth yzte kywe ewket ez ew feldókról, es ydeghen feldre vetette ewketh, mykeent nylyan lat-tatyk ez may napon.

Gwjon hatt Cap (XXX. cap.).

Mikoron azert nylyan read yewennek mynd ez bezeedek, aldothfaagh, es athko-zothfaagh, kyket ky mondeek the eletted, the kedeeg, mykoron penitenciara terendez te zywedben mynden helyen, howa el hym-tend teghed the wrad yften, es ew hozyaa terendez, es enghedendez az ew paranczo-latynak mynd te tellyes zyweddel, mykeent en megh paranczolom teeneked, es te fya-ydnak: esmegh haza hoz teghed the wrad Isten az foghfaghból, es yrgalmaz teewe-led, es egybe gyeyth teghedet mynden fe-lee neepék kezzól, kyk kezzee annak elet-te el teekozloth vala. Ha meegh az meeny-nek magaffagara el hanyattal vona onnan es, le vonzon teghed wr Isten es be vyzen az feldre kyt megh ygyerth az the reghy atyaydnak, es teb zammal leez the, es na-gyobban meg ald teghedet wr Isten, honné mynth az the reghy atyaydat. Kernywl me-tely wr Isten az the zyvedet, es te mag-zatydnak zyveyt, hogy tellyes zywel, es tellyes lelekkkel zereffeetek wr Istent, es fok ydeyglen eelheff. Mynd ez atkokath kedegh vety fordoyttya vr Isten az te el-lenfeghydre, es kyk teghed gywlólnek, ha-borgathnak. Az ydeben hattra tertz es the wradnak Istenednek zawat, bezeedeet hal-gatod, es mynden paranczolattyat be tel-lyefeyted, kyketh en ez may napon megh paranczolok teeneked, es megh ald, megh

beweyth teghed wr yften mynd the mehednek gymelczeewel, mynd the kertednek es barmaydnak gymelczeewel. Mert te hozyad teer wr yften, hogy erewlyen es vygaggyon te raytad mynden yoghban, mykent vygadot az te reghy atyaydon, ha azonkeppen halgatandod te es, the wradnak Iftenednek bezeedeet, es az ew paranczolatyt⁷⁴ megh tartandod, kyk mynd ez terwenben yrwan vannak. Az paranczolat, kyt en paranczolak teneked ez may napon, nynczen the felletted, fem tawl vettethween te tewled, fem az menybê nem helyhezteteth, hogy azth mondhatnaad: ky mehet ffel az menyorzaghnak magaffara, hogy onnan le hoznaa, es halhathnok es be tellyefeythetnók? fem az tengher elwe ne(m) vyteteth, hogy azth mondhatnaath: ky wzhatya atal az tenghert, hogy onnan mynekwnk atal hoznaa, es halhathnok, es be tellyefeythethnók az ew paranczolatyt? Azerth twlaydon csak te melletted vagon, es tennen zadban, es te zywedben, hogy be tellyefeyced ewtet. Gondollyad megh azert hogy myvel eleedben vetettem ez may napon mynd yot mynd gonozt, mynd eeletet mynd halalth, hogy zereffed the wradat Iftenedeth, es az ew wtayban yary, az ew paranczolatyt es Cérimonyayth tarczad, es az ew yteeletyben yary, hogy eelheff, es hogy megh zaporohon teghed, es megh algyon az felden kyre be meegy byrnya. Ha kedeegh ew tewle hattra fordwland az the

zywed, es hallany nê akarandod, es tewelghees myat megh czalathwan ydeghen Iftent ymadandaz, es azoknak zolgalandaz, ez may napon yewendóth mondok teeneked, hogy el keel vezned, es kewef ydeyglen lakozol az felden, kyre be menendew wagy az Jordan vyze elwee. Byzonfaghwl hywom ez may napon menynek (*mennyet*) es feldeth, hogy mywel eleydben (*adtam*) ez may napon mynd eeleteth, mynd halalth, aldomaffh es athkoth, yoth es gonozth. Oh Izrael, valazy azerth eeleteth magadnak, hogy mynd the eelheff, mynd maradekod the wtannad, es zereffed the wradat Iftenedet, es enghegy az ew bezeedeenek, es ew hozyaa hayoly. Mert ew thee nekede eleted, es te napydnak hozyw vota, hogy fok ydeyglen lakhaffaal az felden, kyt megh ygyert te atyaydnak.

Guzon heeth (XXXI. cap.).

El meene azert Moyfes es megh zola mynd ez bezedeketh, mynd az tellyes Izrael neepenek, es monda ewnekyk: yme zaz hwz eztendey vagyok ez may napon, es towabba fem ky fem be nem mehetek, yelessen myert vr Iften es azt mondotta ennekem: atal nem meegy ez Jordan vyzeen. Azerth the wrad Iften meegyen atal te eletted, ew vezty el mynd ez fok ydeghen nemzeteth te eletted, es el byrod ewteth. Es ez Jofwe meegyen atal te eletted, mykent megh mondotta wr Iften. Wgyan teezen ew vele es wr Iften mynth

Seon es og kyralyokkal az Jordan vyze elwe. Mykoron azerth azokat es ty hatalmatok ala vetendy, azonkeppen teegyetek azoknak, es mykent en megh paranczoltam tynektek. Emberwl es ereffen czelekóggyetek. Ne akaryatok feelny, es retteghny ew zyneknek elette, merth wr Isten lezen teenedek vezeród, es el nem hagy. Hozyaa hywaa azerth moyfes Jofweeth es monda ewneky mynd az Izrael nepeenek elette: Legy ereff, es kemeen, merth the vyzed be ez neepeth az feldre, kyth megh ygyerth wr Isten az ew reghy attyokknak, es te oztod el reezzerent ew nekyk, es ennen maga wr Isten lezen thy vezerlewtók. Ew lezen te veled, es nem vetth el teghedet, fem el né Haag". Ne akary azerth feelny, es retteghny. Megh yraa azerth moyfes az terwent, es adaa az papoknak Leunek nemzetynek, kyk az ysten zekreenek(t) hordozyaak vala, es mynd tellyes Izrael veen nepeynek. Es azth paranczola ewnekyk mondwan: Heeth eztendónek wtanna, az bozczanathnak eztendeyben, az Sator ynnepeenek yllewey napyan, egybe gyewlween mynd az tellyes Izrael, hogy myndektek megh yelennyek ty vratok ystennek zyne elóth az helyen kyt valaztand wr Isten, oth megh olwafwan az terweennek ygheynt mynd az tellyes Izraelnek elette, myndeneknek hallafaara: mykoron egyyewe gyewltenek mynd fyrffyw, mynd azzonyallat, mynd kyfded, mynd nagy, es yeweveen, ky te kapwd-

nak belóle lakozyk, hogy halwan megh tanwlyyaak, es feellyeek ty wratokath Isteneketh, es megh tarthwan be tellyefeheek mynd az tórweennek bezeedyth; es az ew fyok, kyt(k) maftan vannak, es nem twggyaak, hogy azok es halhaffaak, es feellyeek ew wrok Istent myndé ydeben, mygh ez felden eelnek, es kyre be meennek byrny az Jordan vyze atal. Es monda wr Isten moyfesnek: Yme kezel vannak the halalodnak napyay, hyd ede Jofweeth, es mennyetek az ysté Satoraban, hogy paranczollyak ewneky. El meennek azert Moyfes es Jofwe, es megh allanak az tabernaculoimba, es megh yeleneek wr Isten tyzes ozlop keeppen, es le zalla az Satornak aytayan. Es monda wr Isten Moyfesnek: yme the el nywgozol az the reghy atyayddal, es ez (a nép) fel kelween vethkózyk az Balwan Istenekkel az felden, kyre be mennek byrnya, es hattra vety az fryget, kyt en velem megh zerzet, es meg haraghzyk az en nagy haragom ew ellenek az ydeben, es el hagyom ewket, es el enyeztóm en zynemet Izraelnek elóle, es ragadozafra ywt, megh lelyk ewtet mynd az gonozok, es nyomorwffagok, kyk yrwan vannak, wgy hog" mongya az ydeben: Byzon myerth nynczen wr ysten en velem, talaltanak megh enghemet ez gonoffagok. En kedegh el enyeztém, es el reytem en zynemet ew elóttók, mynd az gonoffagokerth, kyketh tett, mert ydegen Istenekeeth kówetett. Ez may napon azert yma-

ran yryatok megh ty magatoknak ez dyczeereteth, es tanohatok megh rea Izraelnek fyayth, hogy kordeen twggyaak, es zayokkal eenekellyeek, es legyen ennekem ez dyczeereth erek emlekezettre az yzrael fyaykózóth: Merth yme bel vyzem ewteth az ygyeerethnek feldeere, kyn megh efdetem az ew reeghy attyoknak. Mykoron azert eyendnek, es megh eleghódennek, es megkeweredennek, az ydeghen Istenek wtan ternek yarnak, es zolgálnak, es enghemet elhannak, es megh wtálnak. Mykoron azert elól talalangyaak ewtet mynd az fok gonoffagok es nyomorwfagok, meg felel akkoron ewneky ez dyczeeret byzonfaghwl, kyt foha fenky el nem feled az the maghzatydkézzól. Mert yol twdom az ew gondolatyt, kyketh akar tenny ez may napon, mynek elette be vynneem ewteth az ygyeerethnek feldeere. Megh yraa azert moyfes az dyczeeretet, es meg tanoytaa rea az Izrael ffyayth, es paranczola Jofweenak, Nwn fyának, es monda: Byzakoggyal megh, es leegyereff, mert te vyzed be az Izrael fyayth az ygyeerethnek feldeben, kyt megh ygyertem, es en lezek teeveled. Mynekwtanna azert megh yrta vona moyfes az dyczereteth, es el veeghezte vona, paranczola az leuitaknak, kyk az wr yften fatorath vyfelyk vala, mondwan: Veegetek fel ez kenyvet, es helhezteffeetek wr yften zekreenyenek yoghyara the ellened byzonfagra. Merth en yol twdom az the vetekódeefedet, es ke-

meenfeghes nyakadat. Mert meegh en eeletemben es ty veletek yarwan, koronkeed dagalyofok voltatok wr Isten ellen, mynewel ynkab ha megh halandok. Gyeyczeetek ede en elembe mynd az veeneketh, ty nemzethfeghtek zerent, es mynd az belcz doctorokath, es megh zolom mynd ez bezee-deket ew elettek, es byzonfaghwl hyvom ew ellenek feldet es meennyeth. Mert yol twdom, hogy az en halalomnak vtanna^{||75} alnokfagwl czelekettók es hamar el haylotok az wttrol, kyt megh paranczolttam tynektek, es nyomorwfagh tamad ty eletekbe, reghy ydeben, mykoron gonozt teyendetek wr Isten zyneenek elette, hogy haragra yndohatok ty kezeteknek czelekódeefe myath. Monda azert moyfes halwan mynd az tellyes Izraelnek neepe, es megh refymalwan az dyczeerethnek yghey, es el veghezee, kynek kezdety ezenkeppen leen.

Ғызын нголз Cap (XXXII. cap.)

Audite celi que loquor, audiat terra verba oris mei.

Halgaffatok mennyek kyketh zolok, halgaffa az feld es en zayamnak yghey. Megh bewllyen mynt az eff en twdomanyom, follyon mynt az harmat en bezedem. Mykent az harmat az fywen, es mynt az czepp az magon, mert wrnak neweet hyvom mastan. Aggyatok ffel magaztataaflh my Istenwnknek, mert Istennek mynden dolgay teekeleletetek, es mynden wtay yteletek. Az Isten

hywfeghes, es mynden bynnel kyl valo ygaz es ygyenef. Veethkeztetek ewneky, de nem az ew fyay, mynd fertezetekben, gonoz es vyzsavvywo nemzeth. Azonkeppen fyzeted ee megh wr Istennek, bolond es eztelen neep? Nem de nem ew ee az te atyad, ky ffl tartott, es tett, es teremtet? Emlekózzel megh az reeghy ydekról, gondoly megh mynden nemzethfeegheket, kergyed megh az te atyadat, es meg yelenty teeneked te óregghydet, es meg mógyaak teneked. Mykoron az felfeeghes Isten ez vylagon az neepeket el oztya vala, mykoron adamnak fyayt egy maflwl el valaztya vala, hatarth vete mynden neepeknék az Izrael fyaynak zamok zerent. Wr Istennek kedegh reze az ew neepe, Jacob ew erekfegheenek kótele. Megh talala ewtet az pwzta felden rettenetes es zernyw helyen, egybe gyeytee ewketh, es megh tanoytaa, es megh ewryzee nykent zemeynek feeneeth. Mykent az kefelyw kyzlely repeffefre ew fyaczkayt ew felettók repeffkelween, azonkeppen el teryezthween ew zarnyayt, es rea veve ewtet, es ew vallayn vyfelee. Ennen maga wr Isten leen ew vezeree, es nem vala ew vele ydeghen Isten. Helyheztetee ewtet az nag" magaff feldre, hogy az mezóknek gymelczyt eennee, hogy az kew zyklabol meezet zopnaa, es az kemeen kewból olayt faczarna, az czordabol vayat, es az yohokbol teyeth, Bafan fyaynak keczkeynek es koffynak kewerywel, es enneek az bako-

kat bwzanak belywel, es az zelónek tyztafagos veereeth ynnaak. Megh kewerwlyth az en zerethóm, es megh rwgodoza, megh tólth, megh kóweredet, el zeelóffewlt, el hatta ew teremttó Isteneet, es el tawozoth ew ydwezeytó Isteneetwly; yngherletteek ewteth az ydeghen Istenekben, es myndê wrylongafokban haraghra yndoytotaak. Erdegheknek aldozanak, es nem ystenek, oly Isteneknek, kyketh nem yfmereenek, wyak es maflanyak tamadanak, kyket nem ymattanak az ew reeghy attyok. Wr istent, ky teghed zylyth, el hattad, es el felethkózzel the teremthew wradrol. Lataa azt wr Isten, es haragra yndwltateek, mert rea kezereyteek ewtet az ew ffyay es leany. Es monda: el enyeztem en zynemeth ew elólók, es az ew veeghezetekre neezen(k). Merth ez nemzet vyzzaa fordwlyth, es hytethlenek ew fyay. Ewk enghem yngherleenek oly allatokba kyk nem valanak Istenek, es mynden hewfagokban haragra remeyteenek. En es ffl yndoytom ewketh olyban, ky nem en neepem, es bolond neep keeppen megh wtalom ewketh. Tyz gyoponeek ffl en haragomba, es myndent megh eeghet pokolnak fenekeeygh, es megh eeghety ez feldet mynd zylemenywel, es az heegyeknek fundamentomat meg emeezty. Reaok gyeytek mynden vezedelmet, es az en nylymat el veeghezóm ew bennók, el emeeztethnek ehfeeghnek myatta, es megh zaggattyak ewket madarak keferwes ma-

raffal. Bestyeknek fogayt boczatom ew re-
aok, nagy dyheffeggel rangatwan, es hor-
dozwan az feldón, kywl p wztoyttya ew-
keth tór, es belól feelelóm, yffyat es zy-
zeth, aprot, es veeneth, es mondek: hol
vannak ymaran, megh zentetóm emberek
kózzól az ew emlekózettyeketh. De az ew
ellenfegheknek haraghyokerth halogattam
ekkedtygh, hogy ne kewelkódhetneenek, es
ne mondhatnaak: Az my kezwnk hatal-
mas, es nem wr Isten tette mynd ezeketh.
Ez neep tanaczna kyl, es belczeffeeghnel
kyl vagyon, De csak erteneek, es twdhat-
naak, es lathatnaak az veeghfew dolgokath,
my keppen el yzy vala egy ezerth, es ket-
tew tyz ezerth: nem de azert ee, mert az
ew Istene kezbe atta ewketh, es wr Isten
be rekeztette ewketh, mert nem olyan az
my ysthenek, mynt az ew istenek, es az
my ellenfeghynk byraak. Az fodomayaknak
zelóóknek bora az ew borok, es az gomor-
rayaknak varafynak az ew zeleók meregh-
nek zelóye, es keferwes zelew few, oroz-
lannak eppeeye ew borok es megh orwo-
folhatathlan Jafpis meregh. Nem de mynd
kezen vannak ee ezek en nalam, es le tee-
ttenek az en keenczeym kózzee? Enym
az bozzw allas, es en megh fyzetóm ewnekyk
ydew be telween, hogy el yzamyek az ew
labok, kózel vagyon az vezedelemnek napya,
es fogyathkozafra fyethnek ad (az) ydók,
megh yteely wr ysten az ew neepeet, es
az ew zolgaywal yrgalmaz, megh lattya

hogy mynden kez megh beteghódyk, es az
be rekeztettek el fogyathkoznak, es az teb
reezek el emeztethnek. Es azt mongyak:
hol vannak az ew Istenek, kykben byznak
vala? kyknek aldozattyokon kówerth eez-
nek, es az aldozathnak borat zzyak. Kellye-
nek ffl ymaran es fegheyczenek tyteketh,
es zykfeeghnek ydeyn otalmazyanak meg
tyteketh. Laffatok hogy csak ennen magá
vagyok, es nynczen mas ysten en nalamnal
kyl. En kyt akarok megh ólók, es eelnye
hagyok kyt akarok, megh verók, es megh
gyogyhttok, es fenky nyncz ky en kezem
kózzól ky zabadoythaffon; ffl emelem az
eghre en kezemet, es azt mondó: eelek en
mynd erekkee. Ha meg elefeytendem mynth
az forgo zel en fegyweremet, es yteeted(t)
ragadand az en kezem, bozzwt tezek az en
ellenfeeghymnek, es azoknak kyk en rayt-
tam bozzwt tettek. Megh rezegheyetóm en
nylaymat veerben, es az en fegyverem ta-
gogat eezyk, megh ólteknek veereból, es
megh fogot ellenfeegheknek mezeytelen fe-
yeykból. Dyczeeryetek, kóz nemzetek, az ew
neepeeth, merth az ew zolgaynak veere
hwllafaat megh bozzwlyya, es bozzwt ve-
zen ew ellenfeeghyn es kegyelmez az ew
neepeenek feldenek. Meene el azert moy-
fes es meg bezeellee mynd ez dyczeereth-
nek ygheyt az kóz neepnek hallafaara Jo-
fueewal, Nwn ffyawal. Es el veeghezee
mynd ez bezedóketh zolwan mynd az tel-
lyes Izraelnek fokaffaga elót, es monda ew-

nekyk: Veffeetek ty zywetekre mynd ez bezeedeketh, kyket en megh vallok tynektek ez may napon, hogy megh paranczolyatok yewendőre ty ffyaytoknak, ewryzny, es tenny, es be tellyefeyteny myndeneket, kyk yrwan vannak ez terweennek kenyweeben, mert nem heyyaban vannak megh paranczolwan tynektek, de hogy myndentek eelne ew bene, es hogy fok ydeglen megh maradhatnaatok az felden, kyre be mentek lakozny az Jordan vyze elwee. Zola esmegh wr Isten moyfesnek azon napon mondwan: Meny ffel ez Abarynnak heegyeere, Nebonak teteyre, ky moabnak feldeen vagyon, Jordan¹⁷⁶ vyze elwee, Jerikonak elleneeben, es tekencz megh kanaannak feldeet, kyt en adok az Izrael ffyaynak, es haly megh ot az hegyen, kyre mykoron fel menendez, the neeped wtan meegy, mykent meg hala aaron te attyadffya hor hegyeen es ew neepe wtan meene. Mert veetkőzeetek en ellenem az Izrael ffyaynak kőzötte, az ellenző vyzen, kadef barneenak pwztayaban, es nem zenteleetek megh enghem az Izrael ffyaynak elette, yme the el tawl neezed az feldet, de nem meegy be ew rea, kyt en adok az Izrael ffyaynak.

Глаголъ Кънѣ (XXXIII. cap.)

Ez az aldomas kywel megh aldaa moyfes ysten embere az Izrael ffyayt, mynek elette megh halna. Es monda: wr yewe fynabol, es feyrból zyleteek mynekewn; ffarrannak heegyeeről tamada, es ew vele zen-

teknek fokfaga. Ew yoghyan tyzes terween. Sok neepeket zerethe, mynd az zentek ew kezeeben vannak, es kyk ew labayhoz közelghethnek, az ew tanwfagaban veeznek. Terweent paranczola my nekwnk moyfes: Jacobnak fokfaghw erekfeegheet, es lezen az ygazak kezeth kyral, egybe gyeithween neepeknék feyedelmyt Izraelnek nemzetywel. Eellyen ruben es megh ne hallyon, es legyen kyfded zam zerent. Ez Judafnak aldomafa, hallyad megh wram Judafnak zawath, es az ew neepe kezzee vyd be ewtet. Az ew kezey vyafkodnak ew erette, es lezen ewneky feghedelme az ew ellenfeghynek ellene. Es Leuinek monda: az the teekelleteffeeghed es belczeffeeghed the zent wrattwl, kyt meg byzonyoytaal keefertethben, es megh yteeleed az ellenzew vyz melleth. Ky wg' monda ew attyanak, es annyának: nem twdlak tyteketh, es ew attyaffyaynak: nem yfmerem ewketh, es ffyokath sem yfmereek. Azok tartaak megh az the Bezeededeth, es az te zerzeefedeth, az te yteeletydet oh Jacob, es te terweenyedet oh Izrael, temyeenth gyoythnak te nag' haragodban, és aldozatoth teeznek the oltharodon. Algyad megh wr Isten ew ereffeegheet, es az ew keze mwkayt fogad hozyaad. Veyeetek hattra ew ellenfeeghyt, es kyk ewtet gylólteek ffel ne tamaggyanak. Es benyamynnek monda: Mynt wrnak zerethőye byzwan lakozyk ew benne: mynth agyas hazaban vgyan lakozyk mynd nap-

esttygh, es ew karyay kezet nywgozyk. Jofeffnek kedeegh monda: Wrnak aldomafabol vagy on ew lako felde menynek gymelczywel, es eghnek harmattyawal tellyefedween, Napnak es holdnak gymelczyeból, reghy heegyeknek teteyról, es erek halmoknak gymelczyból, feldnek gabonayból, es mynden tellyeffeeghyból. Annak aldomafafa, ky megh yeleneek az eegghew bokorban, yeyyen Jofeffnek feyeere, es ew megh zentelth teteyre, ew attyaffyaynak kezette. Mykenth az twlyoknak elffe zylette olyan ew zepfeeghe, es mynth vnicornifnak zarwa olyan az ew zarwa es, azokkal hanyffel myndden neepeket, mynd ez feldnek veegheyglen. Ezek effraymnak fokaffaga, es manaffenek zamtalanvota. Es Zabwlonnak monda: ewrwl zabulon the fokfagodban, es Ifakaar, the fatorydban, hywnak neepeket hegynek teteyre, es oth teeznek ygaffagnak aldozatyth, kyk az tenghernek aryaath yzzyak mynt az teyet, es el reyket keenczeketh, mykent az fewenth. Es gaadnak monda: Bodogh ew fokaffagaban gaad, mykeent orozlan nywgoweeek, megh ragadaa mynd karyaat, mynd teteyth, es megh yfmerree ew feyedelemfeegheet, hogy az ew reezeeben doctor lenne, ky leen neepekn feyedelmeevel, es wrnak elette ygaffagot teen es ygaz yteeletet Izraellel. Dannak es monda: Dan orozlan kólyók bewfeegghel foly bafan felól. Es neptalynnek monda: Neptalyn bewfeegghel eel, es tellyes lezen

wrnak aldomafawal az tengher feleet efdealth byrya. Afernek es monda: Aldot fyak kezett afer legyen kellyemetes ew attyaffyay kezett, es marttya olayba ew labaat, vaff es ercz ew laba bely, mykeent the yffywfagodnak napyay, azonkeppen lezen the veenfeghed ees. Nynczen maf az ygaznak ifteneenel. Az menybe meenew ifteeneked feghedelmed. Az ew felfeeghes vota el yarya az kódyoketh, az ew lakodalma menybe vagy on, es erek karyaynak alatta, ky yzy te ellenfeeghedet te elóled, es azt mongya: tóryeel el. Izrael kedygh byzwan lakozyk es twlaydon. Jacob ew zeme gabonanak es bornak feldeen, es az eghek harmattal homalyofodnak. Bodogh vagy the Izrael, ky vagy on hafonlatof hozyad, valasztot neep, ky ydwezwlz the wradban? ew the otalmadnak payffya, es te dyczefeghednek fegywere. Meg tagadnak teghed the ellenfeeghyd, es te az ew nyakokath nyomdosod.

Ғызад Cap (XXXIV. cap.).

Fel meene azerth moyfes moabnak mezeyról nebo hegynek teteyre, Jeryko varafanak ellene, es megh mwtataa ewneky wr yften mynd tellyes galaadnak feldeet Danyglan, es mynd tellyes neptalynnak, effraymnak, manaffeenak, es mynd Judanak feldeet, mynd az wtolfo tengheryglen, es Jeryko varafanak zeles mezeyth, bethleemnek, es segornak, es monda wr yften ew-

neky: Ez az feld kyn en megh efkwttem
 Abraannak, Ifaaknak, es Jacobnak, mond-
 wan: te nemzetednek adom ewtet. Latod
 azert ymaran, de nem meegy be ew rea.
 Megh hala azerth ott moyfes wr Istennek
 zolgaya moabnak feldeen, vrnak paranczo-
 lattyara, es el temetee ewtet moab feldee-
 nek völgyeeben fogor elleneeben, es nem
 twdhataak megh emberek az ew temeteef-
 feenek koporffoyat mynd ez napyglan. Es
 Moyfes azert zaaz hwz eztendey vala, my-
 koron megh hala; zeme homalyof nem vala,
 fogay yngadozook nem valanak. Es fyrataak
 ewteth az Izrael ffyay moabnak mezeyn
 harmyncz napyglan, es bel teleenek az fy-
 ralomnak napyay.

Jofue kedeegh, Nwn fya, bel teleek zenth
 leleknek belczeffeegheewel, mert moyfes

rea vetette vala ew kezeeth. Mert zentel-
 ween es enghedelmefek leenek ew (*neki*) az
 Izrael ffyay, es wgy teenek mynt meg pa-
 ranczolta vala wr Isten moyfefnek. Es nem
 tamada ollyan proffeta tovabbaa Izraelbe
 mynt vala moyfes, kyt yfmerne wr ysten
 zynrel zynre, mynden yegyekbe es czoda
 teetelekbe, kyket boczata egyptomnak fel-
 deen faraho kyralra, es mynd ew zolgayra,
 es mynd tellyes egyptomnak feldeere, mynd
 tellyes Izraelnek zemek latafaara.

Etth vagon veeghe moyfes óth keny-
 weenek, istennek legen halaa. Ha kedeegh
 my fogyathkozaaf effet kőzte, keerem ew
 yrgalmat, boczaffa megh. Ha kedeegh my
 lelky haznot benne leel, ky olwafny akar-
 ny(*á*), keerem ymaggyon erettem, mert nagy
 mwkanaal kyl veeghe nem zakadot.

ET EL KEZDETYK JOSWEENEK KENYWE.

||⁷⁷ Incipit argumentum.

Jefus, nauenak ffya, lelek zerent, nem csak teetemeenzerent, de meegh newzerent es, wrnak zemelyeeth yegzyee, az Jordan vyze atal myndden orzagokra aytoot nyta, es megh oztaa az feldet az gyezedelmes nepnek, es mynden varafokban, wczakon, hegyeken, vyzeken, folyafokon, es hatarokon anyazent egyhaznak, es menyey lelky Jerwfalem varafanak orzaghyt ertelem zereent ez kenyben megh yrya.

Első Cap

Ees leen moyfesnek wr ysten zolgayanak halala wtan: zola wr iften Jofueenek moyfes zolgayanak, Nwn fyanak, es monda ewneky: Az en zolgaam moyfes megh holth, azert kel ffil, es meny atal ez Jordan vyzeen te, es mynd az kőz neep teeweled az ygyeerethnek feldeere, kyt en adok

az Izrael ffyaynak, mynden hely, kyt yllentend ty labatok nyoma, tyeetek lezen, tynektek adom mykeent megh mondottam moyfesnek. Az pwztatwl es libantwl foghwa mynd az nagy effraten vyzeeygh, mynd az etheofoknak feldők, mynd az vefghfew tengherygh, nap nywgottra lezen az ty felde- teknek hataara. Senky ty ellentek nem alhat myglen eeltek, Mert mykent voltam moyfeffel, azonkeppen lezen(k) teeweled, es nem hadlak el teghed, byzakoggyaal megh es leegy ereff, mert te oztod el reez zerenth az feldet ez neepnek, kyn megh efkőttem az thy reghy atyatoknak, hogy ewnekyk adnaam ewteth. Batoroggyal megh azert, es legy felette ereff, hogy megh óryz' es megh tarcz myndden terwenth, kyth teeneked megh paranczolph az en zolgam moyfes. Se yora fe balra ne hayol' ew rola, hogy myndent megh ercz kyketh czelekewdől. Ky ne

tawozzeek ez terweennek kenywe the zadbol, de mynd eeyel nappal ew benne el meelkóggyl, hogy megh órzyyed, es betellyefehed mynd azokath, kyk yrwan vanak ez kenyben; ha wgyan teez, el ygazoythatod te vtadath, es the ertelmedeth. Ym paranczolóok teeneked: legy bator, es ereff, Ne akary retteghny, ne akar' feelny, mert teveled vagyon the wrad Iftened myndenben, vala howa menendez. Es paranczola Jofwe az kóz neep feyedelmynek mondwan: Mennyetek el az tabor középóth, es paranczollyatok az nepnek es mongyatok: zerezyetek magatoknak eetelth merth harmad nap wtan atal mentek az Jordan vyzeen, es be mentek az ygyeerethnek feldeere, kyt megh fogadot adny ty vratok yften. Es Rubennek, gaadnak es manaffe felnek monda: Emlekózyetek megh az bezedről, kyt megh paranczolt moyfes vrnak zolgaya mondwan: Ty wratok yftentek adot tynektek nyugodalmath es eeleg h feldet. Azert ty feletek, yyatok fyatok, es barmotok maraggyanak es lakozyanak az erekfeeghben, kyt adot tynektek moyfes az Jordan vyze elwe. Ty kedeg mennyetek atal fegywerkezween, ty atyatokfyay elóth hadakozwan ew erettek, myglen ewnekyk es nywgodalmat aad wr yften, mykenth tynektek adot, es annak vtanna teryetek haza ty erekfeeghteknek feldeeben. Es feleleenek azok Jofweenak, es mondanak: Myndent vala myt paranczoltaal mynek'wnk, te zol-

gaydnak, megh teezyek, es vala howa kyldéz, el meegy'wnk. Mykeppen myndenben enghettewnk moyfesnek, azonkeppen enghed'wnk teeneked es, csak hogy legyen wr Isten teeveled, mykenth moyfeffel volth.

Masod Cap

Kilde el azert Jofwe Nwn ffya Setym pwztayabol keth embereketh tythkon, es monda ewnekyk: mennyetek el, yaryatok megh az feldet, es yeryko varafaath, kyk ottan el menween, meeneenek be el raab ne'w azzon hazahoz, es megh zallanak ew nala. Ef hyrree teweek Jeryko kyrallyanak az dolgoth mondwan: ez eeyel be yettek az Izrael ffyay kezzól, hogy megh kymleneek ez feldet. Es ottan el kyldé keweteth az keral' Raab azzonhoz mondwan: hozd ky az embereket, kyt(k) be yettenek the hozyad, mert kymek, es azert yettenek hogy megh laffaak ez feldet. Az azzonyallat azert el reytte az neepeket, es monda: vallom hogy en hozyam yeweenek, de en nem twttam honnan legyenek; mykoron azert az wdwar kapwyat be tenneek az fetethben, akkoron azok es ky mentenek, es nem twdom howa mentenek. Meennyetek azert hamar wtanna es meg foghattyatok ewketh. Ew kedegh ffel vywee az neepeket az haznak heyazattyaban, es be fedezze ewket oth kender pozdoryawal. Az kyral' zolgay kedeegh wtannok meenenek azon wton ky hayth az Jordan vyzeenek ree-

were, es ottan be teeweek az kapwth. Meegh kedegh el né nywgottak vala, meene ffel hozyayok raab azzon az haz heeyara, es monda: Twdom hogy wr yften tynektek atta ez feldet, annak okaerth ty feelelmetek efet my reank, es el lankattak mynd kyk ez felden lakoznak. Hallottok es, hogy wr Isten az vereff tengher vyzeet megh zarzotta ty ky yeveestekre, mykoron ky erettetek egyptombol es myt tettetek az keth amorreof kyalynak az Jordan vyze elwe, Seonnak, es oghnak, kyketh megh őltetek. Es ezeketh halwan, felette megh feelemlettewnk, es megh herwadot az my zywewnk, es femy lelek nem maradot my benw'nk ty be yewestőkre: mert az ty wratok yften ew az byzon Isten menybe es felden. Azert ymaran efk'gyetek megh ennekem wr iftenre, hogy mykeppen en tyveletek yrgalmaffagot tettem, azonkeppen teeztek ty es en atyamnak hazawal, es aggyatok ennekem byzon yegyeth, hogy zabadohatok megh en atyamat, anyamath, atyamffyayt es hwgaymat mynden yozaghywal, es zabadohatok megh my lelkewnket halaltwl. Kyk ottan feleleenek ew'neky: Az my lelkw'nk legyen ty erettetek halarra, ha maga kezbe nem adandaz mynketh. Mykoron azert mynekw'nk adangya wr yften ez feldet, yrgalmaffagot es ygaffagot teezwnk teeveled. Le boczataa azert ewket az ablakrol kótelen, es monda ewnekyk: Az hegyefre mennyetek, hogy eleetekbe ne kel-

lyenek megh terween, es ott ballaghyatok harmadnapygh, myglen haza ternek, es wg'' meennyetek el az ty wtatokra. Azok kedeegh mondanak: byntelenek lezw'nk ez fogadafbol, kywel mynket megh kóteleztel, hogy ha, mykoron be yewendw'nk ez feldre, yegywl nem leend ez zederyes kóteel, kyn mynket ky boczattaal, es az ablakra nem kötended, es ha mynden nemzetedet te hazadhoz es wdwarodba be nem gyeytended. Vala ky az te hazadnak aytoyan ky yewend, az ew veere ew feyeen leezen, es my byntelenek lezw'nk, vala kyk kedeegh te veled leznek, azoknak ew veerek my feyw'nkön lezen ha ky meg bantangya. Es monda raab azzon: vgyan legyen mynth mongyatok. Azok kedeglen ffel meenek az hegyre, es az kyal embery fohol megh nem talalaak ew'keth. Meneenek az Jordan reweere, es keleenek atal Jos'wehoz, es az Izrael ffyayhoz, es mynd megh bezeelleek ewnekyk, mynt yartanak vona, es mondanak: kezw'nkbe atta wr Isten mynd ez feldet, es nagy feelelemben estenek mynd kyk ew bene lakoznak.

Harmad Cap

||⁷⁸ Azerth Jos'we eeyel ffel kelven el yndoytaa az tabort; ky eredween azert Setymból, yeveenek az Jordan vyzeere mynd az Izrael ffyaywal, es harmad napygh lakozaanak ott; azok el mwlwan, meenek atal az taboron kyaythwan: Mykoron latangya-

tok ty wratok Istenek fatoraath, es az papokath leuinek nemzeteeböl ewtet vyfelween, ty es ottan fíel kellyetek, es menyetek el elől, es köz legyen ty kőztetek es wr Isten fatora kőzöt wgy mynt keth ezer fengh, hogy tawl lathaffatok, es twggyatok meely wton kellyen meunetek: myert nem yartatok rayta annak elette; es ooyatok magatokat, hogy kőzel ne yarwlyatok wr Istenhez. Es monda Jofwe az nepnek: Zentelteffetek megh, mert honapon czoda dolgot tezen wr Isten ty keztetek. Es monda ah papoknak: Veegyetek fíel wrnak tefamentomof zekreenyeeth, es veegyetek elől ah neepeth. Kyk az paranczolatot be tellyefeythwen fel veeveek, es elettek yaraanak. Es monda wr Isten Jofwenek: Ma el kezdlek teeghed fíel magasztathny mynd tellyes Izraelnek elette, hogy twggyaak mert mykeppen moyseffel voltam, azonkeppen vagyok teeveled es. Te kedegh paranczol' az papoknak, kyk az en zekreenyemeth hordozyak, es mond azt ewnekyk: Mykoron be menendetek felyk az Jordan vyzeeben: allatok meg ott. Monda azert Jofwe az Izrael fíyaynak: yewetek kőzel ede, es halgaffatok thy wratok Isten bezedeeh. Efmegh monda: Ezen twggyatok megh, hogy wr Isten eelveen vagon ty kőztetek, es el vezty ty előletek az kananeoſth, eeteoſt, es ferefeoſth, gergefeoſth, Jebwfeoſth es amorreoſth. yme, mynd ez tellyes feld wranak Iſteneenek zent zekreenye es fa-

tora elettetek atal meegyen az Jordan vyzeen. Zerezzetek azert tyzen keth embereket, Izraelnek tyzen keth nemzeteeböl, es ahol megh allatangyak az papok ew labok nyomath az Jordan vyzeenek kezepette, ew(k) es allyanak megh ott, merth az vyz ky felettek lezen, megh torlyk mynt egy heegy, kyk kedegh alol lezen el foly, el zarad, es fogyathkozyk. El eredween azert, es mynt illeteek ew labokkal az Jordan vyzeeth. Az ydőben kedegh az Jordan vyze megh aradot vala, es be teltette vala ew folyafyt, mynt aratafnak ydeyn. Megh allanak az vyzek kyk fólwl valanak mynt egy nag' heegy, ky yol latzyk vala az varafbol, ky mondatyk edő, mynt az helyg kynek newe Sarthan, kyk kedegh alol valanak, mynd az ſof tengherben folyanak, ky maſtan holt tenghernek mondatyk. Az neep kedegh fereghenkeed meegyen vala zarazon az Jordan vyzeen atal. Mert az papok, kyk az zent zekreent vyzyk vala, alnak vala zarazon az Jordan vyzeenek kőzepette keezen.

Negyed Cap

Kyk mykoron atal mentek vona, monda wr Isten Jofweenak: Valazyatok tyzen keth embereketh myndenyk nemzethből, es paranczoly ewnekyk, hogy onnan hol ott allottanak az papoknak labok az vyznek kőzepette, hozyanak tyzen ket kemeen keweketh ky, es teegyeetek le az tabornak helyeen, hol ez eeyel megh zallandotok. Es

elewe hywaa Jofwe az tyzen keth embereket, kyketh valasztot vala az Izrael ffyay kózzól mynnyenyk nemzethból, es monda ewnekyk: Mennyetek ty wratok Isten fatora elóth az Jordannak vyzeenek középybe, es myndentek hozyon vallan egy egy keweth ky az Izrael tyzen keth nemzetynek zamok zereent, hogy legyen emlekózzetre ty kózztetek. Es mykoron kerdendnek tyteketh az ty ffyaytok honapon mondwan: myt akar-nak ez kewek ett, mongyatok azth ewnekyk: el apadanak az Jordannak vyzey wr Istennek zent fatoranak elette, mykoron ew raytta atal mennee, annak okaerth ez kewek erek emlekózzetre teettetenek eett lewe az Izrael ffyaytwl mynd erekkwl erekke. Myndent azonkeppen teenek azerth az Izrael ffyay, mynt paranczola ewnekyk Jofwe, es az tyzen keth kówek helyett, kyketh ky hoztanak vala, ef megh tyzen keth maf kóweketh teenek ew helyekbe, hol otth megh allottanak vala az papoknak labay, es ott vannak mynd ez may napyglan. Mynd addeglan azerth ott allanak az papok az Jordan vyze fenekeen, myglen mynd az fok neep atal kóltózeek es myglen paranczola Jofwe az neepnek, hogy hamar atal meenneenek. Es mykoron atal meentenek vona, wtannok atal meene wrnak zent fatora es. Rubennek kedeegh, gaadnak es Manasseenek ffyay fegywereffen elettek meennek vala az yzrael ffyaynak, mykét megh paranczolta vala moyfes. Negyven ezeren,

ky mynd ew fereghe zereent, es ffyethnek az ygyenefre, es Jeryko varafanak mezeyre. Azon napon fel magasztataa wr Isten Jofweeth mynd az tellyes Izraelnek elette, hogy tyztólneek ewth es, mykent moyfesth mykoron meegh eelne, es monda ewneky: Paranczold azth az papoknak, kyk az wr Isten fatoraath vyfelyk, hogy yeyyenek kywe az vyznek középyból. Es paranczola ewnekyk. Mykoron azert ky erettenek vona, es az zarazra ywtottanak vona, megh tereenek az vyzek ew garattyokba folywan. Az neep kedeegh yewe ky az Jordan vyzeeból elfew honapnak tyzed napyan, es megh zallanak galgalnak mezeyn Jerico varafanak nap kelet felől. Az tyzen keth keweketh kedeegh, kyket ky hoztanak vala az Jordan vyzeenek fenekeeról, helyhetee le Jofwe galgalban, es monda az Izrael ffyaynak: Mykoron kerdennek tyteketh az ty ffyaytok honapon mondwan: myt akar-nak ez kewek ett? Tanohtok megh rea ewketh mondwan: Az zaraz fenekeen ment az Jordan vyzeenek atal mynd ez fok neep, el zarazthwan my wrwnk vr Isten ez vyzet my elettewnk myglen atal kóltózneek, mykeent tett vala annak elette az vereff tengheren, hogy mynd ez vylagon valo neepnek megh hallyaak, es meg tanwlyyaak wr Istennek ereff kezeet, hatalmaat, es hogy ty es feellyeetek ty vratokath Isteneketh mynnden ideben.

Ewth Cap

Mikoron azert hallottaak vona azt mynd az amorreofoknak kyraly, es mynd kyk Jordan vyze elwe lakoznanak nap nywgottra, es kanaannak myndden kyraly, kyk mynd az nagy tenghernek kórŵle lakoznanak, hogy az wr Isten az Jordannak folyo vyzeeth az Izraelnek fyay elótt (*elszárasztá*) myglen atal kóltóznenek, es el olwada az ew zywók, es femy lelek nem marada ew bennók az Izrael ffyaynak be meenefekre. Az ydeben monda wr Isten Jofweenek: Alkos teemagadnak kew kefóketh, es metellyed kerŵl mafodszor az Izrael ffyayt, es wgy ten Jofwe. Oka kedeegh len, merth mynd az fok neep fyrfyw nemzeth, kyk kywe yettenek vala egyptombol, kyk hadra mehethnek vala, mynd megh halanak az pwztaban, az hozyw wthnak kerengheefeeben, kyk mynd kernyŵl meteltettenek vala, azoknal kyl, kyk zylttenek vala az pwztaban nyegywen ez-tendeegh, kyk nem halhattaak vala wr Istennek zawat. Ez eelleyen fyak azert mynd kernyŵl metelethlen valanak az vthnak hozyw voltaerth. Mykoron azert mynd kernyŵl meteltettenek vona, wgyan azon fator helyen lakozanak addegian, mygh megh gyogylnanak. Monda azerth wr Isten Jofweenek: Ez may napon el vettem egyptomnak zemeermeeth ty rolatok, es annak okaerth newezeek az helnek neweet galgalnak mynd ez may napygjan. Lakozanak azert az

Izrael ffyay galgalisban, es wgyan ott megh illeek az hofweethnak ynnepethe ||⁷⁹ azon honapnak tyzen negyed napyan esthve felee, Jerico varafanak mezeyn; es eweenek azon feldnek gymelczeeben mafod napon pogacza kynyereth es azon eztendey lepeent. Es ottan el fogya az yfeny manna azon napon mynt eweenek az feldnek gymelczeeben, es nem eelenek towabba az Izrael ffyay azon etekkel, de kanaan feldeenek gymelczeewel. Mykoron kedeegh vona Jofwe Jericonak mezeyn, ffel emelee ew zemeyt, es lata egy embert alwan ew ellenee mezeytelen fegyverrel, es ottan hozyaa meene mondwan: myenk vagy ee, awagy az ellenfeeghee? Ky felele: Semykeppen nem, de vagyok Isten Seregheenek feyedelme, es maf-tan azert yewek. Ottan le efeek Jofwe ar-czwl az feldre, es ymadaa mondwan: Myt zool az en wram ew zolgayanak? Vefd le, wgy mond, te labad belyt, mert az hely, kyn allaz, zent. Es w^g teen Joswe mynt megh paranczolaa.

Hath Cap

Jeriko varafa kedegh be vala teewel, es megh ereffwltetót vala Izrael ffyaynak feellemekeerth, es fenky nem mer vala ky menny awagy beyeny. Es monda wr Isten Jofweenek: Yme the kezedben attam Jericoth mynd kyrallyawal, es mynd ew ereff neepeewel. Kerewlyeetek megh az varasth mynd nyyayan egyzer egy napon. Es azon-

keppen teegyetek hat napokon, es heted napon az papok veegyenek fíel heet kyrteketh, kykkel eelnek az aranyas eztendeben, es elól meennyenek az wr Isten zekreen"enek. Es hethzer megh kerwíveen az varafth azonkeppen: ah papok kedegh kyrtelween. Es mykora zendwílesth teyend az kyrth zoo, es oly mynt zaggathwan hallatandyk, ottan mynd az fok neep nag" kyaytafth teegyem, es az varafnak ew kew faly fundamentomabol ky dewlnek, es ky mynd az arant, hol alland, ottan be meennyen. Es mykora mynd azonkeppen tettenek vona: heted napon monda Jofwe az papoknak es az neepeknék: Ywóczetek fel zowal, mert ty nektek atta wr Isten ez varafth. Megh kerwílee azert az wr Isten fatora az varafth egyzer napyaban es az taborban tere. Jofwe azert eeyel fíel kelween, fíel veveek az papok az Isten fatora, es heet ew kózzólók heeth kyrteketh, kykkel az aranyas eztendóben zoktak eelnye, es elette mennek vala az wr Isten fatoranak kyrtelween, es fíel fegywerkezween, es az teb kez neep ew wtannok, es megh kerwíleek mafod napon es egyzer, es az taborban tereenek, heethzer teenek azonkeppen. Mykora azert hethedzer megh kerwílneek, monda Jofwe mynd az nepnek: Ywóczetek fíel zowal, mert tynektek atta wr ysten ez varafth. Es ez varaf athkozot legyen, mynd azokkal, kyk ewbenne vannak, wr Istenneel (*Istené*): csak Raab azzon eellyen mynd azokkal kyk ew

hozyaa tartoznak, myert el enyeztette az kóweteketh, kyket ede boczattwnk volth. Ty azert oyyatok magatokath, hogy femyt ne ylleffetek azokban, kyk paranczolwan vannak, hogy az atokban ne effetek, es azzal mýd tellyes Izraelnek tabora bynben effeek, es megh haboroggyeek. Vala my kedegh arany, ezyft es eegy draga allatok ew benne leelettethnek, wr Istennek aldoztafanak, az ew keency kózzee. Azert mykora mynd az fok neep keaytafth teenne, es kyrtelneenek myndnyayan, es az varafban megh hallattatot vona, az varaf kewfala ottan le dewle fundamentomabol, es ky mynd meel" arant alnak vala, be meeneenek, es megh veveek az varafth; es myndeneket meg óleenek, kyket ewbenne talalanak, mynd fyrffyat mynd azzonyallatot, mynd veeneth, mynd gyermeketh, mynd ókróth, mynd yohot es zamart fíegywer atal emeezteek megh. Az keth embereknek kedegh, kyk kóvetek valanak, monda Jofwe: Mennyetek be az azzonak hazahoz, es vygyetek ky mynd hozyaa tartozowal az varafbol, mykeppen megh fogatatok ewneky akkoron. Es be menween az yffyak, ky vyveek raab azzonth mynd ew zyleywel es hozyaa tartozowal, es yozagawal az varafbol es Izraelnek tabora kywíladanak zallafth ewneky. Az varafth kedegh, es vala myt ew benne talalanak, mynd fíel gyoytaak. De maga vala my aranyat, ezyfteth, erczeth, vafat talalanak, azokath mynd wr ystennek zenteleek. Rab azzonth kedegh

eelnye hagyaa Jofwe, es mygh eele, mynd addeegh Izrael kőzőth lakozeek mynd ez may napyglan annak okaerth, hogy el reytee az keweteketh, kyk megh kymleek Jericooth. Az ydőben hyrdeteefth teen Jofwe mondwan az neepnek: Athkozot ember legyen wr Istennek elette, vala ky ffelel tamaztangya Jericooth. Ew elfew zylőtteeben vefee ewneky fundamentomat, es wtolfo maghzattyaban ew kapwyth. Vala azert wr Isten Jofweeval, es az ew newe ky hyrheweek myndden feldeken.

ſeeth Cap

Az Izrael ffyay azert atal hagaak az paranczolatoth, es wrzaafth teenek az athkozot hmorhabol, merth akam, karmy ffya, zabdy ffya, zare ffya Judanak nemzeteeből, el reyte valamyt az athkozot morhabol. Es annak okaerth megh haraghweek wr Isten az Izrael ffyayra. Mykoron azert Jofwe neepketh kyldene hay varaf ellen, ky Betawennek elleneeben vagyon, Beetelnek napkeleth felől, monda ewnekyk: Kellyetek ffelel, kymellyeetek az feldet. Kyk ottâ az paranczolatot be tellyefeythwen megh kymleek hayth, es megh terwen mondanak: Ne kellyen ffelel mynd az fok neep, de csak keeth awagy harom ezeren mennyenek el, es vezeffeek el (a) varafth; myre farad mynd az fok neep heyyaba ez kewef ellenfeegh ellyen. Keleenek ffelel azert harom ezeren, kyk ottan hatath adwan, megh vereteenek

az varaf bely neepektől, es harmyncz halanak megh az Izrael neepe kőzzől, az tebbly kedeegh alygh effheteenek nyakra az taborban. Azon megh rettene az kőz neepnek ew zywe, es mynt az vyz el olwada. Jofwe kedeegh megh zaggataa ew rwhayat, es arczwi efeek az feldre az wr Isten zekreene előth mynd effhwelygh, mynd ennen maga, mynd Izraelnek veeney, hamwth wethween ew feyekre, es monda Jofwe: yay Wram Isten, myre akartad atal hozny az te neepedeth ah Jordan vyzeen, hogy adnaad ewteth az amorreofoknak kezekben, es el vezteneed? yob volt vona, mykent el keztoők vala, az Jordan vyzeenek atala lakoztwnk vona. En vram Isten, myt zollyak lathwan Izraelte ew ellenfeeghynek hatat adny, hallyaak megh azt az kananeofok, es kyk mynd ez felden lakoznak, es egybe gyewlveen keről vezuek mynketh es el veztyk ah my newenketh ez feldról; es myth teez az the nagyffagos newednek. Monda azert wr Isten yofweenak: Kel ffelel, myt fekezz arczwi az felden: vetkőzőth Izrael, es atal haghtha az en zerzeefemet, az atokbelyhez nywltnak, orffagot tettenek es hazwghfagot, es el enyeztetteek az ew edeenyek kőzőth. Nem alhat azert megh Izrael az ew ellenfeeghy előt, es ew elettek el ffwth, mert megh zeplesőlth az megh atkozot morhaban. Nem lezek towabba ty veletek, myglen el nem veztytek azth, ky az dologhban bynef. Kel ffelel, zenteld megh ah neepeth, es mond

azth ewnekyk: zentelteffetek megh hona-
 py napra. Mert ezt mongya Izraelnek wra
 Iftene: Atkozot dologh vagyon the kezetted
 oh Izrael. Nem alhacz te ellenfeeghyd ellen,
 myglen ky nem vez the belóled, ky az bynnel
 megh fertezteteth: yeyyen ede azert hollal
 mynden ty nemzethfeghtek zerent, es vala
 meel' nemzetet talaland az forf, yeyyen ede
 ew nemzete zerent, es az nemzet hazok
 zerent, es az haaz zemelye zerent, es vala ky
 ez ellyen bynbe megh eertetendyk, eeghet-
 teffeek megh mynd ew hazawal, es yoza-
 gawal, mert atal hagtta wr yften zerzee-
 feeth, es eektelen dolgott tett Izraelben. Fel
 kelween azert Jofwe hollal, oda kezereytee
 Izraelth ew nemzety zerent, es meg effeek
 Judanak nemzete. Ky mykoron ew^{||⁸⁰} zemeely
 zerent elówe yettenek vona, megh eyte-
 teek zareenak czalaggya. Azt es ew haza
 zerent elówe hozwan, effeek az fors zab-
 dyra, kynek hazaat zemeely zerent el ozth-
 wan, talalaak megh akamot, karmynak fyat,
 zabdynak fyat, zarenak ffyat, Judanak nem-
 zeteeból. Es monda Joswe akamnak: yo
 ffyam, agy dyczófeeghet Izrael wranak Iste-
 neenek, es gyonyad megh es yelenczed megh
 ennekem myt tettél, el fé enyezyed. Es felele
 akan Jofweenak, es monda: Byzon en veeth-
 kezttem Izrael wranak Ifteneenek, es ezen-
 keppen, ezenkeppen, tettem: myert lateek az
 preda kezét egy yo vereff palastot, es keth
 zaaz meerteek ezyftet, es egy yo aranyasth
 ynghet, ky ewthwen meerteek eernee, es

megh kewanwan el veem, es el enyezteem
 az felben az en fatoromnak kezepette, es
 az ezyfteth el afaam ah felben. Ottan el
 kylde azert Jofwe zolgakat, kyk el fwth-
 wan annak fatoraban, myndent megh lee-
 lenek azon helyen el enyezthwen, es myn-
 dent ffel rakogathwan, hozaak Jofwe ele-
 ben, es mynd az Izrael ffayynak eleyben,
 es leve veteek wr Iftennek elette. ffel veve
 azert Jofwe akamot zareenak ffyat, es mynd
 az ezyftet, az palastot, es az aranyas yn-
 ghet, es mynd ffayyth leanyth, ekreyth, za-
 maryth, yohayt es mynden hozya tarto-
 zo yozaghyt fatorawal, es mynd az tellyes
 Izraellel egyetembe vyveek akornak wól-
 gyeere, es monda Jofwe: Mert megh habo-
 roytottaal mynketh, megh haborohon teghed
 wr Isten ez may napon. Es megh kewezee
 ewteth ott mynd az tellyes Izrael, es myn-
 dent, ky hozyaa tartozo vala, megh eeghe-
 teenek, es nagy halmot gyeyteenek ewrea
 kewból, ky mynd ez may napygh wgyan
 vagyon. Es el teree wr Iftennek haraghya ew
 rolok, es hywaa az helnek neweek(t) Jofwe
 akornak wólgye mynd ez may napyglan.

Harolcz Cap

Monda kedeegh wr Isten Jofweenak:
 Ne feely, es ne rettegh", ved ffel te veled
 mynd az hadakozoknak fokaffagaat, es ffel
 kelween meny hay varafnak ellene: yme
 te kezedben attam ewtet, mynd kyrallyat,
 mynd neepeet, mynd varafaat, es feldeet.

Es wgyan teegy haynak, es az ew kyal-lyanak mynth teel Jeryconak, es az ew kyal-lyanak, predayat kedeegh, es mynden vagyt ragadoz' el temagadnak, veff lesth az varafnak maf felól. Es ffele kele Jofwe mynd az hadakozo fokaffaggal, hogy hay ellen menne, es valazta harmyncz ezer ereff hadakozo nepeket, es kyldee el eeyel, es paranczola ewnekyk mondwan: veffetek lest az varaf mógóól, es tawl tewle el ne tavozzatok, es legyetek mynd kezen. En kedeegh es mynd az teb fokaffaagh, kyk en velem leznek, ffele kelw'nk az varafnak maf felól. Mykoron ky yewennek my ellenewnk mynt annak elette, ez wttal es el kezdw'nk fwthny, hatath adwan myglen yol el tavozzanak az varafwl, aloythwan hogy azonkeppen el fwtw'nk, mynt annak elette. Ty azert azth lathwan, kellyetek ffele az lefból, es yffetek megh az varafth, es ty kezetekben aggya ewteth ty wratok Isten. Mykoron megh veendytek, gyohatok ffele. Ezek megh mondwan el kyldee ewketh az megh hagyot herre. Azok kedeegh yleenek le Betel es hay kezeth az varafnak nyvgat felól. Jofwe kedeegh azon eyel az nep kezeth marada. ffele kelween azert reegghel, megh zamla-laa az ew tarfyth, es meene az vee-nekkel az fereghnek feyezetyre, kerewle alwan mynd az hadakozo nepek. Mykoron az varaf ellen yarwltnak vona, allanak megh az varafnak deel felól, kyk kezeth egy vewlgy vala, ewth ezerth kedegh ha-

gyot vala lefben Betawen es Hay varafa kezeth, nap nyvgat felól: mynd kedeegh az teb zok feregh eezak felól valanak. Meene el azert Jofwe azon eeyel, es megh alla az velgynek középette. Hogy azt latta vona az hay kyal, nagy fyetethfeeghel ffele kele reegghel, es ky meene mynd az varafnak feregheewel hollal, es yndwla az pwztara Jofwe ellen. De femyt nem twd vala bene, hogy ellenfeeghe vona hatwl. Jofwe kedeegh, es mynd az Izrael neepe el fwttama-nak az herról, feelelmet tettethween, el fwthwan az pwztanak wtan. Az varaf belyek kedeegh nagy kyataffal egymafth yzgzat-tyak vala, kówethween ewketh. Mykoron el tawoztanak vona az varafwl, es egy ember sem maradot vona haynak es Betelnek varafyban, ky nem yznee Izraelth, mykeent ky yettenek vala, nytthwa el hag'wan az varaf kapwyth. Monda azerth wr Isten Jofwenak: Emellyed ffele the payzodat, kyt kezethben tartaz hay ellen, mert theeneked adom ewteth. Mykoron azerth ffele emelte vona az waraf ellen, kyk lefben valanak ottan fel keleenek ew helyekróól, es megh veeveek az varafth, es ffele gyoytaak ewteth. Az varafbely nepek kedeegh, kyk Jofweet zzyk vala, hattra tekeenthwen es lathwan az varafnak fyfyt mynd az ehyg ffele men-nye, nem lehetee, hogy ede awayg towa fwtnanak, yelefben myert azok, kyk fwtafth tettethnek vala, ereffen ellenek allottanak vona. Lathwan azert Jofwe es mynd az

Izrael neepe, hogy megh vetteek vona az varafth, es az fysty ffele menne, hatra terween, megh gyezeek az hay helyeketh. De azok es, kyk az varafth megh vetteek vala, ky ythween az varafbol az fereg kezze, kegyethlenfeeghet kezdeenek tenny. Mykoron azert mynd ket felől vaghnaak az ellenfeeghet, wgy hogy egy fem zalathhata el mynd az fokaffagbol, de meegh az hay kyrallyaat es megh fogaak elevenen, es vyveek Jofweenak. Azert mykoron mynd megh elteek vona, kyk Izraelth zzyk vala, azon helyen tereenek az varafra, es megh vereek az varafth. Valanak kedeg, kyk azon napon el hwllanak, mynd azzonyallattal egyetembe, tyzen ket ezeren. Jofwe kedeegh le nem zalazttaa az ew kezeet, kyth ffele emelth vala, ffele tarthwan ew payzyat, myglen mynd megh nem ólethneenek haynak neepey. Azon varafnak kedeegh predayt es vagyayth el oztaak egy maf kezeth az yzrael ffyay, mykent meg paranczolta vala wr Isten Jofwenak, ky ffele gyoytaa az varafth, es erek temeteef helnek tewe ewteth, es az ew kyrallyat ffele fyggheztee az akazto ffan mynd esthwelyg, mygh az nap el nywgodneek; es paranczolwan Jofwe, le vetteek ew dógheet az akazto farol, es vetteek le az varaff kappwyanaal; es nagy kew halmot gyeyteenek ew rea, ky mynd ez may napygh wgyan vagon. Az ydóben zerzee Jofwe oltarth wr Istennek heebalnak heegyeen, mykent megh paranczolta vala moyfes Isten-

nek zolgaja az Izrael ffyaynak, es be vagon yrwan moyfes terweenyének kenyweeben: mywelethlen kewból zerezyetek ennekem oltarth, kyketh vaff nem ylleteth, es Jofwe aldozatot teen ew raytta vr yfennek, es bekeffeeghes ayandekokath aldozeek ew raytta, es megh yraa az keweken moyfesnek neegyed kenweeth, kyt ew megh magyarazot vala az Izrael ffyaynak elettek. Mynd az fok neep kedeglen es az veenek, feyedelmek, es byraak alnak vala az Isten fatora kerwl az papoknak elettek, kyk wr Istennek fatorat vyfelyk vala, azonkeppen az yeweveen mynth az ydeghen", ffele reze garyzym hegy melleth, ffele reeze kedegh heebal hegye melleth, mykent megh paranczolta vala moyfes. De myndennek elette meg aldaa az Izrael neepeet, es annak wtanna megh olwafaa elettek mynd az aldofafnak, mynd az atoknak ygheyt, es kyk mynd yrwan valanak az törweenek kenyweeben, femyt el nem hagyta zolathlan azokban, kyket moyfes megh paranczolt vala, de myndent meg magyaraza az Izrael neepeenek fokaffaga elóth.

Ánylencz Cap

§¹ Mikoron mynd az dolgokat hallottaak vona mynd az tayban lakozo kyralyok, kyk lakoznak az hegyekben, es az mezósfón, es az vyzek kerwl, es az nagy tengher partyan, es kyk mynd lakoznak az erdók kewrwl, Etheos, Amorreos, kananeos, ffere-

zeuf, Eweus, es yebwsews, mynd ezek egybe gyűleenek, hogy egy zandekkel akarattal Jofweenak es az Izraelnek ellene hadakoznanak. De azok, kyk lakoznak vala gabaon varafban, halwan mynd az dolgokat, kyketh Jofwe tett vona Jerykonak es haynak, czarard gondolatot teenek, eetelt zerzeenek ennen magoknak oly mynt hozyw wtra, rozz fakokat, es azokat zamarokkra zerezween, fodozot temlőket, bor hordozny, reghy cypellefeket wonyanak labokban, kyk fodoztak zagadoztak valanak, annak felette zakadozot rwhaban etezeenek, es az kynyeret, kyketh vyznek vala az hozyw wthnak okert, el azthanak vala, es el morzolottanak vala. Keleenek ffel, meencenek Jofwehoz, ky az ydeben lakozyk vala galgalenak fatoraban, es mondanak ewneky es eegyetenbe mynd tellyes Izraelnek: Nagy mezze feldről yevewnk, kyvanwnk veletek bekeffeghet zerezny. Es feleleenek az Izrael ffyay enekyk mondwan: Netalantal az feldön lakoztok, ky mynekewnk adando reezerent, es nem zerezhetwnk tynektek fryget. Azok kedegh mondanak Jofwenak: ty zolgayd vagywnk. Jofwe kedegh monda: Kyk vattok ty, es honnan yettetek? Feleleenek ottan: Nagy mezze feldről yettwnk te zolgayd, the wradnak Iftenednek neveeben, mert hallottok az ew nagy hatalmanak hyreet, es mynemew dolgokat tett egyptomba, es az amoreofok keth kyalynak az Jordan vyze elwe, Seonnak efebon kyrallyanak, es ognak Ba-

fan kyrallyanak, kyk mynd asfarotban lakoznak vala. Es mondanak mynekwnk az veen neepok, kyk ah my feldwnkón lakoznak: Veegyetek eetelt ty kezetekben wthnak hozyw voltaerth, mennyetek eleykbe, es mongyatok azt: ty zolgaytok vagywnk, fryget akarwnk tyveletek zereznwnk: yme ez kynyerek, mykoron ky erettewnk my hazwnkbol, hogy ty hozyatok yeneenk, meleghek valanak, mastan kedegh el aztanak, es el morfoltanak. Ez bor edenyeketh wyonnan tóltók megh, mastan kedegh megh zakadoztanak. Wy rwhaban es laabbelyben ótózeenk, es az hozyw wthnak myatta mynd megh zakadoztanak. Veenek azerth az ew ethkőkben, es nem kerdeek megh wr yftenek zayaath raytta. Bekeffeghet theen azert ew veleek Jofwe, es fryget ygyeere ewnekyk, hogy meg nem ólethneenek. Az fokaffagnak feyedelmly es megh eskwnk ewnekyk. Harmad nap be telween kedegh, megh hallaak, hogy ottan közel lakoznanak, es ew kóztók vona erekfeghek. ffel yndoytaak az taborth az Izrael ffyay, es az ew varafokban ywtanak harmad napon, kyknek eellyen newezetek vagyon: gabaon, kaffyra, Beroth, karyatyarim. Es nem vezteek el ewketh, myert megh eskwttenek vala ewnekyk az fokaffagnak feyedelmly Izrael wranak Ifteneenek neveeben. Zwggodasth teen azert az kóz neep az feyedelmek ellen, kyk feleleenek ewnekyk mondwan: Megh eskwttnk ewnekyk wrnak neweeben: an-

nak okaert nem banthattyok megh ewketh. De azt teegyek ewnekyk: Tartaffanak yol-lehet hogy eellyenek, es wr Istennek haraghyaat reank ne vegyek hamyffagh myat, de wgy eellyenek, hogy mynd ez fokaffagnak zykfeegheere ffaat vaghyanak, es vyzet horgyanak. Ez bezeed megh mondwan, oda hywaa az gabaon belyeketh Jofwe, es monda ewnekyk: Myre akartatok mynketh megh czalny, hogy tawol lakoznatok my tewlwnk, hogy nam my kezettwnk legyetek. Annak okaert mynd atok alat leztek, es nem fogyathkozyk ky ty nemzethfeghtekböl ky faat vaghna, es vyzeth hozna mynd erekke en wrannak Istenemnek hazaban. Kyk ottan feleleenek: megh yzeneek mynekwnk the zolgaydnak, hogy te vrad Isten megh ygyeerte vona Moysefnek ew zolgayanak, hogy tynektek adnaa mynd ez feldet, es el veztene myndent raytta lakozokat. Azert felette megh yye-deenk azon, es yewendöre gondolank my lelkwncról, es ellyen tanaczot tarttánk. Mastan azert yme the kezedben vagywnk, ky mennel yob es ygaz, azt teegyed mywelwnk. Wgyan teen azert Jofwe mynt megh mondotta vala, es megh zabadoyttaa ewket az Izrael fyaynak kezekböl, hogy meg ne ólethneenek. Es az napon el veeghezee, hogy zolgalnanak az kőz neepnek, es Istennek faat vagwan, es vyzet hozwan, mynd az ydeyglen, mygh wr Isten helt valasztana maganak.

Cap Cap

KIth mykoron hallot vona Adonifedek Jerwfalem kyrallya, hogy Jofwe el vette vona hayt es Jerykooth, es el törtte vona ewket, es ew kyralyt mynd neepeewel megh ólte vona, es hogy az gabaonbelyek az Izrael neepeehoz fwtottanak vona, es ew veleket megh zerzetteenek vona, nagyon megh feelelmek. — Merth nagy varaf vala az gabaon, es az kyraly varafok kőzzöl egyyk, mykent hay, es ew neepey mynt ereffek hadakozafra. El kylde azert Adonyfedek Jerwfalemnek kyrallya keweteketh, Ohannak Ebron kyrallyanak, faramnak Jerymoth kyrallyanak, yeffyenek lakhys kyrallyanak, Dabyrnak eglon kyrallyanak mondwan: yewetek mýd en hozyam, es teegyetek feghedseeghet, hogy vyyok megh gabaonth, myert Jofwehoz es az Izrael ffayhoz folyamtanak. Egybe gywlween azert keleenek ffele az amorreofoknnak ewth kyraly mynd ew fereghekkel eegyetembe, es zallanak megh gabaon kerwl. Az gabaon bely neepkekedeegh kyldeenek el Jofwehoz, ky az ydóben lakozyk vala galgalnak taboraban, es mondanak ewneky: Ne vonnyad megh the kezedet the zolgaydnak feghedelmeetwl: kel ffele es zabadoycz megh mynketh. Mert my ellenwnk tamattanak mynd az amorreofoknak kyraly. Ottan azert ffele kele Jofwe galgalbol, es mynd az hadakozo neepkek ew vele, es monda wr Isten yofweenek: Semyt ne

feel' ew tewlók, mert the kezeydbe attam ewket, es fenky ew kózzólók nem arthat teeneked. Reayok yte azert hertelen Jofwe mynd eetzaka, es megh tóree ewketh wr Isten Izraelnek zyne elóth, es megh nyomoroyttaa nagy czapaffaggal gabaonnaal, es megh yzee ewketh Betoron wtan, mygh eerneek azeekath es macedat. Mykoron azert fwthnanak az Izrael ffyay elóth, es betoromban leyteneenek, nagy kew effet bo-czata ew reaok wr Isten menyból mynd azekayglan, es fokkal teb hala megh az kew effew myat, honnem mynt az Izrael ffyay fegywery myat. Azon napon zola Jofwe wr Istennek az Izrael ffyay elóth, es monda: Nap, gabaon ellen meg ne yndwl', es hold, haylon wólgye ellyen. Megh allanak azert mynd az nap, mynd az hold, myglen az neep bozzwt nem venne az ew ellenfe-ghyról. Nem de megh vagyon az yrwan az ygazaknak kenywóghben? Megh alla azert ah nap az eghnek kezepette, es nem fyete el enyezny, wgy mynt egy napeent wona. Nem volt sem annak elette, sem annak wtan-na ollyan hozyw nap, Istennek ez ember za-wanak enghedelmeffeeghere, Izraelnek bo-zw allaffara. Es meg teree Jofwe mynd az egheez Izraellel galgaleenak taboraban. El fwtnak azert mynd az ewt kyralyok, es el lappananak maceda varafnak wdwyaban. Es hyrree tewweek azt Jofwenak, hogy meg leelettenek vona az ewt kyralyok maceda-nak wdwyaban. Es ottan paranczola tarf-

faynak, es monda: Forgaffatok nagy kewe-keth az wdwnak aytayara, es veffetek ereff vytezeketh, kyk be teewel tarczaak es ew-ryzyeek. Ty kedeglen ne allyatok megh, de yzyeetek mynd veghygh, es myndent le vaghyatok. Ne enghegyeetek hogy ky mynd ew varafyban be meheffenek, kyketh ke-zetekben adot wr Isten. Mykoron azert nagy czapaffh tettenek vona mynd halalygh, mynd kyk Izrael elót el zalathanak, be fwtnak ereff varafokban. Es mynden zeregh tere megh Jofwehoz macedaban^{||s2} egheeffeeghel, es egheez zammal, es fenky az Izrael ffyay ellen nem mere moczczanny. Es paranczola Jofwe mondwan: nyffaatok meg az wdwnak aytayat, es hozyatok ky hozyam az ewt kyrallyokath. Es ottan ky hozaak ewket, es ottan oda hywataa az Izrael ffyayt, es monda az feyedelmeknek, kyk ew vele va-lanak: Mennyetek el, veffeetek ty labatokath ez kyralyoknak nyakokra. Mykoron azon-keppen tettenek vona, monda esmegh ew-nekyk: Ne akaryatok feelny es retteghny, byzakogyatok megh es leegyetek ereffek, merth ezenkeppen teezen wr Isten mynden ellenfeeghteknek, kyk ty ellentek tamadnak. Es megh ólee ott ewketh Jofwe, es fel fyg-ghetzte ewt tewkere, es ott fyggheenek mynd esthwelygh. Mykoron kedegh az nap el enyezneek, paranczola Jofwe ew tarffay-nak, hogy le vethneek ewketh az akaz-to farol, es hannaak az wdwban, hol ott el lappantanak vala, es nagy keweketh hen-

ghergheteenek ew aytara, kyk mynd ez may napyglan wgyan vannak. Azon napon maceda varafaat megh veve Jofwe, es fel dwlaa, es kyrallyat megh ólee. Onnan meene lebna, azt es kezeebe adaa wr Isten mynd kyrallyawal. Onnan meene Lakhyfra, azt es megh veeven, myndent ott megh ólee, es femy maradekot nem hagyta ewbenne. Azon ydeben yett vala oda hiram, gazernek kyrallya, hogy feghedfeegheth tenne lakhyfnak, kyt Jofwe el veree mynd ew neepewel. Onnan meene eglon varafra, annak es wgyteen mynt az tebbynek. Onnan meene Ebronra, es mynd ew falwywal, valalywal, tartománywal, es kyrallyawal neepeywel el veztee, es megh ólee. Onnan terween dabyr varafra, megh (teré)ewtet es el veztee mynd kyrallyawal, valalywal, meg ólee. El veree azert Jofwe az ydóben mynd, kyk az hegyeffen, mynd kyk deel ffeól, mynd kyk az mezefen lakoznak vala. Aferoth tartományant ef mynd ew kyrallywal, femy maradekot fem hagyta ew bennek, de myndent kykbe lelek vala, megh ólee, mykent meg paranczolta vala ewneky wr Isten, kadefbarnetwl foghwa, gazam varafygh. Gozennek mynden feldeet gabaonygh, es ew tartománynak mynden kyrallyt egy wttal megh veve, es el veztee, es az taborba teree galgalban. (cap. XI.) Kiketh mykoron hallot vona yabyn afornek kyrallya, kylde el yobad madan kyrallyahoz, Semeron kyrallyahoz, akfaff kyrallyahoz, annak ezakra lakozo ky-

rallyokhoz, es kyk az hegyekben, es kyk az mezőf földön lakoznak vala, cenerothnak deel ffelewl, es kyk dornak tartományban az tengher melleth. Az kananeofokat nap kelet es nap nywgat felől, Amorreosth, etheosth, es ferezeosth az hegyekből, es eweosth, ky lakozyk vala hermon hegynek alatta maffa feldeen. Ezek myndnyayan ky yeweenek ew helyekből, ky mynd ew feregheewel, nagy zamtalan nep, mynt az tenghernek fewenye, nag' fok lowakkal es zekerekkel. Egybe gyewleenek azert mynd ez fok kyrallyok meron vyznek melleeye, hogy Izrael ellen hadakoznanak. Es monda wr Isten Jofwenak: Ne feely mynd ezektől, mert honapy napon ezen horaban mynd the kezede adom ewketh megh febefedny es meg halny, es ew lowokath megh nyomorohad, es ew zekeróketh tyzzel eegheffed. yewe el azert Jofwe es mynd ew feregheewel azoknak ellene nagy hertelenfeeghel meron vyz mellee, es rea'ok rohana, es Izraelnek kezeeben adaa wr Isten ewketh, kyketh el gyezween es megh verween, el yzeek ewketh mynd az nagy Sydonnak varafayglan, es mafereffoth vyzygh, es femy maradeek nem zalathhata el ew bennók. Es wgyteen Jofwe mynt megh paranczolta vala ewneky wr Isten. Es hattra terween, veve meg afornek varafaath, es az ew kyrallyat megh ólee. Mert afornek varafa reeghy ydewben nagy varaff vala, es myndennek feyedelmé vala, myndden lelkwet meg ewle ew ben-

ne, es femy maradeekot nem hagyta ew benne, es az varafth mynd fundamentomabol ffele eeghetee, es mynd az teb kernyeekbe valo varafokat, es ew kyralyth mynd megh ewlee, mykeent megh paranczolta vala wr Isten Moyfefnek. Es eellyen varafoknak kedeg mynden yawyth, barmayth, es yoza-ghyt el ragadozaak az Izrael ffyay, es megh oztaak ew kóztók, femyt el nem hagyának mwlny csak egy ygheet es, kyket wr Isten meg paranczolt vala moyfefnek. Mynd elve-ve azert Jofwe az feldet, mynd nap kelette-re, mynd nap nywgattrá, mynd del felee, mynd ezakra, mynd az heegyefth, mynd az mezóftth. Es nagy fok ydeygh vyafkodeek Jofwe ezeknek kyraly ellen, es mynd el byraa, mykeent megh paranczolta vala wr Isten moyfefnek, es moyfes Jofwenek. Egy waraf fem leelettetek, ky Izraelnek megh nem hodolth vona, hanem csak az eweuf, ky lakozyk vala gabaon varafba. Ez egynel kyl myndent vyvaffal hodoltatanak megh. Mert wr Istennek fentenciaya vala, hogy megh kemeeneytenee ew zywóketth, hogy Izrael ellen tamadnanak, es myndden yrgalmaffaghnal kyl el hwllananak es el vez-neenek, mykeent meg paranczolta vala wr Isten moyfefnek. Az ydóben kele ffele Jofwe, es ólee megh mynd eenakym nemzetyt, Ebronnak, dabyrnak, Anabnak, es mynd tel-lyes Judanak es Izraelnek heegyéról, es tar-tományabol, es warafyt mynd ffele dwlaa, es femyt nem hagyta eelny Eenakymnak

nemzeteeből, ez három varafnal kyl: gaza, geth, azotom. El veve azert Jofwe mynd ez tellyes feldet, es adaa reez zerent az Izrael ffyanak byrodalmwl, es nemzethfeeghek zerent, es megh nywgoweek az feld hada-kozaftwl.

Tizen kettő Cap

Ezek kedeegh az kyralyok, kyketh az ydewben megh vereenek az yzrael ffyay, az yordan vyzeenek elwe nap kelettre, kyket moyfes wr Isten zolgaya megh veree, es megh megh hodoltata ew elteeben, es adaa az Izrael ffyaynak erekfeeghwíl, Ruben, gaad es Manaffee ffele ffaynak mynd ez napyglan. Ezek kedeegh az kyralyok, kyket megh veree Jofwe napnywgattrá Baalgadtwl fogh-wa mynd Seyr heegyeygh, es adaa mynd az feldeth Jofwe az Izrael nemzetynek, ky-nek mynd ew reeze zerent, mynd az hee-gyefen, lapaczon, es mezeffen, kyknek ew keraly ezek: yeryko kyrallya egy, Hay kyrallya egy, Jerwfalem kyrallya egy, Ebron kyrallya egy, Jerymot kyrallya egy, Lakhys kyrallya egy, eglon kyrallya egy, Gazer kyrallya egy, Dabyr kyrallya egy, Gader kyrallya egy, Herma kyrallya egy, Bereth kyrallya egy, Lebna kyrallya egy, Odollam kyrallya egy, Maceda kyrallya egy, Beetel kyrallya egy, Taffana kyrallya egy, Ofor kyrallya egy, Sameron kyrallya egy, Acfaff kyrallya egy, Thenak kyrallya egy, Mageddo kyrallya egy, Cedee kyrallya egy,

Yakczanen kyrallya egy, Dor tartománya kyrallya egy, Galgal neepe kyrallya egy, Therffa kyrallya egy: mynd ez kyralyok harmyncz es egy.

Ötven három Cap

Jofwe azerth ymaran veen es reghy ydeyŵ vala, es monda ewneky az wr Isten: El veenŵltel, es fok ydey vagy, es ez feld yghen zeeles es wrnaal kyl valo, mert meegh el nem ozlatoth mynd tellyes galyleanak es gefsurynak tartománya, es fok kyralyok vannak meegh ez felden, kyk megh marattanak. De en vagyok ky azokat es el veztóm az Izrael ffaynak zemók elewl. yeyenek azerth azok es Izraelnek erekfeeghŵl, mykeent megh paranczoltam teenedek, es ozyad el mynd az feldet erekfeeghewl Izraelnek kylencz nemzetynek, es manaffeffel nemzeteenek, kynek fele Rubennek es gaadnak nemzeteewel veth reezth az Jordan vyzeenek atala, nap kelettre, kyknek moyfes wr Istennek zolgaya reezth ozta. Nem akaraak azerth az Izrael ffay el vezteny geffuryt, es makatyth, de lakozenak az Izrael ffay kózzóth mynd ez napyg. Leui nemze teenek kedeegh nem ada erekfeeghet, ^{||^{ss}} de wr Istennek megh zentelt ayandeeky es aldozaty ewneky erekfeghe, mykeent megh mondotta ewneky. Moyfes azerth az Jordan vyzeeneth(k) maf feleet adaa. Ruben nemzetynek mynd heegyes feldeet, mynd mezeyt, mynd tellyes Seon kyralnak orzagaat. Az

ydóben Ballam profetat es megh óleek az Izrael ffay az teb neep kózzót. Leen azerth hatarok az Ruben ffaynak az Jordan vyzeenek parttya. Gaad nemzeteenek kedegh ha taara leen gazernek varafa, es maf felól az Jordan vyzeenek parttya. Manaffe feel nemzetynek es ada erekfeeghet wgyan ottan: hathwan egheez warafokat ew hwftalywal, es mayorywal, es galaadnak feleeth, mynd tellyes og kyralnak orzagaat. Azerth mynd ez tartományokat oztaa el ennen maga moyfes az Izrael ffaynak az Jordan vyze elwee nap kelettre. Es leui nemzetynek nem ada erekfeeghet, myert ennen maga Izraelnek wra Iftene vona ewneky reeze.

Ötven negy Cap

Eleazar papy feyedelem, Aaronnak ffya, Jofwe Nwnnak ffya, es mynd az Izrael czaladynak es nemzetynek feyedelmy el oztak reez zerent, es fors zerent, kanaannak feldeet mynd az tellyes Izrael neepeenek, azoknaal kyl, kyk ymaran reezt vettenek vala az Jordan vyzeenek maf felól, mykent megh paranczolta vala wr Isten moyfesnek myatta. Az leuitak kedeegh eegyeb erekfeeghet nem veenek, hanem czak warafokath, kykben lakoznanak, es ew barom ffayt tartanaak, mykent megh paranczolta vala wr Isten moyfesnek. Elewe alla azerth Judanak nemzeteeból kaleb ceneus, Jeffoneenak ffya, es monda Jofwenak: Twdod ee myth zola wr Isten Moyfesnek en rolam es te rolad ka-

deſbarneban? Negywen eztendewf valeek akkoron, mykoron el kylde enghemet moyſef wr Iſtennek zolgaya, hogy megh yarnaam az feldeth, es twdny adaam ewneky mynt ennekem ygaznak lattatyk vala. Azert az en atyamffiyay, kyk akkoron en velem valanak, megh haboroytaak az kőz neepnek zyweet, en kedeegh mynd azon atal en vramat Iſtenemet kőweteem, es megh efkweek az ydőben ennekem moyſes mondwan: Az feld, kyt te labad megh nyomand, tyed, es te fyadee lezen mynd erekke, mert the wradat Iſtenedet kewetteed. Azert yme mynd ez may napyglan egheeffeeghet adot ennekem wr Iſten, mykeent meg ygyeerte akkoron. Azert ymaran negywen ewth eztendee vagyon annak, mykoron ez bezeedet megh zoolaa wr Iſten moyſefnek, mykoron Izrael az pwztaban yaar vala: azert ez may napon nyoczwan ewth eztendey ember vagyok, es oliyan egheeffeeghes, mynt valeek az ydőben hogy az földet kyldet vala megh yarny, es anne erewm vagyon mynd yaraſra, mynd hadakozaſra, ky az ydőben vala. Add ennekem azert ez heegyed, kyt meg ygyert ennekem wr Iſten en hallaſomra, kyn enakym nemzety lakoznak, kyn nagy es ereff waraſok vannak, hogy ha wr Iſten envelem le'end, es el vezthetendőm ewket. Megh aaldaa azert ewtet Joſwe, es ewneky adaa Ebront erekfeeghwi mynd ez may napyglan. Ebronnak kedeegh annak elette karyatarbe vala newe, az nagy Adam ez vylaghnak attya

es ott temettetőth el. (Cap. XV.) Kaleff azert ky veztee onnan Enaknak harom ffyayt, fy-fayth, Baymant, es Tholmayt. Onnan meene Dabyrnak warafara, ky annak elette karyathfeeferneky hywattatyk vala, az az yrafnak warafa. Es monda kaleff: Vala ky megh wendy es meg veyendy karyathfeeferth, neky adom axa leanyomat hazafwl. Es megh veye Othonyel zenez ffya, kaleff ewncze (őcscse). Es neky adaa axa leanyat hazafwl. Mykoron meenneenek, tanaczot veen ew wratwl hogy keerne ew attyatwl mezőt es, es ylween az zamaar hataannagyot fohazkodeek, kynek monda kaleff: My leele leanyom? es monda: Agy aldomaſth atyam ennekem, hew' es azaaly feeldet attaal ennekem, agy ymar vyzeeſth es. Ada azert kaleff ottan Axa leanyanak mynd felfew mynd alffo vyzeeff reezth. (Cap. XVII.) Salffaadnak kedeegh, effer ffyanak, galaad ffyanak, Machyr ffyanak, Manaffee ffyanak nem valanak ffyay, hanem csak leany, kyknek eellyen newók vagyon: Maala, Noa, Eglá, Molcha, es Terffa. Ezek yeweenek Eleazar papnak, Joſwenak, es az teb feyedelmeknek eleybe, es mondanak: Wr Iſten megh paranczolta moyſes atal, hogy mynekwnk es erekfeegh adathneek az my atyankffiyay kőzőth. Erekfeeghet adanak azert ewnekyk ew attyanak attyaffyay kőzőt. Egybe gyewlween azert az Izrael ffyay Syloban, es helheteek le otth wr Iſtennek fatoraath, es myndden feld enghedelmes leen ewnekyk, es myndden felől mynddennen bekefeegh

adateek ewnekyk, fenky ew ellenek nem mere ffeel tamadny, de myndenek hodolnak vala ewnekyk.

Uyzen ewt Cap (Cap. XXII).

Az ydóben hywaa hozyaa Jofwe Rubennek, gaadnak, es manaffe felnek nemzetyt, kyk ymaran annak elette rezet vettenek vala az Jordan vyzeenek maff ffeelől, es monda ewnekyk: Myndent meg tettetők, kyketh tynektek paranczolt moyfes wr Istennek zolgaya; ennekem es myndenben enghetteket, es nem hattatok el thy atyatok ffyayt fok ydewtől foghwa mýd ez napyglan, megh tarthwan ty wratok Istennek paranczolatyaat. De myert ymaran nywgodalmat adot ty wratok Isten ty atyatok ffyaynak, es mykeppen megh fogatta: teryetek megh, es mennyetek thy hazatokhoz es ty feldeteknek erekfegheeben. De wgy hogy megh tarczatok, es óryzyeetek, es teetemeennyel be tellyefeyczeetek wr Istennek paranczolatyaat, es tórwenyeet, kyketh moyfes megh paranczolt, hogy zereffeetek ty wratokat Isteneketh, es az ew wtayban yaryatok, es ew hozya ragazkoggyatok, es zolgallyatok ewneky tellyes lelekkal. Es meg alda ewket Jofwe, es el boczataa ew hazokhoz, es monda ewnekyk: yme nagy fok yozaggal, es fok zamtalan morhawal, p'dawal arannyal, ezyffel, erczel, vaffal, kylemb kylemb rwhakkal (*tértek meg*): mennyetek ty hazatokhoz es myndent megh ozyatok ty atya-

tok ffyaywal. Mykoron azert haza ywtottanak vóa, rakanak mondhatathlan nagy magaff tornyoth, es oltarth az Jordan vyze parttyan, kyt mykoron hallottaak vona az Izrael ffya(i), ottan mynd Syloban gywleenek, hogy az okaert ellenek tamadnanak, es kyldeenek keweteketh hozyayok, fynes papoth, Eleazar ffyat, es vele mynden nemzethől egy egy embert, mondwan: Ezt paranczollya wr Istennek neepe: My l-gyen ez veetek. Myre hattatok el Izraelnek wrat Istenet, atkozot oltart zerezwen tymmagatoknak. Feleleenek azert ewnekyk mondwan: Az ereff hatalmas wr Isten twggya, es mynd az tellyes Izrael erczee, ha ezt ollyan gonoz zandekkal zerzettek mynt mongyatok, hanem yn-kab az okaert, ha mondangyaak honap my ffyaynk: My gondwnk vagyon mynekwnk wr Istennek? hataart vetet mykóztwnk es ty kezdetek, az Jordan vyzeeth. Gondolwan azert azt my magwnkban: rakywnk egy oltart, fe aldozatra, fe fogadaffra, de czak erek emlekózettre, hogy nynczen eegyeb Istenwnk mynt Izraelnek. Ezek halwan az kówetek, megh enghedeenek, es az Izrael neepeet es le zalloytaak.

Uyzen hat Cap (Cap. XXIV).

Nagy fok ydew el mwlwan, Jofwe gyeytee egybe mynd az tellyes Izraelth Sykhembe, es mynddenek hallafaara megh magyarazaa es el olwafaa az tórween kenyweth, es fryget zerzee ott Jofwe wr Isten

kőzöt es ew kőztök, es annak byzönfagaa-
ra egy ná" kewet teen le wr Istennek ha-
zaaba, es el boczataa az nepeketh ew erek-
feeghekbe. Es annak wtanna nagy veenfe-
gheben hala megh Jofwe, mykoron vona
zaaz tyz eztendey, es temetteteek el az ew
warafaban, kynek newe Thamathfare. Jo-

feffnek testeet es, kyt ky hoztanak vala egyp-
tombol, temeteek el Sykhembën. Hala megh
eleazar pap es, aaronnak ffya, es temeteek
el ewtet fynees es az ew ffyay gabaath wa-
raf(á)bar, effraymnak heegyeen, Amen. Ez
Jofwe kenyweenek weeghe. Istennek halaa.

||⁸⁴ BYRAAK KENYWE.

Incipit Liber Judicum qui ebrayce
Soffthym dr.

(I. cap.)

Jofwenak halala wtan tanaczolaak az
Izrael ffyay wr Iftent mondwan: Ky meegyem
my elettųnk az kananeuf ellen, es ky le-
zen my hadwnknak feyedelme? Es monda
wr Iften: Judaf lezen, yme ew kezeeben
attam kananeufth. Judaf azert vere megh
bezekben tyz ezer emberth, es talalaa megh
ott Adonybezek kyralt, es megh yzee ew-
tet, es mykoron megh foghtaak vona, el
vagdalaak mynd kezeynek labaynak wyay-
yth. Vala kedeegh Jerwfalem kyrallya, es
monda: Hethwen kyralyok ew kezók labok
wyay el vagdaltathwan zednek vala mor-
falekoth en aztalomnak alatta: mykent en
tettem, wgyan teen en velem Iften. Es my-
koron Jerwfalembe vytteek vona, ky mw-
leek ez vylagbol, es mykoron megh vettek

vona Judanak ffyay az varasth, fundamen-
tomabol ffel eegheteek. Onnan meene Judaf
az kananeuf ellen, es megh veve Ebron wa-
rafaat, kynek reeghen vala newe kariatar-
be. Es mykoron az Izrael ffya nem akaraak
el vezteny az ydeghen nemzeteth az feld-
ról, de wr Iften paranczolattyanak, es moy-
sef mondafanak ellene ky mynd enghed az
pogan neepnek, haragra remeyteek az myn-
denhato wr Iftent. (II. cap.) Es le zalla vr If-
tennek angyala galgalbol az fyalomnak he-
lyeere, es monda: Ky hozaalak tyteketh eegyp-
tombol, es be hozaalak ez feldre, kyt en megh
ygyeerttem az ty reeghy atyatoknak, es megh
fogattam, hogy az en zeerze(se)met megh nem
massanaam ty veletek mynd erekkee, de
wgy hogy bekeffeeghet es fryget ne zerze-
neetek ez feldön lakozo neepekkel. Myre
nem tartottatok megh azerth az paranczo-
latot? Mykoron meegh ez bezedeket zolnaa

wr Istennek angyala mynd az Izrael neepe- nek, nagy sýrasth teenek ott, es newezeek az helth sýralomnak es kenyhwllataffnak helyeenek, es aldozatot teenek ott wr Istennek. Es mykoron mynd az reghy nem- zetek megh holtanak vona, es wy nepek tamattanak vona, kyk wr Istennek dolgayt es czoda teetelyt nem lattaak vala, gonozt teenek az Izrael ffay, es Baalym Balwan Istennek aldoznak vala.

Ártt Cap

Gonozt teenek azert wr Istennek zent zyne elóth, es az ew kezeknek mwkayok- kal haraghra reemeyteek, es kylemb ky- lemb ellenfeegh myat nagyon megh kefer- ghetee Izrael. Annak wtanna tamazta ew- nekyk, kyk megh zabadoytanaak ewketh, de azokath fem akaraak halgathny, es ha- mar el hagywan az wtat, kyn kywe yet- tenek vala ew reghy attyok egyptombol. Monda azerth ewnekyk wr Isten: myert hattra vetette ez neep az en zerzeefemeth, kyt az ew attyokkal zerzettem vala, en es nem veztóm ez neepet ew elólók, kyt Joswe megh hagyot, hogy ew myattok meg kee- feerczem Izrael(t), hogy ha wr Istennek zent wtat tarczaak, es yaryanak ew raytta my- keent az ew reghy attyok, awag' nem. (III. cap.). Azerth az Izrael nepe lakozseek az pogan neepekkal elegy, az kananeofnak, amorreofnak, ferrezeofoknak, eweofoknak, es yebwzeofoknak kóztók, es egymaffal

kózófkódeenek, es gonozth teenek wr Isten- nek elette el hagywan ewteth, es mykoron haraghra reemwlteteth vona, adaa ewket kwfanrafathaym mefopothamya bely kyral- nak kezeeben, es zolgalanak ewneky tyzen nyolcz eztendeegh. Es wr Istenre kyaytanak, ky ydwezeytót tamazta ewnekyk Othony- elth, Cenez ffyat, kaleffnek attyaffyath, kyben wr Istennek malazttya vala. Es mykoron ffel tamadot vona, megh veree az Sýryabely kyralth, es megh nyomoroytaa ewteth, es megh nywgoweek Izraelnek felde negywen eztendeegh. Az wtan efmegh veethkózeek Izrael wr Istennek ellenee, es adaa wr Isten ewket eglon moab kyrallyanak keze- eben, ky nagyon megh keferghetee Izraelth tyzen nyolcz eztendeegh. Es wr Istenre ky- aytanak az Izrael ffay, es Idwezeytót ta- mazta ewnekyk, kynek vala newe ayoth, geranak fyat, gemyni ffyat, kyt mykoron az kyralhoz kyldettek vona az Izrael ffay ayandeekkal, megh ewlee ewteth, es ew neepeet el veree, es megh nywgoweek az feld nyolczwan eztendeegh.

Harom Cap

(IV. cap.).

Efmegh veethkózeenek az Izrael ffay wr Istennek ellene, ayothnak halala wtan; es adaa ewket wr Isten Jabyn kanaan kyral- nak kezeeben, ky hadnaggyanak newe vala sýfara. Ez kyralnak vala tyzz heyana zaaz farroff zekeree, es felette megh nyomoroy- totta vala Izraelth hwz eztendeegh. Vala ke-

deegh az ydóben egy proffeta azzon, kynek deebhora vala newe, ky az Izrael neepeet yteely vala, es yl vala egy palma ffa alat Rama es Beetel kózót, effraymnak heegyeen. Es hozya hywataa Barakot, abynoem fflat, Effraymnak nemzetyból, es monda neky: Ezt paranczoll'a Izraelnek wra Iftene: Meny el, vyd az fereghet Tabornak heegyeere, es cyfon vyz mellet kezeden adom Syfareeth. Monda ewneky Barak: El meegyek ha el yewz velem. Monda ottan: El meegyek, de ez wttal nem lezen tyed az gyezedelem. ffel kelween azert el meenenek cedefben. Es azt halwan, ffel kele ffare es ew ellenek. Es monda delbora azzon Baraknak: Kel ffel merth ez az nap, kyn the kezedenbe atta wr Iften ffareath. Le zalla azerth Barak az tabornak heegyeeról, es tyz ez neepeek ew vele. Megh rettentee azert wr Iften ffareath mynd ew zekereywel eegyetembe, es mykoron ffarea gya(lo)gol fwthna, (juta) yabel azzonnak hazahoz, ky vala abernek feleffeeghe. Es monda az azzon ffareanak: Ter be yo wram en hozyam, femyt ne feely. Ky mykoron be menth vona, be lepee wtteth palaftyawal, es monda ewneky: Agy vyzet ynnom, merth yghen zomehozom. Efmegh monda ewneky: All' megh az ayton, es ha ky kerdend, mongyad hogy fenky nynczen ett nalad. Az yabel azzon kedeegh azt halwan, be veve az haaz kwczath, es egy nagy veróth veen kezeeben, es agyon veree ffareath fekew helyeeben, es megh ólee ewth. Es azon

kezbe Barach oda ywta, es yabel azzon eleybe kele mondwan: yew" be wram, es megh mwttatom az emberth kyt kerez. Ky mykoron be menth vona, lataa: haat ffarea az feldón fekzyk halwa. Azert megh alazaa yabynt kanaannak kyrallyat wr Iften Izraelnek keze myat az ydewben, myglen el vezteneek ewtet, es bekefeegh leen negywen eztendeegh.

Hegy

(VI. cap.).

Efmegh gonozt teenek az Izrael fflat wr Iftennek elette, es adaa ewketh madyan kezeeben heeth eztendeegh, es felette meg nyomorodanak myatta. Mert mykoron ew vetemeenyek megh eerneek, ffel kel vala amalek madyan nagy fok neepeekkel, es Izrael feldeen megh ytyk vala fatorokath, es myndden eelny valot el pwztoythnak vala, es mykeent az fafka myndent megh emeez(t)nek vala, es felette megh alazttateek Izrael madyannak elette. Es kyaytanak wr Iftenre keerween feghedelmet madyannak ellenee, ky proffetat boczata ew hozyayok mondwan: Ezth mongya Izraelnek wra Iftene: En ffel zalloytalak tyteketh egyptombol, es ky hozalak az zolgalathnak hazabol, es megh zabadoytalak az egyptombelyeknek kezókból, es myndden ty ellenfeeghteknek nyomorgatafókból, es tynektek adaam ez feldet, es mondeek: En vagyok ty wratok Iftentek, ne feellyeetek az amorreofóknak Iftenyth. Es nem akaraatok az en zomat

hallany. Kele ffelet azért onnan Istennek angyala, es yle le egy czerffa alat effraban, ky tartozyk vala ezry nemzeteenek attyához Joafhoz. Mykoron g'ette vytez gabonaat czeepene es tyztoytana ew attya zyróyeen, hogy az madyan neepe elöl ez(l) fwthnanak, neky yeleneek Istennek angyala, mondwâ: Wr vagyon te veled ereff vytez ember. Es monda ewneky gyetire: Keerlek yo wram, ha wr Isten vagyon vel'nk, myre yettenek my reank enny nyomorwlagok? Es rea tekeenthe wr Isten gedeon vytezre, es monda: Meny el az the ereffeghedbe, es zabadoycz megh Izraelth madyannak kezeéből, twggyad hogy en kyldettelek el teghed. Es monda gedeon: Keerlek wram, mykeppen zabadoytom el Izrael(t)? Es monda wr Isten: En lezek theeveled, es megh verőd madyant, mynth egy emberth. Es monda g'ette: Ha graciát lelttem the eletted, ward megh, had hozyak aldozatot teeneked. Es monda: Meny el. Mykoron azért el hoztta vona, monda ew neky az angyal: Wed ffelet ah tagokat es az pogacz'a kynyereketh, es ted le az kew zyklan, es az leweeth ewfd rea fel'wl. Hogy azth tette vona, Istennek angyala az vezzewnek veeghewel ylettee az aldozatot, es zykra yewe^{||85} ky az kew zyklabol, es megh emeeztee az aldozatot, es wr Istennek angyala az aldozathnak langa kezét ffelet meene menyözaghban. Lathwan kedeegh gyetire, hogy Istennek angyala volt vona, monda: yay ennekem en wram Isten,

mert lataam Istennek angyalaat zynról zynre. Es monda ottan wr Isten: Bekefeegh te veled, ne feely, nem halz megh. Oltart zerze azért ott gedeon wr Istennek, es aldozeek ew raytta: es nevezee az helth wr bekefeegheenek, mynd ez may napyglan. Es azon eeyel monda ewneky wr Isten: Ved ffelet az te atyadnak twlwkyaaath, es maf twlkoth es, heet eztendeyt, es vaghyad ky Baal Istennek erdeyth, es oltaraat teryed el: es aldozyaal esmegh wr Istennek azon kew zyklan mynth eleeb. Azert gedeon veen tyz legheent vele ew attyanak zolgay kezzől, es azon eyel mynd az baal oltarat el tóree, mynd az berkót ky vagaa. Mykoron reeggerre kóltenek vona, lataak az vezedelmet, es mondanak: Ky zerzette ez dolgot? es mondanak: Gyetire Joaf ffya. Es mondanak yoafnak: Hozd ky kózyinkbe az the ffyadat hogy hallyon megh. Kyknek felele: Nem de baal bozzw alloy vattok ee ty? ha baal Isten, es az en ffyam ew ellenfeghe: allya megh raytta ew bozzwyaat. Azert az napfaghtwl foghwa gedeonnak leen newe Jerobaal. Mykoron azért Madyan amalek, es mynd az nap kelettről valo fok pogan nemzetek egybe gy'wltenek, atal yeweenek az Jordan vyzen, es zallanak megh yezraelnek mezeyn. Gyetire vytezt es ffelet yndoyttaa wr Istennek zent lelke, es ffelet fwalla az kyrtek(et), hamar kóweteketh kyldeze Izrael neepenek, hogy hozyaa gy'wlneenek. Monda azerth Gedeon wr Istennek: Ha az en kezem myat megh

akarod zabadoytany Izraelth, yme ez gyap-
yat le tezem az zyrewn, es az eeyely har-
mat csak az gyapywn leend, es ew kew-
rŵle mynd zaraz leend, azon megh twdom
hogy megh zabadoytod Izrael(t). Es mykoron
az megh lett vona, monda efnegh: Meegh
es yegy et keefertek az gyapywn: ha az
gyapyw harmattwl zarazon maradand, es
kewrŵle mynd az feld nedwef leend. Es
azon eyel wgy teen wr Isten. (VII. cap.). Kele
ffel azert yerobaal az az g'ettre azon eeyel,
mynd az fok neeppel, es meene arad neŵ
vyz mellee az Madyanofoknak elleneebe,
es zalla megh az vyz melleth.

Ewted Capitulum

Monda ewneky wr Isten: Sok neep va-
gyon veled, es nem adatyk the kezedbe
madyan, es ne dyczekógyeek en ellenem
Izrael, zooly azert ah neepnek: Vala ky ret-
teghó es feelemes, teryen megh. Es hwzon
keth ezereen tereenek hattra, es csak tyz
ezereen maradanak. Monda efnegh wr Isten
gedeonnak: Meegh fok neep vagon veled,
vyd ewketh az vyzre, es ott megh byzonoy-
tom, kyk megh teryenek, es kyk veled lee-
gyenek: vala kyk kezókkal es nyelwókkal
yangyaak es nyalangyaak az vyzet mynt
az eebek, valazd egyfelee ewket; kyk ke-
deegh terden hayolwan, maf felee. Kyk azert
kezekkel ffel hanywan yttanak vala, csak
harmozazan valanak, az teb fokaffaagh
mynd terden yyoth vala, azert myrd haza

kydee ewketh. Es monda wr Isten gyettre
vyteznék: Ez három zaazad magaddal megh
zabadoytlan(k) tyteketh, es te kezedbe adom
madyant. Monda azert wr Isten azon eeyel
gedeonnak: Kel ffel, meny az madyan tabor-
ba, ha kedegh feelz, mennyen el veled az te
aprodod ffara. Es el meeneenek, es myko-
ron oda ywtottanak vona az madyan nee-
pey, egy mafnak eellyen almat bezeelnek
vala: Latam, wgy mond, almamba oly mynt
egy kyfded hamwban fylth arpa kynyr yew-
ny madyannak taborara, es mynd fel ha-
nyaa es ffel verree ewtet. Monda az mafyk
ky ezt halgattya vala: az femy nem eegyeb
hanê gedeonnak fegywere. Mynt azth
hallotta vona gedeon az almat, ottan ymad-
wan wr Istent monda az tarffynak: Kellye-
tek ffel, mert nekŵnk atta wr isten ma-
dyant. Azert három reezre oztaa az három
zaaz neepet, es mynddenek egy egy kyr-
teth ada ew kezekben, es egy lampafth, es
monda ewnekyk: Valamyt en tŵlem lattok
tenny, ty es azt tegyetek. Es be meeneenek
az tabornak kózepeyre, es el kezdeeg az kyr-
tőleth, az lampafokat. es egybe kezdeek ver-
ny, es nagyon kyayttyaak vala: Istennek, es
gedeonnak fegywere. Azth halwan, megh
haborodeek mynd az egheez tabor; fegywert
boczata azert wr Isten az taborra, es mynd
ennen magok kezdeek egy mafth vaghny. Az
Izrael ffay kede eghazth halwan, myndenŵth
zyk vala madyanth, es nagy gyezedelmet
ada wr Isten az napon Izraelnek.

Hath Cap

Keweteketh kyldede gedeon mynd egheez effraymnak, hogy eleyben kelneenek az madyannak, es el el foghlalaak az Jordan vyzee-nek reeweeth, mygh ywthnanak bethberaban, es megh fogaak az madyannak keth kerallyat, kyknek newe Oreb es Zeeb: kyknek nyakokath vaghdalaak, es ew feyóketh gedeonnak vyweek az Jordan vyeze elwee. (VIII. cap.) Annak wtanna atal kele gedeon az Jordan vyzeen Izween az madyan kyralyth az harom zaaz neeppekel. Zeebe kedeeagh, es Salmana nywgoznak vala ew fereghywel. Maradoth vala kedeeagh csak tyzen ewt ezer, mynd anneé fok neep kózzól, es zaaz hwz ezert le vaghtanak vala az Izrael ffyay. Azert mykoron nywgodnanak Nobe hegynek alatta, megh ytee ewketh gedeon, es el zaladaanak az keth kyralyok, zeebe es Salmana, gedeon kedeeagh wtannok valtta, es megh fogaa ewketh. Es mykoron megh terth vona az hadbol, monda gedeon az kyralyoknak: Mynemew neepeke valanak kyket megh ewleetek az thabor heegyeen? Es azok feleleeknek: Mynth tennen magad; egyk kedeeagh mynt ha kyral ffya volt vona. Monda gedeon: az en atyamffyay voltanak, en anyamnak ffyay. Monda azerth ew elfew fyanak yee-thernek: Kel ffel, ewld megh ewketh. De myert meegh kyfled vala, megh feelelmek, es nem tewee, es ennen maga fel kele, es nyakokath vaghdalaa, Mondanak annak wtan-

na gedeonnak az Izrael ffyay: The wralkoggyal my rayttvuk, es ffyad ffya te wtannad. Monda gedeon: En nem wralkodom, de az (ki) wralkodyk, az wr Isten. Azert megh nywgoweek az feld negywen eztendeegh, mygh ele gedeon. El meene azert Jerobaal, az az gyettre gedeon, ew hazaahoz, es leenek ewneky hethwen ffyay teb feleffeeghetwl, Sykhem varafban, es vala egy zeretóye, attwl es leen egy ffya, kyt neveze Abymeleknek, es mykoron ew attyok hala(la) wtan fel newekettek vona, (IX. cap.) ez egy ffatyw ffya mynd megh ólee ew hethwen attyafyayt, de ew es zernyw halallal hala megh.

Heth Cap

(X. cap.).

Abymeleknek azert halala wtan tamada egy ember, thola new, yfakaarnak nemzeteeböl, ky lakozyk vala Sanyr newó varafban effraymnak heegyeen. Ez es hwzon harom eztendeegh yteelee Izraelth, es megh hala. Ennek wtaña tamada megh egy ember galaad feldeeról, ky es yteelee Izraelth hwzon keth eztendeg, kynek valanak harmyncz ffyay, ew attyoknak vala newe yayr, es varafoknak anothyayr: ez es megh hala, es azon varafba temettetek el. Annak wtanna az Izrael ffyay napprol nappra nagyob byn kezdeenek tenny, es nagyon reok haragweek az wr Isten, merth ewtet el hagywan, Baalymnak es aftaroth pogan Balwan Isteneknek aldoznak vala. Es nekyk zola az wr Isten, es nagyon megh rongalaa ewketh

erette., Es mondanak az Izrael ffyay: Veethkóztwnk the ellened: akar myt teegy mynekwnk, csak hogy maftan zab(ad)oycz megh my ellenfeeghynktwl. Es ky hanyaak tartomanyokbol az balwanyokath, es zolgalny kezdenek wr Istennek. Azert Amonnak ffyay galaad tartomanyaban zallanak nag' haddal; az Izrael ffyay es vyzon ellen maffaban gywlelenek. (XI. cap.) Vala kedegh az egy ereff vytez, kynek yeptee vala newe, galaadnak nemzeteeból. Valanak kedeeg galaadnak teb ffyay es maf azzontwl, es mykoron ffel nettenek vona, ky yzeek yepteeth, mondwan: Nem lehetz erekes my atyan(k) hazaban. Annak okaerth el fwta ew elettek, es meene thob newó feldre, es vala hol el fwtottak es vandorlok valanak, mynd hozyaa gywlelenek, es feyedelmee teweek yepteeth. Mykoron azert megh nyomorottak vona az Izrael ffyay, valaztanak yepteehez, hogy haza yeny(e), es fegheellenee megh ewketh, kyknek felele yepthe: Nemde ty vattok ee, kyk enghemet megh gywlóltetók, es kywe yztetók en atyamnak hazatwl? maftan kedeegh en hozyam yettetek zykfeeghnek ydeyn. Es el meene ew velók, es feyedelmee teweek ewteth galaadnak feldeen. Es kóweteketh kylde Amon kyrallyanak mondwan: My ygy vagyon en kóztém, es the kóztéd, mert en ellenem tamattaal, hog' el pwztoytanaad az en feldemeth? Felele amon kyraly: Mert el vette Izrael az en feldemeth mykoron ky yewt egyptombol mynd ez ydeyt(g).⁸⁶ Es megh

paranczola yeptee, hogy megh mondanaak Amon kyralnak: Ezth mongya yepte: Izrael el nem vette az the feldedet: de mykoron ky yettenek egyptombol, es az ty atyayd ellenek tamattanak, Izraelnek wra Iftene vette megh erővel, es wgy atta Izraelnek erekkwl erekkee. Nem de kyt az the Iftened kamof byr tórween zerent, tyeednek tartod? Azert kyt az my wrwnk Iften byr, my es tórwen zerent myenknek tarttyok. De ha tyednek mondod, myre hogy három zaaz eztendeegh femyt rola nem zoltaal? Azert nem en veethkózóm te ellened, de the veethkózól en ellenem gonozwl, hamyff hadat indoythwan en ellenem. Wr Iften leegyen ebben yteelew ez may napon. Nem akaraa azerth hallany yeptenek bezeedeet amon ffyaynak kyrallya. Wr Istennek zent lelke zalla yepteere, es fel kezwle az amon ffyay ellen, es fogadaft fogada wr Istennek mondwan: Ha en kezembe adandod az amon ffyayth, vala ky elezer ky yewend en eleembe en hazambol, mykoron az hadbol bekewel megh terendek, wr Istennek aldozom ewtet. Mykoron azert megh vertte vona yepte amon fyayth, es maffaban ew hazahoz terth vona, yme ew egyethlen egy zep zyz leanya eleybe kele nagy eenekleeffel es tanczolaffal, nagy eremmel, nagy vygaffaggal, es nag' tyzteffeeghel. Annaal teb maghzatya kedeegh nem vala. Es mynt lataa ewteth, ottan megh zaggataa ew rwhayat, mondwan: yay ennekem, en edes leanyom,

mynd enghem megh czalaal, mynd teemmagadath megh czalaad; mert megh nyttam en zamat wr Istennek, es eegyebeth abban nê tehetek. Felele ottan az zeep zyz, mondwan: Zerethew atyam, ha megh nyttad, wgy teeg" ennekem mynth fîel fogattad, csak egy kereesth keerek te t'wled. Boczaff el enghemeth en zyz lean tarffaymmal keth honapygh kerenghween, bwdoffwan az heegyekben, es fyraffam az en zyzeffeeghemeth. Es mykoron be tóltenek vona az keth honapy napok, haza teree ew attyahoz, es wr Istennek aldozaa ewteth. Ebbewl zokasth veenek Izraelben, hogy egy napon eztendew fordwlattyaban egybe gywlnenek Izraelnek leany, es fyraathnaak yepthee vytezbek zyz leanyath neegyed napyglan. (XII. cap.) Azerth yeptee Izraelth hath eztendeegh (yteelee); ez megh hala. Annak wtanna yteelee Izraelth abeffam, ky bethlemból vala, kynek valanak harmyncz fyay, es harmyncz leany. Annak (wtanna) yteele Izraelth abdon, kynek negywen fyay valanak, es harmyncz leany; az megh hala hamar.

Нолгз Сав (XIII. cap.).

Annak wtanna esmegh gonozt teenek az Izrael fyay wr Istennek elette, es adaa ewket az filystim neepeenek az az yazoknak kezekben negywen eztendeegh. Vala kedegh az ydóben egy manwe newó ember, Sara varafban, Dannak nemzeteeból, kynek medd'w feleffeeghe vala, kynek megh yeleneek

Istennek anygala es monda: yme meddw vagy. De ym meehedben fogatz, es fyat zylz: ooyad azert magadat, hogy fe borth, fe ferth ne ygal, es femy fertelmesth ne ygyaal, mert oly fyat zylz, kynek borothwa ew feyeet nem yllety, es Istennek zentó'th lezen meegh ew annyának mehetw'l foghwa, es ew kezdy Izraelt megh zabadoytany az fylifteofoknak kezekból. Ky mykoron ew wrahoz yewt vona, megh mondaa neky: Istennek embere yewt vala en hozyam, es ezth mondaa ennekê; ymadwan azert manwe wr Istent ez dolgon, mafodzer megh neky yeleneek Istennek anygala, es monda Manwe: Te vagy ee ky az azzonembernek az zoot zoltad? Monda az anygal: en vagyok. Mykoron wgy mond az te bezeeded be tellyefedendyk, myt kel tenny az gyermeknek? Felele az anygal: kyketh zooltam az te emberednek, ew es el tavoztaffa, es kyt paranczoltam, be tellyesehe. Es nem twggya vala manwe hogy Istennek anygala vona, es monda ewneky: Kyczoda teeneked newed? hogy, ha be telendyk, tyztólyw'nk teeghedet. Kynek felele: Myre kerdet az en newemeth, ky nagy czodalatos. Es mykoron aldozatot tettének vona, az aldozathnak langa kózó't az anygal es fel meene menyorzaghba. Hogy azt lattak vona, le hwllanak az feldre mondwan: Halalnak halalawal halwnk megh: latook wrwnkath. Es monda az azzon: Ha mynketh wr Isten megh akart vona ólly, ah my aldozatwnkat my tewlw'nk el nem vette

vona, es mynekwnk ez dolgot megh nem yelentette vona. Az azzon azert magzatot zyle es hywaak ewneky neweet Samfomnak. Es mykoron fel newekódót vona, megh aldaa ewtet wr Isten.

Кыленз Cap (XIV. cap.).

Mene el Samfon egy ydóben tamnata newó varafba, es lata oth egy azzonyallathoz az yazoknak leany kózzóth, es yewe hamar ew attyahoz mondwan: Egy azzonth lateek tamnathaban: keerek, keeryetek megh ennekem. Mondanak neky az ew zyley: Nyinczen ee egy azzonyallat es ez te neepednek leany kózzót, hogy az poganok kózzól valasztaz felet magadnak? Nem ertyk vala az ew zyley hogy Istentől vona az dologh, myerth rayttok wralkodnak vala az filysteofok; Samfon kereff vala okoth hozyayok, mywel arthathna ewnekyk. El meene azert Samfon ew zyleywel tamnataban. Mykoron ywtottanak vona az zelew hegyre, es Samfon el maradot vona, eleybe tamada egy orozlan kólyók nagy reevaffal. Samfont keddegh ffele yndoyttaa Istennek lelke, es mynd fottra zaggataa az orozlanth, mynth egy kewdólet, azt keddegh ew zyleynek nem akaraa megh yelenteny. Es az varafba ywthwan bezelleenek az azzonnyal, kyt megzeretet vala. Enneehan nap wtan meg oda meeneenek hogy hozyaa vennee; tereenek oda hol az orozlant megh ólte vala; lataa: haat az orozlan zayaban ray meehe vagyon,

es lepef meez. Es mykoron kezeeben vett vona benne, eezyk vala az wton: ew zyleynek ada benne, es eenek az meezbe. Hogy azert az warafba ywtottanak vona, menyekzót zerze ew fnyanak Samfomnak. Azt lathwan az warafbely neepek, harmyncz yffyakath adanak ew mellee ew eremee-nek ydeyn. Monda Samfon az yffyaknak: yme egy meffeet mondok: ha heted napyg megh leelendytetek, harmyncz gyocz ynghet, es harmyncz czoha poztot adok tynektek. De ha megh nem talalangyatok, ty aggyatok meg ennekem. Es mond megh az meffeeth hogy hallyok. Az ewóból yeve ky az eteel, es az hatalmafbol yewe ky az edeffeegh. Es mykoron harmad napyg megh nem talaltaak, es az heted nap es el ywtoth vona, mondanak Samfon felefeegheenek: Hezelkógyyel wradnak, es kerd megh az meffeet. Ha nem akarandod teny, mynd teghed, mýd atyadat hazastwl megh eeghetwnk. Naponkeed azert fnyan-kozyk es zepegh vala, ew wranak elette twdakozwan az meffeen, mondwan: Gyw-lózz" enghemet, es nem zeretz, hogy megh nem mondod. Samfon azert heted napon megh mondaa ewneky, es az alnok az-zonyallat megh yelentee az ew neepeenek. Az yffyak keddegh megh magyarazaak Samfomnak az meffeet heted napon nap nyw-gathnak elette, es monda ottan Samfon: Ha nem zantottatok vona az en twlkom nyakan, nem leelteetek vona meg az mef-

feet. fíel gywlada azert benne wrnak zent
lelke, es mene aſtalona varafban, es har-
myncz emberth ewle megh ott, es megh
fozthwan ewketh, adaa ew rwhayokat
azoknak, kyk az mefeet megh leelteek vala,
es nagyon meg haraghweek az ollyan dolgon.

Cyjen egy Cap. (XV. cap.)

Mykoron azert ennehan napok wtan az
arataf el yett vona: akarwan Samfon megh
latogathny ew feleffeegheet, vyn egy ghó-
dóleth neky. Azth lathwan az leany attya,
megh tyltaa mondwan: Mert azt twdaam
hogy megh gyewlólted ewtet, mafnak at-
tam ewteth, de egy hwga vagyon, ky zep
ewnalanal, azt adom teeneked helyeeben.
Azt halwan Samfon monda: Ez napfaghtwl
foghwa ennekem femy bynem nynczen az
filyſteofok ellen. El meene azert az mezóre,
es harom zaz rawazath foga, es egy(mafhoz)
kótózee ew farkokath, es mynden kózyben
egy egy egghew yzeghet teen, es az fylſteo-
foknak gabonaokban zalogataa, es mynd
az egheez tarro fel gywlada, es mynd az
zelew heegy et es nagyon megh bantaa az
langh. De mykoron megh twttaak vona,
hogy Samfó dolga vona, myert mafnak
attaak vona az ew mathkayat, fíel kelee-
nek az fylſteofok, es az azzont mynd attya-
wal, mynd hazawal megh eegheteek. Kyk-
nek monda Samfon: yollehet ezt teetek,
de meegh es egy bozzwth vezók raytatok.
Mykoron azert lakozneek etham newó kew

zyklanak odwaban, keleenek fíel az fylſ-
teofok, es nagy haddal meenenek Judanak
feldeere, es zallanak ah helyen, kynek nē-
we lekhy. Mondanak az Izrael fyay: Myre
yettetek reank, nam femy haborwſag nyn-
czen my kezttwnk. Feleleenek az yazok:
Azert yettwnk, hogy megh kótózyók Sam-
font, es bozzwt allywnk ew raytta. Mee-
neenek azert harom zazan wtanna, hogy
megh fognaak, es megh hagyaa ennen ma-
gat foghny es kótózy ny keth wy kótelek-
kel. Mykoron azert azth lattaak az filif-
teofok, nagyon kezdenek keyaytany, es
vygadny. Samfonban kedeg fíel yndwla wr-
nak zent lelke, es mynt egy zalma czwtat
vgyan el zaggataa az ereff kóteleketh, es fíel
ragadwan egy meg holth⁸⁷ zamaar czonth
alat, es ezer embert ewle megh az fylif-
teofok kózzól, es monda: Egy zamar allal
es zamar foggal vezteem el ewketh, es ne-
weze az helth ramathlechy, ky magyaraz-
tatyk czont fíel veetelnek. Es mykoron
megh zomechozoth vona, wr Iſtenre kyaytta
mondwan: The attad te zolgadnak keze
myat lenny az nagy Idweffeeghet, es gye-
zedelmeth, es yme zomeehal halok megh.
Megh nytaa azert wr Iſten az zamaar alnak
zaap fogaath, es vyz yewe ky belóle, ky-
ben mykoron yóth vona, leelek zemet veen,
azert az napfaghtwl foghwa newezteteek az
aal czonthbol hywatalnak kwth feye. Es
annak wtanna Samfon ytelee Izrael t hwz
eztendeegh.

Ezzen kettő Cap. (XVI. cap.)

Mene esmegh egy ydóben gaza varafban, es ot lata egy azzonyallatot, es zere the megh ewteth. Hogy kedeegh az filifteofok azt megh hallottak vona, kórwl veevek ewtet, mynd óryzóketh vethween az varaff kapwyrá, hogy mynth ky yewny reeghel ottan megh ólneek. Samfon kedeegh kele fíel eeffely koron, es ragadaa megh mynd az keth kapwt mynd zawaryval es lakatywal, ky zakaztaa forkabol es vallan vywe az hegynek teteyre, ky ebron warafnak felette vagon. Annak wtanna mene Soret varafba, es zere the megh oth egy azzonyallatot, kynek dalyda vala newe. yeweenek hozyaa azert tythkon az azzonyallathoz az yazoknak feyedelmý, es mondanak neky: Czald megh ewteth: honnan vagon az ew nagy ereffeeghe, es honnan gyez hethnewk meg ewteth, es adwnk teeneked myndenwnk ezer zaaz penzth. Monda azert Samfonnak dalyda: Keerlek mongyad megh honnan vaon ez the nagy ereffeeghed, es mywel keellene megh kótózný, hogy el nem zakazthathnaad? Monda Samfon: Ha heeth ynaff kótellel megh kótóztethnem, olyan erótelen lenneek mynth eegyeb ember. El hozaak azerth az vytezek ah kóteleth, es el reytee dalyda ewketh az haaz tayaan. Mykoron meg kótózte vona dalyda Samfonth, ottan az vytezeknek ywóte mondwan: Samfon, raytad az fylifteofok, es el

zaggataa Samfon az kótózeesth, mynt ky egy nyalaf fonal zalat el zaggathna, es nem yfmerheteek megh az ew nagy ereffeegheet. Monda ewneky dalyda azzon: yme megh czalaal, es hamyffath zoolal ennekem, awagy maftan mongyad megh ymaran, hogy keel megh kótózný teged? Es monda Samfon: Ha wy kótellel megh kótóztetendóm, ky fo ha femy myben nê volth, olyan eretelen lezek, mynt eegyeb ember. Ottan azert dalyda megh kótózee ewteth, es monda: Samfon, ym rayttad az yazok. Ky wgyan azt es el zakaztaa, mynt egy czernazalat. Monda esmegh dalyda: Mygh czalarkodol en velem, es nem mondaz ygazath? yelenczed megh kywe(l) kell en megh kótózný. Es monda Samfon: Ha en feyemnek heet hay zalaat egy karohez fonalaytandod, es az feldbe le ytendód, olyan eretelen lezek mynt eegyeb ember. Mykoron azth tette vona dalyda, monda: Samfon, raytad az yazok, es fíel rettenween almabol, ky raytta (*ranta*) ah karo th az feldból, es monda ewneky dalyda: Hogy mondod, hogy enghem zeretz, ha az te lelked nynczen en velem: ymaran yme harmad wttal hazwdal ennekem, es nem akarad megh yelenteny, honnan vagon az te nag' ereffeeghed? Mykoron nagy fok napyglan keernee, es gyakorta fyrna elette, el fogatkoztataa ew lelkeet, ha ymaran meghalna. Azth lathwan Samfon, monda neky: En nazareus vagyok, es meegh en anyaa m mehetwl foghwa megh zenteltetót vagyok wr

Istennek; soha en feyemen vaaf nem volth, ha azert el borothwalangyaak en hayamat, ollyan eretelen lezek mynt egyeb ember. Azt halwan dalyda, yegyeth hagyta az yazoknak, es Samfont el alwthaa ew terdeen, es barbeelt hywan el veeteteew ew heeth fyrth hayaat, es ottan el kezdee t'wle yzny, es monda: yme rayttad Samfon az yazok. Ky fel ferkenween gondolaa, hogy megh wgyan tenne mynt eleeb, es nem twggya vala, hogy el hatta vona ewtet wr Isten. Megh fogaak azerth ewteth, es vaff lanczokkal megh k'ot'ozween, ky vayaak mynd keth zemeyth, vyveek gaza varafban, es veteek foghfaghban az zaraz malomba ew'rolny. Az kewz nagy erembe leewen, mongyak vala: Kez'wnkbe atta ah my Isten'wnk ellenfeghenketh, es nagy lakozaafth teznek vala nagy eremmel. Egy yd'oben hozaak ky k'ozykbe, hogy yateekoth tenne ew elettek Samfon, es allataak keth kew laab mellee az nagy palotaban, es monda az gyermeknek ky vezety vala: Haggy el, meny el mel'olem, hog' ranczam le az kew labakath, kyn az egheez palota aal. Tellyes vala kedeegh mynd az egheez palota fyrffywal es azzonyallattal, es oth valanak mynd az fylysteofok feyedelmy, neezween es czodalwan Samfouth yaczodny, zammal oly mynth harom ezeren. Samfon kedeegh wr Istennek feghedelmeet keerveen monda: En wram myndenhato wr Isten, emlekezyel megh en rolam, es aggyad megh en elfew ereffee-

ghemeth; en wram Isten, hogy allá megh en ellenfeeghymen en keth vylagoff zemeymnek bozzwyath? Es megh ragadwan mynd keth kew ozlopokath, kyk'ón az egheez haaz aal vala, eeggyketh yob kezeewel, mafykath bal kezeewel, es monda: Hallyon az en lellem az fylysteofokkal. Es ereffen megh randoythwan az ozlopokath, le zakada az egheez haaz mynd az feyedelmekre, es az teb fokaffagra, kyk ott valanak. Es fokkal tebbeth 'ole megh, megh halwan honnem mynth eelwen. Azth halwan az ew attyaffay es myndden nemzethfeeghy, ky hozaak onnan Samfonnak testeeth, es el temeteek Sara es Estaol k'oz'ot az ew attyanak manwenak koporffoyaban, ky mygh eele, yteelee Izrael't hwz eztendegh.

Ejzen harom Cap. (XVII. cap.).

Vala azon yd'oben egy ember effraymnak heegyen, kynek vala newe mychaf, ky monda ew annyának: En nalam vag'on az ezer zaz penz, kyt the el tettel vala, es ym megh adom teeneked. Es monda az ew annya: Aldot legyen az en ffyam wr Istennek, veegye el azert ewketh az en ffyam en kezemb'ol, es zerezyen ew benne kep'oth es balwanth, es az ew annya pappaa teewee ewtet ew hazanaal; zerze papy etewzew rwhakath es hozyaa, es hazaczkaath. Az yd'oben kedeegh nem vala kyral Izraelbe, de ky mynd wgy eel vala, mynth ewneky yobnak lattatyk vala. Vala kedeegh maf

yffyw es Bethleemből leuita nemzethből, es mykhaſ hazához ywtot vona, monda ewneky: honnan yewz yo yffyw, es myt yarz? Es monda az leuita: Bethleemből yewek, es ha hol lelethne, zolgalatot kerefneek. Monda ottan ewneky mykha: Lakozyaal enalam, es megh fyzetem beródet, leegy enekem lelky atyam es papom. Azt halwan az yffyw, neky enghede, es mykaſ wgyan tarttya vala mynth flyat, es be teltee ewkezeeth az yffyw papnak, mondwan: Twdom, hogy yol teezen en velem wr Iſten, myert leuita nemből valo papok(t) tartok en hazamnaal.

Enzen neegy Cap. (XVIII. cap.).

Az ydewben nem vala kyral Izraelbe, Dannak kedeegh nemzethe kereff vala erekfeeghet ew maganak, mert meegh mynd az ydeyglen ſem lelth vala erekfeegheth lakozny. El boczatanak azert ewtók(t) ew kózzólók, hogy megh yarnaak, es lathnaak az feldeth. Es mykoron ywtottanak vona mykhanak hazához, oth lakanak azon napon, es hogy oth lattaak vona az leuita papoth, mondanak ewneky: Kerd megh wr Iſtent ha yo zerenczank lezen ez may dolgwinkba. Ottan monda ewneky: Mennyetek el bekeffeegghel, wr Iſten neezy az ty wtotokath. Es meeneenek lays newó varafban, es lattaak az oth lakozo neepeth: hat nagy czeendezzeghben lakoznak, es haza terween ewattyokffyokhoz, megh bezeelleek mynt yar-

tanak vona, mondwan: Kell'etek ſfel, menywnk raytok, ne recſtelkóggyetek, mynden mwkanaal kyl megh verhettyek ewketh, es el byrhattyok, ſemy zykfeegh nynczen az feldewn. El erede azert dannak nemzete wgy mynth hatt zaaz fegywer foghato nepek, es mykoron ywtottanak vona effraymnak heegyeere, mykanak hazához zallanak megh, az yffyw leui papnak hazanaal, es mondanak ewneky: Myth lakozol ez eegy embernek hazanaal? yewel welw'nk, hyzem yob hogy egy nemzethnek Izraelben legy atya, es papyá, honnem egy embernek. Oth azert nekyk enghedween, fel rakodanak, es alattomba el meeneenek, es hogy ywtottanak vona Lays varafba, megh veeveek ewtet, es fel gyoythwan az varafth, mynd megh óleek az neepeth, es ſenkynek csak hyre ſem lewn benne, myerth ennen magoknak lakoznanak. Vala kedeegh roobnak tartományaban. Annak vtanna megh ſfel eppeythween, oth lakozanak mynd ez ydeyglen. Az ydóben kedeegh nem vala kyral Izraelben, de kynek mynt ygaznak lattatyk vala, wgy eel vala. Amen.

Eth vagyon az byraknak yarafokrol valo kenynek veeghe wr Iſtennek hyreewel.

Ez az ooh tórween'nek heeted kenyweenek veeghezety, myneere my ydwefſegh'w'nkre zykzeegh, zent dorottya azzon napyán, ezer ewth zaaz tyzen kylencz ez-tendewben.